

Halmos Antal

Vádirataim

I. Vádirat az USA ellen!

(Megjelent a Magyar Elektronikus Könyvtárban: <http://mek.oszk.hu/18000/18029/>)

II. Vádirat a kommunizmus ellen!

(Megjelent a Magyar Elektronikus Könyvtárban: <http://mek.oszk.hu/18300/18345/>)

III. Vádirat a vallások és egyházak ellen!

(Megjelent a Magyar Elektronikus Könyvtárban: <http://mek.oszk.hu/18700/18759/>)

IV. Nem én kiáltok, a föld dübörög!

(Vádirat az emberi ostobaság, és az arra épülő mérhetetlen gazemberség, elnyomás ellen!)

Budapest, 2018

Halmos Antal

Nem én kiáltok, a föld dübörög!

(Vádirat az emberi ostobaság, és az arra épülő mérhetetlen gazemberség, elnyomás ellen!)

**Jelen könyvet, illetve annak részeit a szerző előzetes írásos engedélye nélkül
tilos reprodukálni, adatrögzítő rendszerben tárolni, bármilyen formában,
vagy eszközzel – elektronikus, vagy más módon közölni!**

**Szerkesztette és a borítót készítette:
Lónyai Péter**

(A szerző köszönete a szép munkáért)

IV. Nem én kiáltok, a föld dübörög!*

(Vádirat az emberi ostobaság, és az arra épülő mérhetetlen gazemberség ellen!)

* József Attila versének címe

Tartalomjegyzék

Előszó

Megjegyzések

- I. Az ember**
 - Az énünk**
 - Félelmeink**
 - Munka**
 - Erkölcsök**
 - A szex és aberrációi**
- II. Szép anyanyelvünk, és gyilkosai, és a rovásírás**
- III. A világmindenség**
- IV. Tudomány, természettudományok, kultúra**
 - Klíma**
- V. Vallási eredetű gazemberségek, és az őket lenyelő ostobaság**
 - Az isten tisztelete kifejezésének formái**
 - Tabuk, babonák, jóslás, parapszichológia, földönkívüliek**
 - Ereklyék**
 - Szellemek, jelenések, zarándokhelyek**
 - Vallások és papok a XXI. század háborúiban**
 - Hittérítés**
- VI. Háborúk**
- VII. Történelem, társadalom, társadalomkritika**
- VIII. Fajgyűlölet, azaz rasszizmus**
- IX. Igazságszolgáltatás, azaz törvényérvényesítés**
- X. Oktatás, nevelés**
- XI. Gyógyászat – gyógyszertárak – természetgyógyászat – Jóga**
- XII. Mai világunk, mégsem értjük**
- XIII. Mi lesz velünk?**
- XIV. Zárszó az ostobaságról, illetve az arra épülő gazemberségről**
- XV. Gondolatok a sorozatról**
- XVI. Epilógus**

I. Melléklet

II. Melléklet

III. Melléklet

IV. Melléklet

Irodalom

Linkek

Mottó:
*„Az elnyomás csapatban károg,
élő szívre mint dögre száll -
s a földgolyón nyomor szivárog,
mint hülyék orcáján a nyál.”*
József Attila

Előszó

Közeli ismerősnek az I. kötet közreadásakor megemlítettem, hogy milyen óriási munka első részlete jelent meg, és hogy a Magyar Elektronikus Könyvtár meglepő kedvességgel, lelkesen fogadta az egész tervet. Kétkedő szemmel nézett rám. Láthatólag megvalósíthatatlannak tartotta a tervet. Sok erőt kívánt a kommunizmussal és a vallásokkal foglalkozó könyvekhez, majd megkérdezte: „Lehet az emberi ostobaságról egyáltalán könyvet írni?” Igaza lett, a kihasználói nélkül értelmetlen lenne.

Nemcsak ellenvéleményként írom meg a vádiratom az emberi ostobaság ellen, hiszen az elképzelés már az első kötet címlapján is megjelent, hanem mert az emberi ostobaság annyira határtalan, hogy a világ eddig létrejött valamennyi könyvtárát meg lehetne újra tölteni a csak ezzel a témával foglalkozó írásokkal. A tervem természetesen jóval egyszerűbb: a mai emberek (a kevés olvasó ember) korlátozott türelmére figyelemmel a szokásos könyvméreteimnél is szerényebb keretek között megírom azt a rendkívül irritáló ostobaságot, amibe a halandó minduntalan belebotlik, akár a múltban lapozgat, akár éli napjait, akár megpróbál a jövőbe tekintgető emberek balgaságain eligazodni.

Mert valami kis igazsága a szemöldökét felvonó rokonnak is van. Talán elég lenne egyetlen mondattal elintézni a vállalt feladatot: Tessék kérem elolvasni az első három kötetet, nem elég?

Hát nem. Mindhárom kötet egy-egy világrendszer, a világunkat tönkre tevő rendszer pokoli sötéttségével foglalkozik, az emberi (az emberiséget átfogó) ostobaság viszont nem szorul rendszerkorlátok közé, mindent átfog, a csiga házától kezdve a Marsra áttelepülésig, a viharok születésétől az atomtengeralattjáró megalkotásáig.

Már akkor úgy véltem, nem szabad történelmi nagyságok öntömjénező, vagy egyszerű, humor értékű ostobaságaira koncentrálnom. Törekednem kell napjaink és jövőképünk ostobaságainak hímes mezejét lefesteni, ha lesz a palettámon elég gazdag színválaszték, az ecseteimben pedig kellő lendület. Éreztem, hogy amit a hétköznapi halandó egyszerű ostobaságként érzékel, az többnyire csak a jéghegy csúcsa.

A munka rögzös útja nyitotta rá a szemem arra, hogy a világunk minden porcikáját fenyegető valóban hihetetlen mérvű ostobaságot a gonosz, azaz a mindenkori gazember elit és hatalom kihasználja, arra építi hatalomgyakorlásának eszközeit. Ennek a gazemberségnek a köre és tömege óriási, felmérhetetlen, ez képezi a jéghegy testét, ami csak látó-mérő szemek előtt bontakozik ki. A figyelmünket erre a tömegre kellett fókuszálnom.

Be kell vallanom, Cervantes Don Quijote de la Mancha-jának érzem magam! Kétszeresen: egyrészt legyőzhetetlen gonosszal vettem fel a harcot, ültem gebére, kaptam kézbe lándzsát, dugtam a fejem sisakba, másrészt mert állandó veszélyben forgok, könnyen érhet a vád, hogy élő valóságot, csaknem biztos igazságot is pellengérre állítok.

Akkora sárkánnyal állok szemben, hogy vállalnom kell a kockázatot: ha a végtelen számú ördög-fejből csak egyet is sikerül lekasabolnom, már megérte!

Ha egyetlen ostoba agyvelőben sikerül világot gyűjtanom, már megérte.

Rá kellett jönnöm, hogy ezzel gyökeresen megváltozik a jelen kötetre kidolgozott koncepció, amit a megváltozott cím is kifejez. Hamar rátaláltam a mérhetetlen zseni József Attila verssorára, aminél pontosabban saját szavaimmal nem tudnám kifejezni, miről is szól a könyv.

*

Megjegyzések

Helyesírás:

- *Idegen nevek:* Mivel nem egyértelműen szabályozott az idegen nevek magyarra átírása, nem mindig követem a helyesírási szoftverben, illetve Internet-szótárakban megjelenő formákat. Amikor korábbi írásaimból idézek, ahol esetleg kiejtést követtem, nem javítok. Használok megnevezéseket, amiket neves szerzők is használnak (pl. moszlim), még ha nem is biztos, hogy az Akadémia szótárában szerepelnek.
- *Isten:* Mivel ateista vagyok, és mivel a III. kötetben írtak is megerősítik bennem, hogy kitalációról van szó – kis *i*-vel írom (Kivételt képeznek az idézetek!).
- *Szentkönyvek:* Ellentmondásnak tűnhet, hogy tiszteletben tartom viszont a szokást, hogy a szentkönyveket nagy kezdőbetűvel írják, így a Bibliát is úgy írom.

Kiemelések: Minden kiemelés tőlem származik, kivéve az idézeteket, ezért csak a nem saját kiemeléseket jelzem. Az esetleges hibákért elnézést kérek. Remélem, nem lesznek.

Linkek: Nem minden használt forrást jelölök indexszel a szövegben.

Indexelés: Sok forrásból dolgoztam, nem ügyeltem az indexelték sorrendjére. Az idézések-ből általában töröltem az azokban szereplő indexeket.

Fordítás: Elég megbízhatók a fordításaim, ahol nem törekszem tökéletességre, ott jelzem. A lényeg azokban a szakaszokban is világos!

Zárójelek: Többnyire kerek zárójelekben teszek kiegészítő megjegyzést, szögletes zárójelet akkor használok, ha a megjegyzés erősen megtöri a gondolatmenetet.

Bocsánatkérés: Elnézést kérek mindenkitől, aki a könyv szerkesztésében közreműködik: sok olyan megoldást alkalmazok (linkek beültetése a szövegbe), ami ugyan tömörít, de nehezebbé teszi a könyv olvashatóságát. Remélem, megértik: így tudtam csak elérni, hogy a mélységekben elmerülni nem kívánók is értékelni tudják a könyv mondanivalóját.

*

I. fejezet

Az ember

Az énünk

Az énünkről szól a neves neurológus-biológus Robert Sapolsky (Stanford egyetem) 15 perces előadása, amelyet a TED közvetített, magyar felirattal. A tudás hatalmas birodalma ez a TED, és az is, amit Sapolsky negyedóra alatt elénk tár. Akkor döntöttem el, hogy felhasználom, amikor még csak a körvonalait érzékeltem, mert ő ugyan tiltakozik a téma bonyolultsága ellen, de – sajnos is, meg hál’isten is – nagyon is az az énünk, úgyhogy kicsit zavarba is hozott. Ő csak példákkal él, de valamennyiünkre igaz: rendkívül bonyolultak vagyunk. Számtalan lépcsőn vezeti vissza a hallgatóságot az agy szerkezetétől az azt érő gyerekkori, majd hormonális hatásokon keresztül az őskorig, felvonultatva mindazokat a tényezőket, amik alakítják az énünket. Az én érdeklődésemet elsősorban két tényező ragadta meg: egyrészt a félelem szerepe, másrészt az örök változás, ami egyrészt hosszabb történelmi időszakok alatt is szerepet játszik, másrészt egyetlen ember életére is befolyással tud lenni. A félelem emberalakító szerepére példának látom a poszttraumatikusstressz-szindrómát (PTSD), ami az átélt szörnyű élmény hatására szorongással, depresszióval, félelem érzettel, pánikkal társul. A közelmúltban 11 vagy 12 embert lőtt agyon Amerikában a PTSD-ben szenvedő volt katona. Mennyi alapvető változásra lehet szüksége a gyerekeknek, akit bántalmaztak, hogy egészséges, normálisan gondolkodó felnőtté érjen?

Félelmeink

Születünk, szeretünk, hibákat követünk el, aztán meghalunk.

Minden percünket körülvesz valami fegyelmezés, rendtartás, hittal hirdetett rettegés. És félelem. Okkal, ok nélkül megjelenő félelem. Próbáljunk meg szétbogarzni párat.

A születést – amint a III. kötetben olvasható – a világ minden táján, szinte minden hitvilágban beavatási szertartás követi. Vajon miért tartja ezt ennyire fontosnak az emberiség?

Számomra nem kétséges, hogy a születés körüli beavatási ceremónia nem a szülők, értelmes emberek vágya, hanem egyszerűen hagyomány, mint annyi minden más, amit megszokásból csinálunk. Esetleg azért, mert a szomszéd, netán ostoba rokon megszól, ha nem követjük a hívó sereget. És a hagyomány, hogy született, ki-mi teremtette? Nyilván hitrendszerekként vannak kisebb különbségek, de a lényeg ugyanaz: a hatalmat kiszolgáló, vagy azzal összeforrt vallás, annak többnyire korai úttörői alakították ki. És általában babonák is kísérik. Ilyen például Indiában a szülő 40 napig sötét helyiségben tartása, a csecsemő szemhéjának feketére festése a rossz szellem elleni védekezés fegyvereként.

A halált követő szertartásokról részletes képet nyújtottam a III. kötetben. Most mégis felhívom a figyelmet arra, hogy a halott temetésének legváltozatosabb módzatai valamennyien abból a hitből táplálkoznak, hogy az élet a túlvilágon folytatódik. Mivel azonban bölcs gondolkodók sora, és lassan a tudomány is arra a végkövetkeztetésre jut, hogy nincs túlvilág, el kell fogadnunk, hogy a halállal mindennek vége. A Halotti beszédnek csak abban van igaza, hogy „Isa pur es chomuu vogymuk.” Mert azzá leszünk halálunk után. A többi mese, meskete... Tehát ostobaság.

Miért írtam a szeretünk, hibázunk szavakat a sorba? Rutin? Azt hiszem, nem. Két fontos mozzanata minden halandó életének.

Szeretünk, mert szeretünk szeretni, meg szeretjük, ha szeretnek. A szeretet legváltozatosabb formái örömforrások, van, akinek az önimádat jelenti a csúcsot. Hol itt az ostobaság? Hát ebben, az önimádatban, mert ez sok kényszerhelyzetet okoz az alanyának, még többet a környezetének, legtöbbet a világnak.

És a hibák? Valamennyien hibázunk. Sokszor akkor is, ha éppen szeretünk. A szerettekkel szemben elkövetett hibákat is az ostobaság kategóriájába sorolom. Az egyéb, hétköznapi hibák inkább csak ügyetlenségek. Csak nehéz feledni őket.

Munka

Mérhetetlenül felháborodva foglalkoztam a „Lelkem világának tüköre” című könyvem II. fejezetében a munka világával. A fejezet egészét értelmetlen dolog lenne megismételni, egyszerű átlóvagolni oda, itt csupán a témát összefoglaló-záró bekezdést ismétlem meg:

„Összefoglalás: Nyugodtan fel lehet vésni a mestergerendára a mai dátumot (2017-06-04). Mostantól a világ legfontosabb, és villámgyorsan megoldandó problémája a munka nélkül tengődők unalmának elűzése, testi-lelki teendőkkal ellátása. Szerintem elkerülhetetlen, és a leggyorsabb megoldás az *állampolgári (születési) alapon járó alaphér bevezetése!* Nagyon kellemetlen korszakba lépnénk, ha megvárnánk, míg az egész világ el nem éri („csökkenő” munkanélküliség mellett!), hogy a Föld minden harmadik embere lézengjen.”

Összefoglalás ide, összefoglalás oda, tovább kell foglalkoznom az állampolgári jogon járó alaphérrel. Nagyon bölcs ember, a Cserdi cigány község polgármestere, Bogdán László ugyanis nyilatkozott a mandiner.hu-ban, és kifejtette, hogy a baloldal által kreált ötlet végtelenül felidegesítette. Szerinte csak a munkaalapú társadalom jelenthet megoldást. Teljes mértékben megértem, a helyében valószínű én is így gondolkodnék, ő ugyanis munka teremtésével rakott sínre párszáz nyomorult embert, rántotta ki őket nyomorból, bűnözésből. Látókörének látóhatára azonban szűk: egyrészt nem látja azokat a folyamatokat, amik a munka sorvadását eredményezik, és valószínűsítik, hogy nincs más megoldás rohamosan növekvő „csellengő” tömeg ellátására. Sajnos, itt tart a világ!

Laci barátom nemcsak abban téved, hogy munkaalapú társadalomban látja a megoldást, hanem abban is, hogy az állampolgári alapon juttatandó alaphér baloldali kreáció. Hacsak nem tartja baloldalinak a bevezetésével, próbaútakkal próbálkozó nyugati fejlett tőkés országok kormányait, városok önkormányzatait, vagy a legjobb esetben is csak politikai oldaltól függetlennek nevezhető izraeli történész-filozófus professzor Harari-t. Nyugodtan elfogadhatja a véleményem, hogy mivel gondolatosságának gazdasági alapköveként hirdeti Hayek-Friedman (akik állítólag – haláluk előtti pillanatokban – ugyancsak rábólintottak az elvre) liberalizmusát, inkább jobboldalinak kell tekinteni. Meglepetésként ajánlották a figyelmembe. Figyelemre méltó, mondták.

Tényleg az, több témában is szó lesz róla, egyelőre maradjunk a munkánál.

Miket ír a közelmúltban megjelent „21 lecke a 21. századra”^J című könyvében?

Nagyfejezetet szentel a munka témakörnek. Megerősíti, hogy a mesterséges intelligencia és más technológiai forradalmak dolgozók tömegét fogja feleslegessé tenni, létrehozva egy új, *haszon-talan társadalmi osztályt*. Az új területek természetesen új munkahelyeket is teremtenek, de azok „...óriási szakértelmet igényelnek majd, így nem oldják meg a nagyszámú képzetlen munkanélküli problémáját”.

Ritkán hallani véleményt a lehetséges megoldásokról. Ő hármat is felsorol. Elsőként a próbaútján már elindult „*egyetemes alapjövedelmet*” említi, majd rámutat, hogy ésszerű lenne kiszélesíteni a munkaként elismert tevékenységi köröket, például a gyermeknevelést, végül javasolja, hogy a kormányok ne alapjövedelmet támogassanak, hanem alapszolgáltatásokat (oktatásügy, egészségügy, közlekedés). Az első kettőt kapitalista, a harmadikat kommunista megoldásnak nevezi. Szerintem akármelyikhez nyúlunk, a tőkés világ adózási rendszereinek drasztikus reformjára van szükség, ami elég reménytelen jövőképpé degradálja valamennyit.

A cserdi cigányság mai lakosainak és a következő generációnak valóban a saját munkájukra kell támaszkodniuk, ebben Bogdán Lászlónak igaza van.

És íme, az első mesterséges intelligenciával megáldott TV műsorvezető. Kínában biztos az, világméreteken nem biztos, mert van két hölgy bemondó is, amerikai és orosz, ők azonban egyelőre nem állandó szereplők. Ha az [itt bemutatott](#) végleges helyet foglal el, világelső lesz. A Xinhua hírügynökség és a kínai keresőmotor, a Sogou közös alkotása. Tökéletes. Ha valóban mesterséges intelligenciával rendelkezik, sokat fogunk még hallani róla. És a TV-bemondók kereshetnek új foglalkozást. Nem ők az elsők, de nem is utolsók lesznek!

És a japánok attól félnek, hogy [az automatizáció több munkahelyet számol fel](#), mint amennyi külföldi bevándorló érkezik az országba!

Napi hír: Japánban az előregedés is kulcsprobléma, ma már rettegés övezi. Évtizedeken belül a GDP 40 százalékos csökkenésével számolnak. És szinte naponta nyitják szélesebbre a kapukat bevándorlók előtt.

Erkölcsök

Hogy ki/mi vett rá, hogy ezzel a rendkívül bonyolult témakörrel foglalkozzak, meg nem mondom. Elkezdtem írni, de tíz sor után rájöttem, hogy etikai kérdéseket is érintek. Megálltam, elgondolkodtam, és úgy döntöttem, hogy kizárólag a lényeggel töltöm az időmet, kedves olvasóim.

Kezdetként két határvonalat kellene meghúzni szerintem ahhoz, hogy a szűken vett erkölcshez jussunk. Mindkét határvonal – a kérdés természetéből adódóan – girbegurba lenne!

Meg lehet-e határozottan húzni például az etika és erkölcs választóvonalát? Nagyjából valószínűleg, de közösségi, családi, hívők esetében egyházi szokások, megfontolások áttolhatnak kérdéseket oda-vissza.

A másik határvonalat az egyszerű erkölcsi kérdések és a bűnügyi kategóriák között kell meghúzni, ha lehetséges.

Külön tanulmányt érdemelne a világtájanként eltérő erkölcsi normák kérdése. A „fehér” világ erkölcsi bölcsője a Biblia, a muzulmánoké a Korán, Távol-Keleten talán a [buddhista erkölcsi felfogás](#) a legelterjedtebb...

Megálltam, mert elgondolkodtam a felsorolt három erkölcs-világ közös pontjain. Ha leírnánk egymás alá a Tízparancsolatot, a Korán erkölcsi alaptéziseit, és a buddhista 10 fogadalmat, – ismereteim szerint – mindössze 4-5 tétel csengene össze. Már a Korán alaptéziseinek rendszerezése is könyvtárakat tölt meg, jelen könyvünkben nincs értelme foglalkozni vele. Aki mégis el akarna merülni a mélységeiben, lapozza fel a sorozat III. kötetének „Az iszlám” alfejezetét. Hamar meg fog hátrálni, látva, hogy a Korán mellett a Hadís is az iszlám erkölcsök egyik legfőbb megfogalmazása.

A vallások, egyházak erkölcsi előírásain, ajánlásain túl figyelembe kellene venni a fontosabb polgári rendszerek törvénykönyveiben rögzített, büntetőjogilag erkölcstelennek kikiáltott tételeket.

Mindkét rendszer (vallási és polgári) – mint eddigi írásaimból is sugárzik – a pórnép megfegyelmezésére, kordában tartására szolgál, a mindenkorit elit minden rétege, szintje, különösen a vagyon és hatalom legfőbb birtokosai gondtalanul lépnek át, szegik meg az erkölcsi korlátokat. Az ő kezükbe adott, általuk kreált fegyverrendszerrel van szó! Aki az ellenkezőjét állítja, *ostoba*!

Nem mondható ki, természetesen, hogy le vele! A káosz se megoldás. Az emberiségnek azonban előbb-utóbb el kell jutnia oda, hogy egyrészt emberi, a nyomorgók számára is elfogadható erkölcsrendszert tegyen uralkodóvá, másrészt, hogy az elit felelősségre vonásának lehetőségét és gyakorlatát mindennél fontosabbá emelje!

A szex és aberrációi

A „Vártam ott és elégtém” című könyvemben ezt írtam a szexről:

„A nyelvünk, a magyar szép és gazdag, kifejező. Mégse találom meg egy idő óta – tán mióta tisztességesen megtanultam angolul – a megfelelő szót, kifejezést, amit az angol egy szóval tökéletesen leír, jellemez: shy (félénk, szégyenlős). Az voltam világéletemben, minden egyéb máz rajtam, kényszerűen felvett külsőség, hogy meg tudjak állni, fenn tudjak maradni az élet viharjaiban. Mint shy fiatal, nagyon későn kezdtem a szexet, az első házasságban avattuk fel egymást. Akkor is gúny-céltábla lettem volna, ha ezt szétkürtölöm, a mai fiatalok pedig egyszerűen eldölnének a röhögéstől. Pedig jóvágású férfinak tartottak és szerettek (többnyire volna) a lányok. Ez a házasság-szüneteimben fényesen igazolódott. Közben – a jó magyar mondást kicsit felnagyítva –, mint mondani szoktam nagyon kíváncsiaknak: Nyíregyházaig kéne érnie az orromnak, hogy minden kihagyottat rá lehessen húzni. Mivelhogy a shy-ságom mellé még elátkoztak az istenek azzal a kellemetlen tulajdonsággal, hogy valami érzelem, legalább egy kis melegség kellett ahhoz, hogy egy nőhöz közelítsek, vagy a közeledését ne hárítsam. Mai fejjel persze mindent elkövetnék, hogy megreformáljam magam, csak hogy már késő. A házasság-szünetek alatt viszont egyszerűen nem volt menekvés. Az első házasságom után olyan albérletbe költöztem, ahol külön bejárátú szobám és szabadelvű gazdáim voltak. Sűrűn láttak vendégül egy-egy süti-teára és beszélgettünk. Egyszer még ők is megjegyezték, hogy azért nem szeretnék a piros lámpát kiakasztani a bejárat mellé. Pedig érzelem-szűrte hölgyek látogattak csupán. Az egyik kiállításon a válogatott hoszteszek vettek ostrom alá, volt eset, hogy egyetlen éjszaka négyen látogattak meg. Közülük az egyik igen kedvessé vált számomra, de pár napon belül elkapott a szerelem és az alakuló remek kapcsolatot romba döntötte. Ami a szexuális teljesítőképességet illeti, badarság minden megfogalmazás. Legalábbis nálam hölgy-függő kérdés volt. Ha a fizikai megjelenésen, szépségen és szexiségen túl szeretetet is kaptam és magam is vonzódtam a partnerhez, regénybe illő élményekben volt részünk. Ha hiányzott valami ezek közül, akár csődöt is tudtam mondani.”

Pillanat diktálja a megjegyzést, Orbánnak szól: ez a szép nyelv nem türk-rokon. Ha az lenne, akkor is szép maradna, de nem az. A cipész maradjon a kaptafánál. És aki nem tud arabusul, ne beszéljen arabusul. Egyébként ez is felvehető a témáink közé: *nyelvek!*

Tulajdonképpen nagyképű szöveg, nem? Mégis lényeges elemeket ismerek fel benne. Egyrészt lényeges, hogy a szexhez két, eltérő nemű fél szükséges, legalábbis a szokásos szexhez.

Hm, hát az utóbbi évekig világszerte, ma is számtalan országban büntetendő cselekmény a homoszexualitás. Amihez ugyancsak két ember szükségeltetik. A hajam nyírja fodrásznő, közben szóba hoz valakit, aki „meleg”. Nincs súlyos megvetés a hangjában, csak... csak érezni benne valamit. Kérdezem, tudja-e mikortól vált bűnné az egyneműek szerelme? Mondja, hogy annyit tud: a rómaiaknál szabadon üzték. OK, tud valamit. Elmondtam, hogy a görögöknél még általánosabb gyakorlat volt. És hogy bűnné a kereszténység Középkorában vált. Elmeséltem, hogy a görög költészet egyik legnagyobb alakja, Szapphó (kiejtése Szaphó, görögül Szapphó) is *leszbikus* volt. Ady, a költőóriás a Pilvax kávéházban fordította le az egyik versét, remélem, ezt. Költőtársai elébe tették a görög eredetit, és a nyersfordítást, percek alatt fordította le. Pillanatnyi figyelmet érdemel, hogy nem az első sorban megjelenő férfiú a szerelmének tárgya, ő vetélytárs. A hölgy látványától dobog Szapphó szíve, önti el hideg veríték:

Szappho szerelmes éneke

Boldog legény, istenek párja,
szemben ki ülhet szép szemeddel,
édesen kacajos közeleddel,
kacajoddal, mely sziven-vágva
fogja a mellem.

Hacsak már látlak, elalélok,
torkomon a szavak elfulnak,
bőrömrre zápor-szikrák hullnak,
szememben sötét vad árnyékok,
s láрма fülemben.

Hideg verejték veri testem,
remegően, félve, halóan,
az őszi fűszálnál fakóbban
állok és már érzem a vesztem,
meghalok érted.

Ady Endre fordítása, 1909

(Ha nem ez a Pilvax szülötte, elnézést kérek! És eredeti helyesírás.)

Kötelességszerűen megnéztem, mennyire emlékszem jól a homoszexualitás bűnné „avanzsálására”. A magyar Wikipédia-lap³⁴ – részben téves megfogalmazással (A katolikus egyház a IV és az V. században adta ki az első olyan zsinatokat, amelyek a homoszexualitás tiltására irányultak.), remélem, sikerült kijavítanom a Wikipédia-lap hibáját.

A görögökről egyébként helyesen jegyzi meg a lap:

„Az ókori görögöknél a felnőtt melegek közti párkapcsolatok *igen elterjedtek, szinte általánosak voltak.*”

Mint ahogy a Középkor barbarizmusát is jól festi le:

„A középkor (különösen a középkor utolsó szakasza) volt az az időszak melyben a homoszexualitás megítélése és büntetése (a korábbi korokhoz viszonyítva) különösen szigorúvá vált. A homoszexuális kapcsolatot létesítő egyéneket akár meg is kövezték, máglyán égették meg, vagy egyéb kivégzési módokat alkalmaztak. A legújabb kortól kezdve a nyugati, szekularizálódó, de még mindig keresztény dominanciájú civilizációban az ilyen radikális hozzáállás eltűnőben van, de a muszlim országokban (például Iránban) ma is bűncselekménynek számít. Természetesen ezen egyházak nem a homoszexualitásra való hajlamot, csak ennek tettleges megnyilvánulási formáit tartják bűnnek.”

A tévedés miatt tovább kerestem korrekt információkat. Egy jogász-weblap³⁵ pontosan ír a zsinatokról:

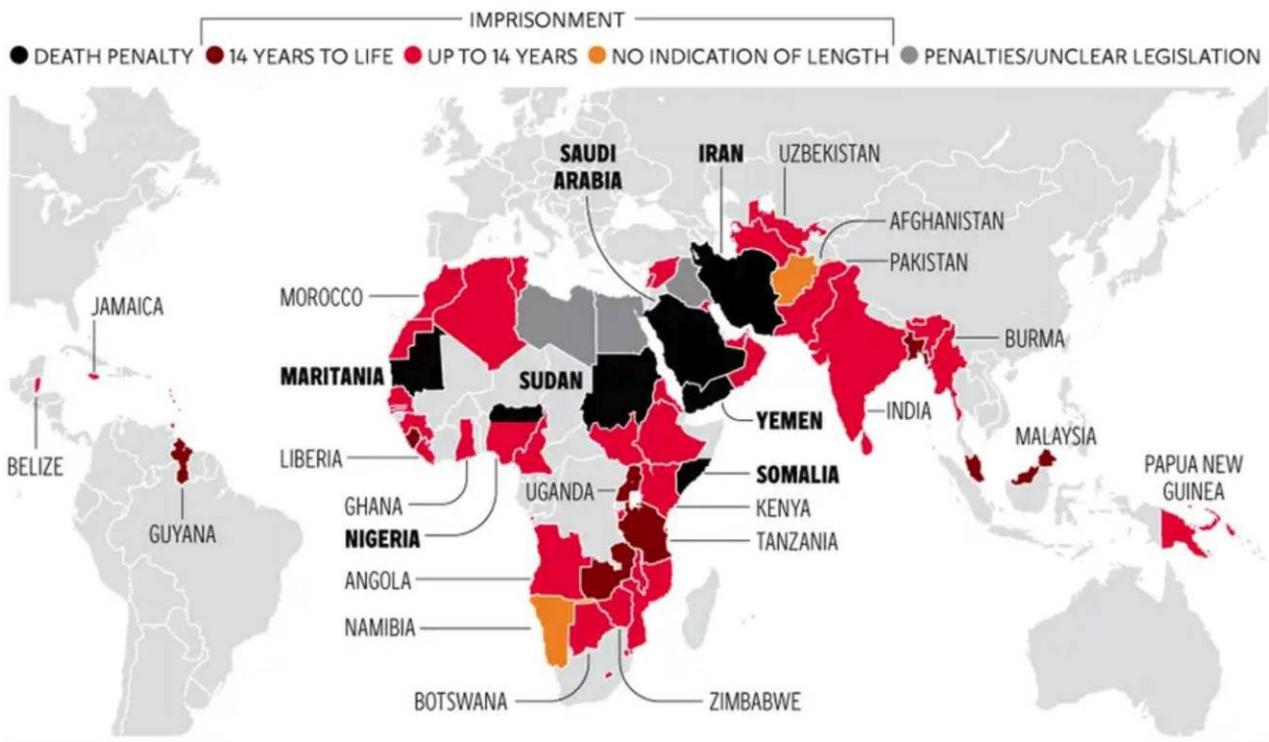
„A keresztény Európa szívében csak a XII. század vége táján vált markánsná a homoszexualitással szembeni ellenségesség. 1179-ben a III. lateráni zsinat, elsőként az ökumenikus zsinatok közül, hivatalosan elítélte a homoszexuális cselekményeket. A XIII. század első felében még hevesebbé vált a homoszexualitással szembeni ellenségesség a legtöbb nyugat-európai társadalomban. 1250-től egyre több állam iktatott be új törvényeket, ennek kifejezésre juttatása érdekében. A középkorban, a szexuális deviancia e formáival szembeni türelmetlenségnek az erősödése első sorban annak volt egyenes következménye, hogy egyre fontosabbá váltak a társadalmi határok.”

Hihetetlen keménységűnek mutatja be viszont a zsidóság álláspontját: halállal büntették!

„Az ókori zsidó társadalomban megbélyegezték és tiltották a homoszexualitást, amelyet az ördög művének tartottak, ezért gyakran a legszigorúbb büntetéssel, vagyis halállal büntettek.”

Szegény ördög, hogy mit nem varrnak rá?

Tehát módosítanom kell a kiselőadásomban elhangzottakat: a szerencsétlen (mert nem tehet róla) homoszexuálisok (melegek, leszbikusok, biszexuálisok...) ellen az Ószövetség mesevilágából szedett instrukcióra építve kegyetlen üldözést indított mindhárom Ábrahám-vallás: a judaizmus, majd a kereszténység, végül az iszlám, mint fentebb olvasható, és a következő térképen látható.

SOURCE: ILGA

A színek jelentése magyarul:

Fekete: halálbüntetés

Bordó: 14 évtől, akár életfogytig is tartó börtön

Vörös: akár 14 év börtön

Narancssárga: börtön, de nem világos, hogy milyen időtartamra.

Sötétszürke: a homoszexualitás büntetendő, de nem világos, mivel.

A térképet a The Independent weblapról tettük át, a lap részletes ismertetést ad az iszlám országok vonatkozó álláspontról.

Homoszexualitás és iszlám

The Economist/MTI 2012. február 24:

Hét országban halálbüntetés fenyegeti a melegeket. De valóban elítéli-e a Korán a homoszexualitást, és mire is vonatkozhat Szodoma és Gomora elpusztításának története? Az angliai Derbyben nemrég elítéltek a homoszexuálisok ellen gyűlöletre bujtó röplapokat osztogató három mohamedán férfit gyűlöletbüntetett miatt. Az egyik röplapon kötélre lógó fabábu volt látható, mellette a javaslat: a homoszexuálisokat „égessék el vagy kövezzék meg”. „Isten irtózik tőled” – hirdette a második, a harmadik pedig figyelmeztette a homoszexuálisokat, hogy „vagy megváltoztok, vagy elégték”. Az egyik elítélt, Kabir Ahmed közölte, hogy muzulmánként kötelessége volt „továbbítani az üzenetet”. A homoszexualitást halállal büntető hét ország mindegyike mohamedán – hangzik a The Economist összeállításában. Sok országban a melegeket nem fenyegeti ugyan kivégzés, de súlyos börtönbüntetés róható ki rájuk, és üldöztetésnek vannak kitéve. Azok az országok, ahol akár halállal lehet büntetni az azonos neműek közti nemi kapcsolatot: Irán, Szaúd-Arábia, Jemen, Mauritánia, Nigéria, Szudán, Szomália. - a Transindex.ro portálról

Hogy ne sápadjon el a kedves olvasó az iszlám barbarizmustól, két dologra hívom fel a figyelmét: egyrészt, hogy az iszlám csak harmadik a gyalázatos intézkedéseket hozó világvallások között, és történelmi csúszásban van a melegek felszabadításának sorrendjében, másrészt, hogy érettségi előtti évemben kétszer is találkoztam itthon, Budapesten olyan esettel, amikor veszély helyzetbe hozta magát egy buzi, aki engem, és egy lesbikus, aki az éppen társaságomat élvező hölgyet környékezte meg. Akkor ugyanis még büntettnek minősült a tettük, ha rendőrt hívtunk volna, és elkapták volna őket, rács mögé kerülhettek volna. Nem éreztük bűnösöknek őket, inkább sajnálattal háritottunk...

Mindenképpen elképesztő ostobaság az egész kérdés!

És most újabb „meleg” jelenik meg a látókörömben: a világhírű izraeli történész-filozófus, Harari, aki maga vallja melegnek magát, elég meglepő módon. Nem is nagyon értem, tudományos jellegű értekezésbe illik-e a vallomása. Ő bizonyára tudja a miértet.

*

II. fejezet

Szép anyanyelvünk, és gyilkosai, na meg a rovásírás

Elképesztő méretű, amit nemzetünk ámokfutó öntömjénezői művelnek szép és okos nyelvünkkel. Az eredete az együgyű balgaság, igen nagy baj azonban, hogy kikiáltják a világ legszebb, leggazdagabb nyelvének.

A legszebbet el lehet intézni a valószínűleg legtöbbjük által ismert anekdotával, kedves olvasóim, ami imígyen szól: Nyelvészkongresszust tartanak a világ közepén. Vita merül fel, melyik nyelv a legszebb. Úgy döntenek, mondja ki mindenki a saját nyelvén, hogy *szeretlek*. Amelyik a legtöbb szavazatot kapja, az a legszebb nyelv. Kezdi az angol: I love you. Kap 47 százalékot. Következik a német: ich liebe dich. 28 százalék. Az olasz kerül sorra: ti amo. Csend, majd 29 százalék jelenik meg a táblán. A francia alig mondja ki: je t'aime, máris tapsot kap, és 73 százalékot. Az orosz szavai ütemes tapsra serkentik a hallgatóságot: я люблю тебя. Milyen lágy, hangzik egy felkiáltás! És a hihetetlen 85%-ra értékeli. Közeledik a sor a magyar nyelvtudóshoz, morfondírozgat magában: ha most szeretlekkel rukkolok ki, kidobnak az ablakon. Fülolaj, mondja. Lábdobogás, dübörgő taps, és 98 százalékkal első helyezés.

OK, vicc, de nagy igazság van benne: a szeretlek hangzása tényleg ropogós, nem kellemes. Tessék azonban odafigyelni: nem utolsó nyelv, amelyik egy szóval tudja kifejezni azt, amit a nagy világnyelvek kettővel vagy hárommal tudnak.

A gazdagság pedig statisztikai kérdés: melyik nyelvnek mekkora a szókincse, egy-egy sűrűn előforduló szónak hány szinonimája létezik? A szinonimákat most nem kutatom meg. Úgy emlékszem, az angoloknak a szélre (szigetország, tengerjáró nép) 100 körül van.

A szókincsre azonban ránéztem!³⁶ Igen gazdag, de nem éri utol az angolt, németet vagy franciát. Bölcsőbb választ ad a nyest.hu³⁷, amely szerint a kérdés rossz, megválaszolhatatlan. Egyetlen bekezdést idézek:

„Johnson azzal az eredeti kérdéshez hasonlóan egyszerűnek tűnő másik kérdéssel kezdi fejtegetését, hogy hogyan is definiáljuk magát a szó fogalmát. Szerkezetüktől függően ugyanis a különböző nyelvek igen eltérően értelmezhetik azt, hogy mit tekintenek szónak. És ezek között a definíciók között koránt sincs konszenzus. A német nyelvben például igen könnyű összetett szavakat képezni, ha tehát a szóra, mint egybeírt betűk csoportjára gondolunk, megállapíthatjuk: a német nyelv szavai a végtelenhez közelítenek, legalábbis matematikai szempontból. Ez több más nyelvre is igaz. Az összetett szavakat azonban mégsem hagyhatjuk ki szempontként csak azért, mert a legtöbb nyelv szókincsének az összetett szavak is szerves részét képezik.”

A „csak azért is” nem bölcs alapon még rákerestem az orosz nyelv szókincsére. Angol forrás 350000 szótári alakra ad számot, nem hiszem, hogy érdemes vele versenyre kelni. Közismerten is a leggazdagabb nyelvként tartják számon az angolt, bizonyára übereli ezt a 350 000-et.

Ami az eredetet illeti, nem tudom, ki lehet a hibás, hogy nem tudják egyértelműen elfogadni a finn-ugor nyelvcsoporthoz tartozást, erőltetnek mindenféle török eredetet. Nyelvünk zengése rokonnyelvű számára ismerősen cseng! Erről magam is meggyőződhettem, amikor Bombayban, az uszodában söröző magyarok asztalához, közeli asztaltól odajött egy fiatalember, és udvariasan megkérdezte, milyen nyelven beszélgetünk? Megtudva, hogy magyarul, megörült. Finn vagyok, és nagyon ismerősen csengett. – mondta. Vele is, meg más alkalommal Tallinnban is keresgéltem hasonlóságot alapszavaink között. Sok hasonlóságot találtam. (Tudom, hogy ez nem döntő érv!)

Időnként fellendül a magyar nyelv eredetéről folyó vita. Úgy tűnik, most ismét csúcsra törekszik. Nyilván a forró Orbán – Erdogan barátság okán, a török eredet bizonygatása került a figyelem középpontjába. Óriástárcán ülő tudós miniszterünk, Kásler Miklós is sietett [nyilatkozni](#), bizonyára ő is a téma szakértője. Ismerősöm megkérdezte nyelvész ismerősét, aki ezt válaszolta:

„A történészeink, akik persze nem értenek a nyelvészethez, nem képesek felfogni a különbséget a nyelvrokonság és a genetikai rokonság között. Rengeteg néppel összefeküdtünk, finnugor nem nagyon van a vérünkben, de ezt senki nem is állította. De *nekik*, meg a dilettánsoknak kell a török nyelvi rokonság is, tudományosan megalapozatlanul. Ami a magyarban török, az mind jövevény, az alap megkérdőjelezhetetlenül finnugor, tudományos alapokon. A kedvenc példám: az orosz, az izlandi, az albán, a francia, stb. mind rokonnyelvet beszélnek, de genetikailag különböző népek. De majd bebizonyítják, amit akarnak, aki meg sokat ugrál, azért jön a lefüggönyözött Volga.”

Nagyon ostoba politikai okok vezettek tehát oda, hogy török, vagy szkíta-hun-magor vonalvezetéssel tagadják egyesek a finnugor eredetünket. Félremagyarázzák a székely rovásírást is, tudományos értékelések szerint. Mégis beindult az „ősi magyar rovásírás” gőzgép, és politikusaink, meg a lakosság ostobasága oda vezetett, hogy településeink tömegében a helységnév-táblák, meg egyéb közérdekű felirat rovásírással is helyet kapott. Nevetséges lenne, ha nem politikai bravúr lenne: a lakosság porszemnyi hányada tudja elolvasni, mégis tömegeket lehet mozgósítani vele.

Kicsit bővebben a rovásírásról:

Oktondibb ragályt nehéz elképzelni. Nagymagyarkodásunk egyik igen káros csökevénye. Akárhik buzdíják a nem nagyon bölcs népet, hogy tüntetésekig menően követeljék az alkalmazását, legjobb esetben is csak *rendkívül ostoba* bélyegzőt érdemelnek. Fussunk át (többet nem érdemel) a témán. Már az döntő jelentőségű, hogy a székely-magyar rovásírás [Wikipédia-lapot](#) selejtnak minősítik az ellenőrök. Még a selejtnben is kiderül, hogy csak más etnikumokkal közös eredetűnek tartják (hun, szkíta, székely, török). A hun-magyar rokonság vitatott kérdés, és nem tudom lenyelni a határozott érzésem, miszerint a magyar és török nyelv közötti kapcsolatok „felfedezésének” politikai okai vannak. Kerestem a szkíta rokonságot is. Egyszerűen ostobaság-kavalkáddal találja szemben magát az ember: se az etnikum eredete, hovatarozása, se a nyelv alapkérdései nem tisztázottak. Jellemző a szkíta nyelvvel foglalkozó Wikipédia-lapban olvasható két mondat: „Mint egy *kéttucatnyi* szkíta vagy *szkítának vélt* kifejezésnek jelentését is feljegyezték az ókor tudósítói. Egy részük bizonyára szkíta, más részüknek ellenben a görög stb. nyelvben akad párhuzama.” A szkíta rovásírásnak is alig van nyoma, a felleltek szkíta volta is vitatott. Hogyan lehet ilyen alapon nemzeti büszkeséggel, ősmagyarkodással elérni, hogy a magyarországi helységnevek jelentős részét rovásírással is feltüntetik a helynévtáblákon? Csakis az ezt követelők, és a behódoló kormányzati-, önkormányzati szervek ostobaságának köszönhető. Nem találok egyetlen utalást sem arról, vajon hányan tudják elolvasni a ma székely-magyarnak tartott rovásírást. Gondolom, nem nagyon lehet kifejezni a lakosság egészszáma százalékában.

Határtalan idiotizmus az egész nyelvmagyarkodás!

Foglalkozzunk a nyelvgyilkosokkal!

Ahol nem tudom, hogy azonnal le fognak inteni azzal a bölcsnek hangzó mondattal, hogy „a nyelvek változnak, fejlődnek, nem lehet állandóan nyesegetni az új hajtásait”, meg szoktam említeni, óvatosan, persze, hogy erőteljesen faragják le a szép, gazdag és virágos nyelvünkről azokat a jellegzetességeket, amik a szépségének kötelező alkotórészei.

Most hirtelenjében egyetlen gyilkosság jut eszembe, amelyik már beköltözött kiváló írók fegyvertárából kezdve a média minden birodalmába. Ez az eszeveszett sebességgel taroló gyilkos az ige és igekötő összehegesztése. Miket is mondanak?

Ez nem felfogható!	– pedig –	Ez nem fogható fel.
Nem elérhető már a vonat.	– pedig –	Már nem érhető el a vonat.

Tamás Gáspár Miklós megszólalásával foglalkozó cikkből (18.08.31):

„Az alábbi cikkből elég nehezen *kihámozható*, több paragrafusban szét van szórva egy gondolat, amely pedig szerintem fontos meglátás.” – helyesen, szerintem:

Az alábbi cikkből elég nehezen *hámozható ki*, több paragrafusban szétszórt a gondolat, amely pedig szerintem fontos meglátás.

Mélyen tisztelt közgazdász mondta, interjúban: ... semmi módon nem *számonkérhető* ... pedig: ... semmi módon nem kérhető számon! ... Eljen! A helyesírás-szoftver is kiszúrta! és ugyan-csak ő, másik interjúban: ...ha a nép nem *leváltható* ... – ... ha a nép nem váltható le ... Az illető könyvében 6-8 hasonló hibába botlottam, ami egyértelművé teszi, hogy az ő agyába is befészkelte magát ez a rákos fertő. Ha az övébe is, meg nem állítja senki ezt a nyelvrohadást!

Közérthetőbb, mondta okos ismerős! A csudába is, mitől az? Ferdítés, rombolás!

Másfajta aberráció a töltelékszavak szaporítása. Gyerekkoromban, meg talán kicsit tovább is az *izé*-t használtuk, ha valami nem jutott eszünkbe, vagy nem tudtunk azonnal körülírni valamit. Kevesen tudták, mi a frászt emlegetnek. Létező dolog volt, a Muraközben a férfiak (nem pasik) olyan nadrágot (is?) viseltek, aminek a szarait oldalt össze kellett fűzni, mint az akkoriban használatos bőr focilabdákat. Fanyélből kinyúló görbe fémrúd, a vége lyukas, mint a varróúté. Kerestem képet róla, de a focilabda fűzőjét is csak leírva találtam meg „prezi” alkalmazásban. Egye fene, adós maradok. Fontosabbak a helyére lépők. Csörtetnek, rohamoznak.

Most kettő jut az eszembe:

Egy! Elsőprő a sikere: az *egy* olyan *egy* rendkívül szimpatikus fiatalember (nem pasi) ... a szomszéd *egy* mérnök ember (nem pasi) ... és így tovább, a végtelenségig. Érdekes egyébként, hogy amikor az ELTE cukor utcai gimijének esti tanfolyamán angolt tanultam, a kiváló tanárnő figyelmeztetett: az angolban hiba, ha úgy beszélünk valakiről, magunkat is beleértve, hogy „I am *an* engineer”. Napjainkban, angol szövegekben is sűrűn olvasom a felesleges egyet. Korkór?

Ilyen! Egyértelműen az *izé* helyébe lépett, csak sokkal szaporább lett. Kedves rokon is három mondatban kétszer használja: láttam *egy ilyen* kütyüt ... *ilyen* gömbölyű, mint a labda. Kiirthatatlannak látszik.

És jön, nyomul, élre tör az *azonban*, aminek mindenütt jobb helye van a magyar nyelv művészei írásaiban, mint a mondat elején. Tudományos munkából idézem:

„*Azonban* az igazi vadember se nem szabad, se nem nemes;...” ... pedig így kellene szólnia: „Az igazi vadember *azonban* se nem szabad, se nem nemes;...” Aki nem érzi a különbséget az utóbbi javára, törje össze a tollát, és tapossa meg!

*

III. fejezet

A világmindenség

Hallott már valaki békés földönkívüliekről? Nem emlékszem, hogy valaha is békés idege-nekről írtak volna, filmet alkottak volna. Mindig vademberek, sőt vadállatok képében, *rombolva, gyilkolva érkeznek* a Földünkre. *Ez a mi lelkivilágunk tükre!*

És a fordítottja? Hallgatom a Spektrum csatorna adását a Földön kívüli, életre alkalmas bolygók kereséséről (2018.08.25). Eljut a műsor a legvalószínűbb élhető bolygóig, a **Proxima Centauri** csillag **Proxima b** exobolygójáig. OK, idáig csak a nagy felfedezésen csodálkozna az ember, ha nem *emberhez méltó* kísérőszöveggel lepnék meg. Azt magyarázza ugyanis a lelkes tudós, hogy ez lehet az első földönkívüli égitest, amit *gyarmatosíthat* majd az ember. Nem társul, nem segít, megszáll. Mint tette a fehér ember fél évezred alatt az Európán kívüli világgal.

Előtte ugyanott, vagy párhuzamos csatornán épp azzal okosítja az űrhajós-pályázatra jelentkezett ifjú hölgyet, hogy olyan harcokra és helyzetekre kell felkészülnie az űrhajósna, mint amin a gyarmatosítók estek át. Először a felfedezők lépnek az új földre, aztán mennek a pionírok, majd a *gyarmatosítók*, akik végül elfoglalják, és *meghonosítják ott a kultúráukat*. Amerikai a felvilágosító, eszébe nem jut megemlíteni, hány őslakost öltek halomra, mi mindent pusztítottak el a kultúra zászlóvivői. *Csak (!) százmillió indiánt.*

A két jelenség egyértelműen bizonyítja *az emberi faj aljasságát*. Igen, most már nem a fehér ember gazember voltáról, hanem az egész emberiség hatalmi megszállottságáról, fegyveres öldöklésre teremtett (huh!) voltáról kell beszélnünk. Ezért ilyen a világunk, amilyen!

Elgondolkodtam, jó-e ennek a zárókötetnek a címe? Meg kell fontolni: az emberiség 80 százaléka ostoba, 10 százaléka tudatos kiszolgáló, 10 százaléka pedig aljas gazember, a hatalom, pénz és fegyver birtokosa. A címet ehhez kell igazítani! Meg is történt!

Haladjunk tovább! Joggal kíváncsi az emberiség, főként mert *retteg a külvilágtól*, hogy mi a csuda is van odakint. A teremtés-legendák többsége káoszról indul ki, mert a primitív ember csak a Napot látta nappal, a Holdat és csillagokat éjszaka, a többi vagy kék mezőként, vagy fekete sötétségként nézett vissza rá, ha felnézett a levegőbe. Érthető a kíváncsiság, de napjainkban erős túlzásokba esik morzsányi világunk, amikor a világmindenség meghódításáról, gyarmatosításáról szó álmodat. Újra a Holdra akar utazni (OK, van talán valami, ami hasznunkra válhat, mondjuk a ritka földfémek...), de a további tervek – Mars és tovább – *mindaddig népámítások, amíg egyrészt a fénysebességet nem tudjuk átlépni, másrészt nem tudunk százmillió száz embert szállító rakétát hadrendbe állítani a száz-kétszáz év alatt Földde átvarázsolt Marsra áttelepüléshez.*

Remélem, szükségtelen további érvekkel kiegészíteni ezt a három soros gúnykacajt. Idiotizmus az egész, a javából. És eteti önmagát a baromsággal a szuperhatalom, átveszi az őrült ötletet Putyin és gárdája (ott is kell etetni a népet a tudomány csúcsaival), majd (vagy Oroszország előtt?) az EU űrgárda is (European Space Agency, ESA), most már három hatalmas tudósközpont szórja a hihetetlen mennyiségű pénzt, ami annyi minden jobbra, fontosabbra kellene. És zabálja a nép is. Rohannak, jelentkeznek például személyzetnek a Mars-rakétába, pedig az nem Hold-rakéta. Nem ragozom a különbséget, a halál valószínűsége 99,99 százalékra növekedett. Az űrutazás kezdeteikor még meg lehetett érteni a programot, bár nyilvánvaló politikai-hadászati versenyként működött, de legalább elérhető célokat tűztek ki. Számomra egyértelmű volt az elérhetőség, mert két prof is tett olyan megjegyzést 1955 táján a moszkvai egyetememen, amiből ki lehetett hallani, hogy nem álomba ringatták akkoriban az emberiséget. Az egyik így szólt: „Maguk itt azt hiszik, hogy repülőmérnökök lesznek. Tévednek, rakétákkal fognak foglalkozni.” A másik pedig szemrebbenés nélkül jelentette ki: „Rövidesen embert küldünk a világűrbe.”

Mi változott, hogy az ezeken az emléken nevelkedett ember – mármint én – most minden idegszálával ellenzi a Mars-őrültséget, és a már azon túlra is beharangozott programokat?

Elsősorban én, a világlátásom! Több régióban mélyen belelátam *az emberi nyomorba, kiszolgáltatottságba*. Ott, a Szovjetunióban laktam egy hónapig barakk-lakásban, jártam az üres (nem mindig, csak többnyire) üzleteket, jártam kolhozban, vidéki város lakóépületében. Megértettem a lehetetlent. Éltem hét évig Indiában, *láttam a legmélyebb nyomor fészkeit*, érzékelttem a kasztrendszer iszonyatát, végül itthon, a gengszterváltás utáni gyors privatizációt, a nyugati tőke rettenhetetlen nyomulását követő *gyors, tömeges elszegényedést*, ami ma *gonosz kitelepítés-sorozatokban* csúcsosodik ki. Támogathat emellett Mars-programot józan ember? Jó, két ellenvetés fog élni: 1. A Szovjetunió meghalt, nincs nyomor. 2. Haladni kell, az általános emberi kíváncsiság része, ha leblokkolódik, lelassul a fejlődés. Egyik se látja jól a világot: ad 1.: a Szovjetunió helyébe lépett Oroszországot ugyanúgy tönkretették a vak és vad privatizációval, belső banditák rablásaival, mint sötét országunkat. A nyomor viaszosult, de így is mély. ad 2.: A technikai fejlődéshez nem kell feltétlenül kilépni a Föld vonzásköréből, számtalan olyan probléma vár megoldásra, ami az emberiség egészének mindennapi életét érinti, a megoldásuk azt teheti szebbé. Erre persze azt fogják mondani, nem egyszerű sem az agyvelők, sem a technikai eszközök új területre koncentrációja. Persze, hogy nem, de ha csökkentjük az (egyelőre) nem általános érdekeket szolgáló területek finanszírozását, és növeljük a létfontosságúakét, évek alatt átrendeződnek a primátusok. Űrrakéták maradnak, csak ésszerűen földközeli feladatokra fejlesztik azokat, a felszabaduló szellemi/technikai kapacitás pedig örömmel foglalkozik a polgári repülés hatékonyságának, rentabilitásának kérdéskörével.

Több témakörben foglalkozunk a neves, akár világhírűnek mondható izraeli tudós [Harari](#)-val. Alátámasztja az oroszországi szegénységre vonatkozó állításomat. Szerinte a világ legszélsőségesebb egyenlőtlenségét mutatja fel a neokapitalista, rablókapitalista ország! Lentebb értékelni fogom az oroszországi helyzetet, előre megsúgom: úgy tűnik, igaza van!

Hogy az űrkutatás mennyire nem észcélokat szolgál mai világunkban, arra jellemző Trump legújabb agyficama, az „Űr Erők” hadtest hadba állítása. Nem egy – katonai körökből is származó – kritika érte már a blödséget, most azonban a Los Angeles Times tömör véleményén akadt meg a szemem, miszerint a nagy ötlet jóváhagyása esetén szatellitek és más űrtechnológiák gyártóinak fog dollármilliárdokat jelentő megrendeléseket hozni. Mi más értelme is lenne az egésznek: az eddig is csúcshozamokat élvező területek preferálása a hozamok további növekedését eredményezheti.

Ugyanez a valószínűleg szinte kizárólagos célja a „békés” *Marsra és tovább* programnak.

Két amerikai tudós könyvet szentelt a háborút lihegők és csillagászok szövetségéről:

„An exploration of the age-old complicity between skywatchers and warfighters, from the best-selling author of Astrophysics for People in a Hurry.”

Annyira a jelen könyv témaköréhez kapcsolódó írás, hogy – Harari-hoz hasonlóan – több fejezetben is teret adok neki. Konkrétan, a „Tudomány, kultúra” fejezetben is olvashatnak róla.

Idézem a könyv méltatását:

„A tudomány és a katonai hatalom több évszázados kapcsolatának lenyűgöző forradalmában az elismert asztrofizikus Neil deGrasse Tyson és az író-kutató Avis Lang megvizsgálják, hogyan szegődtek el az asztrofizika módszerei és eszközei a háború szolgálatába. ‘Az átfedés erős, és a tudás mindkét irányba áramlik.’” – mondják a szerzők, mivel az asztrofizikusok és a katonai tervezők többnyire ugyanazokkal a dolgokkal törődnek: multi-spektrális felderítés, távolságmérés, nyomkövetés, képfeldolgozás, nukleáris fúzió és űrkutatás. Tyson és Lang ‘rendkívül cinkos’ szövetségnek nevezik. ‘A világegyetem egyaránt végső határ és legmagasabb erkölcsiség.’ – írják.

Mind az űrtudósok, mind az űrkatonák osztozkodnak rajta, egyikük számára laboratórium, és csatatér a másikuk számára. A kutató meg akarja érteni; a katona uralni akarja. De megfelelő technológia nélkül – amely többé-kevésbé ugyanaz mindkét fél számára – senki sem jut hozzá, működik benne, vizsgálja meg, uralja, vagy használja fel az előnyére és valaki más hátrányára.

Kiterjesztve a korai csillagászati navigációt a műholdas hadviselésre, az Accessory to War a tudomány, a technológia, az ipar és a hatalom keresztútjának gazdag kutatási és provokációs vizsgálata, amely Tyson milliókat kitevő rajongóinak bemutat egy újabb dimenziót, miként alakította a világegyetemet az életünket és a világunkat.”

Hitelt ad az írásnak, hogy csillagász tollából született. Olyan csillagász tollából, aki részt vett az űrkutatással foglalkozó csillagászok és katonák egyeztetéseiben.

Egyszerű dolgokat is tanulhat közben a figyelmes olvasó! Érdekes például, hogy melyik csillagászatból eredő alapismeretre hol tett szert az emberiség? Megtudhatjuk, hogy a sumérok a napokat 12 részre osztották, azokat pedig 30-30 részre. Még nem telitalálat, de jó kísérletnek tűnik. Az egyiptomiak a Kr. előtti ötödik évezred közepétáján már 365 napra osztották az évet, majd a nappalt is és az éjszakát is 12-12 részre. A babiloniak osztották fel az órát (hogy az mit is jelentett, nem magyarázza) 60 percre, a percet pedig ugyancsak 60 szakaszra, azaz másodpercre. Platón a „tökéletes” évet úgy képzelte el, hogy amikor minden bolygó visszatér a kiindulópontjára (nagyon rossz), végül megemlíti, hogy a hinduk használták a *kalpát*, azt a világegyetemet keletkezésétől az újrakeletkezéséig tartó időszakot, eon-t, ami Brahma ébrenlétének vagy alvásának korszakát jelenti, és 4,32 md évig tart (hogy honnan ered a pontos időtartam, nem tudni). Megjegyzi, hogy az év 12 hónapra osztása több kultúrában előfordult. Több kultúrában foglalkoztak más égi jelenségek regisztrálásával, rendszerbe foglalásával is, mint például a napfogyatkozás, holdfogyatkozás. Miután zavart ez a furcsa Brahma-nappal/éjszaka időtartam, felkerestem a [hindu időszámítás](#) Wikipédia-lapot és elszégyelltem magam: az Indiában eltöltött hét év, többszáz Indiával foglalkozó könyv elolvasása sem volt elég, hogy valamirevaló képem legyen a hindu-buddhista időszámítás rejtelméről. Elég, ha fejet hajtunk a legrövidebb és a leghosszabb időtartam előtt, rendkívüli világ, hihetetlen fantázia és tudás rejtőzködik ebben az idő-tudományukban is.

*

IV. fejezet

Tudomány, természettudomány, kultúra

A történelem során hol komoly, sűrűn mélységes tisztelet övezte a tudósokat, sokszor viszont üldözték, kegyetlen módszerekkel kínozták meg, végezték ki őket, ha nem az adott világi, vagy egyházi hatalom törvényeit, szentírásait alátámasztó ismereteket hirdettek. Az adott rendszer ezzel történelmi emlékezéseket tekintve magára sütötte az elismerés, vagy megvetés bélyegét.

Nem foglalkozom most a messzi múlttal. A korábbi írásaim jól követhető leírásokat, adat-sorokat, elemzéseket tartalmaznak. Jelen sorozat II. kötete a kommunizmust világítja meg, a III. kötet a vallások és egyházak sötét világát írja le. Minden olvasóm tudja, miről van szó, amikor sötét Középkort emlegetnek.

Akkor mivel nem követünk el ismétlést, unott ismeretek közötti botorkálást? Felsorolok négy témát, ahol értelme van a legújabb fejleményekkel foglalkozni. Azokkal, amelyekből kibontakozhatnak az emberiség fennmaradásának veszélyei.

- A legújabb hadiipari fejlesztések, fegyverek, fegyverrendszerek;
- Bio-tudományok, bio-energia, bio-élelmiszerek;
- IT ma és holnap, mesterséges intelligencia, („a már önkritikát is gyakorló mesterséges intelligencia”);
- Klíma-krízis.

Legnagyobb veszélyt a *hadiipari fejlesztések* jelentenek. Sajnos oly mértékben áttekinthetetlen terület, hogy ki kell emelni a legújabb fejlesztések területét. Úgy vélem, négygel kell feltétlenül foglalkoznunk: rakétatechnika, nukleáris fegyverek, tengeralattjárók, digitális hatalom.

A *rakétatechnikán* belül tovább kell szűkítenünk. Két részterület dönti el a jövő hadiipari alkalmazásuk, illetve a kapcsolódó űrkutatás sikerét: a legújabb rakéták és hajtóműveik. A két részterület persze annyira együtt fut, hogy nem tárgyalom külön őket.

A „Marsra és azon túl kell költöznünk” nem időszerű, hibbant programok egyik kerékkötője a *hajtómű*, aminek korlátlan időtartam alatt rendkívüli tolóerőt kell teljesítenie. Nem korlátlan, de egy-egy hosszú útra elégséges működést tud biztosítani a nukleáris- és a napenergia. Mindkettőnek fontos korlátai vannak: a nukleáris energia fejlesztése az emberi életre pusztító hatást gyakorló sugárzással jár, az ellene védekezés súlyproblémákat okoz; a napenergia pedig egyrészt óriási ernyőkkel fogható el, másrészt a Naptól távolodva mind kevesebb energia nyerhető ki a sugarakból.

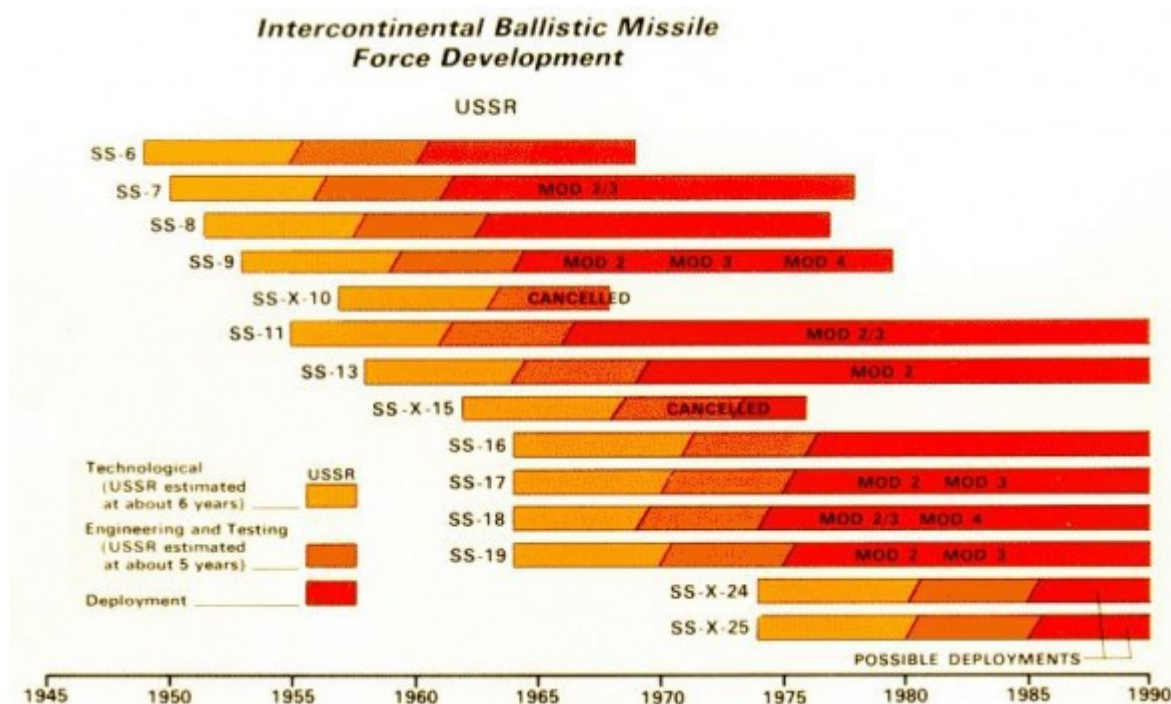
Megállunk egy pillanat lélegzetvételre: van társam, aki már a Mars meghódításának tervében a szóhasználatot is kritizálja. Lucianne Walkowicz ő, az USA Kongresszusi Könyvtára asztrobiológiai szektorának vezetője, aki gazdagok, fehérek és férfiak hozzáállásának tulajdonítja, hogy „gyarmatosítás, letelepülés és hasonló” kifejezéseket használnak a téma traktálásakor, kifejezve ezzel az egész elképzelés barbarizmusát. Barátommá fogadom!

Születőben vannak új típusú hajtóművek, a *QDrive*, amelyik – ha jól értékelem – azonos a *kvantum-vákuum hajtóművel*, és amelyik kikerüli az időtartam-korlátot, mert nincs szüksége üzemanyagra, a kvantum vákuumot felhasználva generál hajtóerőt. Több helyen folynak kutatások a plazma (ion) hajtóművekkel is. Ha sikerrel reinkarnálódok, elmagyarázom a kvantum vákuum megoldást is, addig a vele foglalkozó Wikipedia-lappal⁴⁵ tudok szolgálni. Jobb nem belebonyolódni, mert egyelőre több neves fizikus kérdőjelezi meg az elképzelés alapjait.

A plazma hajtóművekhez pedig el kell olvasni a NASA újtípusú hajtóműveivel foglalkozó írást.²⁴

Ismét alkalmam van kalapot emelni a szovjetek előrelátása előtt. Számomra kellemes meglepetésként találtam rá a hírre, miszerint lassan kiemelkedik a horizontból a szovjet-orosz nukleáris rakétahajtómű.⁴² Ami előtt kalapot kell emelnem, az a moszkvai egyetemi tanulmányaim alatt hozott döntés (talán 1955): a másik moszkvai polgári repülőmérnöki egyetemen, a MAI-n nukleáris hajtómű tanszéket indítottak. Akkor ez két okból keltett figyelmet ismerőseim körében. Egyrészt abszurd ostobaságnak véltük, másrészt kizárólag oroszokat vettek fel, sokadik hatalmas pofont adva a nem orosz etnikumokhoz tartozóknak. Az utóbbi feltétel *az ostobaság kategóriába tartozik*, de a tanszék indítása – ezek szerint – mégsem volt az.

Vasúton mobillá tett nukleáris meghajtású rakétákkal foglalkozik a [43. link](#).

A Szovjetunió interkontinentális ballisztikus rakéta-programja 1990-ig.⁴²

Lépjünk pár lépést vissza a jövőből a jelenbe és a múltba. Ha valaki tud angolul, esetleg oroszul is, kísérjen végig néhány lépésen, ami a rakétatechnikával foglalkozó [Wikipedia-lapból](#) indul ki. Elég rátekinteni, és azonnal értékelhető, hogy átfoghatatlan területre léptünk. Ennek ismeretében írtam pár lépésről, fokozatosan beszűkítve ismerkedésünk területét. Ésszerű, ha a rakétatechnikával foglalkozó országokat tűzzük a gombostűnkre: [Rocket engines by country](#)

Remélem, elfogadják azt az elég közismert tényt, hogy a rakétatechnika vezető országa évtizedekig a Szovjetunió volt, és bár a gengszterváltás ott is óriási buktatót jelentett, Oroszország a legfontosabb katonai területeken talpra állt, és ma is vezető erőnek tekinthető a hadieszközök gyártásában. Ha tehát rányitunk az orosz rakétahajtóművek lapra – [Rocket engines of Russia](#) –, a legfejlettebb eszközök birodalmába lépünk. Nyugodtan negligálhatjuk a Szovjetuniót és Ukrajnát, mert csak elődökkel találkozhatunk.

Játszódózva a töméntelen adattal, rányitottam az egyik folyékony üzemanyagú rakéta jegyzeteiben található táblázatra, amelyik a Vegyipari Gépek Tervező Irodája által 2010-ig fejlesztett rakétahajtóműveket ismerteti. [Itt tekinthető meg](#) a mintegy 170 műszaki alkotás.

Felsorolni is nehéz, mennyi minden olvasható ki az eddigiékből. Biztos nem mindenre terjed ki a felsorolásom.

Rámutat az oktatás területén elért kolosszális eredményekre, és romba dönti azt az Átkosban is, azóta még harsányabban hirdetett baromságot, hogy a szovjet oktatás alacsony szintű. Meg is védtem, amint azt már megírtam valahol, amikor órahallgatás nélkül kellett letennem – többek között – a „Légcsavarok és helikopterek” vizsgát, amin Hadházy prof és stábja a szovjet oktatás minőségét vizsgálta a koponyámat szkennelve vagy másfél óra hosszát. „Nem is olyan rossz az a

szovjet oktatás”, állapították meg. Egyébként furcsa, hogy így szerepel az indexemben, én „Heli-kopterek elmélete és szerkezetana” tantárgyra emlékszem! Lehet, hogy az általa írt tankönyv címével keverem? Kerestem, nem találok.

Rámutat arra a kolosszális tervező és kivitelező kapacitásra, amit a Szovjetunió a hihetetlen veszteségeket okozó II. világháború után – szinte vakító sebességgel – épített ki. Moszkvai egyetemen hangzott el 1955-56 körül, alig 10 évvel a háború után, professorok előadásában. Először, hogy nem repülőgépekkel, hanem rakétákkal fogunk foglalkozni, majd, hogy nincs messze az idő, amikor a Szovjetunió embert lő fel az űrbe. Fentebb már említettem. És meg is előzték vele Amerikát!

Általában is, ez a szűk terület is elégséges annak a megalapozatlan állításnak a lerombolására, miszerint a kommunizmus innováció tekintetében elmarad a kapitalizmus mögött (írta Kornai), és ez az összeomlásának alapvető oka. Hát mi a franc megszületéséhez kell innováció, ha a hadiipari csúcstechnikákhoz nem?

Az *ostobaság csúcsát* jelenthetik viszont a Szovjetunió hibásan elsőnek mondott [ballisztikus-rakétájának felrobbanása](#) során elkövetett [hibák](#), 1960. október 24-én este. A történetet oroszul lehet olvasni. A lényege, hogy két sikertelen indítási kísérlet után mintegy 100, az okokat vizsgáló személy, és 150 vezető tervező-katona-politikus tartózkodott közvetlenül a platformon, amikor a második fokozat beindult, felrobbantva az első fokozat üzemanyag-tartályát, azonnal megölve jelentős részüket. A kórházba szállított súlyosan sérült mintegy 50 áldozat közül is többen meghaltak, főként az égési sérüléseket szenvedettek. A szovjet rakétatervezés és alkalmazás krémjét mintegy lefejezte a robbanás, hátráltatva a teljes programot. Az esemény kolosszális jelentőségét mutatja, hogy a kivizsgálásra alapított bizottságot Brezsnyev vezette, aki rögtön kijelentette, hogy nem büntetnek meg senkit (szokatlan szovjet reakció), valószínűleg, mert szükség volt az érintettek-re a program folytatásához.

Valahol úgy írtak róla, mint az első Mars-rakétáról, és sokáig a Nyugat is azt hitte, hogy egy Mars-szonda indítása fulladt kudarcba, nem pedig egy új, [R-16](#) típusú interkontinentális ballisztikus rakéta (ICBM) első példánya semmisült meg. Első szovjet ballisztikus rakétának az R-7 típusút kell tekintenünk, és az első szputnyikot pályára állító rakéta is, – mivel irányítható volt – több mint egyszerű ballisztikus rakéta. Fogalmi tévedésekről van szó. Hogy világosabb legyen, itt elolvasható a ballisztikus rakétákról szóló [Wikipédia-lap](#).

Határtalan ostobaság volt mind a vezetők, mind az őket távozásra fel nem szólító biztonságiak részéről. És ez a *lefejezés* se akadályozta meg a Szovjetuniót, hogy megelőzze az USA-t az űrkutatásban. Robusztus vetélkedés indult meg a két nagyhatalom között!

Vádoljanak, amivel akarnak, elképesztőnek tartom, egyrészt hogy a Szovjetunió a II. világháború után 15 évvel olyan rakétával rendelkezett, mint az R-16 (és a szabadpiac nélkül is vele versenyző R-9), másrészt, hogy szinte zökkenőmentesen tudták folytatni az R-16 fellövéseit. Nem győzők csodálkozni ma sem azon, hogy ezekben az években hozták létre az első Szojuz rakétát is (az első startra 1967-ben került sor), amely – folyamatos fejlesztések mellett – *a mai napig a legmegbízhatóbb űrrakéta a világon*. Ötven éve sikeres rakéta? Hihetetlen!

Talán ismétlés, de nem tudom megállni, hogy ne hívjam fel a figyelmet arra, hogy a rakétatechnika területén a szovjet birodalmat mintegy letaglózó II. világháborút követő másfél évtized alatt elért robbanásszerű siker elsősorban a szovjet oktatást dicséri: zseniális koponyák tömegére van szükség hozzá, és azok nem erdőben, vagy útszéli gazban születnek. Természetesen szükség volt hozzá kiváló szervezőkre, anyagi és szellemi koncentrációra, a fegyvertervezésben és kivitelezésben már elért óriási tapasztalatra is. Ismétlem: is!

Itt látható a Szojuz MSz rakéta magyar szöveggel kommentált [fellövése](#): 9 perc a világűr!g!

Elképedésemet fokozta a Koroljov életét ismertető [Wikipédia-lap](#)⁴⁶, amelyből egyetlen bekezdést idézek:

„Kevesebb, mint egy hónap alatt az R-7 ballisztikus rakétából megépítették a Szputnyik rakétát. A Koroljov által személyesen felügyelt összeszerelés végén, 1957. október 4-én felbocsátották a Szputnyik-1-et. Nyikita Hruscsov a rendkívüli siker láttán új célt tűzött ki, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordulójára, 1957. november 7-re még nagyobb teljesítményt írt elő. Így indult az űrbe 1957. november 4-én a Szputnyik-2, fedélzetén Lajka kutyával.”

Mese-kategória az egy-egy hónap, remélem, a lap szerkesztői megbízható információk birtokában írták le ezt a fantasztikus siker-sorozatot.

Arról is olvashatunk, hogy a szovjetek előbb indultak el az „embert a Holdra” programmal, de a Koroljovot korábban aljas módon besúgó akkori, majd rehabilitációja után ismét főnöke, Glusko és közte olyan ellentétek feszültek, amik miatt lekésték az amerikaiakat, így a politikai érdek elvesztésével le is állították a munkát.

Haladok tovább ezen a *végül is ostoba úton*. Folytak/folynak az elképesztő fejlesztések, minduntalan az űrkutatásra hivatkozva, mintha az lenne a legfontosabb az emberiség számára, miközben sárgolyónk negyede-harmada nyomorog. Nem is folytatom, felteszek több linket a listára, akit érdekel, nézze meg a filmeket, valamennyi a youtube-on érhető el. A [47.1.](#) rakéta-hajtóművek gyártását mutatja be, modern technika, laboratóriumi körülmények; a [47.2.](#) a világ 10 legnagyobb teljesítményű rakétáját sorakoztatja fel; a [47.3.](#) nem rakétákkal foglalkozik, hanem Oroszország tíz félelmetes szuperfegyverével; a [47.4.](#) ugyancsak új fegyverekkel foglalkozik, hat típussal, amikkel Putyin megfenyegette az USA-t; a [47.5.](#) olyan harci repülőgépet mutat be, amelyik – a video (kamu) felvétel felirata szerint – „Putyin legújabb szuper fegyvere”, amely állítólag két órán belül a föld bármely pontján lévő célpontot képes megsemmisíteni; a [47.6.](#) és a [47.7.](#) orosz nukleáris rakéta-hajtóműről szól, elég hihető, valóságghú megjelenítésben, a [47.8.](#) pedig amerikai nukleáris meghajtású rakétát bemutató mesefilm. A [47.9.](#) a világ legnagyobb teljesítményű interkontinentális rakétáit hasonlítja össze. Egy pillanatra érdemes megállni: az orosz rakéta bemutatását kommentáló tudós állítja, hogy ezzel a rakétával 45 nap alatt érhető el a Mars, és visszafelé is megteszi az utat. Újabb fegyver a Marsra pénzt és energiát pazarlók kezében!

Az egész youtube sorozatban a legfontosabb Putyin beszéde, amiben bejelentett több olyan fegyvert, fegyver-rendszert, amik lelépik más országok hasonló fejlesztéseit, vagy elhárító rendszereit. Azon túl, hogy a beszédet a fentebb felsorolt youtube videók közül több kíséri kivetítőn, főként egyes kijelentései érdemelnek figyelmet. Ilyen például a sztálini időkből visszatérő állva tapsot kiváltó, kb. így elhangzott mondat: „Számталanszor, több fórumon figyelmeztettük őket, nem hallgattak ránk, most hallgassák meg!” Hiperszonikus (Mach 10 körüli) és hiperszonikus feletti sebességet elérő (Mach 20-al repülő) rakétát is ismertetett. Az új Sarmat típusú rakéta bemutatását azzal zárta, hogy más haderő még perspektivikus terveiben sem rendelkezik hasonlóval. Egyetlen ilyen rakéta, mivel több nukleáris robbanófejet hordoz, képes elpusztítani Angliát, vagy Franciaországot.

Mindez az emberi ostobaság csúcsa! Hihetetlen anyagi-pénzügyi-szellemi ráfordítások a világ feletti uralom biztosítása, illetve az az elleni védekezés érdekében. Hogy megjelenik közben egyik-másik témánál a Mars, mint fedőnév és/vagy mint az emberi ostobaság csúcsra járatása, csak fokozza a felháborodásom.

Szerintem az ostobaság zászlóvivője az USA: ezt az országot, a katonai csúcstechnológia birtokosát, és a továbbfejlesztésükhöz szükséges szellemi és fizikai eszközökkel rendelkezőt akarja falhoz, másként szólva sarokba szorítani. Azt az országot, amelyik második gazdasági hatalom pozícióból a gengszterváltás „eredményeként” kisorolt a vezető hatalmak köréből, és nem tud elviselni további megaláztatást. Gazdasági erejét megfeszítve veszi fel a fegyverkezési harcot, úgy tűnik, egyenrangú magasságokba emelkedve. Akármelyikük hajtaná végre az első csapást, ez a *„konfliktus”* a civilizáció végét jelentené!

Ideje feltenni a kérdést: miként lehetséges, hogy Gorbacsov még mindig nem lőtte föbe magát, vagy legalábbis nem adta vissza a Nobel-békedíját, nem szakított meg minden kapcsolatot az őt (leplek alatt) finanszírozó nyugati szervezetekkel? Ha *ostobaság-Nobel-díj* létezne, minden alkalommal neki kellene ítélni, a haláláig. És temetés helyett ki kellene lőni a tetemét az ürbe! (Aki nem érti, kérem, olvassa el a III. kötetet: „Vádirat a kommunizmus ellen”!)

Térjünk át a *nukleáris fegyverekre*. Hogy világos legyen, zavart okozhat a nukleáris- vagy atomrakéta megnevezés, mert a robbanófejre utal (mivel eddig nukleáris hajtómű nem létezett, illetve a köznép nem tudott róla). Amivel most foglalkozni kell (komolyan kényszernek érzem, mert elegendem van a fegyverekből), az a nukleáris hajtóművel felszerelt (természetesen nukleáris fejű) rakéta.

Jó magyar beszámolót nyújt Putyin Nyugatot fenyegető beszédéről – benne a nukleáris hajtóművekről – [Antalfy Tibor magán weblapja](#) és [Kabai Domokos blogja](#).

Idézek Antalfy lapjából:

„02: A Szarmata ICBM eddig is nyílt titok volt. A többről tudott az amerikai hírszerzés, hogy fejlesztik azokat az oroszok, legalább is a Pentagon ezt közölte. Ami meglepő, hogy igazából a bejelentés után mindenki hitetlenkedik, mert itt közel sem a Szarmata a nagy durranás, hisz azokkal a mára teljesen kiöregedett, vagy fél tucatszor üzemidő hosszabbított, még hadrendben tartott Sátán ICBM-et váltja. [Beszúrom a rakéta orosz ismertetőjét: [Capmar](#). Az ismertetőben megjelenő amerikai hírforrás Satan-2 névvel illeti, és a töltetet 2000 Hirosimára ledobott bomba erejével jellemzi.]

Amiken mindenki megrökönyödött így kb. 15 év fejlesztés után, és zömében csak számítógépes szimulációkon bemutatott arzenál elemeken, azok a következők: (Egy részükről kb. 1-2 éve már pletyka szinten a szaksajtó foglalkozik.)

1, Kisméretű nukleáris hajtóművet fejlesztettek ki, amelynek segítségével lényegében korlátlan hatótávolságú robotrepülőket, cirkáló szárnyas rakétákat képesek célba juttatni.

2, Status-6 Oceanic Multipurpose System: Az új fejlesztésű robot tengeralattjáró készülék korlátlan távolságra képes eljutni extrém mély vizekben, sebessége pedig felülmúlja minden ismert tengeralattjáró, torpedó és felszíni hajó sebességét. (Ez az a bizonyos 100 Mt-ás drón torpedó.)

3, Kinzsál (tőr) [Kindzsál! hosszú görbe tőr és rövid kard közötti átmenet.] néven megalkottak egy olyan hiperszonikus, a hangsebességnél tízszer gyorsabb hordozó eszközt, amely más földrészeken található célpontra képes csapást mérni, röppályáját és repülési magasságát változtatni tudja. A harci eszközt, kísérleti jelleggel, a déli katonai körzet repterein állították rendszerbe az orosz hadászati rakétaerőnél.

4, Avantgárd néven kifejlesztették a hangsebesség hússzorosával haladó, a célba 1600-2000 Celsius-fokon égő gömbként becsapódó plazmafegyvert is, akár a világűrben való felhasználásra, amelynek különleges anyagokból készült szárnyrészei mindvégig irányíthatók maradnak. [[Itt](#) az ismertetője.]

5, Tavalay rendszerbe állították az orosz fegyveres erőknél az első, mozgó lézerkomplexumokat.

Yaakov Kedmi izraeli nemzetközi katonapolitikai szakértő – 1992-1999 között a Nativ-szervezet (az izraeli lakosságnak a Szovjetunióval és a kelet-európai országokkal fenntartott kapcsolatait ápoló intézmény) titkosszolgálatának vezetője – a következőket mondta:

„Az USA 2018–2020-as évekre szóló katonai koncepciója egyértelmű amerikai fölényrel számolt a stratégiai fegyverrendszerek terén. Mától viszont rá lesznek kényszerülve arra, hogy kolosszális pénzügyi erőfeszítéseket tegyenek. Jóval nagyobbakat annál, mint amennyit terveztek, hogy ne növekedjék elmaradásuk. Putyin bejelentéseiből az következik, hogy Oroszország két-három nemzedéknyi fejlesztéssel lépett előre azokhoz az elgondolásokhoz képest, amelyeket az USA-ban eddig csak latolgattak. Ráadásul, amit Putyin is hangsúlyozott: ilyen teljesítményre nem lenne képes olyan ország, amelyben erőtlen a tudomány, a technológia, az oktatás. Végző soron mindez az oroszországi tanárok diadala.”

Következnének a *nukleáris bombák*. Ma már azonban csak *robbanófejekről* beszélünk, mert a repülőgép gyakorlatilag megszűnt hordozóeszköz lenni. Azt hiszem, a témát le is zárhatjuk azzal, hogy átlépünk/visszalépünk a rakétákhoz, akár szárazföldi, akár tengeri harci eszközről indíthatóhoz. A lényegét ugyanis régóta olvashatjuk a napi hírekben is: mindkét oldal, a fegyvergyártó titán USA és a sarokba szorítás célpontjaként szereplő Oroszország és Kína is a méretek csökkentésére, valamint taktikai eszközként is használhatóvá tételére törekszik. A méret csökkentésére jó példa az orosz Bulava rakéta, amelyiknek a fejében akár tíz nukleáris robbanófej is helyet kaphat, amelyek külön-külön vezérelhetők, és egyenként a Hirosimára ledobott amerikai atombomba hatásának többszörösére képesek. A több robbanófejes rakétákról világos kép nyerhető a témát tárgyaló [Wikipédia-lapban](#).

A taktikai atomfegyverek az általánosan ismertekhez képest valóban kisebb rombolásra képesek, de ugyanúgy válaszcsapást válthatnak ki, mint a hagyományosak, és beindíthatják a világunkat megsemmisítő spirált. A keptelenség.hu-n találkoztam azzal a keptelenséggel, hogy az agyonbombázott, kiéheztetett Jemenben is bevetettek ilyen taktikai nukleáris eszközt. [Itt tekinthető meg](#). Lehet, hogy a cifra dolgokkal (is) foglalkozó keptelenség.hu híre nem autentikus, de mindenképpen olyan a felvétel is, a hír is, ahogy az a valóságban nézhet ki.

Hát nem az *ostobaságra épülő gazemberség csúcsa* mindez? Folytatom, mert folytatni kell!

Kis kitérő! A keptelenseg.hu-ban olyan könyvtár is villant, aminek a címe emlékezetem szerint „Minden háború vallásháború” volt. Nem találom újra, helyette bemutatom a „[Megszentelt fegyverek](#)” sorozatukat. A III. kötetbe illene, talán itt is elfér. Kár, hogy a képeket nem kíséri magyarázat.

Tengeralattjárók

Mind az USA, mind Oroszország hangsúlyt helyez a tengeralattjárók fejlesztésére és a darabszámuk növelésére. Az USA-val foglalkozó valamelyik könyvemben már rácsodálkoztam, hány atommeghajtású tengeralattjáróval rendelkezik a Navy, és hány további gyártását tervezi a közeljövőben. Hihetetlennek, indokolatlannak tartottam.

Bemutatom a legújabb típusukat, a Virginia osztályba tartozó, a közelmúltban vízrebocsájtott SSN-789 Indiana-t.^{48.1} Részletes ismertető található a [48.2.](#) linken.

Az orosz haditengerészet erői sem maradnak ki a fejlesztésből, mivel új generációs Borej-osztályú stratégiai nukleáris tengeralattjárókat biztosítanak számukra, amelyeken új típusú, tengeralattjáróról indítható interkontinentális ballisztikus rakéta, a Bulava (jogar, kozákoknál: hetman buzogánya) kerül rendszeresítésre.^{48.3}

Osztály és típus	Virginia-osztályú tengeralattjáró
Vízkesztorítás	7800 t (könnyű), 7800 t (teljes)
Hossz	114.9 m
Szélesség	10.3 m
Hajtómű	S9G reaktor
Sebesség	25 csomó (46 km/h)
Hatósugár	Gyakorlatilag korlátlan távolság;
Teszt mélység	több mint 800 láb (240 m)
Complement:	134 tiszt és matróz

Osztály és típus	Borej – Bulava
Vízkesztítés	14720 t (felszínen), 24000 t (lemerülve)
Hossz	170 m
Szélesség	13,5 m
Maximális merülési mélység	450 m
Hajtómű	1 db OK–650B atomreaktor,
	1 db AEU gőzturbina,
	1 db hajócsavar
Sebesség	25 csomó
Fegyverzet	16 db R–30 Bulava (SS–N–30) interkontinentális ballisztikus rakéta
	6 db 533 mm-es torpedóvető cső
	Torpedóvető csőből indítható RPK–2 Vjuga(SS–N–15) robotrepülőgépek
Legénység	130 fő

Majdnem biztos, hogy nem azonos kaliberű tengeralattjárókról van szó, annyival nagyobb szinte minden tekintetben (kivéve a sebességet) a Borej. Ha hozzátesszük, hogy szinte hajóról hajóra lépve növelték a Borej képességeit, és csak finanszírozási problémák miatt nem került sor a már megtervezett Borej-III építésére, akkor még meglepőbb aránytalanságokra figyelhetünk fel.

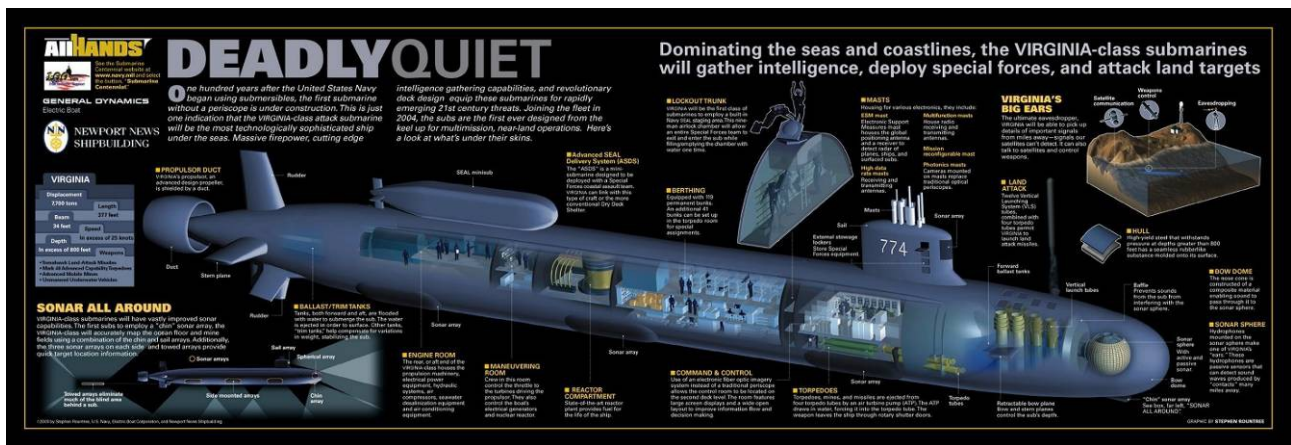
Betekintést nyújtok több ismertetőbe. A 48.4. amerikai beszámoló a Borej-II, vagy Borej-A (északi szél) osztályhoz tartozó tengeralattjáró vízrebocsátásáról szól; a 48.5. pedig magyarázza a Borej-III (vagy Borej-B) ejtésének okait, valamint rámutat az egyszerű Borej és a Borej-II közötti lényeges különbségekre: mélyebbre tud süllyedni, halkabb, szonárral gyakorlatilag nem fedezhető fel, és 16 helyett 20 Bulava rakétával rendelkezik. Tessék jól figyelni: ez az egyetlen tengeralattjáró összesen 200 nukleáris robbanófejet tud egyszerre (igen rövid idő alatt) kilőni, annyi várost, vagy ha országokat számolunk 20 komoly területű országot eltörölni a föld színéről.

Törnöm kellett a fejem, vajon mi értelmese van kölcsönösen több tízre növelni a nukleáris tengeralattjárók számát. A legvalószínűbb stratégiai elgondolás – egyben a legelálatiasodottabb is –, hogy ha az első csapást mérőnek sikerül megsemmisítenie a legfontosabb szárazföldi erőket, tengerről tudjanak azonos nagyságrendű ellencsapást mérni a támadóra. Ha pusztulunk, pusztuljunk együtt logika működteti ezt a fejlesztési vonalat. A 48.6. link négy rakéta kilövését mutatja be a *Vlagyimir Monomah-ról*, ami éles háborús helyzetben négy ország megsemmisülését eredményezné. A legújabb példány a „Knyaz Vladimir” (Vladimir nagyherceg, Moszkva megalapítója).

Teljesen örült világ!

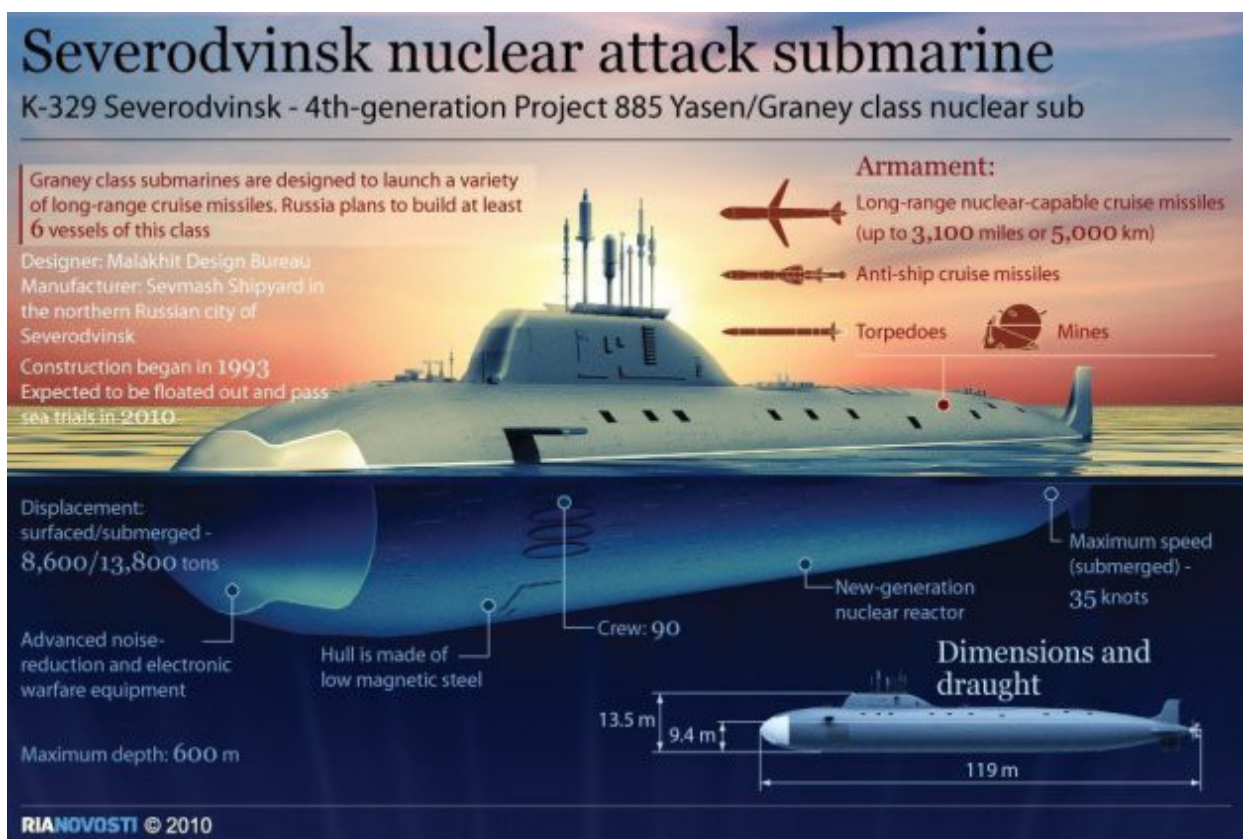
És az örület tovább növekszik: a legújabb csodát vadász-tengeralattjárónak hívják. A 48.7. angol lap az amerikai Virginia és a legújabb orosz Yasen osztályt hasonlítja össze. Ebből világos, hogy a Virginia is a vadász kategóriába tartozik, ez lehet a fenti méretkülönbségek oka.

Íme, a „vadászok” összehasonlítása:

A Virginia.

Lentebb látható az orosz Yasen. ^{48.8}

Benne amcsi dicséret:

Egyik amerikai ellentengernagy nyilatkozata: „Kemény potenciális ellenfeleink lesznek. Csak rá kell nézni az orosz nukleáris meghajtású rakétahordozó tengeralattjáróra (SSGN), a *Severodvinsk*-re. Annyira a hatása alá kerültem, hogy a nem titkos adatokat felhasználva készítettem róla modellt Carderock-kal (Division of the Naval Surface Warfare Center).”

És a hihetetlen meghajtás:

„A Yasen-osztályú tengeralattjárók lesznek az első orosz SSN/SSGN (az utóbbi: nukleáris meghajtású cirkálórakéta hordozó), amelyeket negyedik generációs atomreaktorral szerelnek fel. Az Afrikantov Különleges Gépipari Tervező Intézet által kivitelezett reaktorok állítólag 25-30 éves élettartamúak, és nem kell újratölteni azokat.”

A tervezőintézet mellett gyár is létezik, a Szevmas, vagy – ha jól értem –, Severodvinsk, amit az első ilyen hajót bemutató képen olvashatunk: a gyár telephelyének nevére keresztelték. A második Yasen neve Kazan (Kazány) lesz. Illetve nem lesz, hanem van, [2017-ben vízrebocsátották](#). Érdemes megnézni a videót, azzal kezdődik, hogy hosszúszakállú pápa valami szentképpel megáldja a parádé vezérét, az megcsókolja a képet. Ott van minden illetékes szerv képviselője: a központi kormányé, Tatársztáné, a főparancsnokságé. A pravoszláv egyház – mocskos, gennyes – tehát ugyanúgy megáldja a tömegpusztító fegyverrendszert, mint a magyar egyházak a II. világháború fegyvereit, a német lutheránus egyház a náci fegyvereket, az amerikai egyházak az Irak ellen vonulókat.

Nincs isten a nap alatt, csak gyalázat!

Másik link a Yasen-ről, helyesebben a legújabb változatáról, a Yasen-M-ről.^{48.9}

Ismét csodájára járhat a világ: szenteltvizet hintő pápa, ugyancsak szenteltvizet a hajóra locsoló magasrangú tiszt. Mindent megelőző vallási áhítat a volt szovjet földön gyártott tömegpusztító fegyverrendszer előtt.

Aztán sorolódnak az új fejlesztések, amik részben a magyar szövegben is olvashatók: majdnem teljesen hangtalan, egyetlen (az angol szövegben másfél) hajótesttel rendelkezik, a rakéta-indítók és a torpedócsövek nem hagyományos módon, a hajó oldalán helyezték el az orr helyett, akusztikus-elektronikus pajzsot képes alkotni maga körül, amely eltéríti a támadó torpedókat. Hatalmas víz alatti szonárral is büszkélkedhet, ami azt jelenti, hogy az ellenséges hajókat messziről képes érzékelni.

Hatalmas fegyverzettel rendelkezik: 30 darab távvezérelt és önállóan irányított torpedót szállít, valamint olyan intelligens torpedószerű aknákat, amelyek „hibernálják” magukat és várják, hogy ellenséges tengeralattjáró közelítse meg őket, és csak akkor támadnak. A Kalibr rakéták mellett a hajó Oroszország új szuperszonikus Onyx rakétáit hordozza, amelyek egy puszkagolyó sebességével repülnek, így rendkívül nehéz elfogni őket.

Már nagyon terjedelmes lesz a könyv, ha nem zárom rövidre az egymásnak feszülő két hatalom hadászati képességeinek ismertetését. Még két, többször emlegetett rakétatípust be kell azonban mutatnom, mert valóban új jellegük van, legalábbis a kiöregedett, elhalványult szakértelemmel kínlódo aszfaltkoptató számára.

Egyikük a hadihajókról, tengeralattjárókról egyaránt indítható [Kalibr](#) (kaliber) szárnyas rakéta. A legnagyobb képességekkel felruházott fegyver két-háromszoros hangsebességgel akár 2 500 km-ről is 3 m sugarú kör pontossággal talál célba.

Másikuk az [Onyx](#), amelynek az érdekessége, hogy nem ballisztikus ívet rajzolva repül a célra, hanem a kilövését követően azonnal vízszintbe fordul, és az ellenséges felderítést így „laposkúszásban”, és cirkálva is kivédi. Háromszoros hangsebességre gyorsulva repül, szinte kizárt a felderítése. A link magyar hangon kíséri a kilövést. Orosz nyelvű ismertetése [itt nyitható meg](#).

Érezve, hogy a Virginia és Borej szörnyeket összehasonlító táblázatom nem azonos kategóriákat állít szembe egymással, megkerestem a két hatalom tengeralattjáróinak osztályok szerinti besorolását. A [49.1.](#) link az amerikai, a [49.2.](#) pedig a szovjet-orosz fegyverborzalmakat tartalmazza, NATO szerinti bontásban. Döbbenet az egész! *A fegyverkezési örületnek ez a kis szelete* is elég megrázó kép ahhoz, hogy az egyszerű szemlélő nyugodtan kijelenthesse: akik a hatalomért, vagyonokért harcolva ilyen örült vívmányok alkotására költik népük erejét és pénzét, miközben azok vagy nyomorogtak (Szovjetunió), vagy még nyomországon élnek (Oroszország jelentős része), vagy lejtőn haladnak a nyomor felé (USA), *háborús bűnösök*, a Hágai Nemzetközi Bíróság előtt kellene felelniük gazemberségükért. *A világ pedig superostoba*, hogy nem találja meg az örültek hatalomra kerülése, hatalom-birtoklása elleni eljárásokat.

És kihagytuk Angliát, Franciaországot, Kínát, Indiát!

Mielőtt ezt a kis szeletkét bezárnám, megemlítem még, hogy az orosz dicsekvés közben elhangzottak szerint Oroszország ugyan nem fordított kellő figyelmet a drónok fejlesztésére, illetve azzal 1990-ben leállt, de be fogja érni azokat, akik most élen járnak: az USA-t, Izraelt, Kínát.

A fegyverek frontján a tankok és kézfegyverek következnének, szerintem azonban nem érdemes velük foglalkozni: a tankok automatikus, a drónokhoz hasonlóan távolról vezérelt fegyverrendszerekké válnak, a kézfegyverek jelentősége pedig a robotkatonák megjelenésével elhomályosul.

Miért is beszélhetünk *robot-katonákról*? Mert itt az idő, lassan beérnek a fejlesztések, és akkor lesz hadd-el-hadd, amikor ember már csak bunkerben lesz, majd ott se, elintéznék mindent egymás közt a robotok. Az angol *The Sun* folyóirat például azt kürtöli világgá, hogy 2025-ben több robot lesz, mint élő katona az USA hadrendjében.^{50.1} Még mindig elég gyenge a muzsika, nem működnek igazán éles elmék ezen a területen, sok ugyan a kis láncaltapas robot, de még mindig megjelennek az emberformájú masinák.

Új, rémisztő lehetőséget mutat be mind az orosz [50.2.](#), mind az amerikai [50.3.](#) link: felderítő, betegségeket terjesztő, katonákat megbénító rovarok, bogarak, amelyek végtelen mennyiségben gyárthatók, és kiirthatnak teljes hadseregeket.

Miért nem a katonai robotok [Wikipedia-lappal](#) kezdtem? Mert gyenge, elmarad a legfélelmetesebb fejlesztésektől, ezektől a rovaroktól, bogaraktól. Amik gyilkoló robottá (killer robots) fejlődésétől ájtatos pófával fél a [100 robotokkal foglalkozó nyugati cég](#) vezérigazgatója, a gyűlésükön.

Mielőtt lezárnám a témát, betekintést nyújtok az [amerikai robotok](#) youtube-jába. Az oroszokat fentebb, az [50.2.](#)-ben megtekinthették.

És meghallgathatjuk az [amerikai \(Szófia\)](#) és az [orosz \(Vera\)](#), mesterséges intelligenciával rendelkező hölgyet. Mosolyognak, beszélgetnek, a szemünkbe néznek, követnek minket, pislognak, mintha valóban élő lények lennének.

Végül, a nukleáris fegyverek témakör lezárásaként bemutatom az [orosz védelmi képességek](#) videóját. Ismétlem, a vértelen (csak por és hamu marad) nukleáris háborúra készülő USA ezt az országot akarja teljesen sarokba szorítani, jól kidolgozott megfélemlítési trükkjeit bedobva, és a NATO-t (velünk együtt) faltörő kosként használva!

További fejlesztésről kaptam hírt: elkezdték a [PAK-DA](#) lopakodó bombázó fejlesztését. Szerintem – a fentiek ismeretében – felesleges pénzkidobás. Legfeljebb kémrepülésekre lesz alkalmas, minden mást rakéták fognak „megoldani”.

Meglepetés? Számomra cseppet sem az. Az amerikai [TomDispatch](#)-ben írja [James Carroll](#):

„Mindez tükrözi a hidegháborús évek alatt viszonylag korán kialakult mintát. Az amerikai fegyverek eszkalációja abban a korszakban – a nagy hatótávolságú bombázótól és hidrogénbombától a nukleáris fegyverekkel felszerelt tengeralattjárón és szárnyas rakétán keresztül az új „magas frontjáig” – elkerülhetetlenül arra készítette a Kremlet, hogy kövesse a diktált menetelést (és ezekben a napokban, hozzá kell adnunk Kínát is az egyenlethez). Az amerikaiaknak emlékezniük kellene arra, hogy 1945. augusztus 6. óta a nukleáris fegyverek versenye mindig Washingtonban kezdődött. És így történik megint.”

Ha lenne isten, imádkoznék hozzá: Mentsd meg ezt az *ostoba világot* a háborúktól, az USA vezetőinek (a katonáknak és fegyvergyárosoknak) eltávolításával kezdve.

Eszembe jutott még egy fontos szempont: az USA nukleáris (mást már senki se gyárt, gondolom) tengeralattjáróit úgy gyártják, hogy a gyár megkapja a feladatot (meg bizonyára előleget), aztán a kész szörny átadásakor benyújtja a számlát. Akkorát, amekkorát nem szégyell. Az oroszok pedig finanszírozási korlátok miatt fűjták le a Borej-III építését, a sokkal fejlettebb megoldásokkal elkészült terveket sutba vágva. Korlátlan profit kontra korlátozott lehetőségek.

Noch einmal a robotokról:

„Akik birtokolják a robotokat, azok uralják a világot” – Richard B. Freeman harvardi közgazdászprofesszor.

„A munkaeszköz különböző átalakulásokat fut be, amelyek közül az utolsó (...) a gépi berendezés automatikus rendszere. Ha idáig jut a fejlődés, akkor a munkás, mint fölösleges jelenik meg.” – Marx (Grundrisse) Hiába, szuperzseni volt, 160 éven keresztül máig ellátott!

„*Elveszik a robotok az emberek munkájával együtt az identitásukat és önbecsülésüket is? Avagy szabadokká és/vagy boldogokká válnak az emberek a munka utáni világban?*” – írja a következő, értelmes cikk, az ujegyenloseg.hu írása, ajánlom mindenkinek elolvasásra. Ha valaki úgy gondolja, hogy őt ez a kérdés nem érinti, annak garantálom, hogy 10 éven belül direkt vagy indirekt módon fogja. A mesterséges intelligencia algoritmusával, a robotizációval és automatizációval, ha lassan beindulva is, de fokozatosan és könyörtelenül egyre több munkahelyet fog megszüntetni idővel, mert az emberek helyett ezek fogják a termelést, fejlesztést ellátni. A gazdasági motiváció az ez irányú fejlődésre igen erős, hiszen a termelés költségei közül az emberi munkaerő a legdrágább tényező, ugyanakkor lassúbb és megbízhatatlanabb, mint a robotok. Ennek eredményeként egyre több munkanélküli lesz, ahogy a robotok egyre olcsóbbakká válnak, és technikailag egyre több mindenre lesznek képesek. Hogyan kezelje ezt a társadalom? Amely munkakörök megmaradnak, azokért meg fog nőni a verseny. Akik pedig addigra nyugdíjba mennek, azok aggódhatnak majd a gyerekeik sorsáért. És ne gondolja senki, hogy csak kétkezi munkások állásai vannak veszélyben. Az ügyvédtől kezdve az építészekén át az orvosi munkáig egy sereg változatos munka ellátására lesznek képesek ezek a gépek. Némelyikre hamarabb, némelyikre később. Magyarország gazdasága erősen kiszolgáltatott ennek a folyamatnak az autóipar dominanciájával, amely éppen az a terület, ahol a robotizáció már uralja a helyzetet. A Világbank egy 2016-os tanulmánya szerint a fejlődő országokban a munkahelyek kétharmadát veszélyezteti az automatizáció a következő évtizedekben. De a fejlett országokban is ez az arány 50 – 60 százalék.

Az egyre növekvő munkanélküliség több kérdést is felvet. Ki fogja tudni megvenni a robotok által megtermelt termékeket, ha a magas munkanélküliségi ráta miatt nincs fizetőképes kereslet? Erre egy megoldási ötlet a garantált alapjövedelem mindenkinek. Vagyis azok számára is, akik a robotoknak köszönhetően végérvényesen kipotyogtak a munkaerőpiacról. Egy nyitott kérdés ezzel kapcsolatban az, hogy ez anyagilag megvalósítható-e és miből. Egy másik az, hogy tudnának-e munka nélkül, de az alapjövedelemnek köszönhetően viszonylagos anyagi biztonságban élő emberek tömegei értelmes életet élni. Ez a cikk inkább ez utóbbi kérdést járja körül. Hosszú és kicsit filozofos a cikk, ami sok ember szemében máris egy rossz pont. Mi magyarok, legalábbis szerintem a többségünk, pragmatikusak vagyunk, nem filozofos alkatok. (Filozofos alatt itt a saját életünkön való reflektálást értem a tágabb egészhez való viszonyában vizsgálva.) Viszont itt ez a filozófia elég praktikus, konkrét kérdésfeltevések által jön a képbe. És ettől még érdekes is.

A cikk zárógondolata:

„*Minél többen férjenek hozzá a kritikai gondolkodás képességéhez, szerezzenek magas fokú médiaműveltséget és váljanak védetté a manipulációs technikákkal szemben.*”

Nem említi a cikk írója, hogy mindez hogyan érhető el. Szerintem elég nyilvánvaló, hogy gyerekkorban kellene elkezdni az erre való nevelést, mind a családban, mind az iskolában. Ehhez persze újra kellene gondolni az egész oktatás célját, szerkezetét, mindenét. Mert hát miről is beszélünk itt? Autonóm személyiségek kineveléséről, akik nem csak tudják a fentieket, de képesek átlátni a szitán, rendszerben gondolkodni, öntörvényűek, képesek belülről motiválva célt találni és

adni saját életüknek, idejük értelmes felhasználásának. Ennek elsajátításához „kicsit” másfajta oktatásra lenne szükség (még ha nyomokban ez pár elit iskolában jelen is van, az kevés). Vagyis legfeljebb szükséges, de nem elégséges célja lenne az oktatásnak a szakmákra felkészítés, erre vonatkozó tudáshalmaz átadása. A mostani redukcionista gyakorlat pedig teljesen elégtelen lenne – a gazdaság igényeihez, annak közvetlen kiszolgálásához kellene igazítani az egész oktatás keretét.

Mindez persze nem kicsit utópisztikus. Hiszen melyik hatalmi elit érdeke lenne a kiművelt, kritikusán gondolkodni képes emberfők serege, olyan oktatás, ami ezt produkálja? (Pedig ez egy funkcionáló demokrácia előfeltétele is...) A jövő még veszélyesebb ebből a szempontból: már csak kevés, robotokat tervezni képes emberre lesz szüksége az elitnek, a robotok tulajdonosainak és a zsebükben tartott politikusoknak, törvényhozóknak. De csak addig, amíg a robotok elég okossá nem válnak ahhoz, hogy megtervezzék saját maguk fejlettebb változatait. Más szóval, ez az utópia könnyen a fennmaradásunk feltételévé válhat. Bár lehet, hogy ez sem elég nagy ár ahhoz, hogy megvalósítsuk, valós érdekünket felismerjük.

Biológia

Mi jut a hétköznapi, de odafigyelő ember, a gondolkodó ember eszébe, ha a biológia modern fejlődéséről hall?

Nekem a „Kongassátok meg a harangokat” című, Sci-fi köntössel álcázott könyvem, amelyben azért kongattattam meg a római pápával a katolikus templomok harangjait, mert nem láttam megoldást a megjelenő lehetőség, az emberi életkor jelentős, akár 1000 évre növelése okozta veszedelem ellen.

Az előszóban hivatkoztam arra a hírforrásra, amelyik állította, hogy egyes tudósok szerint az emberi élettartam meghosszabbodhat 400-1000 évre a következő 20 éven belül.

Leírtam azt is, hogy gyors közvéleménykutatást tartottam:

„Megkérdeztem két ismerős házaspárt, és egy fiatalembert, ők hogy értékelik a következményeket? Hátha csak az én – emberismeretből eredő – pesszimizmusom hessegeti el a szép jövő képét, és lépteti a helyébe azt, amit olvasóim elé tárok. A fiatalember egyszerűen ujjongott: remek lesz olyan sokáig élni. A nálam egy-másfél évtizeddel fiatalabb, sokat megélt házaspárok véleménye egészen más volt. Az egyik asszony másodperceken belül felkiáltott: ‘Ki fogjuk irtani a felesleget!’ A másik (miért hallgattak a férfiak?) rövid gondolkodás után majdnem ugyanazt fogalmazta meg: ‘Háborúk, vad háborúk, világégés!’”

Izgalmas regényt írtam a témáról, és így zártam a könyvem:

„XIII. Piusz pápa halálos betegágyához hívta Feliciano Montilla prelátust, és végrendelkezett:

‘Fiam, kedveltelek. Értesültem róla, és megértettem, hogy a hited megingott, mégis volt benned tartás és becsület, kiálltál a szentségek mellett. Most, hogy napjaim vannak hátra, Isten kegyben részesített. Imában fohászkodtam hozzá, könyörögtem, világosítson meg, mit kell tennem a ‘hosszú élet’ megakadályozásáért és azt felelte: ‘Az emberiség sorsa a kezekben van, rád hallgat a legtöbb ember a Földön. Hirdesd ki, hogy végveszély leselkedik rájuk.’ Arra kérlek, fiam, hogy halálom után, rám hivatkozva rendeld el, hogy a magyarok nagy győzelme tiszteletére minden délben megszólaló harangokat ezentúl verjék félre. És hirdessétek ki, mi az oka. Riadóztassátok az emberiséget: KONGASSÁTOK MEG A HARANGOKAT!’

*

Rinzen Son útnak indult, hogy idén is teljesítse Kawagebo istenének tett fogadalmát. Felmászik, messze a nyereg fölé, ahol még féhéren világít a hó, a gleccseren sem látszik, hogy olvad, és körbejárja a hegyet. Kis hátitáskájába rakta az élethez elengedhetetlen kellékeket: gyufát, tartalékként tűzkövet és pattintót, kést, meleg fülessapkát, kesztyűt, kulacsot a hónak. Időnként megáll, hasra veti magát és párszáz métert hason csúszik, ezzel próbálva engesztelni az istent, aki húsz éve haragszik a világra. Húsz éve érezte meg először, hogy izzadságcsepp szalad le a hátán. Gazdagabban élünk, van TV-nk, meg mobilunk, csak ez érdekli bennünket, és elrontottuk a

természetet, azért haragudott meg, hogy így élünk, és most felmelegíti a világot. Az évek múlnak, a zarándokútját minden évben lerója, de eredménye nincs. Tíz éve nem ölt állatot, és nem vágott ki fát, a helyieknek és a nem ritka idegeneknek pedig elmondja, hogy a gleccserek lelke imádságért könyörög. ‘Nem változik semmi jobbra, – hajtogatja – amíg nem hagyunk fel materialista gondolkodásunkkal.’

*

Rustomji és Ritu fáradtan dőltek ágyuknak, napok óta 4-5 órát aludtak, minden idejüket lekötötte az éhező-szomjazó tömegek kitelepítése miatt New Delhiben újra fellángolt lázadás körüli segítségnyújtás. Nem voltak ugyan orvosok, de ismereteiket mozgósítva segítettek, ahol tudtak: a ‘lathi’ útésektől eltört csontokkal fetrengőket kötözték, adtak nekik nyugtató injekciókat, ételt osztogattak az asszonyoknak, gyerekeknek, felültek a sofőr mellé egy-egy víztartály-kocsira és vödörökbe csurgatva osztogatták az ivóvizet. Az ágyban egymás kivörösödött szemébe néztek.

‘Istenem, istenem, mi lesz ebből, hát sohasem lesz vége? Mazda, miért teszed ezt csodás népünkkel? Milyen gonosz lelkek uralják a Földet, ha ennyi szenvedést élnek meg az emberek?’ – kérdezte Rustomji pársziul. ‘Ó, Guru Nanak, bocsáss meg neki, hogy gonosz lelkekről beszél, hiszen megmondta: *‘Whom are you to call bad when there is but one Master of all?’* – felelt rá Ritu pandzsábiul. És felkacagtak. ‘Amíg két istenhez fohászkodva egy ágyban tudjuk szeretni egymást, nagy baj nem lehet. Előbb-utóbb kisimulnak a dolgok. Gyere, csináljunk gyereket, ő még normális életet élhet!’ – sóhajtott Rustomji, átölelte, és forrón magáévá tette más hitbe született, más világban nevelkedett, más nyelvet beszélő szépséges feleségét.”

Elgondolkodtam: nyolc éve, 2010-ben vettem papírra a gondolataimat, és azóta sem javult, csak romlott tovább. Minden eddiginél közelebb állunk a világégéshez, hála az USA hihetetlen fegyvercsörtetésének, minden józanságból kivetkőzésének, a végtelen kapzsiságnak és gyűlölködésnek.

Az élettartam végtelenné válásának lehetőségét általában elég haragosan vetik el a tudósok, bár több fórum állítja, hogy nincs elméleti határa az örök életnek. Úgy látszik, ennek valóban nincs valószínűsége, így nem szükséges a könyvemnél alaposabban vizsgálni ennek a veszélyét.

Az élet genetikai fenyegetettsége ellenkező irányból viszont az eddig elmondottakon (katonai fegyverek) túl is rendkívüli. Putyin arra hívja fel a figyelmet, hogy a *gyilkoló katonák* nemcsak robotok formájában, hanem *genetikailag manipulált élő katonák* képében is megjelenhetnek. Nem kérdés: ha ezt felveti, közel a pillanat, amikor Oroszország is megkezdheti a „kiképzésüket”. Mint a weblap Putyinnal mondatja:

„Az embernek megvan a lehetősége arra, hogy bejusson a természet – vagy mint vallásos emberek mondják – az Isten által létrehozott genetikai kódba.” [Ez nem újdonság, de:]

„Arra is figyelmeztetett, hogy a világ vezetőinek meg kell majd állapotodniuk a *tömeggyilkos szuperkatonák* létrehozásának szabályozásában.”

A weblap persze naiv, amikor ezzel zárja a kérdést:

„Egy biztos ezzel kapcsolatban: igaz van, hogy idővel szabályozni kell ezt az egészet, ahogyan *Elon Musk a mesterséges intelligencia kapcsán nyilatkozott hasonlót*. Ha ugyanis egy ilyen tényező kicsúszik a kezünk közül, annak beláthatatlan következményei lesznek.”

Nyugodtan megesküdhetünk a világ összes nemlétező istenére, hogy a mesterséges intelligencia használatának szabályozása felesleges idő- és energiapazarlás lenne: már rég túlmutat a magas tudományokon, lassan a szomszédasszony konyhájában is tudnak foglalkozni vele, és az emberi kíváncsiság határtalan. A genetikai kódokkal pedig túlságosan is kemény katonák foglalkoznak, nem sikerülhet megállítani a folyamatot, bármilyen korlátozás csak a legmagasabb nemzetközi döntnökök és a kérdéssel foglalkozó tudósok együttműködésével érhető el. Á, képtelenség, amíg Trumpok világcsőszök lehetnek!

Végül a hátam borsószik, amikor a bioüzemanyag előállításáról és használatáról hallok. Teljesen világosnak kell lennie minden józan agyvelő számára, hogy amíg egyetlen ember is éhezik a Földön, bárminek, ami alapvetően ételmezési célokra vagy arra is szolgál, eltüzelni bármilyen geopolitikai, közgazdasági elgondolás alapján, halálos (megbocsáthatatlan) bűn. Az volt minden eddigi kísérlet, amiről olvastam, hallottam. Most a japán Euglena biotech cég, az ANA légitársasággal szövetségbe avatott fel [gyárat Jokohama-ban](#), amelyik tengeri algából és hulladék olajból állít elő bio repülőgép üzemanyagot (kerozint) és biodízel. Általános a taps! Pedig ez is *gyilkos ostobaság*. A világ józan ételmezéssel foglalkozó tudósai, cégei régóta foglalkoznak az algával, mint a jövő egyik legfontosabb ételkészítményével: óriási mennyiség áll rendelkezésre, nem nagyon bonyolult a kitermelése és feldolgozása, és kellemes ételek készíthetők belőle. Ha jól emlékszem, éppen Japán jár az élen, a sushihoz kiváló kellék.

Csak egyet kattintottam az Interneten és özönlöttek a képek, receptek. Íme, a japán névvel ellátott csomagolt saláta, a Wakame:

Wakame Sushi

Szárított tengeri alga, Wakame

Magyar webáruházban is rendelhető, ugyancsak zacskóban, „tengeri alga saláta” néven.

Nem volt nehéz felfedezni a Minneapolisi [Wakame bisztrót](#)! És az ott fogyasztható Wakame Sushi-t (két sorral fentebb)!

Tehát megerősít abban a hitemben, hogy a bioüzemanyag business bűn, bűnök bűne!

IT technológiák, mesterséges intelligencia és mifénék, amikhez végképp nem értek. Egyelőre el is napolom, talán szerkesztő barátom segít megoldani a csomót. Vagy jön a gordiuszi csomó elvágása. Segített: bevezette a *digitális hatalom* meghatározást. Ezzel a kincsel felfegyverkezve folytatni tudom!

Talán valamit mégis szólok most: nem a sok pozitív csodát akarom bemutatni, hiszen felsorolni is lehetetlen, hanem azokat az ágait, amelyeket fel lehet használni az emberiség meg-
rontására. És mint három kötetben, és az itt írtakban is láttuk, amit fel lehet, azt fel is használják: ilyen az emberi természet, ha valaki többet tud, lát, akar, vagy egyszerűen nincs még „felszentelve”, abba beleköt valaki, iskolázza, elszed tőle minden elszedhetőt, zavarja...

Mik is a pozitív csodák? Számítástechnika, űrhajózás, utóbbiból eredő mobil-telefon, helymeghatározó rendszerek, multispektrumú magas felbontású (hi-res) képalkotás, különlegesen magas frekvenciájú védett kommunikációs rendszerek...

És mire kell figyelnünk? Az is felsorolhatatlan: mindent látnak, tudnak rólunk, nagy-energiájú lézerek (lézer-fegyverek), űrben működő infrared felderítés, Internet, mobiltelefon stb.

Annyira széles sávja az ember alkotta csodáknak, hogy itt és most egyetlen témakört tudunk kiemelni a kosárból. Hm, az agyam máris átfut a sokaságon, és megpróbál arra koncentrálni, amit az Amazontól vásárolt izgalmas könyv ígér: a csillagászat és a katonai űrkutatás szövetségének titkai. Akár alfejezet címet is érdemel a téma!

Űrkalandorok és csillagászok „szövetségben”:

Ajánlom mindenki figyelmébe a témát alaposan kibevező könyvet.^L

Nem vitatom az űrkutatás eddigi eredményeit. A számtalan katonai alkalmazás mellett ragyogó eredményeket is elért az emberiség, a holdraszállástól kezdve a Hubble űrcsillagvizsgálón és utódain keresztül az onnan eredő földi alkalmazásokig, amikről kevesen tudják, hogy égi eredetűek, mint a fentebb már említett mobil-telefonía, GPS.

A könyv számomra azért fontos, mert igazolja az eddig ki nem mondott félelmemet, hogy tudósok hadával, elsősorban csillagászokkal szövetségben folynak a hadiipari fejlesztések is. Egymást kiszolgálva haladnak a sokszor nagyon sikos úton. Egyik bizonyíték arra a meggyőződésemre is, hogy a tudományos élet (pozitív értelmű) megszállottjait nem a pénz, hanem a kíváncsiság, a kutatás vezérli. Bűnösök? Bizonyos határokon túl igen, amikor tudnak arról, hogy az adott fejlesztés a katonák kezében tömeggyilkos fegyverként működik, le kellene állniuk! Mint ahogy bűnös Teller Ede is, attól a pillanattól kezdve, hogy tudomása volt Hirosimáról és Nagaszakiról, a kettő körüli barbár megfontolásokról, illetve amikor kijelentette, hogy pármillió kínai halála megéri, ha azzal megakadályozzák a kommunizmus terjedését!

A könyv bevezetőjében rögtön lényeges mozzanatokkal ismerkedhetünk meg!

Az összefonódásra jellemző maga a szerzőpáros férfi tagja, [Neil deGrasse Tyson](#). Többet mond magáról a könyvében: mint csillagász, részese volt űrhajózással foglalkozó tudós kollektíváknak, részt vett a kongresszusaikon.

Nála ordítóbb példa az összefonódásra a „*space-industrial complex*” (űr-ipari komplexum) név, amely Eisenhower nevezetes *katonai-hadiipari komplexuma* mintájára fogja egybe az űrkutatásban érintett szervezeteket, cégeket, illetve Simon P. „Pete” Worden kinevezése a NASA Ames Research Center élére. Mert Worden még mélyebben két talajból ötvözőtt: az US Air Force nyugalmazott tábornoka és az Arizonai Egyetem csillagászzal foglalkozó kutató professzora; PhD tudományos fokozattal rendelkezik csillagászból, az *Air Force Space Command* volt igazgatója, tisztséget töltött be a „Csillagháborúban”, ahogy a *Strategic Defence Initiative* szervezetet becézik, igazgatója volt a *Clementine lunar probe*-nak, amely a NASA és a hadügyminisztérium együttműködésében valósult meg. Varratmentes átalakulásokat és súrlódásmentes átfolyásokat személyesít meg a hatalom, háború és űrtudomány között.

Határozott meglepetéssel és büszkeséggel olvasom tovább két rendkívül érdekes, egybefüggő hírt: Az American Astronomical Society véleménykutatást végzett az USA-ban a naprendszerrel (planetary) foglalkozó kutatók körében a naprendszerben végzendő kutatások prioritásáról. A tudósok pontosan fele úgy nyilatkozott, hogy az alapkutatások fontosabbak a misszióknál (űrprogramoknál)! A véleménynyilvánítók egyike, a *Lunar and Planetary Laboratory* igazgatója arra is felhívta a figyelmet, hogy az amerikai munkaerő fele egy évtizeden belül nyugdíjba vonul. Nem néhány területről, hanem az összes munkavállaló (csalárd meghatározás! – hisz ők a munkájukat adók!) fele. (Érdekes lesz megtudni, mikori jelzésről van szó? Megtaláltam: a véleménykutatás eredménye 2006. április 24-én jelent meg!) Azaz, az USA-nak a missziók helyett a jelenlegi és jövőbeni kutatók nevelésére, bátorítására, támogatására kellene koncentrálnia, ellenkező esetben az amerikai kutatás „elpárolog”. És ezt a gondolkodók egy része már 2006-ban tudta, figyelmeztetett.

Mitől a büszkeség? Évek óta mondom, írom, ahol csak lehetőség adódik, hogy az űrhajósokkal végrehajtott űrutazásokra költött energia és pénz felesleges pazarlás, legalábbis korainak kell minősíteni valamennyit, kivéve a Föld körül, vagy annak közvetlen környezetében zajlókat. Egyrészt az indok – az emberiség túlélésének biztosítása más égi objektumra költöztetése – primitív maszlag, egyszerűen megvalósíthatatlan. Ha valaki részletes indokolást igényelne, szívesen

elmagyarázom. Na, már írtam is pár sort róla az „A világmindenség” fejezetben. Másrészt az emberiségnek egyelőre a Földet kell rendbe tennie, normális, emberi életet biztosítva, itt, a sárgolyónkon minden modern tudományt erre irányítva. A kutatások támogatására sem érdemes most sok időt vesztegetni, mióta tollat fogtam a kezembe, azóta hangsúlyozom, hogy az oktatás, és a tudomány az előrehaladás egyik oszlopa.

A könyv unalmassá vált, mert ősidőig visszamenőleg ismerteti a csillagászati eszközök fejlődését. Annyira közben azért fény derült, hogy kifejti, a háborúhoz két dolog kell: pénz és valós, vagy *kreált ellenség*! Már csak ezért is érdemes tovább olvasni...

Ismét olyanra akadtam, ami miatt érdemes a könyvet forgatni: van lehetőség a háborúk elkerülésére, legalábbis [Neil deGrasse Tyson](#) szerint. Az égi kalandorok, aszteroidák, üstökösök értékes, a Földön kis mennyiségekben előforduló érceket és vizet hordanak! Jóslata szerint a ritkafémek csillagászati bányászata a történelmi közeljövőben több billió dolláros üzlet lesz. Az üstökösök különösen könnyű prédák, mert olyanok, mint porhóból gyúrt hólabdák, könnyű lesz a kincseiket bányászni. Azt a hihetetlen állítást is olvashatjuk, hogy egyes üstökösök olyan mennyiségű vizet tartalmaznak, mint, mondjuk az Indiai óceán. És nem sós, hanem édesvizet.

És ez mind háborúkat generáló termék, ezért lehet a csillagászati bányászat mentőöv a háborúk tengerén.

És ez mentheti meg az emberiséget attól az örültségtől, hogy a kitelepülésének előkészítésébe öljön iszonyatos pénzeket (a fegyverkezéssel ölelkezve és/vagy párhuzamosan), amikor itt van az emberiség nyakán a klíma-krízis, a természetpusztulás, a totális munkanélküliség, az előregedés!

Akit komolyan érdekel az asztro-tudományok és a katonai fejlesztések összefonódása, olvassa el feltétlenül a könyvet. Én csupán annyit jegyzek még meg, hogy a szerzőpáros kimond néhány rendkívül fontos, és döbbenetes tételt: a nukleáris háborút nem nyerheti meg senki, az USA úrdominanciája a múlté, és egyetlen állam se tudhatja biztosítani magának ezt a dominanciát.

Akkor most ülünk be a szoba sarkába, és gondolkodjunk el azon, mekkora idiotizmus vezérli a fegyverkező országokat, de akár még kisebb entitásokat is, és mennyire *ostoba vadbarmok vagyunk* mi, emberek, hogy ennek az örületnek nem vetünk véget!

Klíma:

Noam Chomsky mondja Trump-ról:

„A múltban sok szörnyeteg létezett, de nehéz lenne olyan embert találni, aki elkötelezetten akarta volna aláásni a szervezett emberi társadalom kilátásait – nem a távoli jövőben –, hogy még néhány dollárt tegyen a dagadtra tömött zsebébe.”

Trump klíma-krízis tagadását pedig Nixon összes világrekord genocídium-értékű bombázásához hasonlítva így nyilatkozik: „De Nixon összes bűncselekménye elhalványul a döntéshez képest, hogy száguldjunk a környezeti katasztrófa-szakadék felé.”⁵¹

Írom, mondom, ahol csak értelmét látom: *superostobaság tagadni a klíma-katasztrófa veszélyét*. Igencsak egyszerű logika szükséges a megértéséhez. Ha valóban létező veszélyről van szó, mindent el kell követni a megakadályozására; ha viszont bizonytalannak véljük a veszélyt, akkor is a megakadályozására tett erőfeszítés lehet csak a logikus lépés, mert kárt legfeljebb az amúgy is felszámolandó produktumok gyártóinak, felhasználóinak okozunk, és az előrehaladást segítjük. Mindaddig így kell cselekedni, amíg be nem tudják bizonyítani autentikus kutatók, szervezetek, hogy nincs szükség ezekre az erőfeszítésekre. Sajnos azok vannak az USA nyergében, akik a káros javak előállítói, azokkal foglalkozó cégek tulajdonosai. *És a pénz (profit) a döntéshozó hatalom.*

Fontos észrevenni, hogy a Trump által szakadék felé kormányzott szuperhatalomban is vannak, akik ellenállnak, és tagállam szinten támogatják a klíma-kontrollt. Ilyen például Kalifornia.

Idézem a vonatkozó hírt:

„Moonbeam kormányzó végre felküldi Kaliforniát az űrbe. Jerry Brown drámai nyilatkozattal zárta pénteken a klíma-csúcsot San Franciscoban: Kalifornia saját szputnyikot küld az orbitális térbe, hogy regisztrálja a klímaváltozást okozó szennyezők képződését. A következő tussal zárta: „A támadás alatt álló tudomány és a növekvő klíma-veszély miatt fellőjük a saját átkozott szatellitünket.”

([Los Angeles Times](#) és [Economist](#)⁵⁷)

Csupán további két további információra telik.

Az egyik: az elmúlt három évszázad alatt [kipusztult fontosabb élőlények itt](#) találhatók. Hangsúlyozom, hogy csak a fontosabbak!

A másik: valószínű, hogy vannak élőlények, amelyek öncsonkítással védik magukat a testrészükre vadászó barbár ember ellen. A [mozambiki elefántok](#) mind nagyobb százaléka születik például agyar nélkül, hogy a csontvadászok ne öljk meg őket a kincset érő „elefántcsontért”! Hihetetlen, nem?

Keressük tovább a negatívumokat. Igen. Nem lenne értelme a természettudományok szédületes eredményei közt csatangolni, el-eltevédni. Kis könyvünk célja az emberiség jövőbeni fejlődését nem, vagy aligha segítő programokkal, elképzelésekkel foglalkozni.

Nézzünk bele az egyik legnagyobb, nemzetközi projektbe, a *Nagy Hadronütköztetőbe*.

Olyan észbontó terület, amivel nem szabadna foglalkoznunk. Mégis megteszem, mert arra hívták fel a figyelmem, hogy elhangzanak már olyan szakvélemények, hogy ez a rendkívüli erőfeszítés nem hozza meg a kívánt eredményeket. A *Nagy Hadronütköztető* (Large Hadron Collider – LHC) az 1954-ben megalapított CERN-en belül 2008. szeptember 10-én kezdett működni, mint a világ legnagyobb méretű és teljesítményű [részecskegyorsítója](#). Napokon belül le kellett állítani, majd elég furcsa botladozások után 2009 közepén sikerült az eredeti elképzeléseknek megfelelő gyorsítást, majd ütköztetéseket megindítani. A CERN blogjában [magyarul is](#) követhetők az események. Laikusként nem látom meggyőzőnek a Higgs-bozon felfedezéséről szóló híreket. Nem vagyok egyedül. A kétkedő tudós, [David Tong](#) youtube-ra 2017. február 15-én feltett előadása (sajnos csak angolul) legkevesebb figyelemreméltó. A 10 éve létező Hadronütköztető nem fedez, fel semmit [mondja a fiatal tudós fizikus](#) –, majd az előadás 54. percében hangzik el, hogy – gondolom, a megelőző újraindítás óta – két éve nem történik semmi. Három lehetséges alternatívát állít a tudományos világ, és a finanszírozó kormányok (ilyet a maszek világ nem finanszíroz!) elé: (1) tovább várni a csodára; (2) tízszer nagyobb építeni; (3) felülvizsgálni a tudomány álláspontját, amit ez a kolosszus egyelőre nem igazol. Talán Kína épít nagyobb – gondolja tudós barátunk: ott a politika és a presztízs segíthet. Talán nem teljesen laikus a meglátásom, hogy az általa világegyenlet néven bemutatott valami nem is egyenlet. Nagy tudományos részegyenleteket integrál, Einstein-tól kezdve másokig. Ilyen szerintem nincs: macskát egérrel, de még párduccal se lehet integrálni, Valami nagyon nem stimmel a bemutatott integrál körül. Valóban ideje elgondolkodni rajta.

[Magyar cikk](#) mondja a kolosszális összegeket emésztő programról, 2016-ban:

„Összegezve: sajnos még mindig nem látjuk jelét a standard modell egyetlen kiterjesztésének sem, az olyannyira szimpatikus szuperszimmetriának, a világegyetem sötét anyagát hordozó részecskéknek, a kezdetben olyan ijesztően hangzó mikroszkopikus fekete lyukaknak és a gravitációs kölcsönhatást esetleg közvetítő graviton részecskének sem. Ugyanakkor egyre jobban pontosítjuk a világra vonatkozó tudásunkat.”

Halkan jegyzem meg, hogy a helyzet bonyolultsága azóta nyilvánvaló, hogy buddhista gondolkodók – experimentális kutatás nélkül, filozófiai alapon – rájöttek, hogy mind a makró-, mind a mikrovilág végtelen.

Jobb lenne talán hinni nekik, és valahol megállni, ahol még értelmezhető a részecskék minősége, szerepe a világunk sejtjeinek építésében?

Költői kérdés volt. Az emberi kíváncsiság is végtelen. Talán annyi agyuk van a kvantumfizikusoknak, hogy újragondolják az elméletüket, ahelyett, hogy bárhol tízszer nagyobb ütköztetőt építsenek. Nem nagyon valószínű, a tudományos gondolkodás is emberi, és abban az ostobaság is végtelen.

Hm, nem tudom, az ostobaság győzött-e, vagy Amerika katonái láttak-e meg valamit a küszködés körüli tudományos értekezésekben, de több amerikai – köztük vezető katonai – intézmény részvételével pillanatok (egy év?!) alatt meghétszerezték a Nagy Hadronütköztető kapacitását. Eredményről változatlanul nem hallani!

*

V. fejezet

Vallási eredetű gazemberségek, és az őket lenyelő ostobaság

Az isten tisztelete kifejezésének formái.

Imák:

A kereszténység kezdetben latinul fordult Jézus Krisztushoz, latinul celebrálták a miséket, írták a liturgiát, mondták (és talán mondatták is) az imákat. Először a leváló felekezetek tértek át az adott közigazgatási terület nyelvének használatára. A római katolikus egyház nem sietett! Nekem a szentendrei gimnáziumban a II. világháború utáni években még latinul kellett fűjnom az imákat, ma is eszembe kell jutnia (a latin egyéb, hasznosabb kellékeivel együtt):

Pater noster, qui es in caelis,
sanctificetur nomen tuum,
adveniat regnum tuum,
fiat voluntas tua sicut in caelo et in terra.
Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.
Et dimitte nobis debita nostra,
sicut et nos dimittimus debitoribus nostris,
et ne nos inducas in tentationem,
sed libera nos a malo. Amen.

Ez itt a Miatyánk latinul.

Hittanórán kellett előadni, valószínűleg, az Üdvözléggel – Ave Maria, gratia plena,... –, és a Hiszekeggel – Credo in Deum Patrem omnipotentem... – egyetemben. Latin órán is számtalan vallási témával kellett foglalkoznunk. Ora et labora, imádkozzál és dolgozzál...

Mellékes, de a nagyon hasznos kellékeket is felidézem: az ante – apud – ad – adversum – circum – circa – citra – cis – contra (mennyit hibáztam eddig? egyet) névelők teljes listájának elejével együtt. Itt a teljes accusativust (tárgyesetet) vonzók listájának folytatása: erga, extra, intra, infra, inter, iuxta, ob, penes, pone, post és praeter, prope, propter, per, secundum, supra, versus, ultra, trans.

Átmentünk játszásba! A határozó esetet vonzók: a, ab(s), cum, de, ex és e, sine, tenus, pro és prae. Hetven éve tanultam, előjött a tárgyesetet vonzók harmada, egy hibával, pedig – sajnos – csak nyelvek tanulásakor hasznosítottam a latint, a nyelvtanulás legjobb segédeszközét. Milyen furcsa is a memória: névmemóriám gyerekkorom óta nincs, a számmemóriám talán egyetlen, általam spot-memóriának elkeresztelt apróságban élvezhető, ha becsukok egy könyvet és mielőtt záródna, ránézek az oldalszáma, hetek múlva is megjelenik az adott oldal száma, amint kézbe veszem a könyvet.

Térjünk vissza az imákhoz.

Hindu mantra: https://youtu.be/ClxgIS-_X_g

A hindu mantrák – különösen, ha szanszkritul adják elő – meglepő módon hasonlítanak a katolikus papok miseénekeire, legalábbis a hanghordozást tekintve. Közben az imát kísérő eszközök is szinte azonosak: szenteltvizet öntenek az imádkozó fejére, megkenik a homlokát, tömjént füstölnek...

A muzulmánok a világon mindenütt egyformán imádkoznak. Sikerült olyan [youtube ismertetőt](#) találnom, amelyiken arab műezzin imára szólító, a pécsi minaretről előadott éneke vezeti be magyar hívő hölgy előadását az arabok imájáról, és amit végül arab tömegek közös imája zár. A videón csak az imaszönyegeg láthatók, az nem, hogy naponta többször, kéz- és lábmosás után, fejfel Mekka felé hajlongva, térdepelve, imaszönyegen, homlokukkal a földet érintve kell elmondaniuk az imákat.

Különösen érdekes a *buddhisták* ima-szertartása. A szerzetesek általában közösen imádkoznak, templomban, sokszor zenekísérettel, amint a III. mellékletben is látható. Közösségben is, egyedül is szeretnek imamalmot használni az isten-Buddhához fohászkodva. Kis dobok ezek, amikbe imákat tartalmazó írást tekernek, ezt imádkozza el annyiszor, ahányszor megpörgeti a malmát. A sztúpáik oldalán függőleges helyzetben csapágyazott imamalmokat minden arra haladó pörgetheti. Nem mindenki imádkozik ilyenkor, sokan szórakoznak velük. A sztúpáikról kifeszített zsinórokon imazászlókat lobogtat a szél, számtalan egyéb építmény, vagy akár sziklák között is libegnek-lobognak a laikus számára ismeretlen, imákat közvetítő zászlók.

Egyetlen célja van minden imának: a felsőbbrendű lény létének elismertetése, a tőle függőség diktálása minél mélyebb szellemi mélységekbe.

Ajaj, ha most leírom, hogy minden elrebegett ima alázat a felmérhetetlen hatalmak előtt, megköveznek valahol!

Az ima csak egyike a számtalan bűvöletnek, amivel a balga népet szédítik. Minden vallás ünnepekkel, szertartásokkal, színijátékokkal, körmenetekkel vonzza hatáskörébe a hívőket. Valahol megírtam, hogy a szekuláris rendszerek óriási hendikeppel indulnak az emberekért vívott küzdelemben, mert nem tudnak hasonló attraktív műsorokkal fellépni, vonzaskört teremteni. A népi tánc, indulók, tábori összejövetelek, sör és virsli gyenge eszköz a mondjuk orgonával kísért istentisztelettel szemben.

Újabb csokorba foghatók a különösen Keleten működő csodatevők, kézrátétellel gyógyítók, varázslók.

Tabuk, babonák, jóslás, parapszichológia, földönkívüliek

A forrásuk számtalan lehet, legtöbb valószínűleg ősi megfigyelések, hiedelmek, álmokképek szüleménye. Rám is hatással vannak, nem tagadom, pedig talán elfogadja már a világ, hogy nem vagyok bolond. Hatnak az emberre, annyira, hogy léteznek tabuk, amelyeket a mindennapi életben is – tréfálkozva bár – alkalmazok.

Két példa:

- Ne fogj küszöb fölött kezet távozóval, örök elválásra kárhoztat.
- Ha hosszabb útra távozol, indulás előtt ülj le a szobád (nappalid) közepén, nézegesd, számolgasd a mennyezet sarkait, és gondolkodj el azon, mi vár rád.

Ismerem, de nem alkalmazom:

- Ne lépj le ballábbal az ágyról reggeli ébredéskor.
- Ne köszönj meg gyógyszer.

Kerülöm az általánosan ismert babonákat, mint a 13-as szám, a péntek 13-a, a fekete macska.

Csupán megjegyzem, hogy a bombayi csodálatos Taj Mahal (Tadzs Mahal) szállodában nem létezett 13. emelet, meg hogy számomra a péntek 13-a általában szerencsés nap (volt – kevesebb van hátra, mint volt). Már az furcsa, nem, hogy figyelni az ember. Ugyanakkor felfigyelt a családjunk arra, hogy a 26-a szerencsés napunk, számtalan jó fordulat esett 26.-ára.

A fekete macska viszont semmit se jelent számomra, futhat keresztbe, futhat, amerre akar, nem zavar. De ezt is figyelem, szégyen ide, szégyen oda!

Rettenetes esemény váltott ki furcsa babonát az akkori Szovjetunióban:

Bajkonur:

„1963. október 24-én az egyik Desna-V-ös R-9 teszt során az üzemanyag rendszeren lyuk keletkezett és a silóban az oxigén nyomása a maximális 21%-ról 32%-ra ugrott. Miközben a 11 fős személyzet a siló 8. szintje felé haladt a liftben, egy elektromos szikra tüzet okozott. A robbanás megölt 7 embert, s használhatatlanná tette a silót. E baleset pontosan a Negyelin baleset 3. évfordulóján történt, duplán fekete napként könyvelhették el azt a napot. Azóta soha nem hajtanak végre kilövéseket Bajkonurban október 24-én.”⁴²

Érdekes kategória a jövőbe látás, nevetségesnek tartom minden formáját. Mégis rögzült az agyamban az a kávézacc jóslás, amit örmény származású asszony, várnai bérelt szobám házi-asszonya adott elő, rám erőszakolva. Döbbsen hallgattam akkor, és évekig nem tudtam elfelejteni, annyit tudott előadni a múltamról, és a jövőmben megvalósuló történetekről, amihez hihetetlen emberismeretre, érzékre, szemolvasás művészetre van szükség.

Sokkal veszélyesebb a parapszichológiával³³ folytatott játék. A [33. link](#) igyekszik tisztába tenni, mondván, hogy a tudományok és azon kívüli mező határmezsgyéjén megjelenő jelenségek magyarázatával foglalkozó pszichológia. Felsorolja számtalan ágát, amelyek közül hirtelenjében hármat kiemelnek közülük, mert szerintem nem tudományon kívüli, vagy arról lógó-lógó valamik: telepátia, gömbvillám, spontán öngyulladás. A gömbvillám és öngyulladás most érdektelen számunkra, hiszen azokkal a tudományos fizika foglalkozik. Ugyan a telepátiával is, de ahhoz három hozzászólásom is közreadom. Valamennyivel foglalkoztam másutt is, de egyszerűbb újra leírni, mint keresgélni.

1. A líbiai Tripoliban balesetet szenvedtem. Nem esett bajom, mégis – a stressz hihetetlen hatást váltott ki – két hölgy is azonnal megérezte, hogy valami történt velem. Egyikőjük (elvált feleség) Budapesten tartózkodott (légvonalban 1699 km), a másik (barátnő) Moszkvában (3433 km). Utólag egyeztetve kiderült: percre ugyanakkor megéreztek a stresszem. Nem történhetett másként, mint gondolatátvitellel. És azóta hiszem, hogy létezik a fénysebességnél gyorsabb sebesség.
2. Olvastam hitelesnek tekinthető forrásban, hogy az USA-ban gondolatátviteli kísérletet folytattak egy ikerpárral, akik állították, hogy nagy távolságot áthidalva képesek gondolatokat cserélni. Az egyik fiatalembert beültették tengeralattjáróba, elvitték több ezer kilométerre, és lesüllyesztették a hajót, amennyire csak lehetett. Az ikerpárját valami bunkerbe költöztették a szárazföldre. Ceruzát és papírt kaptak. A feladatuk az volt, hogy egyikőjük rajzolt valami egyszerű ábrát, a másiknak ugyanazt kellett visszaadnia a lapján. A kísérlet csodálatosan sikerült: többnyire ugyanazt rajzolták, ha mást, az nem sokban különbözött az előrajzolt ábrától: létra helyett fésű, gomba helyett esernyő született.
3. Abban a Szovjetunióban, ahol lexikonban a kibernetikáról megszülethetett olyan cikkely, amely szerint burzsoá áltudomány, Leningrádban katonai kutatóintézet foglalkozott parapszichológiai problémákkal, többek között telepátiával.

Számtalan ember – nagyon ostoba ember – hisz abban, hogy földönkívüliek jártak-járnak a Földön. Ostobaság: ha eljutnak ideig, mi a fene tartaná vissza őket attól, hogy felvegyék velünk a kapcsolatot? Ilyet csak elment agyú balfácánok gondolhatnak ki. De nem tudják magukban tartani az örületüket, hirdetik minden elképzelhető módon: rémmeséket adnak elő, rajzsorozatot alkotnak, filmsorozatokot fabrikálnak... Rémisztik a rémiszthetőket balga mesékkel... És nagyon elgondolkodtató, hogy a csészealjokban, dörgés és csattogás kíséretében a Földre érkező földöntúliak miért nem lépnek ki az úralkalmatosságukból, és nyújtják baráti mancsukat, fülüket vagy nyelvüket (mint az idegent köszöntő tibetiek) nekünk, szuperlényeknek. A földöntúli lények mindig rosszak, mindig gonoszok és kegyetlenek, pedig nem nehéz rájönni, hogy ha egyszer valahonnan a végtelenből ideig repültek, fejlettebbek nálunk. Ha konfliktusra kerülne sor, győznének, vagy legrosszabb esetben távoznának, magunkra hagyva minket a gyűlölet-kotyvaszunkban. Világos, csak a közhiedelmeknek felelnek meg az alkotók, *az emberi ostobaságból élnek*. És szépen feltárják az emberiség belső gonoszságát: el nem tudják képzelni az alkotók, hogy békés rendszerek, lények létezhetnek a világban.

A földöntúliakkal visszaélés egyik csúcs lehet a Brazília fővárosa közelében található „Felkelő nap völgye”, ahol olyan közösség él, amelynek tagjai földöntúliaknak tartják magukat. Van oltárszerű trón, amin egyikőjük, Maja előkelőség ruházatába öltözve trónol. Láthatjuk a megszálottak főnökét, „Fehér nyilat” is, amint hívei imádkoznak hozzá.

Istentelen *gazemberség és ostobaság*. Itt nyitható a róluk szóló [link](#)! Itt egy [másik](#) is, amelyekben a „Felkelő nap” névre hallgató település elrendezése is látható.

A hiedelmek, babonák egyik legkárosabb formái az állatok testrészeinek tulajdonított varázslatos képességek. Évszázadok (talán évezredek?) óta pusztítják az elefántokat, mert az agyrukából faragott dísz tárgyak időtállósága és szépsége rendkívüli. Talán a porából nemi képességnövelő szert is csinálnak? Nem biztos. Az viszont közismert, hogy az orrszarvú szarvának, és a cápa uszonyának potencianövelő erőt tulajdonítanak. Ki is irtották mindhárom szerencsétlen állatot. Hiába jelent meg a Viagra, erősödött meg az állatvédelem, napi küzdelem folyik a hiedelem vámszedői ellen.

Ha felteszi az ember a potencianövelők kérdést az Internetnek, ömlenek az ajánlatok. Címszavakat sorolok: zabcsíra kivonat, törpepálma és aranyvessző, rózsásvarjúháj; keverék: királydinnye + L-arginin hidroklorid + maca gyökér + L-citrullin + L-lizin + teobromin (kakaómagkivonat) + zselatin + titán-dioxid; ginzeng, kanos kecskefű, tribulus terrestris, yohimbe. Ugye elég? Masszőz árusítja sejtvédőként: ősi magnézium gél (2000 m mélyről).

Néha az ember hajlamos ostoba varázslatoknak is hinni. Kisebbik bátyám féléves korában mandulagyulladásra kapott. 1933-at írtak, a penicillin még meg se született talán, kis falvakba jóval a háború (a II. világháború) után jutott el. A szomszéd község orvosa és édesanyánk gyógyíttatták, eredménytelenül. Elkövetkezett a pillanat, amikor az orvos lemondott a csecsemőről: Adassák fel az utolsó kenetet. Talán fel is adták. Átnézett a szomszédasszony, összecsapta a kezét, szaladt-fordult, hozott nyúlhajat. Segített rákötni a nyakára. Este volt. Reggelre a gyerek elindult a gyógyulás útján. Rövidesen ünnepli 86. születésnapját. Ne tessék nyúlhájjért szaladni hasonló esetben, véletlenül egybeeséséről lehet csupán szó.

Fentebb – aztán a III. mellékletbe száműztem – szidtam a *zenét*, helyesebben annak bizonyos formáit. Visszatérek a zene szerepére a vallási szertartásokban. Tulajdonképpen ellentmondok önmagamnak, amikor kifejtem, hogy rám (is) rendkívüli hatással van az egyházi zene. Részletesen foglalkoztam a zenéhez fűződő élményeimmel a „Vártam ott és elégtém”, majd a „Lelkem világának tüköre” című könyvemben. Az egyházi zenéről így írtam az utóbbi írás XIV. fejezetében:

„Már jól eveztem a zene hullámain, amikor a keresztény egyházi zene csodáival találkoztam, szinte sorozatban. Katolikus miseénekekkel kezdtem a sort, lemezejátszókról hallgattam őket. A szláv egyházi énekek azonban számomra többet jelentettek, teljesen elvarázsoltak, biztos szerepet játszott ebben, hogy nagyszerű élő „előadásokat” hallhattam. A Moszkva közeli Zagorszk pravo-

szláv egyházi központban éneklő öregasszonyok pazar előadása ragadott magával, majd a szófiai székesegyházban próbát tartó bolgár énekkarra csodálkoztam rá. Kijevben ejtett talán legmélyebb ámulatba a metropolita miséje: papok, orgona, zenekar, énekkar és hívők együtt csúcson járaták az egyházi zenét.

Annaira rabja lettem a szláv egyházi zenének, hogy szép lemezgyűjteményt vásároltam össze.”

Megállapítással zárom a vallomásom: az istenhit egyik forrása, támogatója az egyházi zene. Ha rám, ateistára ilyen hatással tud lenni, mennyire erősítheti a hívő áhítatát, mélyítheti el a hitét. A vallások elleni fellépések többek között ezért se járhatnak eredménnyel. Csak az általános műveltség magas szintre emelése segíthet, évszázadokra nyúló folyamatként működve.

Kuruzslás: A lehető legváltozatosabb szinten folyik a csak kuruzslásként értékelhető hit-terjesztés. Klasszikus példaként kezelhető a magyarországi *Hit Gyülekezete*, amelynek a vezetője – nem elég, hogy igen furcsa módszerekkel hirdet istenigét –, vaskos támogatóként nyilatkozik országunk jelenlegi vezéréről.

A kormányfő támogatott fia, *Orbán Gáspár* viszont ennél a mélypontnál is mélyebb gondolatvilágot képvisel. *Felház keresztény mozgalom* néven hirdet igét, annak egyik vezetőjeként. Azt hiszem, nehéz lenne jobban megfogalmaznom, milyen ostoba ez az ember, mint egyetlen idézettel a 24.hu weblapról:

„...a mozgalom rendezvényein Orbán Gáspár személyesen is színpadra áll, beszédekert mond, a résztvevők között sétálgat, és ismeretlen nyelven imádkozik értük, miközben rájuk teszi a kezét. Egy ilyen eseményről a lap azt írja:

A teremben többen a padlóra borultak, egy fiatal lány karját a mennyezet felé emelve mosolygott, néha halkán nevetett is. Egy sarokból pedig fel-felszakadó sírás hallatszott.

Egy másik alkalommal Orbán „talpig feketébe öltözve, a telefonjáról jegyzeteket olvasva kezd beszélni, majd gyorsan belemelegsik, a telefon már nem is kell”. Később megkérdezte, ki megy el Istennek követségbe, és arra kérte azokat, akik ezt szeretnék tenni, hogy álljanak fel, és sétáljanak a színpadhoz. Körülbelül kétszázan így is tettek. (...)

A gyógyítás a Felház része, azt vallják, *‘jelek, csodák és ördögök kiűzése nélkül csak fél-evangélium az evangélium’*. Orbán Gáspár erre azt mondta az interjúban, hogy *nem ők gyógyítanak, hanem Jézus rajtuk keresztül*. Van, hogy ez sikerül, van, hogy nem, ez csak Jézuson múlik.”

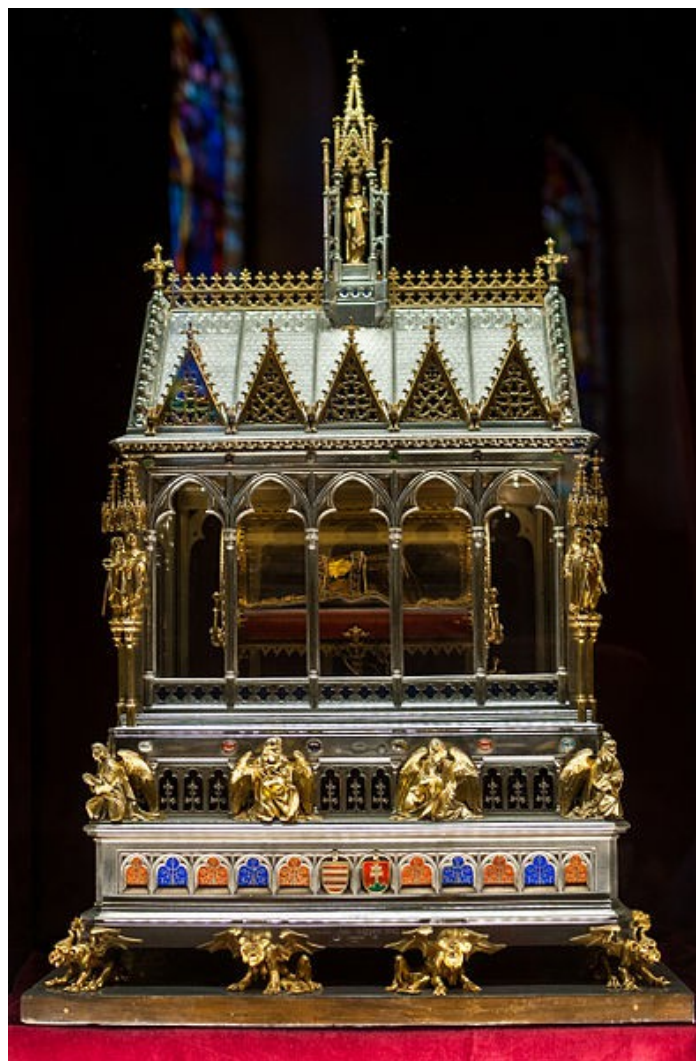
Jézus, szabadíts meg bennünket a gonosztól!

Amerikában is gyalázatos tendencia növeli a *babona jellegű eszmék* híveinek számát. A [PEW felmérése](#) szerint a felnőtt amerikaiak kereszténynek vallják ugyan magukat, ugyanakkor „New Age” beliefs (Új Kor hitek) követői is. Hisznek reinkarnációban, asztrológiában, *meta-pszichikában*, és spirituális energia léteben fizikai objektumokban, mint hegyekben és fákban. Sok vallás nélküli amerikai is hisz ezekben. Durván tízből hat amerikai felnőtt elfogadja az Új Kor hitek legalább egyikét. Tízből négy hisz metapszichikában, és hogy spirituális energia található fizikai dolgokban. Valamivel kevesebben, 33% hisz reinkarnációban és asztrológiában (29%).

Szép új világ, ostobaságban fürdőző világcsászár! Katasztrófa!

Ereklyék

A Szent Jobb⁵ – Elég elolvasni a történelmét ismertető Wikipédia-lapot, hogy az ember meggyőződjön a nyilvánvaló szélhámosságról, ami ezt a legjelentősebbnek kikiáltott magyar ereklyét szülte.

És Szent László hermája Győrben²⁸:

Olvasgatom a megrendelésre készített ereklye történetét, és a hitelesség teljes hiányát látom benne: az első, fából készült ereklyetartót tűzvész pusztítja el, de *a koponya ép marad*, Zsigmond király *fém* ereklyetartóba helyezteteti, de a *tetejét nyitva hagyják*, kiemelik belőle az állkapcsát, majd a nyakszirtcsontját, azokat külön hermákba helyezik, rejtegetik a törökök előtt... Mese habbal!

A *buddhista sztúpák* közismerten Buddha valamelyik testrész-maradványa fölé épülnek. A legérdekesebb sztúpát Sri Lankában láttam. Buddha fogát őrzik benne, nem az építmény alatt, hanem oltárban, és bemutatják a hívőknek. A templom neve is így szól: Buddha foga templom. Így számoltam be róla az útibeszámolómban:

„A templom (vagy talán az egész város) a világörökség része, nem csoda, a templom élvezhető látnivaló! A kaputól ugyan nem látszott, mennyire tündöklő, mert keresztbe álló hosszú kolostornak nézte az ember, de aztán lépcsők, forduló jobbra, mifene, udvar közepén áll a négyszögletes épület, a tetőzete új, védik a zuhogó esőtől, körbe folyosó (talán, de mindegy is) fut. A lényeg az emelet, ahol aranyozott oszlopok, korlátok között ott az arany vagy aranyozott ajtó, ami mögött leselkedik a hét, matrjoska-rendszerű csupa arany-ezüst-drágakövek díszítette csúcsos kúp, a fog tartója (azért tudom leírni, mert a másolata odébb ki van állítva).

Az egész népbútító mutatvány előtt 5-6 m hosszú és méter széles vályú-virágtartó, ahová a zseni hívők lentől non-stop hordják a trópusi virágokat (magyar pár is volt a mélyen hívők között). Imádkoztak is, amivel előttem leleplezték magukat, aztán minden nap megutálta őket 1-2 ember, a végén kerülgették őket. Más jellemvonások miatt, de az ostobaságba vetett hit is bele tartozott.

A helyiek egy része ücsörög a tömegben, a falak mentén, gyerekestől, vénestül. Ezt legalább élvezni tudtam: az emberiség ostobasága határtalan: a nyilvánvaló szélhámosságot, csalást is imádja, amint azt bársonyba-bíborba, aranyba, mesébe, zenébe (kürt, trombita, harsona, orgona) öltöztetik.

Később a templom előtt gyülekeztünk, és álmélkodva néztem, hogy az emberek, fiatalok is, ugrálnak le a buszról, a templom felé fordulnak, és namasztéra kulcsolt kézzel meghajolnak.”

Végtelen ostobaság! Hiszen maga Buddha egész életében azt tanította, hogy nincs isten. És a belőle faragott isten egyetlen fogát milliók imádják?!

Gyermekkorom legszebb emlékei közé tartozik a Belgiumban, Bruges-ben (flamandul Brügge) – feltáplálás céljából – eltöltött fél év. Fantasztikusan szép egyházi ünnepséget nézhettem végig. Azt keresgélve találtam most rá a Krisztus vérért őrző bazilikára. A XII. században, keresztadhjáratból vitték haza hős hívő harcosok. 1200 éves lenne, ha igaz lenne. A bazilika csodálatos:

A Szent Vér-bazilika főoltára

Segítséget kértem az akkor a feltáplálásommal foglalkozó család ma is élő, második generációs tagjától, Martine-től, de ő se tudta az általam akkor élvezett fesztivált megtalálni. Helyette küldte az 1304 óta évente megrendezésre kerülő felvonulást, ami ugyancsak szinte hihetetlen képet tár fel a hit mélységeiről. Bár a videoklip flamand hangon szól, és francia-angol feliratos, érdemes végignézni. [Itt mutatom be.](#)

Szellemek, jelenések, zarándokhelyek

Nem kellett sokáig keresgélnem a szellemek világában, hamar rátaláltam a Charles Bonnet szindrómára⁷: vizuális hallucinációk. Miért ne lehetnének ezek a betegek a szellemlátók, angyalküldöncök, égi hírhozók? Hívó leírását közvetítem, így még érdekesebb a jelenség...

„A hallucinációk lehetnek akár egyszerű pontocskák, színes foltok, *villanások*, és *tűzkerekek*, de akár jóval formáltabb képek is, mint például téglafal, geometriai minták, *elmosódott vagy torz, bizarr arcok*, melyeket a betegek groteszknek találnak.

Az érintettek emellett gyakran láthatnak alakokat *aprólékosan kidolgozott öltözékekben, mint pl. katonai uniformisban, lovagi páncélban vagy épp viktoriánus vagy Edward korabeli ruhákban*. A hallucinált figurák rendszerint valamiféle fejfedőt, kalapot, baretet, *rizsporos parókát* stb. viselnek.

A Charles Bonnet-szindrómában szenvedők *szövegeket vagy betűsorokat* is gyakran látnak, amelyek ugyan szavaknak tűnhetnek, de ha a beteg alaposabban megvizsgálja, kiderül, hogy nem igazi betűkből állnak, vagy ha igen, akkor összeolvasva nem alkotnak értelmes szavakat. Ugyanez megtörténhet *hangjegyekkel* is, melyeket, ha a zeneértő beteg megpróbál leolvasni, legfeljebb valamiféle fülsiketítő macskazene kottáját kapja. (...)

A hallucinációt az különbözteti meg a képzelgéstől, hogy a hallucinált képek élénkek, és a beteg úgy érzi, hogy a dolgot nem a lelki szemei előtt, hanem a való világban látja.”

Tehát a beteg jobban, tisztábban látja a megjelenő látványt, mint a képzelgők.

Mesés, nem? Világos képlet: az egyházaknak csak találniuk kell olyan egyedeket, akik ebben a szindrómában szenvednek, és könnyen manipulálhatók, mondjuk gyerekek, másként is betegek, primitív szinten képzetlenek, fel kell kapni a szellem-hallucinációjukat, hamar el kell őket tüntetni a világunkból, mielőtt még lebuktatnák őket, óriási csinnadrattát kell rendezni körülöttük, fel kell építeni a látomás szenthelyét, majd mielőbb szentté kell avatni őket. Még modern világunkban is milliók-tízmilliók zabálják meg a maszlagot, és kincseket hoz az egyháznak a zarándokhely. Csupán néhány Mária-megjelenést sorolok fel, rámutatva „apró” buktatóikra.

Jacinta Marto (balra), Lúcia de Jesus dos Santos (középen) és Francisco Marto

Ez a három szerencsétlen pásztorgyermek volt a fatimai látomások alanya! Szerencsétlennek mondom, mert szemükben tompa butaság fészkel! Miért hihetetlen a történetük?

Nagyon ajánlom, olvassák el a látomásokkal¹² és a fatimai titkokkal¹³ foglalkozó Wikipédia-lapokat: ömlik belőlük a szélhámosság, a hívők, és az egész világ átverése. Már az első három látomás-szeánsz után a helyi prefektus letartóztatja és vallatja a negyedikre készülő gyerekeket, akik tartják magukat a látomásaikhoz. A három gyerek közül a testvérpár hamar távozik az élők világából (spanyolnátha viszi el őket, még hihető is, hamar elindul a szentté avatásuk szertartása), Lúciát 1921-ben, azaz négy év múlva beléptetik a Dorottya-rendbe, 98. életévében bekövetkező haláláig apácaként él, mind szigorúbb rendű zárdában. Nem lehet véletlen: miután első írásos, zárdába vonulása előtt tett „vallomását” még a gyóntató atyja elégette, az egyház vette a kezébe a rendkívüli sikerekkel kecsegtető ügyet. Megindult ugyanis a hívők zarándoklata a „jelenés” helyszínére.

Ordít a szélhámosság abból is, hogy a látomásokat titokként kezelték, Lúcia csak felnőttként tesz újabb vallomásokat, már a pápaság által pórázon vezetve: a három, már jövendölésként kezelt titokból kettőt Lucia 1941-ben, azaz 37 évesen adott ki, *amikor a Vatikán két, korábban meghalt látnoktársának a szentté avatási perét folytatta*. A harmadik prófécia titokban maradt, és csak 2000-ben hozták nyilvánosságra.

Annyira felháborító a harmadik titok levélben megfogalmazott feltárása, hogy idézem:

„J. M. J.

Az 1917. július 13-án, a fatimai Béke-völgyben kinyilatkoztatott titok harmadik része:

Az én Istenem iránti engedelmességből – aki Őexcellenciája, a Főtisztelendő leiriai Püspök úr, valamint Ön és az én szentséges Anyám által adott erre parancsot nekem – írok Önnek.

A két, már korábban elmondott rész után Miasszonyunk bal oldalán, egy kicsit magasabban láttunk egy angyalt, bal kezében lángpallossal; szikrázva lángokat bocsátott ki magából, mintha föl akarná gyújtani a világot; de a lángok kialudtak, amikor találkoztak a Miasszonyunk felénk nyújtott jobbjaiból áradó sugárzással. Az Angyal jobb kezével a Földre mutatva hangos szóval mondta: ‘Bűnbánat, bűnbánat, bűnbánat!’

Egy igen nagy fényességben, ami Isten, láttunk ‘valami olyasmit, mintha tükör előtt vonultak volna emberek’, láttunk egy fehérbe öltözött püspököt ‘akiről úgy gondoltuk, ő a Szentatya’. Sok más püspök, pap, szerzetes és szerzetesnő ment föl egy meredek hegyre, melynek csúcsán nagy kereszt állt fatörzsekből, mintha hántolatlan paratölgy lett volna; a Szentatya, mielőtt odaért, egy félig lerombolt, félig dűledező városon ment keresztül botladozó léptekkel, fájdalommal és aggodalommal telve imádkozott az út mentén heverő holtak lelkéért; fölérvé a hegy tetejére, térdre borult a nagy kereszt lábánál, és *egy csoport katona löfegyverekkel és nyíllal tüzelve rá, megölte őt*. Ugyanígy haltak meg egymás után csoportokban a püspökök, papok, szerzetesek és szerzetesnők, különféle világi emberek, különböző társadalmi osztályokból és állásokból való férfiak és nők.

A kereszt két szára alatt két angyal állt, mindegyiknél *kristály öntözőkanna, melybe összegyűjtötték a vértanúk véré, s öntözték vele az Istenhez közeledő lelkeket*.

Kelt Tuyban, 1944. március 1.”

Félelemkeltés felsőfokon...

Idióta világban élünk, ahol ezt a primitív, diktált szöveget aztán az egyház legmagasabb régiói időnként előszedik a titkos dossziéból, újra titkosítják, majd akkor teszik közzé, amikor a II. János Pál pápa elleni merényleten a golyót eltérítő kezét sikerül a fatimai Szűz Mária kezével azonosítani. A golyó oda is került, a Szűzanya szobrához.

Következzék a „napcsoda”:

A hihetetlen csoda leírása minden szavával sántít. A csillagász szakértők ellenvetéseit főként azzal hárítják, hogy azért csoda, mert lehetetlenség. A pápaság is megértette lassan, hogy ez a baromság is besorolódik a tudományok ellen vétett bűneik közé, ezért hatvanvalahány év elmúltával nyilatkozott!

A Vatikán azonban, lázas igyekezetében túllőtt a célon: azt állította, hogy a pápa is, jó három évtizeddel később, többször látta a Vatikánban (!) a napcsodát!

„A Katolikus Egyház alapos kivizsgálás után 1930. október 13-án nyilvánította hivatalosan csodának a Fatimában történeteket. 1951. október 13-án pedig Tedeschini bíboros, pápai legátus több millió, Fatimában összegyűlt zarándok előtt bejelentette, hogy 1950. október 30-án, 31-én, valamint november 1-jén és 8-án XII. Piusz pápa maga is látta a napcsodát a Vatikáni Kertekben. (Joseph Pelletier. (1983). *The Sun Danced at Fátima*. Doubleday, New York. pp. 147–151.)”

24.hu: „A jelenség nagyjából 10 percen keresztül volt megfigyelhető, *a tömegben pedig ott álltak a gyerekek is, akik a „csoda” után azt mesélték, látták, amikor Jézus Krisztus, Szűz Mária és Szent József megjelent az emberek között és megáldotta őket.*”

Vajon miért láthatott többet a három csodalátó, mint a tömeg? Egyértelmű: ez csakis úgy történhetett, hogy vagy mindhárman betegek voltak, vagy már megvezette őket a papság.

Érdemes tovább foglalkozni a zarándoklatokkal? Tegyük meg ez kísérletet: Lourdes.¹⁵

Molnár apa 14 éves lánya látja 18 alkalommal a fényességes asszonyt, aki harmadik alkalommal meg is szólítja, majd megmutatja a gyógyító forrást, megkéri, menjen el a település papjához, az építsen templomot és szervezzen zarándoklatokat. Hamar kolostorba vonul, és 36 éves, amikor csonttuberkulózisban meghal. Teste a mai napig oszítás nélkül maradt meg. Szentté avatják!

A római katolikus egyház összesen 68 esetet^[3] fogad el csodás gyógyulásnak – amely nem fizikai vagy pszichológus hatás alatt történt –, amit a víz gyógyító erejének tulajdonítanak. A legutolsó ilyen beteg porckorongsérvi miatt lebénult Serge François volt, aki 2002. április 12-én tartózkodott a barlangnál, és tartósan meggyógyult. A 68 eset ismertetésére hivatott weblap, a^[3] alatti nem jelenik meg, *karbantartás alatt áll*. Az utolsó gyógyult beteggel foglalkozó weblap¹⁶ franciául rendelkezésre áll, bizottság vizsgálta meg a francia úriembert, és egészségügyi szolgálat nélkül gyógyultnak találta.

Hihetetlen ellentmondások világa! A keresztény világ legismertebb zarándokhelyére milliók látogatnak el: „A zarándokturizmus a város egyik legfontosabb bevételének számít. Évente 5 millió ember keresi fel. 2008 kivételes év volt, mert a jelenések 150. évfordulóját ünnepelték, így 9 millió zarándok érkezett a városba (1958-ban 8 millió zarándokot jegyeztek fel).” Nevetséges: ha a 150 évre csak 300 millió zarándokkal kalkulálunk, annak a Vatikán által is a lourdesi víztől gyógyultnak elismert 68 beteg csupán kifejezhetetlen töredéke, morzsa ($2,26666667 \times 10^{-7}$)! A szédületesen ostoba, hiszékeny, becsapott hívőseleg mégis özönlik a „szenthelyre”, pénzt, fáradságot nem kímélve!

A Linkek 14. sorszámú Wikipédia-lapja szerint a patak vize elsősorban a következő betegségeket gyógyítja: paralízis, **tuberkulózis** (tessék rányitni, szerepel benne a csont is), rák és vakság. Hogy a csodában halhat meg csonttuberkulózisban a jelenés alanya? Csakis ha az egész masszív maszlag!

És mindjárt találkozunk további furcsa betegségekkel.⁸ Érdemes lapozgatni ebben a lapban, több szindróma indíthat el hasonló vallási képzelgéseket!

Találomra rányitottam a nlcafe.hu¹⁸ weblapra, fontos indiai zarándokhelyeket keresve! (Lusta voltam a saját könyveimben keresgélni...) A felsorolt hét zarándokhely valóban figyelemre-méltó, milliókat, van, amelyek több tízmillió embert mozgat meg alkalmanként. Mint például a legendás és teljesen hihetetlen **Kumbh Mela**. Még számomra, az Indiában sokat látott számára is bámulatot ébresztő! Mi viszi oda a hívőket? Meg nem mondhatja senki, legalábbis határozott véleményt formálva. Valami emberfeletti – és *rendkívül ostoba* – hit a monoteista vallás valamelyik istenségének jóindulatában, és a folyó vízének gyógyító hatásában. Az alábbi képnek minden józan szemlélőben fel kell ébresztenie a hit okozta féktelen rontásba vetett hitet. A fantasztikus zarándoklat-sorozat nevébe ültetett linkben olvasható Mark Twain véleménye, aki 1895-ben tett látogatást a zarándoklaton:

„Csodálatos a hit ereje, ahogy idősök és gyengék, törékenyek és fiatalok mérhetetlen tömegei habozás és panasz nélkül nekivágnak ennek a hihetetlen és viszontagságos útnak. Szeretetből vagy félelemből? Nem tudom. Mindegy, hogy mi az indíték, a tett, ami születik belőle, minden képzeletet felülmúl, és lenyűgözi a hideg fehérembert, amilyenek mi vagyunk.”

Lenyűgöz ez mindenkit, aki csak hall valamit róla, és szinte mindenki elképed rajta: érthetetlen a természetfeletti extázis, transz, téboly, amit a vallási hit kivált mérhetetlen embertömegekből. A Wikipédia-lap szentekről ír, akik tekintélyt adnak a zarándoklatnak. Az Indiában töltött hét évvel a hátam mögött állítom, hogy igen kevés, a vallás alapjait ismerő, komoly háttérrel rendelkező *guru* látogatja ezeket a szenthelyeket, a többség szélhámos adományvadász!

Rendkívüli élményt jelentett a Váránaszi Gangesz-szakasz csónakosa, értelmes fiatalember, aki a kérdésre, miért isznak a hívők a folyó vizéből, amikor valamivel feljebb mosakodnak, szennyest mosnak benne, a máglyán elhamvasztott halottaik hamvait beleszórják, a pigment-hibás hullákat (tőle tudtuk meg) zsákba bugyolálva, lesúlyozva dobják a folyóba. Nem betegednek meg sokan? Nem – válaszolta –, olyan mély a hit az emberekben, miszerint a legszentebb folyó vize gyógyít, hogy semmitől se félnek. Abban is hisznek, hogy a folyó azért vesz Váránaszinál Hold-alakú kanyart, mert a Hold istenként jelenik meg ilyenén módon. Nagy meglepetéssel olvastam jóval Indiából végleg távozva, hogy komoly tudományos vizsgálatok igazolták a folyó gyógyító hatását.

Khumb Mela. Az extrém hit örültjei.

Olvasom a 7 neves indiai zarándokhely egyikéről, Tirupati-ról, hogy többen látogatják meg, mint *Rómát és Mekkát* együtt! Rómával nem foglalkozom, akit érdekel, kérem, lapozza fel a III. kötet „Egyházak” fejezetét. Mekkával is foglalkoztam abban a kötetben, az „Iszlám” alfejezetben. Annyira jó képet nyújt azonban a zarándoklattal foglalkozó Wikipédia-lap¹⁸, hogy felteszem. Ez is növelheti a hit ereje iránti csodálatot, illetve egyben ráébreszt annak primitív voltára. Milliók utaznak Mekkába, járják körül az iszlám megszületése előtt a pogányok által imádott kőbálványt, mert a próféta így biztosított folyamatosságot a megszállt lelkek számára.

Zarándok-tömeg a Kába szentély körül.

Kiváló áttekintést ad a zarándoklat-örületről a [12. sorszámú link](#). Elégségesnek érzek két rövid idézetet a lapból:

„Szimbolikus értelemben a zarándokút mind *beavatás*, mind pedig az *engedelmesség* kifejezése. Nagy morális jelentőségű, és visszavezethető arra a régi hitre, hogy a természetfeletti erők bizonyos helyeken kimondottan kifejtik erejüket.” Fontos mondatok!

És

„Több tízezer keresztény zarándokhely létezik a világon, amelyek közül a legnagyobb érdeklődésre évről évre a [Guadalupei Szűzanya](#) tarthat számot Mexikóban (kb. 20 millió zarándok). Ezt követi kb. 18 millió zarándokkal Róma, Aparecida Brazíliában (kb. 8 millió), San Giovanni Rotondo Olaszországban (kb. 7 millió), Lourdes Franciaországban (kb. 5 millió) és [Częstochowa Lengyelországban](#). További jelentős zarándokhelyek: Fátima (Portugália), Padova (Olaszország), Assisi (Olaszország), Santiago de Compostela (Spanyolország), Mariaszell (Ausztria), Loreto (Olaszország) és Canterbury (Anglia).”

Csak a Guadalupei Szűzanya linket hagytam életben, mert az párját ritkító szélhámosság: egyrészt alig gázolták le a kereszt nevében a helyiséget, indiánnal játszották el a „találkoztam Szűz Máriával-t, aki azt kéri, hogy építsünk templomot” dajkamesét, másrészt elérték, hogy a leigázott nép nemzeti szimbólumává tegyék az esemény jelképeit. Hihetetlen, gyalázatos *visszaélés a tömegek ostobaságával!*

Jó áttekintést ad a világ 13 országában található, az UNESCO által 2009 és 2017 között listába vett zarándokhelyről a [20. sorszámú link](#)! Sajnos a tárgyalt zarándokhelyek születését nem tárgyalja, de a világ minden tájáról és a fontosabb vallások 14 elképesztő tömegmegmozdulásáról ad tájékoztatást.

Érdekes a mexikóiak túlvilág-hite: évente ünneplik a keresztény „halottak napjához” hasonlóan (esetleg azonosan?) halottaikat, [szolgálnak kenyérrel elhunyt rokonaik szellemének](#). Nem is nagyon *atavisztikus* ez a primitívizmus a szememben!

Ide tartozhat? Döntsék el, kérem! Ifjúként, főként egyetemista koromban nagyszerű álmaim voltak. Zárt helyen sétálgatva mind jobban megnyúltak a lépteim, mignem elszakadtam a padlótól, és a levegőben folytattam a nyújtott lépéseim. Az is előfordult, hogy megfordultam, és a mennyezeten folytattam a „repülésem”. Sohasem estem le, vagy akár vissza, mindig lelassultak a lépéseim, és kellemes sétával zártam az élményt. *Sétálok a mennyezeten*, szoktam visszaemlékezni. Ha mélyen hívő ember lennék, nem csinálhatnék ebből, akár ma is, valami szédületes csodát? Csak hívő szellemet kellene kreálnom hozzá! Valakit, aki félbolondként hajlandó dajkamesét ismételtetni!

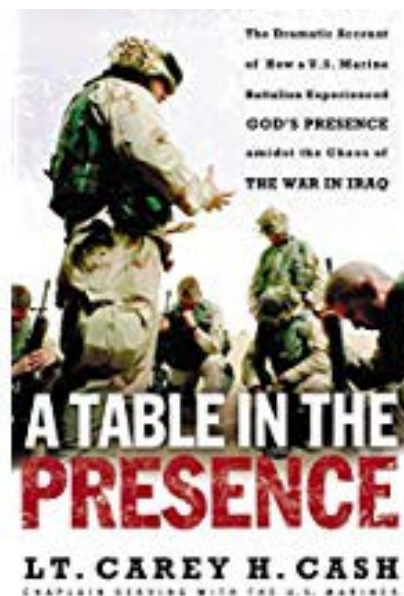
Vallások és papok a XXI. század háborúiban

Az ember azt hihetné, hogy végzett a vallások és egyházak gonoszágaival a III. kötetben, de téved. A téma új felvétele előtt megkérdeztem magam, maradt-e még emésztetni való, és azonnal meg is adtam a választ: hogy a fenébe ne maradt volna? Gyorsan meg kell állapítanom, hogy annyira veszélyes, az egész emberiség tönkretételében vezető szerepet játszó eszmerendszerekről van szó, amelyek végtelen elemzésre alkalmasak. Adott pillanatokban csak a születő írás célja határozza meg, mi is maradt ki?

A III. kötetben csak rácsodálkozni tudtam például a vallások, különösen azok gyakorlása közötti sok azonosságra.

Töltsük ezzel az időt, vagy foglalkozzunk keményebb kérdéssel: az egyházak háborúban betöltött szerepével? Nehogy azt higgye, kedves olvasó, hogy eldöntöttem, ez még kimaradt, vagy villant az agyam, hogy ez a témakör milyen kétpólusú átok megint: mekkora gazemberség kell egyik pólusként a világi hatalommal szövetkező, azzal szinte összeforrott egyház, és milyen *rettenetes ostobaság* másrészről a húsdarálók áldozatai részéről, hogy az egyházak aljas háborúkat támogathassanak. Nem kellett mást tennem, mint a velem jó barátságot ápoló Amazon akciójában olcsón felajánlott könyvek listáján végigfutnom: rögtön rátaláltam a „Nagy és Szent” I. világháború szentté avatásával foglalkozó, [Philip Jenkins](#) tollából született könyvre (2014)¹, valamint az USA háborús bűnösök által indított kegyetlen iraki háborújában részt vevő tábori lelkész, [Lt. Carey H.](#)

Cash által írt beszámolóra^H. Ordít mindkettőből az egyházak beépülése a világi politikába, valamint az *ostobaság*, ami segít nekik isten pozitív szerepét elhíttetni az életüket vásárra vivő katonákkal. Hogy Cash képében mennyire nem egyszerű kis lelkésről van szó, arra utal, hogy később Obama lelképásztora lett. Így szól a hír: „‘Az iszlám erőszakos’ mondja Obama elnök új lelkésze, Carey Cash. (*‘Islam is violent’ says President Obama’s new pastor Carey Cash* *Tim Reid, Times Online, 10-15-09*) A lap – ha nehezen is – megnyílik, de sem Obamá-t, sem Cash-t nem találom. Sebj, mire ez a könyv elkészül, elolvasom a gyorsan letöltött két könyvet, és megidézem a háborúk ördögeit!

A könyv borítója.

Öt csillaggal értékeli az olvasói: vagy vakok, vagy hibbantak!

Jenkins könyvéről hamar kiderült, hogy a III. kötetbe illik. Hozzá is csatoltuk a már kész könyvhöz, érdemes ott elolvasni: *feneketlen sötétség, és még feneketlenebb ostobaság*. Hányinger kerülgeti az embert!

Cash itt kapott helyet, és természetesen kitesz magáért. Azt teszi, amit elvárnak tőle. Mélyen vallásos szülők, vallásos feleség, káplán após. Nem műthető nem rákos agydaganat, aminek növekedését isteni csoda állítja meg. Felcsap ő is – apósát követve – káplánnak, és 9/11 után az iraki háború előtti pillanatokban megállapítja, hogy ami történik, és történni fog, az *isteni gondviselés eredménye*. Nem tudom, más, nála aljasabb gazember is leírt-e már ilyet, főként azután, hogy részese volt az USA tömeggyilkos háborújának. Ilyen aljasságra talán csak vallásos örület készíthet embereket? Pedig *látja, hallja a piszkos alibi-gyártást: tömegpusztító fegyverek, gáz...* Lássuk azonban tovább! És ledermeszt a primitív szélhámosság, amivel Obama későbbi lelkésze (jesszusom, micsoda barbár világ!) előadja, hogy isten védte meg azt a csapattestet, amelyik 2003. március 20-án, elmaradt tüzéségi előkészítés nélkül behatolt a „lángoló kohóba”, ahol az iraki tankok nem sütötték el ágyúikat, 3000 gyalogos harc nélkül adta meg magát, mert az otthonmardottak imáinak eleget téve isten zűrzavart, káoszt okozott köztük. Sületlenség csúcsa! Visszalapoz 2002-re, részben azért, hogy *dicshimnusz zengjen a „Vesztett kutya” jelzővel ismert James N. Mattis tábornokról*, aki akkor a főparancsnokságukat látta el, és a parancsnokok egyik összejevelésén előadta, hogy minden parancsnoknak fel kell készítenie a katonáit nemcsak szellemi és fizikai, hanem spirituális szempontból is. Idézi is a most, az örült Trump alatt honvédelmi miniszteri posztot betöltő vadállatot: „Biztosítsák, hogy minden egyes katonájuk *legyen békében istenével, és legyen kész, amint erre felhívják, a csaták veszedelmeire és saját halandóságára.*” Magyarul: a halálra!

És az irakiak lelövik egyik – parancsnoki posztot betöltő – barátját. Bánata mellett *ezt is isteni lépésként könyveli el*. Imát tart a legénységnek, akik érezték, hogy velük van a hit megteremtője, az életet adó, a menekvés és erős bajok idején. Ezékielt idézi, Ezékiel próféta könyvének 34:12 szakaszát a Bibliából. Károli^K fordításából írom át, eredeti helyesírással: „Miképen a pásztor puhatólózik nyája után, a mely napon ott áll elszéledt juhai között; így tudakozódom nyájam után, és kiszabadítom őket minden helyről, a hová szétszóródtak a felhőnek s borúnak napján.”

Közben elmeséli az olvasónak, hogy hagyományos módszerekkel irtották ki az iraki katonákat bunkerjeikből: gránát be, pillanatnyi várakozás, robbanás, többen géppisztolyokkal pásztázva, egymást fedezve lövik halomra az életben maradottakat. *Nem foglalkozik az ő istenükkel, pedig nekik is van, és pedig ugyanaz az isten, de náluk nem amerikai érdekek szolgálatában áll.*

Megtudjuk, hogy *az amerikai katonák dögcéduláin a vallás is szerepel*. 2003, azaz XXI. század, Irak elleni barbár támadás, és vallások. Nehezen férnek meg az agyamban.

Izgalmas sztorit élvezhetünk! Az észak felé nyomuló hadtest homokviharba kerül. 4-5 méterre látnak, sűvít a szél, lélegezni szinte lehetetlen. Az egyik katonának ki kell ugrania a kocsiból, elmegy a szomszéd autóig, majd, amikor visszatér, konstatálja, hogy a térdén tartott Bibliáról elfeledkezett, amikor kiugrott a kocsiból, leesett a homokba. Négy ember keresi az eszeveszett időben, közben eső is, majd jég is esik, feladják. Majd reggel... Reggelre alábbhagy a homokvihar, ugrasztják őket, tankolnak, majd a kocsisor visszaáll az eredeti helyére. Emberünk hirtelen fékez, mert ott van a Biblia, a kocsori orra előtt. Kézről kézre adják, csodálkozva állapítják meg, hogy sértetlen. *Mindent kibírt*. Viharos szelet, homokot, esőt, jeget, a felette elvonuló kocsisort. Megállapítják: *ez isten jele*, nem lesz bántódásuk. *Nincs nagyobb marha az embernél!*

Elmeséli Cash, hogy átsétált hozzá egyik bajtársa, egy km távolságból, nyílt, iraki tűznek kitett területen, mert hetek óta nem volt szentmisén. Kérte, hogy ketten tartsanak egyet. Nekidőltek a káplán kocsijának, hogy ne álljanak oszlop-célpontként a szabadban, és együtt imádkoztak, bár a vándor megjegyezte, olyan felekezet tagja, akik szombaton tartják a misenapot. Netán zsidó volt az illető?

Mindegy, számomra csak annyit jelent az eset, hogy határtalan az emberi ostobaság!

Mocskos gazember ez a Cash! A meséje *aljas iszlámellenes propagandába csúszik át*:

Meséli

- hogy gyerekbörtön van Szaddam-városban,
- a nők viselik a terhet, amerre csak látnak az előnyomulásuk alatt,
- ferdítve az iszlámot előadja: a dzsihád előírja, az iszlám hívőknek öngyilkos áldozatot kell elkövetniük ahhoz, hogy mennybe jussanak, míg Krisztus a saját keresztáldozatával tette meg ugyanezt...

Levelek tömege érkezik arról, hogy imádkoznak érettük. Kisgyerektől kezdve, szülőig, vietnami veteránig, nagyszülőkig értesítik arról, hogy mindenki imádkozik, hogy vigyék sikerre a feladatot, beleértve *Amerika határainak védelmét* (ez komolyan elhangzik: Irakban védik Amerika határait!). Iraki teherautóról középük lőnek egy általa tartott mise végén, felsorolja, hányat öltek meg, hány sebesült meg az ellenakcióban, de hogy azok is csak emberek, akik védik hazájukat, arról nincs szó, mint általában....

Elfoglalják Szaddam egyik palotáját és a mellette lévő mecsetet nyitott Humvee-ekkel, majd egy halott és hetvennégy sebesült megszámlálása után misét tart.

Isten számtalan esetben mentett meg amerikai katonát (az előadása szerint): rakéták, amelyeket becsapódás előtt méterekre elirányít valami, elkanyarodnak, fának, falnak csapódnak, katonát fejen talál az egyik, de repül tovább, nem robban fel, géppuska-golyó eltalálja valamelyik katona rohamsisakját, behatol a füle fölé, azonos magasságban hagyja el a sisakot, de közben ívben kikerüli a fejét. Kétszer hivatkoznak a megkerült Bibliára, mint ami azt jelezte előre, hogy isten kiterjeszti rájuk védő karját. És elhangzik, hogy az a sok angyal, akit Cash gyermekei foglalnak imába, most mind őket védi.

És eljő a nagy pillanat, amikor Cash az egyik *mélyen hívő altiszt szájába adhatja a szózatot*, amiért a könyvet meg kellett írnia. Nagy pénzt kaphatott érte! Íme, a szózat:

Isten rendeli el, választja ki a kormányt és a hadsereget a magas és nemes célra. És az ember, aki a soraiba sorakozást választja, akár tudatában van, akár nincs, többet szolgál országánál: *az istent szolgálja.* A háborúba lépés előtt tudtam már, hogy az istennek terve és célja van az életemmel, és ha a terve az volt velem, hogy éljek, és szolgáljam tovább az országomat, akkor semmi sem akadályozhatja meg – se hatalom, se ellenség, semmi az égvilágon.

Végül a záró, 11. fejezetben újra elmondja, miért is vannak, ők, az amerikai hadsereg Irakban: hogy megtalálják a diktátort; hogy megtalálják és megsemmisítsék *a tömegpusztító fegyvereket* (tudnia kell, hogy nincsenek); hogy (megismétli!) megvédjék Amerika határait *a terrorizmustól*; hogy *stabilitást és békét hozzanak a világ gaz régiójába* (írja ezt, miután már két éve nincs se béke, se stabilitás!). De mindezek fölött, hogy megtaláljuk isten határtalan szeretetét.

És megkeresztel egy síró tisztecskét, aki azért sír, mert isten őt mindig – mint most is – megvédi, és ő ugyan hisz istenben, de nem érti, miért védi meg őt, a számtalan bűntől terheltet? Jesszusom, micsoda aljasság!

Egyetlen szó sem hangzik el arról, hogy ők a betolakodók, ártatlan embertömegek gyilkosai!

Szerencsétlen vágóhídi marhák, húsdaráló-töltelékek, csak nem szopjátok be ezt a sok maszlagot a XXI. században?

Hittérítés

Mesébe illő történettel fogom elkápráztatni Önöket, kedves olvasóim.

A III. kötetben írtam a fáraói vallás vándor-hitterjesztőiről, Asóka király hittérítő akcióiról Sri Lankától kezdve a Közel-Keletig, a tatárok találkozásáról muzulmán hittudóssal, de hogy ma is léteznek vándor hittérítők, azt legrosszabb álmomban se tudtam volna elképzelni.

És a napokban találkoztam ilyen házaspárral. Amerikából repültek át Európába, és nagy szorgalommal, kizárólag angolt beszélve igyekeztek hívőket toborozni az egy igaz isten királysága, a csodálatos Jehova Tanúi vallás királyságába. Szegényes ruházattal, Európában tömegközlekedési eszközöket használva járták Bosznia és Horvátország szegény, vidéki településeit, Magyarországot.

Hozzánk távoli rokoni szálak vezették őket. Tudták, hogy nem vagyunk istenfélők, mégis próbálkoztak apró trükkökkel. Mesélték, hogy mekkora a szegénység Boszniában, ahol nyoma sincs iparnak. Az emberekkel beszélgetve érezték, hogy sokan nyílnak az isten *királysága* felé, de tovább kellett menniük, nem tudták befejezni... a mit is? A korona feltételét, a megtérítésüket. Elmondták, hogy az asszony fiatal korában kormányzati posztot töltött be, panaszokat kellett fogadnia... Aztán rájött, hogy ez végnélküli küzdelem, inkább az isteni királyság szolgálatába állt.

Valami elképesztő elkötelezettség fűthette őket, mert vándorútjuk minden állomásánál bejelentkeztek a vallás legközelebbi hivatali központjába. Beszámoltak? Nem igen finanszírozhatták őket, mert hittérítő útjuk méreteihez képest szinte pénz nélkül vándoroltak.

Mégis meglepetésként értesültem róla, hogy kérdésre elmondták: Boszniában és Horvátországban hittérítő úton jártak, a költségeiket – utazás, szállás, étkezés – az egyház fedezte!

*

VI. fejezet

Háborúk

A munkához hasonló részletességgel foglalkoztam a háború kérdésével a „Lelkem világának tüköre”^C című munkámban, és ennek a sorozatnak az I. kötetében áttekintést nyújtottam a II. világháború óta az USA által végrehajtott emberirtások történelméről.

A „Lelkem világának tüköre” könyvemben írtam:

Idézet:

A hidegháború után rövid, nagyon rövid szünet következik. A katonai *forradalom* Grenada óta először sima győzelmet hozott az USA-nak: az első iraki háborúban, az Operation Desert Storm-ban már nem is a szőnyegbombázások, lángtengerek hozták meg a sikert, hanem az új fegyverek és az információ-fölény. A két győzelem: a hidegháború győztes befejezése és az Irak elleni henger olyan büszkeséget váltott ki a birodalom vezetéséből, hogy megint „elfeledkeztek” arról, hogy az akkor már biztos világelső pozíciót a béke megteremtésére használják fel. Helyette gyorsan kikiáltották a „new world order”-t (új világrendet). Meg kellett kapaszkodnom, amikor ezt olvastam, hiszen ez olyan nagy múltú diktátorok, birodalmak jelszava, mint a náci Németország, és a sztálini Szovjetunió. Ha alaposan végignézném a frissen hatalomra kerülő hatalmasokat a messzi múltban is, bizonyára azok szóhasználatában is visszacsengne az új világrend.

Ennek megfelelően formálódott Amerika következő két és fél évtizede: a kommunizmus réme helyett megszülték, megteremtették a terror rémét. A 9/11-gyel napokon belül elindult a „globális terrorellenes háború” és tart napjainkig. És ha az ostoba világ ostoba vezetői nem fojtják meg egy kanál vízben ezt a bandita társaságot, nem lesz soha vége. Mint ahogy deklarálták is a kivételezett voltukat, a büntethetetlenségüket, a háború végtelenségét.

Itt abbahagyom, mert csak ismételném, amit már több könyvemben megírtam: az „Uncle Sam, maradj magadnak!”-ban, az „Az USA ledarálja a világot”-ban és a „Halálunk éve: 2018”-ban. A terrorellenes háború teljes csőd. Embertelenség-spirál. Embertömegek tönkretétele, menekülésre kényszerítése, világméretű káosz. És az új amerikai vezetés – Trump-pal az élén – fokozni akarja az eddigi beavatkozásait.

Ha most kell véleményt nyilvánítanom, mi lesz a világ jövője, azt kell mondanom, hogy vége lesz, háború lesz a gyilkosa a Földnek. Mert minden mögött a tőke áll, és az könyörtelen, mert a kapzsisága végtelen! Ismételtetésre alkalmas vélemény. Elmondom, ahol csak lehet!

Ezt a két bekezdést összefoglalónak is tekinthetjük.

Nemcsak az én írásomból marad ki az űrkutatás, a szatellit-háború, hanem a megfigyelők elemzéseiből is hiányzik, esetleg érintőlegesen foglalkoznak vele. Hagyom én is a jövőnek, óriási technológiai és emberi bravúrok területe, a világ fejlődésének motorja. Kár, hogy a két tábor közötti vetélkedés folytatásaként ma örületek kergetése lett a cél: a Mars elfoglalása és tovább. Megírtam másutt is: nem szabadna foglalkozni vele, amíg az emberiség meg nem oldja a normális életet minden földi halandó számára. Addig csak az agyak, emberi energiák és óriási pénzüsszegek pazarlásának tudom tekinteni.

Jobb összefoglalóra akadtam. Stephen Hawking nyilatkozta július 2-án:

„Attól tartok, hogy az evolúció beépítette a mohóságot és az agressziót az emberi génállományba. Nincsenek jelei a konfliktuscsökkenésnek, a militarizált technológia és a tömegpusztító fegyverek fejlődése katasztrofális következményekkel járhat.” (Persze az óriások is hibázhatnak. A háborús konfliktusok elől nem menekülhetünk az űrbe, mint mondja: „Az emberiség túlélésére a legnagyobb remény, hogy önálló kolóniákat hozunk létre az űrben.” Elképzelhetetlen, hogy elegendő idő és energia lenne az emberiség valamennyire is számottevő hányadának a kitelepítésére

a várható katasztrófa előtt. És a mohóságot és agressziót is csak az alfa-emberek hordják a génükben, gondolom én.)

Nem lehet megállni! Újabb adatsort olvasok [William D. Hartung](#) tollából a TomDispatch weblapon. A neves szerző arra világít rá, hogy az USA nemcsak a Pentagon költségvetését fordítja háborús célokra, hanem további 9 *rejtett* forrásból ömlik katonai célokra a pénz. A részletek [itt olvashatók](#) angolul.

[Az adatsort kihagyom!]

Aki nekem azt merészeli mondani, hogy ez a háborús örültek által megszállt birodalom a közeli évtizedekben békés lépésekre lesz hajlamos, azt törölöm az emlékezetemből.

Idézet vége

Nyomaték kedvéért idézek a jelen sorozat I. kötetéből is:

Idézet:

„‘Trumped! A Nation on the Brink of Ruin... And How to Bring it Back’ (Trump műve! Egy nemzet a romok határán... És hogy lehet visszahozni) könyv utolsó részében a zseniális szerző, David A. Stockman, aki az amerikai politikai és gazdasági életben egyaránt magas szinten mozgott, szinte durva kifejezésekkel kel ki az ‘amerikai imperializmus’ ellen. Aki elolvassa a könyvet, megállapíthatja, hogy gazdasági elveiben jobboldali valakiről van szó, ezért különösen fontosak ezek a megnyilvánulásai. (...)

Tény, hogy az elmúlt 25 évben a birodalmi Washington elvesztette minden emlékezetét, hogy a béke valaha is lehetséges lett volna a hidegháború végén. Ma ez ugyanolyan bűnre hajló, megfontolatlan és vérszomjas, mint Berlin, Párizs Szentpétervár, Bécs és London voltak 1914 augusztusában.

[Annyival egészítem ki az Utószót, hogy érdemes Eisenhower békét hirdető beszédét elolvasni, egy archívumban [„Military-Industrial Complex Speech, Dwight D. Eisenhower, 1961](#) címen találtam meg. A kifejezést tartalmazó mondatot figyelmesen végig kell rágni: ‘In the councils of government, we must guard against the acquisition of unwarranted influence, whether sought or unsought, by the *militaryindustrial complex*. The potential for the disastrous rise of misplaced power exists and will persist.’

A mondat ugyanis nemcsak a rendkívüli erő megjelenésére hívja fel a figyelmet, hanem arra is, hogy a kormányzat szerveiben védekezni kell indokolatlan befolyása ellen, mert a ‘...nem helyénvaló erő katasztrofális növekedésének veszélye fennáll és fennmarad.’ Éleslátását az azóta eltelt öt és fél évtized félelmetesen igazolja (mint ahogy azt is előre látta, hogy meg fognak jelenni a holokauszot tagadók). A szerző le is egyszerűsíti ezt az erőt, War Party-nak, Háború Pártnak hívja.]

Az Utószóban szereplő két oldalt követő alfejezetben megismétli, hogy Washington az *új, globális veszély*. Sorolja: nem Moszkva, Peking, Teherán, Damaszkusz, Moszul vagy akár Rakka. A Szovjetunió bukását követően az idősebb Bushnak deklarálnia kellett volna, hogy a „feladat teljesült”. A Pentagon büdzsáját 500 milliárd \$-ról le kellett volna csökkentenie 200 milliárdra, demobilizálnia kellett volna a katonai-ipari komplexumot, be kellett volna tiltania új fegyverek fejlesztését, hadrendbe állítását, exportját, fel kellett volna oszlatnia a NATO-t, fel kellett volna számolnia az USA katonai bázisainak hálózatát, az ország fegyveres erőinek létszámát másfél millióról pár százezerre kellett volna csökkentenie; világméretű lefegyverzési kampányt kellett volna szerveznie és vezetnie. Ehelyett George H. W. Bush, aki nem a béke embere volt, hanem a Háború Párt formálható eszköze, egyedül felrúgta a békét, amikor beavatkozott Irak diktátorának és Kuvait emírének piti vitájába, amihez az USA-nak nem volt semmi köze.

Az idősebb Bush bűnei közé sorolja, hogy hatalomhoz segítette Dick Cheney-t, Paul Wolfowitz-ot, Robert Gates-t és sakáljaikat, valamint, hogy béke helyett háborút és olajat választva megnyitotta az iszlámmal konfrontáció kapuját, ami a Szaddam Husszein-nel folytatott szeszélyes vitáiból fakadó erőktől származó dzsihádistá terrorizmust táplálta.

Semmi se fenyegette Amerikát, a Varsói Szerződés több mint egy tucat államocskára foszlott. A Szovjetunió 15 független és távoli köztársaságra esett szét, maga az anyaország (Oroszország) pedig olyan recesszióba süllyedt, hogy a GDP-je Filadelfia nagyvárosi körzetével bővített régiójának GDP-jével azonosra csökkent.

Határozottan állítja, hogy 1990 körül nem fenyegette a világot iszlám terrorizmus. Egész alfejezetet szentel a témának: 'No islamic terrorist or jihadi threat circa 1990'. A síita-szunnita csoportok békében éltek – kisebb helyi konfliktusokat leszámítva – közel másfél évezreden keresztül. A gond akkor kezdődött, amikor 1991-ben Szaddam Husszeint kiűzték Kuvaitból, és a CIA (!) fegyveres síita felkelést robbantott ki Basra körzetében. Husszein köztársasági gárdája (a szekuláris hatalom) brutálisan leverte ugyan a lázadást, de a felszín alatt sértődöttség és bosszúállás vágya forrt. Ez is az idősebb Bush hagyatéka a szerző szerint. Amikor aztán a fia és háborús uszító bandája tömegpusztító fegyvereket és Al-Kaida kapcsolatokat keresve lerombolta Husszein egész rendszerét, megnyíltak a pokol kapui (Kadhafi figyelmeztetett erre is, mint később a saját országa elleni agresszióval kapcsolatban tette!), és a jelenlegi és ősi vallási és törzsi ellentétek előtt határtalan erőszakos lehetőségek nyíltak.

Nincs mit hozzátennem, a sok piros is jelzi [piros kiemeléseket használtam az eredetiben] a legteljesebb egyetértésem. Másutt is foglalkozom a kérdéssel, és számomra teljesen egyértelmű, hogy az iszlám terror nem ok, hanem termék. Az amerikai „hülye fehér ember” elefánttáncának következménye: szétrombolta az iszlám világ porcelánboltját!

Idézet zárva

Miért ismétlem mindezt? Mert Harari határtalan naivitással, kellő ismeretek hiányában azt mondja legújabb könyvében: a hidegháború békés lezárása bizonyítja, hogy a legnagyobb konfliktusoknak is véget lehet vetni. *Ostobaság, rövidlátás a javából!*

Hogy mennyire vakon barangol a történelem útvesztőiben, azt egyetlen dokumentum jól fémjelzi: Wolfowitz 1992 évi stratégiai tervei⁴⁴. Még nem aláírt dokumentum, amit a „The New York Times” publikált 1992. március 8-án. (Nehezen nyílt meg nekem, türelem kellhet hozzá.) Szuperfontosságú dokumentum! Megtalálható minden cél, fonál, elhatározás, stratégia, ami az USA egyetlen szuperhatalmi státuszának megőrzését szolgálja. Minden, ami azóta zajlik a világunkban, beleértve a mi régiókat is.

Egyértelmű, világhatalmi örület szülte hidegháborús stratégia!

Mit ír Oroszországról?

„Ez a nyilatkozat kifejezett elkötelezettséget jelent a volt Varsói Szerződés nemzetek Oroszországtól való védelmében. Azt javasolja, hogy az Egyesült Államok is fontolóra veheti a Kelet- és Közép-Európa nemzetek biztonsági kötelezettségvállalásának kiterjesztését a Szaúd-Arábiához, Kuvaithoz és a Perzsa-öböl menti más arab államokhoz hasonló biztonsági kötelezettségvállalásokhoz. A kelet-európai országok gazdaságának és demokratikus fejlődésének stabilizálása érdekében a tervezet arra szólítja fel az Európai Közösséget, hogy a lehető leghamarabb ajánljon fel tagságot a kelet-európai országoknak.”

és

„A közeljövőben a legfontosabb amerikai aggály az lesz, hogy Oroszország és a többi köztársaságok képesek lesznek-e demilitarizálni társadalmukat, átalakítani a katonai iparágakat polgári termelésre, megszüntetni, vagy Oroszország esetében radikálisan csökkenteni nukleáris fegyverkészletüket, fenntartani a nukleáris fegyverek szilárd felügyeletét és ellenőrzését, és megakadályozni a fejlett katonai technológia és szakértelem más országokba szivárgását.”

Pazar, nem? Vetkőzz gatyára, vagy...

És mit mond a mi kis régióinkról?

„Kelet-Közép Európa

A Varsói Szerződés vége és a Szovjetunió felbomlása hosszú utat tett a stabilitás növelése és az európai katonai fenyegetés csökkentése felé. A demokratikus reformerek felemelkedése az Orosz Köztársaságban – ha ez a folyamat folytatódik –, valószínűleg jóindulatúbb politikát teremt Kelet-Európára. Ugyanakkor az USA-nak szem előtt kell tartania a Kelet-Európa és a volt Szovjetunió

államai közötti konfliktusok hosszú történetét*A legígéretesebb utak kelet-közép-európaiak Nyugathoz láncolásához és demokratikus intézményeik stabilizálásához a nyugati politikai és gazdasági szervezetekben való részvételük lehet.* Kelet-közép-európai tagság (az Európai Közösségben) a lehető leghamarabb, és a NATO-kapcsolat bővítése... Az Egyesült Államok azt is fontolóra veheti, hogy a kelet-közép-európai államokra is kiterjessze a Perzsa-öböl államokban alkalmazotthoz hasonló biztonsági kötelezettségvállalásainkat.”

Ez a dokumentum, a körülötte pávatáncot járó hadihéják segítségével megtette a hatását: a katonai-hadiipari kiadások egy évig tartó csökkenése helyére újra a régi trend, az évről évre növekvő katonai költségvetés lépett. Hararinak ez se szúrta szemet?!

Nincs és nem lesz béke az olajfák alatt, és sehol másutt a sárgolyónkon, amíg az USA le nem száll a világcsendőr trónról. *Határtalan ostobaság*, hogy a világ népei tűrik a jelenlegi helyzetet.

Eltelt egy csöpp idő, és Harari újra felmerül a habokból, csodálatosan reinkarnálódva számomra! A Haaretz izraeli lap veti kemény kritika alá szegény filozófusunkat. Danny Gutwein (ugyancsak izraeli történész professzor) tollából ma, 2018.11.20-án született a [How Yuval Noah Harari Became the Pet Ideologist of the Liberal Elites](#) (Hogyan vált Yuval Noah Harari a liberális elitek dédelgetett háziállat ideológusává) cikkében kerekded írja le azt, ami körül én csak tétován keringtem: Harari a neoliberalizmus zászlóvivő bajnokaként hódította meg Barack Obamát, Mark Zuckerberget és Bill Gatest. Minden eddigi kritikámat fenntartom, csupán meg kívánom erősíteni, hogy nem szolgálja az emberiség javát. Sokadik kötelező olvasmányként ajánlom a cikket!

*

VII. fejezet

Történelem, társadalom, társadalomkritika

Furesa forrásból indulunk ki, a FB-ről: Onnan, ahol Konrad Zacharias Lorenz nagyszerű osztrák zoológus-ornitológusnak, a klasszikus összehasonlító magatartáskutatás úttörőjének, akit a modern etológia egyik megalapítójának is szoktak nevezni, érdekes megállapítása hangzik el: „Önök nem fogják elhinni nekem, de létezik élőlényeknek olyan társadalma, közössége, ahol valóban a legjobbak irányítanak. Sajnos, ezt manapság egyelőre csak a páviánoknál tapasztalhatjuk.”

Ma (2018.09.03) nincs kedvem a társadalmak irányításának kérdéseivel foglalkozni, megírtam is a ma egyetlen szuperhatalom vezetőiről több írásban, illetve kizárólag róluk szól az I. kötet.

Most csupán a társadalomkritikával foglalkozó területhez szólok hozzá, ahhoz is egyelőre nagyon tömören.

Kedves ismerős óriási késéssel hívta fel a figyelmem két, [Pogátsa Zoltánnal](#) folytatott interjúra.^{24,25} Szidom, pedig ő legalább figyelmeztetett, én viszont, aki a magyar közgazdászok friss áramlatához tartozó kiváló közgazdásznak tartom, és oda szoktam figyelni a megnyilvánulásaira, most fontos megnyilatkozásait eresztettem el a fülem mellett! Olyat is mondott, nagyon határozottan, és nyomaték kedvéért megismételve, hogy „szabadverseny nincs”! Kevesen merik ezt ilyen határozottsággal kimondani, én közéjük tartozom. Gyorsan meg is rendeltem azt a könyvét, amelyről az interjú szólt: „Magyarország politikai gazdaságtana. Az északi modell esélyei.”^E

Miért fontos ez most? Mert megerősíti Magyarország tragédiájával, összeomlásával kapcsolatos véleményem. Én a Magyarország szívébe hatolt *halálos dőfések* sorozatának (I. Tatárjárás, II. Törökvész, III. Első világháború – Trianon – IV. Második világháború – szovjet megszállás) *legutolsójaként* tartom végzetesnek a 1990-es gengszterváltást, ő pedig csak ezzel foglalkozik a könyvében, de egyezik a véleményünk: a váltás bűneit közgazdászok, politikusok – reformkommunistáktól kezdve, ellenzékieken keresztül nyugati-, és Nyugatról hazaszaladt magyar tanácsadók – követték el, akik a gengszterváltást a nemlétező szabadversenyt többszörösen megkoszorúzva, magas piedesztálra emelve követelték. Ez a *hamis lózung* vezetett a gyors, meggondolatlan, vagy nagyon *korrupt* gondolatokkal kísért *privatizációra*, az országnak a nyugati tőke kényére-kedvére megnyitásával, ami jól működő szektorok sorát (is) tűntette el a magyar gazdaság palettájáról. Az „is” beszúrása csak a várható támadások elleni védekezés: igen, voltak helyes privatizációk is, nagyon kevés, nagyon rosszul kivitelezett. A „legutolsó” is védelmet igényel. Pogátsával szemben én már nem hiszek az ország feltámasztásában. Ezt a tönkretett országot olyan banditák kerítették hatalmukba, akik csak a vértelenné szívott porhüvelyt fogják az utódokra hagyni. Közgazdászok, politikusok, politológusok, törvényszerkesztők sora képviselte a *végtelen emberi ostobaságot* ebben a kérdésben.

Vörösmarty sötét látomását látom körvonalazódni (Szózat, eredeti helyesírással):

Vagy jöni fog, ha jöni kell,
A nagyszerű halál,
Hol a temetkezés fölött
Egy ország vérben áll.

S a sírt, hol nemzet süllyed el,
Népek veszik körül,
S az ember millióinak
Szemében gyászköny ül.

A *vérben* helyett nyugodtan írhatunk *romban*-t!

Az ország helyzetével több könyvben foglalkoztam: „Mitől döglük meg ez az ország?“, „Anti kapitalizmus“, „Beteg emberiség, mocsok világ”!

Most azonban lépünk vissza Pogátsa könyvéhez, mert fontos megállapításokat tartalmaz, amiket ő ugyan nem bélyegez feltétlenül ostobaságnak, mégis teljes nyugalommal sorolhatom azok közé!

„A Horthy-rendszer társadalmi egyenlőtlenségei ugyanis elképesztők voltak. (...) ...a társadalom 65-80%-a létminimumon vagy alatta élt.” (9.o.) *Szuper-ostoba*, aki ezt a rendszert követendő példaként kezeli. Ez is elég bűn, a másfélmillió kitántorgott emberünk, és az egymilliós háborús és holokauszt áldozat, valamint a romba döntött ország akár csak ráadás is lehet!

Stiglitz-re és Sachs-ra hivatkozva: „...bemutatják, miért volt elégtelen, sőt romboló a helytől és időtől, fejlettségi szinttől, társadalmi struktúrától, kapcsolati hálótól független, jelző nélküli kapitalizmus feltételezése az átmenet idején.” (12.o.) Átkozottak legyenek, akik ezt az ostobaságot végül elkövették. *Ostobaság csúcsa, fél Európa tönkretétele!*

Hayek és Friedman „csúszós lejtő” (ha az állam a legkisebb mértékben is beavatkozik a gazdaságba, az totalitarizmushoz vezet): „Ez a gondolatmenet vagy érvelhetetlenül ostoba, vagy tudatosan destruktív.” (13.o.) A rendszerváltó közgazdász-generációk ennek hatására a mindenható állam helyébe a mindenható piacot helyettesítették be! Majd a nyugati pénzintézetek, elsősorban az IMF szolgálalkú követőivé váltak. *Ostobaság, szuper-ostobaság!*

Nem igaz, hogy a Kádár-rendszer a hitelek fogyasztási célokra vette fel. „...valójában azért vette fel, hogy nagy kiugrási kísérleteit finanszírozza belőle.” Miután a gigászi projektek befulladtak, a későkádári technokrácia megadta magát a Világbanknak.

„A kommunizmus tehát kapitulált, nem pedig csődbe ment!” (14.o.) *Kétpólusú ostobaság*: az egyik, hogy a *szovjet vezetők, elsősorban Gorbacsov, nem tudtak uralkodni a helyzeten*, a másik, hogy a világ, beleértve magukat a szocialista országokat is, *csődként könyvelte el az eseményeket, és nem árulásnak, enyhébben minősítve ostobaságnak!* A Szovjetunió legfőbb problémája az olaj nemzetközi árának zuhanása volt.³² A hightech Reagan által vezérelt rivalizálásában az USA jobban eladósodott, mint a Szovjetunió.

Pogátsa állításának alátámasztásául szolgálhat Madarász Mihálynak az „Eszmélet” folyóiratban megjelent cikke is, amiből idézek egy bekezdést:

„A Szovjetunióban 1989-re nem a gazdaság tervtípusú szerveződése mondott csődöt, hanem az állam robbanásszerű összeomlását magyarázó elméletet a világpiaci nyersanyagárak visszaesésében találhatjuk meg. Hiszen a világ akkori második legnagyobb olajexportőréként, az olajár 1980-as években bekövetkező esése következtében, óriási exportbevételektől esett el, és – hozzávetőlegesen két évtizedre – mély recesszióba, a háború óta nem tapasztalt gazdasági válságba került a Szovjetunió, majd Oroszország. A kőolaj világpiaci árának drámai esésének következtében – az 1984-es 28,74 dollár/hordós árfolyamról, 1986-ra 14,44 dollár/hordóra zuhant annak jegyzési árfolyama – s a szovjet kőolaj-kitermelés pedig, ezzel párhuzamosan, 1988 és 1992 között több mint 30%-kal esett vissza. Természetesen nem egyetlen faktorként eredményezte mindez a szovjet típusú államszocialista tervgazdaság halálát, de alapjában ez teremtette meg a kapitalista típusú transzformáció alapját. A bulvár értékelésekkel szemben, *a széthullás oka nem a központi tervezés léte és a rendszer immanens életképtelensége volt* – ahogy ma a polgári történetírás állítja –, hanem valójában inkább az adekvát tervezés hiánya és a külső körülményekben beállt radikális változásra

való válaszképtelenség vezetett a rendszer felbomlásához.” A lényeg számunkra most az ebből is sugárzó ostobaság!

Visszatérek Pogátsához.

A kapitalizmus több válfaja állt rendelkezésre, amelyek közül választani lehetett volna, „...a kelet-európaiak egy absztrakt tankönyvi muszter alapján egy sehol nem létező kapitalizmus építésébe vágtak bele nagy elánnal.” (14-15. o.)

Megállhatnék itt, de hozzáteszem még, hogy a skandináv jóléti államok közgazdasági szemlélete bizonyítja, hogy egyrészt az oktatás a megvalósulásuk kulcsa, másrészt, hogy téves az a közkeletű nézet, hogy alacsony bérekkel vonzhat bármely ország új munkahelyeket. (32-33. o.)

A neokapitalista kelet-európai országok neve a közgazdasági irodalomban „külföldi tőkefüggő versenyállamok”. Hogy mitől versenyállamok, az nem derül ki, hacsak a külföldi tőkéért egymás ellen folytatott versenyük miatt nem? Mi mindent dobtak oda ezek az országok a külföldi tőkének? Az országok nyitottá tételén túl (teljesség igénye nélkül):

*alacsonyan tartott bérek,
alacsony adó, évekig tartó adómentesség,
közvetlen támogatás,
stratégiai egyezmények,
szakszervezetek letörése,
a szocpol rendszer leépítése.*

A várt eredmény elmaradt, nem nőtt a foglalkoztatottság (az adatokkal manipulálás ellenére sem). A rendszer viszont súlyos nyomorhoz, fenntarthatósági gondokhoz vezetett.

Pogátsa általában komolynak mondott politikusok és követőik véleményét kritizálja, akik szerint a termelékenység azért stagnál vagy akár visszaesik, mert a keleti munkavállalók gyengék, képzetlenek, lusták. Pedig a termelékenység azért van távolodóban Nyugat-Európától az Unió csatlakozás óta, és nem pedig közeledőben, mert *a multik a globális termelési láncuk alacsony hozzáadott értékű termelési fázisait telepítették ide.*

Olyan neoliberális paradigma átültetése történt az országban, amelynek sem előzményei nem voltak a magyar társadalomban, sem pedig annak közösségorientáltabb alapbeállítódásaival nem egyezett.

Meglepett, hogy Pogátsa is kritikus hangnemben ír Kornai János átmenettel kapcsolatos véleményéről, mint ahogy engem pedig meglepett az amerikai kapitalizmus elhibázott dicséretével. „Dogmatikusan piacpárti megközelítésből hatalmasat tévedett akkor, amikor hírhedt módon ‘koraszülött jóléti államnak’ nevezte az 1990-es Magyarországot. A kádári jóléti állam Kornai széles körben osztott vélekedésével szemben egyáltalán nem volt koraszülött.” Mint ahogy részletes adatokkal alátámasztja, a nyugati jóléti államokhoz képest kevesebbet költött jóléti kiadásokra. „A magyarok többsége a kádári jóléti államot a nyugatihoz hasonlóan civilizációs vívmányként élte meg, és alapnak vette, hogy a rendszerváltás után is fennmarad majd.” (72-88)

Üvöltő ostobaság zajlott le a szocializmusból kapitalizmusba visszatérés során: főként szocialista emlékün nevelkedett és a fejlettebb kapitalizmustól ájult, félművelt közgazdászok olyan ideológia szolgálatába szegődtek, ami soha nem valósult meg, aminek a megvalósulása csak bajt, gazdasági leépülést hozhatott a világnak, amint az a neokapitalistává süllyedő volt európai szocialista országokban lezajlott. Borzasztó, rettenetes ostobaság mind az átalakításban résztvevők, mind az azt tűrő áldozatok részéről.

Most olvasom Inotai Andrással folytatott interjúbán, hogy minden elképzelhetőnél gyorsabban hülyíti el a népet a kormány.²⁸ A „168 órá”-ból idézek sorokat:

„Nem ismerek olyan magyar kormányt, beleértve az ötvenes évek első felében működőket sem, amelyekben ilyen mértékben dominált volna a bunkóság. Nem is a középszer, hanem a bunkóság. A szinte középkori provincializmus és rövidlátás a felszínen kínálkozó pillanatnyi előnyökért.”

Gengszterváltás! Évek óta használom a rendszerváltás helyett. Ismerős találta ki, telitalálat. Most *kemény támaszra letem a három közgazdászban*: ami Magyarországon (és az egész európai ex-szocialista rendszerben) a kilencvenes évek elején lezajlott, az *ostoba* (gaz)emberek vak behódolása volt a félreértett kapitalizmus előtt. Gengszterek váltottak gengsztereket. Az eredmény: tízmilliók nyomorba, reménytelen helyzetbe taszítása, a tisztességes állapotban lévő jóléti állam kétségbeejtő ledarálása a tőke cáfafogai között!

Jó pár éve már, hogy az „Anti-kapitalizmus” című könyvemben a kapzsiságot jelöltem meg a kapitalizmus legfőbb hajtóerejének. Kaptam is a „marxiánus” (Pogátsa adta becenév) vonulat egyik gyöngyszemétől, aki azt sem vette észre, hogy hangsúlyoztam: nem marxista alapokon vizsgálom a kapitalizmust. Most egyre szélesedik azok köre, akik a kapzsiságot az emberiség egyik legveszélyesebb betegségének látják. Ősidőkben kezdődik a sor, a III. kötetben megírtam, hogy *Buddha a kapzsiságot és a vágyakozást* tekintette olyan emberi tulajdonságoknak, amiktől megszabadulva akár a *moksa* (felszabadulás) állapotába eljuthat a halandó. Meglepetésként ért mégis a TV-adás, amelyikben elhangzott, hogy *Adam Smith is foglalkozott a kapzsisággal*, ami ösztönzőként, lendítőkerékként hatott. Hiába kísérletezett a világ majdnem minden országa trösztellenes és más kordába fogó törvényekkel (Amerikában már a XIX. században), a tőke kapzsisága majdnem mindenütt és mindenekfelett győzelmet aratva mára eljutott a végtelen felé haladó egyenlőtlenség társadalmáig.

A világ népeinek türelme ostobaságra vall, de talán a türelem ostobaságán is túlesz a tőkések ostobasága, akik elvakultságukban pusztulás felé hajszolják az emberiséget! Maguk is bele fognak döglenni!

*

VIII. fejezet

Fajgyűlölet, azaz rasszizmus

Több írásomban foglalkoztam az emberiség egyik legnagyobb bűnével, a fajgyűlölettel. Már a megnevezés is rossz, mert az emberiség egyetlen faj. A rasszizmus talán jobban fejezi ki az embertelen valóságot: az emberi faj alfajai sorába tartoznak a rasszok, amint az a fajokkal foglalkozó Wikipédia-lapban⁵² olvasható (igaz, állatokra vonatkoztatva). Hogy pontot tegyek a kérdésre, idézem Andorka Rudolf meghatározását a tankonyvtar.hu-ból⁵³:

„Fajnak nevezik az emberek olyan csoportját, amelyet biológiailag örökölt – vagy biológiailag örököltnek gondolt – testi jellemzők, elsősorban a bőrszín alapján különítenek el. Hozzá kell ehhez tenni, hogy a faj elnevezés megtévesztő, mert a magyar nyelvben két egymástól lényegesen eltérő fogalom megnevezésére szokás használni, ezek az angol „species”, a biológiai értelemben vett faj (amelynek tagjai a fajon belül szaporodóképesek) és a „race”, amelyet helyesebb lenne magyarul rassznak vagy fajtának mondani. Ebben az értelemben az ember és a csimpánz különböző fajok, de minden ember ugyanannak a fajnak (species) a tagja, bár megkülönböztetünk az emberi fajon belül különböző rasszokat (races). Fajnak szokás tekinteni a köznap szöhasználatban a feketéket, a sárgákat és a fehéreket. A fizikai antropológia nem a bőrszín, hanem több testi jellemző alapján különböztet meg három nagy emberi rasszt: a kaukázoid, a mongoloid és a negroid rasszt. Ezeken belül több alrassz van, például a kaukázoid rasszon belül a nordikus, az alpesi, a mediterrán és a hindu (továbbá a Japánban élő ainu) alrasszok. E rasszok között nincsenek nagy biológiai különbségek, például egy vérminta alapján nem lehet megállapítani, hogy a véradó melyik rasszhoz tartozik. A történelem folyamán a rasszok igen erősen keveredtek. Különösen a faji ellentétekkel foglalkozó szociológia figyelmének a középpontjában álló amerikai feketék ősei között lehetne sok fehér embert találni. Ezért azt lehet állítani, hogy bár a fajok megkülönböztetésében szerepet játszanak látható testi eltérések, valójában a faj társadalmi konstrukció, az adott társadalom – a többség és a kisebbség is – definiálja, hogy ki melyik fajhoz (rasszhoz) tartozik.”

Andorka ugyan nagy név, mégis rosszul kezdi, amikor „emberek olyan csoportját” ír, és nem határozottan, első szavaival söpri el a lehetséges tévedéseket. Helyesen *tehát az egész emberiség egy faj!*

De nehéz, istenem!

A továbbiakban tehát a rasszizmussal, annak napjainkban ismét erősödő megnyilvánulásaival foglalkozunk, nem fajgyűlölettel, és nem a múlttal.

X

Izraelen kívül az USA-ban lakik a legtöbb zsidó. Békében, szorgalmasan, nagy tudással dolgoznak. Hát hogyne ott csapjon le a rasszizmus jeles amerikai (nem migráncs) képviselője, Robert Bowers, aki a pittsburgi Élet Fája zsinagógában zajló névadó ünnepségre rontott rá három pisztollyal és egy géppisztollyal. Tizenegy ártatlan embert ölt meg, és hatan sebesültek meg. Az amerikai antiszemizmust monitorozó legtekintélyesebb szervezet, az Anti-Defamation League szerint **bár a zsinagógák mindig is kedvelt célpontjai voltak** a fajvédő/neonáci támadásoknak, mégis „a mostani volt az Egyesült Államok minden idők legsúlyosabb antiszemita támadása”.

A rasszista megnyilvánulásaival élen járó elnök, Trump meglátogatta a merénylet helyszínét, ahol azonban erőteljes **tiltakozás fogadta**. Nem puhítom a helyzetet: elküldték melegebb éghajlatra.

A világsendőrség főparancsnoka ezúttal is bizonyította elvakultságát. Nem a szabad fegyverbirtoklás ellen tett nyilatkozatot, hanem ellenkezőleg: azt bátorkodott fejtegetni, hogy ha az őrség jobban fel lett volna fegyverezve „a lövöldözés másképp is végződhetett volna”. És a halálbüntetés feltételeinek szigorítását helyezte kilátásba. *Feneketlen ostobaság!*

X

Statisztikai felmérések igazolják, hogy a fehér ember a legnagyobb terror-fenyegetés az USA-ban! [Don Lemon](#) adott interjút a [CNN Tonight műsorban](#), aminek során kifejtette, hogy nem a többezer kilométerre élők jelentenek terrorfenyegetést az USA lakói számára, hanem a szélsőjobbos fehér emberek. A link video-klipjében meghallgatható az interjú vonatkozó része. Maga is a CNN Tonight riportere. Nagy port vert fel a műsorának nyitó-mondata 2018 januárjában, amikor egy lélegzettel jelentette be, hogy „Ez a CNN Tonight, Don Lemon vagyok. *Az Egyesült Államok elnöke rasszista.*”

X

Mind több nemes gondolkodó fejezi ki a véleményét, miszerint az USA meredek lejtőn csúszik a fasizmus felé.

Két véleményt vonultatok fel a fasizmusról, a veszély fokozódásával együtt szaporodó több írás közül. Ez a kettő bontható ki talán legegyszerűbben, annál fogva is, hogy mindkettőről az [openculture.com](#) fasizmusról szóló cikkében⁵⁴ olvashatunk.

[Jason Stanley](#) professzor a fasizmus három alapvető vonását emeli ki.

Íme, a három pont:

1. Olyan „*mitikus múlt*” létrehozása, amely állítólag megsemmisült („a liberálisok, a feministák és a bevándorlók keze által”). Mussolininak ott volt Róma, Törökország Erdoğanjának az Oszmán Birodalom, és Magyarország Orbán Viktora átírta az ország alkotmányát azzal a céllal, hogy „tegyük újra nagygyá Magyarországot”.
2. A fasiszta vezetők *szítják a megosztottságot*; sikeresek „csoportok egymás ellen fordításában”, amivel történelmi antagonizmusokat és ókori gyűlöleteket gyűjtanak fel a saját előnyükre.
3. A fasiszták propagandával „*támadják az igazságot*”, különösképpen „egyfajta antiintellektualizmussal”, ami „petri-csészét hoz létre az *összeesküvés-elméletek* számára”.

Ez három igazság. Különösen, ami rongyos kis országunkat, vezérestül illeti.

A cikk vezeti fel [Umberto Eco](#) meghatározását is, aki 14 jellegzetes vonásban látta megvalósulni a fasizmust. Mielőtt azonban átugranánk hozzá, leírom a cikk küldőjének néhány sorban kifejtett véleményét:

„Orbán is szerepel a megosztottságot szítók között, és csak remélni lehet, hogy „a gyártott ellenségek tömeges bebörtönzésére és megölésére” – ami a fasizmusban szokás – nem fog sor kerülni Magyarországon. Annak ellenére reméli, hogy Orbán valóban támadja az igazságot, amint a videoklipben is teszi Sorossal, és ahogy a migráns kérdést nagymértékben torzítja. Sajnos illenek rá a pontok.

Mi tehát Orbán? Határvonal, vagy elszabadult ágyú? Akármi is, nehéz lenne tagadni, hogy a jobbközépről szélsőjobboldalra csúszott, legalábbis az európai politikai kontextusban. Hogy lehetne ezt tagadni, amikor a saját Európai Unió parlamenti pártjának többsége (benne a német CDU-val) a közelmúltban ellene szavazott a Sargentini jelentés vitájában? Sem ő, sem a nézetei nem tekinthetők többé „mainstream”-nek. Úgy tűnik nekem – írja –, hogy mint annyiszor történelmünk alatt, ismét az országunk részére rossz irányra „játszunk”.

Végül megjegyzi, hogy értelmezése szerint Eco 14 fasizmusra jellemző vonásából 11 illik Orbánra.

És mi még nem is olvastuk el, mik is ezek a jellegzetességek! Angolul vannak meg, fordíthatók megint. Ó, sokszor mondták már, hogy mentőangyalaim vannak, totálkáros autóbalesetet sérülés nélkül megúszni, 130 km/órás pöfföcskéekkel tomboló viharban vitorlásversenyt abszolválni, és hasonló. Most is itt a mentőangyal: [Umberto Eco gondolatai a fasizmusról](#) magyarul, benne az Ur-fasizmus meghatározása (örök fasizmus). Lustábbak számára kiemelek körülbelül annyit, amennyit az Open Culture is fontosnak látott. Nem jó, másodszor gondolom újra, és a 14 pontot teljes terjedelmében közlöm. A nagy gondolkodó minden mondata fontos, érdemes elgondolkozni rajtuk. És talán meg is érthetjük, melyik 11 ponttal azonosította az alig kisebb gondolkodó, de jól gondolkodó barátunk Orbánt!

Idézet:

1. Az ur-fasizmus első jellemzője a hagyomány kultusza. A tradicionalizmus természetesen sokkal régiebb, mint a fasizmus. Nem csak a francia forradalom utáni ellenforradalmi katolikus gondolkozásra volt jellemző, de a késői hellenisztikus korban született, ellenpontként a klasszikus görög racionalizmusra. A Mediterrán medence különböző vallású népei (nagy részüket nagylelkűen befogadta a Római Pantheon) egy revelációról kezdtek álmodni, amelyről a történelem hajnalán kaptak hírt. Ez a reveláció, a tradicionalista misztika szerint, hosszú ideig az elfelejtett nyelvek leple alatt szunnyadt – egyiptomi hieroglifákban, kelta rúnákban, Ázsia kevésbé ismert vallásainak tekercseiben.

Ez az új kultúra szükségszerűen szinkretisztikus volt. A szinkretizmus nem csak „hiedelmek és gyakorlatok különböző változatainak keveréke” – ahogy a szótárak mondják – ennek a keveréknek az ellentmondásokat is magába kell foglalnia. Az eredeti szövegek mindegyike tartalmazza a bölcsesség ezüstjének egy részét, amikor pedig úgy tűnik, hogy eltérő, vagy összeegyeztethetetlen dolgokat állítanak, az csak azért van, mert allegorikusan egyazon ősi igazságra utalnak.

Következésként, nem létezhet haladás a tanulásban. Az igazság, egyszer és mindenkorra ki lett mondva, mi nem tehetünk mást, minthogy állandóan újraértelmezzük homályos üzenetét.

Elég bármely fasiszta mozgalom vezérfonalát megvizsgálni ahhoz, hogy rátaláljunk a fontosabb tradicionalista gondolkodókra. A náci gnóvizt tradicionalista, szinkretista és okkult elemek táplálták. Az új olasz jobboldal ideológiájának legbefolyásosabb forrása, Julius Evola, a szent Grált vegyítette Sion bölcsseinek előírásaival, amely a Szent Római Birodalom és a Német Birodalom alkímiája. A szinkretizmus harsogó bizonyítéka az a tény, hogy mostanában az olasz jobboldal, – befogadókészségét bizonyítandó – kiszélesítette sillabuszát De Maistre, Guenon és Gramsci munkáival is.

Az amerikai könyvesboltok szerint „new age”-nek nevezett könyvek között bókászva, még Szent Ágostont is megtaláljuk, aki, amennyire én tudom, nem volt fasiszta. De Szent Ágoston keveréke a Stonehenge-el, az ur-fasizmus jele.

2. A tradicionalizmus egyben a modernizmus elvetését is jelenti. A fasiszták és nácik egyaránt nagyra tartották a technológiát, míg a tradicionalista gondolkodók a spirituális értékek tagadását látva benne, rendszerint megtagadták. Annak ellenére, hogy a náciizmus büszke volt ipari teljesítményeire, modernizmus-dicsérete csak felszíne volt annak az ideológiának, amelynek alapja a Vér és Föld (Blut und Boden). A kapitalista életmód cáfolatának álcája alatt, a modern világ tagadása bújt meg, de ez legfőképpen 1789 (és természetesen 1776) szellemének tagadását jelentette. Az Ész korában és a Felvilágosodásban egyaránt a modernizmus romlottságának jelét látja. Ebben az értelemben az ur-fasizmust irracionálisként lehet meghatározni.

3. Az irracionizmus egyben a tett, pusztán a tett kedvéért kultuszán is nyugszik. A cselekvés önmagában gyönyörű, ezért rögtön tenni kell, minden előzetes reflektáció előtt, vagy helyett. A gondolkodás a férfiatlanság egyik formája. Így hát, a kultúra gyanús, amennyiben a kritikus állásfoglalással van azonosítva. Az intellektuális világgal szembeni bizalmatlanság mindig is az ur-fasizmus jele volt, kezdve Göring állítólagos megjegyzésétől („amikor a kultúra hangját hallom, a pisztolyom után nyúlok”) a gyakran használt olyan kifejezésekre, mint „degenerált értelmiségiek” „tojásfejek” „meddő sznobok” „az egyetemek a vörösek fészkei”. A hivatalos fasiszta értelmiség fő tevékenysége a modern kultúra és a liberális intelligencia elleni támadás, amiért ezek elárulták a hagyományos értékeket.

4. Nincs szinkretista tan, amely megtúrná az analitikus kritikát. A bíráló elme disztíngvál, a megkülönböztetés pedig a modernizmus jele. A modern kultúra tudományos közössége élteti a nézetek ütköztetését, mint az ismeretek bővítésének egyik módját. Az ur-fasizmusban az eltérő vélemény árulás.

5. A véleménykülönbség, ráadásul, a változatosság jele. A generikus fasizmus a konszenzusban nő fel, kihasználva és fölerősítve a különbözőségtől való természetes félelmet, a közmegegyezést hajszolja. Egy fasiszta, vagy egy korafasiszta mozgalom első felhívása az idegen elemek, a betolakodók ellen irányul. Ezért, az ur-fasizmus generikusan rasszista.

6. Az ur-fasizmus személyes vagy társadalmi csalódottságból ered. Ezért, a történelmi fasizmus egyik legjellemzőbb vonása a frusztrált középosztály megszólítása volt, egy olyan osztályé, amely egy gazdasági krízistől szenvedett, politikai megaláztatást érzett és meg volt rémülve az alacsonyabb társadalmi csoportok nyomásától. Napjainkban, amikor a régi „proletáriátus” kispolgárrá változik (a lumpeneket pedig nagyrészt kizárják a politikai porondról) a holnap fasizmusa ebben az új többségben fogja megtalálni a hallgatóságát.

7. Azoknak, akik megfosztva érzik magukat egy világos társadalmi azonosságtól, az ur-fasizmus azt mondja, hogy az ő egyedüli kiváltságuk ugyanakkor a legáltalánosabb is: egyazon országban születni. Ez a nacionalizmus forrása. Következésképpen, az egyedüliek, akik identitást szolgáltatnak egy nemzetnek, azok az ellenségei. Ezért az ur-fasiszta pszichológia gyökerénél ott az összeesküvés rögeszméje, akár nemzetközi összeesküvése is. A híveknek ostrom alatt kell érezniük magukat. A legegyszerűbb út a paktum fölszámolására, az idegengyűlöletre apellálni. De az összeesküvés ugyanakkor belülről is eredhet: általában erre a zsidók a legjobb célpont, hiszen megvan az az előnyük, hogy egyszerre bent is, meg kint is vannak. Az Államokban, kiemelkedő példája az összeesküvés rögeszméjének Pat Robertson Új Világrendje, de ahogy a közelmúltban kiderült, sok más példa is van.

8. A híveknek megalázva kell érezniük magukat ellenségeik hatalma és hivalkodó gazdagságuk láttán. Gyerekkoromban úgy tanítottak, hogy az angolok azok, akik ötször esznek. Ők gyakrabban esznek, mint a szegény, de józan olaszok. A zsidók gazdagok és titkos hálózatokon keresztül segítik ki egymást. Ennek ellenére, a hű követőknek hinniük kell abban, hogy ellenségeiket meg tudják semmisíteni. Így aztán állandóan váltogatva a retorikai hangsúlyt, az ellenség túl erős, ugyanakkor túl gyenge is. A fasiszta kormányok arra vannak ítélve, hogy a háborúkat elveszítsék mert alkatlilag képtelenek objektíven felmérni az ellenség erejét.

9. Az ur-fasizmus nem ismeri az életért vívott küzdelmet, az életet magáért a harcért kell leélni. A pacifizmus tehát az ellenséggel való lepaktálást jelenti. Ami rossz, mert az élet folytonos harc. Ez viszont elvezet egy világvége komplexumhoz. Mivel az ellenségeket le kell győzni, lennie kell egy végső csatának, amely után a mozgalom átveszi a világ feletti uralmat. De egy ilyen „végső megoldás” további békeidőszakot feltételez, egy Aranykorszakot, amely ellentmond az állandó háború elvének. Egyetlen fasiszta vezérnek sem sikerült megoldani ezt a kínos helyzetet.

10. Mivelhogy alapján véve arisztokratikus, minden reakciós ideológia jellegzetes vonása az elitizmus, az arisztokratikus és militarista elitizmus viszont kegyetlenül megveti a gyengét. Az ur-fasizmus egyedül a népi elitizmus prókátora. Eszerint, mindegyik polgár a világ legnagyobb népéhez tartozik, a párttagok ezen polgárok legjobbjai, minden polgár párttag lehet (vagy annak kell lennie). Ám plebejusok nélkül nincsenek patrícusok. A Vezér, aki tudja hogy hatalmát nem demokratikusan ruházták rá, hanem erőszakkal szerezte meg, azt is tudja, hogy ereje a tömegek gyengeségében rejlik, ezek tulajdonképpen annyira gyengék hogy szükségük van egy kiérdemelt vezérre. Mivel a csoport – katonai példára – hierarchikusan van megszervezve, minden alárendelt vezető megveti saját alárendeltjeit, és mindannyian megvetik az alattuk levőket. Ez erősíti a tömeg elitizmusát.

11. Ebben a szellemben mindenkit arra nevelnek, hogy hőssé váljon. A mitológiákban általában a hős kivételes lény, de az ur-fasizmusban a hősiesség a norma. A hősiesség kultuszához szorosan kapcsolódik a halál kultusza. Nem véletlenül volt a falangisták jelszava a Viva la Muerte (éljen a halál!). Nem fasiszta társadalmakban a laikus közösségnek azt mondják: a halál kellemetlen, de méltósággal kell elébe állni; a vallásosoknak pedig azt, hogy egy fájdalmas út a természetfeletti boldogsághoz. Ezzel szemben, az ur-fasiszta hős áhítja a halált, mert úgy reklámozták neki, hogy az a hősi élet legnagyobb díja. Az ur-fasiszta hős alig várja, hogy meghaljon. Türelmetlenségében gyakran másokat küld halálba.

12. Az állandó hadiállapot és a hősiesség bonyolult szerepek, emiatt az ur-fasiszta szexuális afférokra ruházza rá erőfitogtatását (will to power). Ez a mácsó állapot forrása (amellyel a nők és a szokatlan szexuális habitusok megvetése is együtt jár, beleértve a szüzességet és a homoszexualitást). Mivel a szex szintén fárasztó szerep, az ur-fasiszta hős szeret fegyverekkel játszani, ez pedig a fallikus gyakorlat pótlékává silányul.

13. Az ur-fasizmus egy szelektív, mondhatnánk minőségi populizmusra épül. Egy demokráciában a polgároknak személyiségi jogaik vannak, de összességükben politikai súlyuk csak mennyiségi szempontból van: az egyén betartja a többség döntéseit. Az ur-fasizmusban viszont, az egyénnek nincsenek egyéni jogai, a Nép az, amely monolitikus, minőségi entitásként szerepel és amely a Közös Akarat kifejezője. Mivel közös akarata nagyszámú emberi lénynek bajosan lehet, a Vezér az ő szószólójukká avanzsálja magát. Elvesztvén jogátruházási hatalmukat, a polgárok nem cselekednek önként, őket csak felszólítják, hogy játsszák el a Nép szerepét. Ezért a Nép nem más, mint színpadias fikció. Ahhoz, hogy példával szolgáljunk a minőségi populizmusra, ma már nincs szükségünk sem a Piazza Venezia-ra Rómában, sem a Stadionra Nürnberg-ben. Ott van a jövőnkben, a TV vagy internet- populizmus formájában, amelyben egy kiválogatott embercsoport emocionális választ a Nép Szavaként lehet feltüntetni és elfogadtatni. A minőségi populizmusa miatt, az ur-fasizmus ellenzi a „rothadt” parlamentáris kormányzatokat. Mussolini első kijelentései- nek egyikében azt mondja az olasz Parlamentben, hogy „ezt a nyomasztó és süket helyet a manipuluszaim kaszárnájává alakíthatnám át” (a manipulusz a mai légiók alegysége volt). Ami azt illeti, rögtön talált jobb szálláshelyet a manipuluszai részére, de kicsivel később fölszámolta a parlamentet. Valahányszor egy politikus kétségét fejezi ki a parlament törvényességével szemben, merthogy az már nem fejezi ki a Nép Hangját: ur-fasizmust szimatolhatunk.

14. Az ur-fasizmus newspeaket, „újnyelvet” beszél. Az újnyelv Orwell találmánya, 1984 – című munkájában, itt az újbeszéd az angol szocializmus, az Ingsoc hivatalos nyelve. De az ur-fasizmus elemei különböző típusú diktatúrákkal közösek. Az összes náci és fasiszta tankönyv szókincse szegényes, szintaxisa kezdetleges, azért, hogy korlátozza az összetettebb kritikus gondolkodás eszközeit. De készen kell lennünk másfajta újbeszédre is, akkor is, ha egy látszólag ártatlan népszerű tóksó formáját veszi fel.

Idézet vége

Nem találom a tizenegyet, szerintem minddel azonosult, illetve amit művel, az mindezeket az eszközöket csatasorba állítja.

Barátunk hozzáteszi: nem állítja, hogy Orbán fasiszta. Csupán a veszély jeleire mutat rá, hogy növelje a tudatosságot.

A következő hozzám hasonlóan gondolkodó elme [Umair Haque](#), aki az [Eudaimonia and Co](#) megalapítójaként – súlyos betegség után – úgy gondolta, hogy

„A világ hirtelen másnak tűnik, nem igaz? A szalagcímek ma szinte komikusan abszurd svédasztalai katasztrófáknak: nukleáris háború, nácik, természeti katasztrófa, széttöredező társadalmak, mindent egybevetve impotens frusztráció.

Ez szédülést, szorongást indukáló idő. Még ijesztőbb elismerni, tehát csináljuk együtt. Klímaváltozás. Stagnálás. Egyenlőtlenség. Szélsőségesség. Különbözőknek érezzük, fenyegetőbbnek. Nagyobbak és rosszabbak, mint a tegnapi problémák. Azok. Ezek masszív egzisztenciális problémák. A társadalmak, városok, demokrácia számára. Neked, nekem és a gyerekeinknek. Az egész bolygóra nézve. Miért történik mindez egyszerre?”

És ír, és ír a világ abszurditásairól, most éppen a fasizmusról:

A cikk címe és alcíme:

Miért robbant a világ a fasizmusba?

A technika és a kapitalizmus tökéletes vihara miként tépte szét a demokráciát és a szabadságot?

Az első szavak földrengésről szólnak. Nem kell messzire látni, magasból nézni, hogy észrevegye az ember: mint a dominók, omlanak a fasizmusba egymás után az országok ... Most éppen Brazília választ olyan embert fővezérré, aki a kínzást dicséri...

Nem biztos, hogy pontosan folytatom, mert megszakadt a cikk. Gondolkodó barátom azt emelte ki Haque gondolataiból, hogy a fasizmus mindig gazdasági fenomenon – bármennyire is akarják az amerikai intelligencia hangvivői az ellenkezőjét képzelni. A történelem nem mutatott még fel olyan példát, hogy virágzó társadalomra sújtott volna le. Ezzel szemben a fasizmus a kapitalizmus összeomlása természetes tendenciájának végpontjaként robban be. És ma pontosan ez történik – a fasizmus legdurvábban és leggyorsabban és legkeményebben azokban a társadalmakban növekszik, amelyeket csúcs-egyenlőtlenség, süllyedő középosztály, stagnáló jövedelmek, tartalékképzés hiánya és szegényes szociális fenntartó rendszerek sújtanak. Miért? Az ok árnyaltabb, mint gondolnánk.

Gondolkodó barátunk így kommentálja az USA-ban zajló rasszista eseményeket:

„A Pittsburgh-i zsinagógát ért támadásban csúcsosodó események a szélsőjobb elemek radikalizálódását jelentik. Lehetnek kétségek afelől, hogy ennek semmi köze a fentről jövő felbujtó szavakhoz? Másként miért most történnek? Volt cikk, amelyik így kommentált: ‘Irreális elképzelni, hogy a szilárd, szüntelen üzenet, miszerint a migránsok és liberális aktivisták Amerikával szembeni hazaáruló tevékenységet folytatnak, nem vezet a demonizáltak elleni erőszakhoz.’

Cserélje le ‘Amerikát’ ‘Magyarországra’, vagy bármely más országra, ahol autoriter rendszer működik, és az állítás változatlan érvényű marad. Az egyetlen különbség a fegyverekhez szabad hozzáférés és ezzel az erőszak magasabb szintje. A természet törvényének tűnik, hogy amikor nő a feszültség a társadalmakban, a problémával szembesülés helyett mindig akad olyan embercsoport, amelyik bűnbakok keresésébe fog.

Ebben az értelemben ismét globális Weimari Köztársaságban élünk. Valamikor 1920 körül egy csoport elkezdte Németország első világháborús vereségének bűnbakjait keresni. Zsidókban és kommunistákban azonosították őket. Az 1920-as évek elején ezeket a bűnbak-keresőket örülként nevelték ki, jelentéktelen népcsoportnak minősítve őket. 1933-ig, több mint 10 évig. A már súlyosan eladósodott Németországot azonban igen súlyos gazdasági válság és a bűnbak-keresés elmebajos vezetője megjelenésének furcsa kombinációja érte, aminek eredményeképpen a csoportok hitelesekké, majd népszerűekké, sőt delejessé váltak.

Mi most a Weimari Köztársaság 1920-25-ös éveiben élünk. Ezeket a perem-hangokat még kikacaghatjuk. Az autoriter rendszert választó országok növekvő száma azonban egyike a baljóslatú jeleknek. Vajon mondhatjuk-e még bizonyossággal, hogy 1933, a hatalom törvényes átvétele ezen csoportok által nincs a kártyákban?”

Ez zajlott le most Brazíliában! Félelmetes példa Amerika ügyességére, a baloldal törvénytelen lejáratására, a demagógia fantasztikus erejére. A világ egyik legtarkább etnikumainak békéje pillanatok alatt omlott össze!

További két cikket ajánlok a figyelmükbe. Együttes címük lehet akár

Nyomul a fasizmus:

Az egyik [Vijay Prashad](#) cikke a CommonDreams-ben (2018.10.24).⁵⁵ Már a címe sokat mond:

Növekszik a szélsőjobb demagógok nemzetközi szövetsége

Brazília Bolsonaro-jától a Fülöp-szigetek Dutertejéig és valamennyiük vezetőjéig, Trump-ig.

Csak mondatokra, szavakra futja!

Lula da Silva börtönben ül, a korrupciós vád ellene egyetlen bűnöző vádaskodása. Az őt meglátogató papnővel együtt mondják: A szegények fognak szenvedni. Mindig a szegények szenvednek. A fasiszta Bolsonaro ellen a választásokon induló Haddad ellen a tőke által szervezett és finanszírozott csapatok rágalomhadjáratot folytatnak.

Ugyanakkor az USA Bannon-ja kijelentheti: A lövészárokban a helye, építenie kell a fehér felsőbbrendűséget hirdető, fasiszta internacionálét, amit „A mozgalom”-nak keresztelt. Bolsonaro

egyik fia vallott: apja választási kampányának Bannon volt a tanácsadója, és ő volt, aki bevonta az „A mozgalom”-ba.

Mintha egy bölcsőben ringatták volna Bolsonaro-t és Trump-ot. Bolsonaro Afrika, Haiti, és az arab világ népeit, majd saját fekete lakosait az emberiség szemetének nevezte, Trump pedig ezen régiók több országát szarféseknek becsmérelte. Még Marine le Pen is felháborodott Bolsonaro kirohanásán.

Bolsonaro Brazília Trumpjaként büszkélkedik. Pedig jobban illik hozzá Duterte, aki pisztollyal a kezében vette át a hatalmat, és aki a bűnözők teljes kiirtására buzdítja az embereit.

Lulla idején harc folyt az éhezés és analfabetizmus ellen. Haddad volt az oktatásügyi miniszter. Az analfabetizmust gyakorlatilag eltörölték, a szegénységet 55 százalékkal, a mélyszegénységet 65 százalékkal csökkentették. Nem volt szükségük fegyverekre.

A másik [Alex Hochuli](#)-nak az NBC News-ban, majd a CommonDreams-ben is megjelent cikke: „Ki az a Bolsonaro és miért veszélyesebb Trump-nál?”⁵⁶ A cikk a Bolsonaro győzelmével végződött választás másnapján, október 29-én született.

Ismét csak tömör részletek férnek a keretünkbe!

A világ negyedik legnagyobb „demokráciája” (ami szerintem nemlétező fogalom) veszélyben van a szerző szerint. A győztes rasszista, nőgyűlölő, homofób kirohanásai számosak és jól ismertek.

Nagyobb baj, hogy a 21 évig tartó diktatúrát nem tartja elég keménynek. A hadügyben töltött éveit alatt extrém nézeteket vallott, annyira, hogy a volt katonai diktátor, Ernesto Geisel „teljesen a korlátokon kívülnek, katonai gonosznak” nevezte.

Ha csak a borzasztó brazil fordulat lenne a témánk, hosszasan ismertethetném a hátterét, a szerző részletes elemzést ad. Így azonban csak két momentumot emelek ki: (1) Agresszív privatizációt hirdettek meg, a pénzügyi szektor, és a média képviselőinek számottevő része is egyetért ezzel; (2) Az erőszakos bűnözés jelenlegi magas szintje – tavaly 60 000 gyilkolás történt – könnyen szolgálhat maszkként véres elnyomás esetén. A rendőrség most is hozzájárul a vérontáshoz, ezeket ölvé meg évenként. A koponyát jelvényként viselő speciális erőknél (jaj, de ismerős!) Bolsonaro a kormányzatba emelést ígéri, valószínű miniszteri rangot biztosítva a parancsnokoknak.

A lentebb található két táblázat az USA-ban szélsőségesek által 2008 és 2017 között elkövetett, és halállal végződött gyilkosságok ideológiai irányultság szerinti felbontását mutatja be. Először kiemelt adatsort tartalmazó táblázat következik, majd a teljes adattábla. Az utóbbiban jobboldalt olvashatók a tanulmányok végrehajtói, valamint az eredmények. Ezek szerint a gyilkosságok min. 73, de más felmérés szerint akár 92 százalékát szélsőjobbos gazemberek követik el.

A statisztikai adatok itt láthatók a [link](#) alapján:

All States	2008-2017	Valamennyi állam
Selected Incidents:	4236	Az incidensek típusa
Extremist Murders:	213	Szélsőségesek gyilkosságai
Terrorist Plots & Attacks:	180	Terrorista csoportok és támadások
Extremist/Police Shootouts:	87	Szélsőségesek/rendőrség összecsapások
White Supremacist Events:	76	Fehér magasabbrendűség események
White Supremacist Propaganda:	427	Fehér magasabbrendűség propaganda
Anti-Semitic Incidents:	3253	Antiszemita incidensek

EXTREMIST MURDERS BY IDEOLOGY IN THE UNITED STATES 2008-2017

Left Wing

The source for the maps at left is the Anti-Defamation League H.E.A.T. map which you can look up easily. The ADL claims 74% of murders by extremists during the referenced period were committed by right wing extremists.

Islamist

Fact checking it, I discovered that the Daily Caller News Foundation (founded by Tucker Carlson) had looked into the JDL claims, and had conducted an independent analysis of domestic extremism for the 10-year time frame 2007 to 2016. Their analysis says "our findings support the ADL study." Following is quoted directly from the DCNF study:

The data from our analysis comes from the National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism (START), a university research center partially funded by the Department of Homeland Security.

Right Wing

Our findings support the ADL statistic. Using their definition of right-wing extremists, we found that 92 percent of ideologically motivated homicide incidents were committed with a right-wing extremist or white supremacist motive.

The Government Accountability Office (GAO) conducted a somewhat similar analysis of domestic extremism since the September 11, 2001 terrorist attacks and found that 73 percent of all domestic extremist incidents that resulted in death were perpetrated by right-wing extremists. MDS

És a gyalázat csúcsra tör: „Heil Hitler, Heil Trump” ordítja valaki színházi rendezvény szünetében az erkélyről. A nézők menekülnek! Ma, az USA-ban!

*

IX. fejezet

Igazságszolgáltatás, azaz törvényérvényesítés

Egész fejezetet szentelek annak, ami nincs!

Remélem, korábbi írásaiban sikerült meggyőzőnöm az olvasóimat arról az igazságról, hogy átfogó, az emberiség egészére – beleértve az istenfélőket is – érvényes *igazság nincs*. Vannak igazságnak elfogadott tézisei vallásoknak, izmusoknak, teoretikusoknak, törvényhozóknak, kormányoknak, etnikumoknak, embercsoportoknak, cserkészeknek, úttörőknek, sportoknak, családoknak, egyéneknek.

Ami nincs, azt *szolgáltatni se lehet*. Akár a fejezet címét is átírhatnám, mindjárt hozzá is teszem: ami ezen a néven ma zajlik, az legjobb esetben is – ha lehet ezt egyáltalán jól csinálni – csak *törvényérvényesítés* lehet. Ha rossz a törvény, rossz az egész rendszer, minden sejtjében. Mint ilyenek, *a rossz törvények hozói és azok pontos, szolgálai érvényesítői az emberiség legnagyobb átkai közé tartoznak*.

Tovább ront a helyzeten, hogy a hatalom évezredekken keresztül biztosítani tudta az akár írásba se foglalt igazságainak mély meghajlások, térdeplések, hasalások melletti elfogadását. Gondoljuk végig a nagymogulok ítélkezéseit: egyes mondák szerint, ha valaki felemelte a fejét, és ráemelte a szemét a nagymogulra, azonnal lecsapták a fejét. A meghozott ítéleteket pedig, amik nem egyszer csonkítással jártak, azonnal végrehajtották. Vagy a török szultánok? Nem jut eszembe, pontosan miből is ítélkeztek, de nem volt barátságos hírük. És a büntetések, a végrehajtásuk módja? Verne Gyula jól írja le a megvakítást a „80 nap alatt a Föld körül”-ben: izzó kardot húznak el a nyomorult szeme előtt, és azonnal megvakul! És Tarkovszkij a „Rubljov” című világrekorder filmjében tökéletesen ábrázolja az Ady által megénekelt „fülembe forró ólmot öntetek” irtózatos büntetést. (Ha picit pihenni akarnak, hallgassák meg kétszer Ady versét, két színészműsorunk adja elő, egymás után.) A „kifacsart”, vallássá deformált buddhizmus szentírásai körében is iszonyatos büntetések sora szerepel, amikről döbbenetesen olvastam, mert a világ legbékésebb hitrendszerének ismertem meg korábban!

Még vadabbak az egyes, magukat *übermensch*-nek képzelő embercsoportok ítélkezései az alájuk rendelt emberek fölött, mint például a belga földbirtokosoknak az előírt teljesítményt nem teljesítő rabszolgákra kirótt büntetése: kézlevágás csukló fölött!

El is érkeztünk a rasszista és egyéb gyűlöletből eredő csoportos ítélkezés és végrehajtás iszonyatos bűnéhez, a lincseléshez!

Lincselés: csak olyan eseménysorozatokat idézek fel, amelyek a mának tekinthető történelmi időszak alatt, nagyapáink, apáink, és a mi szemünk előtt zajlottak, és nagy szerencse kell hozzá, hogy unokáink életében már ne fordulhassanak elő:

Közismert az amerikai négek ellen elkövetett számtalan lincselés. A lincs szó eredete is amerikai: W. Lynch önbíráskodásáról híres amerikai fajüldöző polgárőr-vezető nevéből ered.

Nem annyira ismert az orosz birodalomban „divatos”, zsidók, esetenként más etnikumok, kommunisták ellen elkövetett lincselés. *Pogrom* keresztnéven ismert, ami az orosz norpom (pusztítás) szóból származik, bár széles körben elterjedt egész Európában, és járványok esetén például sűrűn a csapást okozónak kikiáltott etnikum, vagy vallási csoport ellen irányult.

A nácik Németországban már a tömeges emberirtás előtt is a rasszista gyűlölködés szítására használták, nagyon irányítottan a pogromokat, zsidók és kommunisták ellen.

Csodálatos kis hazánkban 1956-ot csúfították el a szocialista rendszer fegyveres védői, vagy annak kikiáltott emberek elleni lincselés-sorozatok. A lincselés abszurdítására jellemző, hogy volt szerencsétlen, akit azért akasztottak fel, mert az ÁVH-bakák világosbarna cipőjéhez hasonlót viselt. Hál’isten ma még csak viszonylag kis méreteket öltöttek (vigyázat, minden emberhalál gonoszság-

ból ered, egyetlen miatt is büntetni kellene!) a cigányok elleni merényletek. Bármikor fellobbanhat újra, mert fasizálódik az ország!

Indiában az alkotmányban is szentként szereplő tehén gyilkosait (közlekedési balesetben kihunytak miatt is) meglincselheti a felháborodott tömeg. Európai fülnek hihetetlen, de gondoljunk bele, hogy valamennyi indiai eredetű vallás minden élőlényt védettnek tekint! A tehén pedig az alkotmányban is védettként szereplő szent állat!

Felsorolni is nehéz lenne azokat az emberirtásokat, amelyeket autoriter rendszerek, vagy az „igazságszolgáltatási rendszerük” felhasználásával, vagy annak megkerülésével hajtanak végre. Ide tartozik a törökök genocídiuma az örmények ellen, a náci Németország Holokausztja, a sztálini perek és gulágok borzalmai...

És hiába mondja nekem akárki, hogy a demokrácia, a jogbiztonság mindent megold. Semmit sem old meg, mert komoly demokrácia sehol sem valósult meg, és nincs jogbiztonság a legdemokratikusabbnak tartott országokban sem. A legjobb példa erre az Amerikai Egyesült Államok, ahol a kormányzat sétagaloppban emelte ki magát saját törvényalkotói rendszeréből, sőt, a nemzetközi szervezetek ellenőrzése alól is, abszolút mentességet biztosított magának minden ellenőrzés és büntethetőség alól. Ilyenként háborúkat indít, folytat, vétlen emberek tömegét is kiirtva. Durvábbnál durvább módon jutalmaznak őket is: kitüntették a háborús bűnös George W. Busht katonai akadémián, és nemzetközi szervezetek is: Barack Obama, a drónkirály Béke Nobel-díjat kapott. Emellett időnként kiderül, hogy vétlen embereket ítélték halálra, és végeztek ki.

Zárom ezt a hihetetlen témát azzal, hogy a kommunista rendszer országaiban is bíróságok folytatták le a dermesztően aljas kirakat-pereket, és akasztottak fel ártatlan embereket, többnyire saját soraikból.

*

X. Fejezet

Oktatás, nevelés

Születünk, szeretünk, hibákat követünk el, aztán meghalunk. – valahogy így tömörítettem az emberi sorsot. Az élet millió eleme maradt ki, például:

Az emberpalántát fel is kell nevelni. Minden társadalom sorsát alapvetően határozza meg a nevelés, oktatás. Most belegondolva: nem meglepő, hogy a nevelés-oktatás elvei és gyakorlata nem egyenesvonalú fejlődésen, javuláson megy át, hanem a politikai vonulatot követi. A görögök szabadelvűbb oktatásban részesítették fiataljaikat, mint Európa a Középkorban, vagy akár a közeli századok, sőt évtizedek bigott oktatási rendszereiben. Amik hatottak a családon belüli nevelés elveire, módszereire. Ki ne hallott volna a porosz, vagy a cári oktatás „földbe döngető” gyakorlatáról. Sőt, elég egyetlen generációt – mondjuk az én életemet – végiggondolni. A legegyszerűbb atrocitásokat is megőrizte a memóriám, pedig nem értek nagy csapások. Két intézményi pofonra emlékszem, az egyiket elfogadhatónak simítok el, ha eszembe jut, a másik a mai napig értelmetlenként él bennem. Kisgyerekként kaptam körmösöket, pajeszrángatást, értelmetlen szidást. Mert pedagógusok között se mind érti, hogy *egy dicséret többet ér száz szidalomnál*, hogy fenytést ne is említsek. Aztán lassan, a gimnáziumi tanulmányaim végére gyakorlatilag megszűnt a fizikai fenytés. Rájöttek...

Ennél is fontosabb az oktatás rendszere: mit, mennyit és miként öntenek a nebulók fejébe. Biztos, hogy az angolok előbb jöttek rá, mint a kontinentális Észak országai, hogy a szabadelvű nevelés sokkal hatékonyabb, mint a bifláztatás, feleltetés, buktatás, sűrű vad számonkérés. Először Indiában tapasztaltuk, ahol Amrita lányunk angolok által „hátrahagyott”, már indiai pedagógusok által vezetett nemzetközi suliba járt. Megállok, mert ki esküszik meg, hogy a nagyon ésszerű, a legmodernebb elveket követő oktatást nem India hozta meg az iskolának? Akárhogy is, a lényeg, hogy nem volt feleltetés, bifláztatás, számokkal történő osztályozás. Szabadelvű, osztályozás nélküli, szinte játszva tanulás uralta a sulit. A gyerekek szívták magukba az elhangzottakat, bemutatottakat, komoly színdarabokat játszottak el. Stressz nélkül. És származástól, színtől, bukszámérettől független barátság uralta a légkört. Hazatérve, a már porosznak ugyan nem mondható szigor hatására annyira stresszes lett a mindig kitűnő lányunk, hogy felnőtt koráig hordozott magában valami lehetetlen megfelelési kényszert.

Az Északot azért említettem, mert ott alakult ki modern korunkban az indiaihoz hasonló szabadelvű oktatás, ami fényes sikereket hozott valamennyi országnak, különösen a finneknek.

Amit ma Magyarországon oktatásügynek hívnak, az *az ostobaság csimborasszója*! Nem most kezdődött, de most járattják csúcson. Egész fiatalságom alatt élveznem kellett az oktatási rendszerek tulajdonos-váltásait, politikai rendszereknek az oktatásra mért rúgásait, tanrendek, tantárgyak, tankönyvek változásait. Visszatekintve csoda, hogy egyáltalán ember lett belőlem, hogy három zökkenőtől eltekintve végig a diáksereg élén jártam. Voltam tanítóképzői gyakorló iskola tanulója, a szovjet front előli menekülés közben ott jártam suliba, ahol éppen megpihentünk két-három hónapra, aztán felekezeti gimnázium volt legközelebb, aztán Belgiumban tanultam fél évig (első zökkenő), közben, meg utána iskolát kellett váltanom rendelet miatt (lakóhely szerinti legközelebbit írtak elő), kollégisták pár gimnáziumi tömörítése, majd ösztöndíjas előkészítőbe áthelyezés miatt. Gyermekkori barátságaim nem is iskolákban születtek, hanem kollégiumban. Egyetemem ‘56 miatt kellett váltanom (második zökkenő), végül a harmadik zökkenőt az estin végzett mérnök-közgazdász esti és angol tanfolyam párhuzamos vétele, válás közben. Nem önéletrajzot írunk, lépünk tovább!

Ez mind istencsapása volt, de mára minden örületet bemutat a magyar oktatásügy, amit kudarcra játszó politika csak elkövethet. Illetve csak kudarcra ítélt rendszer követhet el. Felsorolni is nehéz! Nemzeti tanterv készül folyamatosan, szinte évenkénti módosításokkal, amik nélkül már az alapjai is vályogtéglák. Az iskolákat leépítik, átadják egyházaknak, ahol öntik a nebulókba a

vallási ostobaságokat, gazemberségeket, leviszik a kötelező iskolázottsági korhatárt 15 évre, átalakítják a szakoktatást, sorvasztják, aztán mégse, rosszul fizetik a pedagógusokat, meg vegzálják őket, amivel csak lehet. Ostobaság ostobaság hátán!

Olvasom Pogátsa Zoltán nemes veretű könyvét, „Magyarország politikai gazdaságtaná”-t, mit is ír az oktatásunkról? Egyrészt dicséri, mondván, hogy a magyar tanárok csodát művelnek a „hihetetlenül kevés pénzből”, ami az egész oktatási rendszerre vonatkozik, nem csak a pedagógusokra. Megállapítja azonban, hogy a mai oktatási rendszer kiemelkedően hozzájárul a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődéséhez. Ez nem más, mint osztálykonfliktus. A magyar oktatási rendszer működése neoliberális jellegű, ráerősít a felsőbb osztályok társadalmi előnyeire.

190.o.: Már az „ábaloldal” csökkentette az oktatásügyi ráfordításokat, a GDP öt százalékára. Az Orbán kormány folytatta, 2012-ben már csak 3,4 százalékot áldozott az oktatás oltárára, majd folytatta a faragást. Összehasonlítás: Dánia ugyanebben az időszakban a dupla akkora GDP 9 százalékát költötte az ész termelésére. Jobb, ha idézek is: „Az egyetemi férőhelyek csökkentése kezdődött meg olyan országban, amely a felsőfokú végzettségűek arányát tekintve tucat százalékpontokkal maradt el versenytársaitól. Középfokú iskolák bezárása, a szakközépiskolai korhatár csökkentése mind-mind abba az irányba hatottak, hogy egy egyre képtelenebb társadalomnak kellene versenyeznie az egyre inkább tudásalapúvá, egyre magasabb hozzáadott értékűvé váló globalizált világban. Olyan társadalom építette le a tudás újratermelésének infrastruktúráját, melynek meredeken romlottak a PISA eredményei, és az egész Európai Unióban a legkisebb arányban beszéli a világnyelveket.” Az ország ostobasága határtalan: újraválasztotta ezt a leépítő hatalmat! (Ha eltekintünk attól, hogy csalások sorozatával nyertek!)

214.o.: Mit kellene tenni az oktatás területén ahhoz, hogy áttérhessünk a skandináv országok „északi gazdasági modelljére”? A maradékelven kezelt területből a jó kormányzás első számú központi elemévé kell válnia. „Bármely kabinet legtekintélyesebb tagjának az oktatási miniszternek kell lennie a pénzügyminiszter helyett.” Finanszírozás szempontjából a dán mértéket kell biztosítani. Az oktatás egészét ingyenessé kell tenni. Dinamikus tudásra és képességekre kell koncentrálni. Az uralkodó poroszos fegyelem helyett ellazító légkört kell biztosítani.

Csak *csipegettem* a Pogátsa által leírtakból.

Alig írtam le Pogátsa véleményét, végignéztem a „Hülye fehér ember” alkotójának, Michael Moore-nak a finn oktatásról készített klipszerű filmjét, amiben minden benne van, onnan kezdve, hogy Amerikában széles skálája van az iskolák minőségének és tanulói körének (elit, fizetős iskola gazdagoknak, szegény állami iskola szegényeknek), míg Finnországban ügyelnek rá, hogy az oktatás ingyenes és az iskolák minősége egységes legyen. A finn gyerekek heti 20 órát töltenek suliban, beleértve az ebédszünetet, amikor finom kosztot kapnak. És fontosnak érzik tanárok, szülők, hogy a tanulók gyerekek maradhassanak, játszhassanak, foglalkozzanak a kultúra áldásaival, tanuljanak 3-4 nyelvet, közte a svéd kisebbség nyelvét. Más világ, gyökeresen más, kiváló eredményeket biztosító oktatás.

Ha nem lenne így is sötét az ország, az oktatási rendszerünk egymagában, elsötétítő függőként működve, besötétítené!

Most éppen örülök, hogy Beni unokámat felvették a Trefort versenyistállóba, ahol állítólag hangsúlyt élvez a matematika. Jó ez így? Valószínű jobb lenne, ha a gimik nagyjából azonos szintet képviselnének. A tantárgy-hangsúlyt azonban a magam részéről elfogadhatónak érzem. Eszembe jut az angoltanárnőm a cukor utcai angol tanfolyamról, aki antiszociálisnak bélyegezte meg a jó tanulók gyorsított előrehaladását biztosító rendszerre vonatkozó elképzelésemet. A novoszibirszki Akademiámat is megemlítettem, ahol szovjet időkben (az eszmecserénk is akkor folyt) akadémikusok foglalkoztak a birodalomból oda gyűjtött különleges tehetségekkel. Nem hiszem, hogy ostobaság lenne, az elítélése inkább az, hiszen jó fejlődés-akcelerator az elgondolás!

Az oktatásügy fontosságára vonatkozó határozott meggyőződésemet igyekeztem hirdetni is.

Alig nőttem ki az iskola- és egyetempadokból, azonnal mondtam, később írtam (az egyik első könyvecskémben, az „A garasországi neokapitalizmus természetrajza”-ban, például) nagyon határozottan, hogy az ország fejlődésének két legfontosabb oszlopa az oktatásügy és az egészségügy. Azóta mind fájóbb szívvel nézem, mondom, írom, üvöltöm, hogy rohad mind a kettő. Pedig, ha végleg elrothadnak, elmerülünk az ostobaság mocsarában!

Végtelen azoknak a tudósoknak, oktatóknak, néha gyenge politikusainknak a sora, akik jobb helyzetben mondhatják el a véleményüket, olyanban, amiről, mint katedrálisok szószékéről hangzik el féltő szavuk, mindhiába.

Nevetséges történet, lassan történelemnek is nevezhetjük, hogy mintegy negyven éve, igen, az Átkos óta ismerek olyan hölgyet, aki a mindenkori oktatásügyi legfőbb irányító szervezetben (minisztérium, államtitkárság, akármilyen) a „nemzeti” tanterven dolgozik. Most mellékes, mikortól hívják nemzetinek, ugyanazt a ragacsos kását kavarja. Évről évre ragacsosabb, lassan csak fekáliának nevezhető kotyvalék, ami elhagyja az intézmény kapuit. Fertőző is, mert évről évre több benne a ferdítés, a történelemhamisítás, az undorig terjedő imbecillitás. Mind sötétebb felhőket gerjeszt országunk és népünk egén.

Négy véleményre hívom fel a figyelmüket most, annyi oktatással foglalkozó írásom, és az Oktatásügy fejezetben írtak után:

1. *Vekerdy Tamás* nyilatkozott az ATV-ben.⁸⁸ Rendkívül erőteljesen átkozta összeomlóban lévő országunk oktatásügyét. Érdemes meghallgatni, amíg lehet! Mert miket is mond?

Próbálom idézni, nem lesz mindig szó szerinti:

„Jó indulattal azt mondhatjuk, hogy ennyi tananyagot a gyerekekbe nyomni dilettantizmus és embertelenség, kicsit rosszindulatúan viszont azért van, hogy ne tudj gondolkodni, ne legyen időd, legyél rabszolga!

Ilyen mennyiségű tananyagot a feledésnek tanítunk!

A nagy tömegű információ dezorientál...

Ez nem nemzetépítő, hanem nemzetpusztító politika!

A nemzet úgy tud felemelkedni, ha az egész egyszerre emelkedik fel...

Finnországban egyformák az iskolák, és egyformán jók a pedagógusok.

A magyar pedagógus gúzsba kötve táncol, baromságok tömegét terhelik rá!

A következő 60 évben kritikus és kreatív gondolkodásra kell nevelni. A kreatívot is kerülük nálunk, mert az mindig deviánst jelent.

Felmérték régi nagyjaink bizonyítványát, könyv is jelent meg róla: mind rossz tanuló volt (magyarázza miért)...

Nem kell pótolni a hiányzások alatt tanultakat: a jelen voltak is elfelejtik...”

2. Alaposan feltérképezi, és határozott véleményt nyilvánít a magyar oktatásról *Radó Péter* „Az iskola jövője” című könyvében. A fűlszöveg így szól:

„A tanulási környezeteknek, tágabb értelemben a tanulási ökoszisztémának már ma is számos olyan eleme van, mely kívül rekedt az iskolán: az online tanulás, a nem-formális és informális tanulás, vagy bizonyos egyéni fejlesztést szolgáló szolgáltatások. A tanulási környezetek várható gazdagodása azt a kockázatot rejti magában, hogy az iskolák a jelenleginél is jobban kiszorulnak a fiatalok tanulásából. Az iskola már elvesztette monopol helyzetét a tanulásban, és valószínűleg többé nem is fogja azt visszanyerni. Egyelőre tehát egy lassú „iskolátlanítás” szcenárió érvényesül. Ennek azonban nem kell feltétlenül így történnie. Ez a könyv egy rövid jövőutazás: áttekinti a tanulásról szóló tudásunk gyarapodását, a tanulási célok újraértelmeződését, az egyéni tanulási környezetek kulcselemeit, a tanulási ökoszisztémák fejlődését, az iskolák funkcióváltását, s végül az iskolarendszerek kormányzásának várható fejlődését.”

Másutt ezzel a mondattal találkoztam: „Radó Péter egy dolgot határozottan kimond, nevezetesen azt, hogy jövője a *mindenkit oktató iskolának* van – még ha nem is mai formájában.”

A zoom.hu átfogóbb értékelést adott a könyvről, de a lap cégestől eltűnt. Annyira emlékszem, hogy határozottan kimondja: „[Katasztrófa, a magyar gyerekek negyede el fog bukni 10 év múlva.](#)”

3. A wmn.hu (D. Tóth Kriszta lapja) közli *Tóth Viktória* nyelvtanár írását oktatásügyünk helyzetéről, különös tekintettel a nyelvoktatásra. A [feltétlenül elolvasandók](#) között ajánlom, csupán általuk is hangsúlyozott megállapításokat emelek ki a cikkből:

„Az elmúlt héten két, a jelenlegi gimnazistákat sújtó hír jelent meg a sajtóban. Az egyik, hogy a [Corvinus Egyetem magánegyetemmé válik](#), félévente négy millió forintos tandíjjal. A másik pedig, hogy [kivonul a magyarországi piacról az egyik legnépszerűbb nyelvvizsga](#), a TELC.

A két hír összefügg egymással.

(...)

Középosztálybeli szülők gyerekeiről beszélek. A szülőknek arra még van pénzük, hogy kifizessék a magánnyelvóra árát. A szemeszterenkénti négy milliós tandíjra viszont nincs.

(...)

‘Hiszen ez egy ház ára’ mondja a 16 éves tanítványom, aki tökéletes angolsággal elmeséli, hogy a barátaival már gyors fejszámolást végeztek: az angliai egyetemek 9000 fontos tandíja pont fele a Corvinusra bevezetni tervezettnek.

Mit mondjak neki? Mit mondjak a 14 éves iskolatársának, akit az egyik órámról azért kérnek el, mert robotika-versenyre megy, a következő héten pedig a Bolyai matematikaverseny döntőjében vesz részt az osztálytársaival?

(...)

Ha azt tapasztalja, bizonytalan, hogy az a nyelvvizsga, amire hónapok óta gyakorol, és szorgalmasan készül, lehetetlenné válik, mert a vizsgát szervező cég egyik napról a másikra kivonul, akkor a biztos, nemzetközi egyetemeken is elismert vizsgát fogja választani, még akkor is, ha Londonig is kell repülnie, hogy letegye.

És egyszer csak azt fogja választani, hogy nem jön haza többé. Pedig szeretne.

(...)

Ami a múlt héten történt, az teljességgel bizonytalanná tette a legkiválóbb középiskolások jövőjét. Ők pedig nem fogják ezt hagyni. El fognak menni. Ki fog akkor maradni? Ki fogja fizetni a nyugdíjunkt? Ki fog minket ellátni? Milyen lesz a középosztály és értelmiség nélküli társadalom? Jó lenne, ha nem így lenne, és nem volna napi szinten egy-egy olyan hír, ami egyre nehezebbé teszi a legkiválóbb elmék itthon tartását.”

(Eredeti kiemelések. Az utolsó bekezdés is kiemelésre érdemes.)

4. *Pogátsa Zoltán* álmának, az északi modellnek is legfontosabb oszlopa az oktatás. Fentebb foglalkoztam vele.

Kínának nem kell ezt magyarázni, pontosan tudja, és folyamatosan, komoly erőfeszítésekkel fejleszti. Több eredménye bizonyítja, hogy jól csinálja. Az világelsők között is kiemelkedik Sanghajjal, aminek a diákjai megverik nem a fél világot, hanem az egészet a PISA felmérései szerint. És az amerikaiak félnek, hogy elveszítik vezető szerepüket a kutatás-fejlesztésben.

*

XI. Fejezet

Gyógyászat – gyógyszerárak – természetgyógyászat – joga

Nem kell elsülyedni a magyar közegészségügy mocsarában ahhoz, hogy az embernek rossz véleménye legyen a gyógyászatról. A rendkívüli tudományos és technikai fejlődés mellett ugyanis a gyógyászat a pénz uralma alá került. Komoly vélemények szerint a legjobb hozamú 4-5 terület közé tartozik: fegyvergyártás és kereskedelem, drogok birodalma, alkohol, gyógyszergyártás és kereskedelem, emberkereskedelem.

Az általánosan ismert kategóriák között az egészségügyön belül elsősorban a gyógyszer-szektor kell vizsgálnunk, mivel az tarol a legszembetűnőbbben. A felhalmozódó pénz mennyiségét illetően ugyanúgy, mint a gazdagodás tempóját tekintve. Nem hiszem, hogy a magyar példa nagyon kirívó lenne, elég, ha arra koncentrálunk. Amint híre ment a gengszterváltás után a patikák privatizációjának, azonnal roham indult a megkaparintásukért. Már ez a lihegés is jelezte, milyen hatalmas profitrátára számíthatnak a terület tulajdonosai. Csuda módon addig ismeretlen „tőkéseknek” sikerült egyszerre több gyógyszerháza szert tenniük. Néhány „egyesülés” után meg is jelentek a legnagyobb adófizetők között a gyógyszerárak. Volt év, amikor orosz tőkés mögött a második helyet foglalta el az egyik gyógyszerár-csoport! A betegek bőrén harácsolás folyik.

A patikaláncokról jó képpel szolgál Kincsei Évának a Magyar Gyógyszerészeti Kamara weblapjában megjelent cikke⁵⁸. Az utolsó bekezdést érdemes elolvasni, mert a többi nem elég világosan mutat rá, hogy maffiák kezébe kerültek a gyógyszerárak. Ha nem lenne 1000 százalékos az az adatom, miszerint második adófizető volt kb. egy évtizede egy gyógyszerár-maffiavezér, még én is elhinném a profitrátára megadott adatokat!

A „leplezett” gazdagodás területe maga a gyógyászat is. Köztudott, hogy a kórházak vezetői, egészen az osztályvezetőig nagy pénzeket tesznek zsebre, több kútforrásból. Az államtól kapott fizetés a legalacsonyabb ezek közül, általában nagyobb tételt jelent a hálapénz (ami az alacsony fix mellett nem csoda), de jelentős hozamot biztosított a gyógyszer-receptek írásáért a gyógyszerárak által fizetett „jutalék”. A 24.hu szerint „...az egészségügy csúcsain dolgozó intézményvezetők, professzorok jelentős összegeket tehetnek zsebre gyógyszercégekkel kötött úgynevezett gyógyszer study-szerződésekkkel.” Ezeket ugyan többnyire az intézményekkel kötik, de ismeretlen hányadot a programok vezetői kapnak. Az ország nagy tolvajai mögött messze lemaradó nemrég kinevezett miniszter, Kásler Miklós volt kórházigazgató 57 milliós jövedelmet vallott be a kinevezése előtti évre. Nem csoda, hogy az állami szektort ezrével hagyják ott orvosok, ápolók, egyéb személyzet. Az se meglepő, hogy tempósan szaporodnak az egészségügyi magánvállalkozások. Aki teheti, inkább megfizeti a magasabb bekerülést, minthogy órákat várakozzon egyszerű vizsgálatokra, heteket műtétekre, hónapokat bonyolultabb beavatkozásokra. És ráadásul rossz ellátásban részesüljön. Ez az ország jövője: sülyedünk a múlt század Indiája szintjére.

Megjegyzem, hogy a recept-jutalék intézménye nálunk állítólag zátonyra futott. Úgy tudom azonban, hogy az USA-ban virágzik, a jobban korrumpálható orvosok akár évi dollármilliókat is bezsebelnek ilyen módon.

Kórházak:

A magyar kórházak állapota enyhén szólva is pocsék. Majdnem balkánit, majd ázsiait írtam, de megállt a tollam, valószínű, hogy a balkáni kórházak nem rosszabbak a magyaroknál, és biztos, hogy az ázsiai helyzet inkább ellenünk szól, mint mellettünk. Az indiai állami szektor sincs rózsás helyzetben, nem beszélve Észak-Koreáról, de ma már Kínától kezdve Vietnámig jobb a helyzet.

Sajnos saját tapasztalatom is alátámasztja az állítást, az utóbbi 4-5 évben négyszer kerültem „kés alá”. A valamennyire az átlagosnál jobb (protekciós) helyzetem, és mind az orvosok, mind az ápolók maximális odafigyelése ellenére az ország egyik legjobb kórházában számtalan problémába ütköztem. Nem lehet újdonság, hogy a WC-papírt vinni kellett. Az is közhely lehet, hogy a

karbantartás óriási hiányosságokat hagy maga után: hiányzó, töredezett csempék, fátyolos tükör, billegő WC-kagyló, kiégett villanykörték, a kórtermi kézmosók hiányzó polcai, a zuhanyozók tönkrement, többfelé fröcskölő tömlői, szakadt függőnyei szinte lehetetlenné teszik a lábadozó betegek tisztálkodását. A kosztról jobb nem beszélni: annyira primitív az ellátás, hogy amit kap a beteg, azt csak kinnal és részben fogyasztja el, akinek a rokonsága nem biztosít napi szintű ellátást, az akár éhez is.

Jártam Körzeti Egészségápolási Központba is: ott az infúziók teljes gyógyszer-adagját – az intézmény receptjét kiváltva – vinni kellett.

A korrupcióról nem beszélek, illetve csak annyit, hogy az operáló orvos nem fogadott el semmit, volt orvos, aki szinte kikunyerálta, az ápolók pedig rászorultak.

Az elképesztő állapotok csúcsa az utóbbi időben megjelent *ágyi poloska*! Állatorvos rokonom került kórházba, panaszkodott az éjszakai csípésekre, leintették. Összeszedett párat, akkor ugyan elismerték, de nem történt semmi. Ahol ez az emberbarát szörny elszaporodik, nem is egyszerű megszabadulni tőle. Társbérleti tapasztalatom íratja velem: ha a társbérlek nem irtják ki egyszerre, kálváriát lehet járni. Nem telt el három nap a rokon meséjétől, amikor a FB-on jelent meg poloska képével illusztrált hír, miszerint gyermekkórházban, kisgyermeket csíptek össze poloskák.

És most, hogy a hétfvégen (18.09.01-02) volt egy kis zuhé, a FB-on megjelent videoklip úgy mutat be beázott kórházat, hogy a folyosón „esett az eső”, pocsolyákban állt a víz!

Vég, ez már a vég!

Áttérhetünk a *természetgyógyászatra*. Kelepce. Számomra legalábbis, aki Indiában szemmel kísérhette a természetgyógyászat virágzását. Biztos vagyok benne, hogy mind ott, mind a szomszédos országokban, valamint Kínában valóban ősi gyógyító praktikákat visznek tovább, és sikerrel gyógyítanak a természet kincseinek felhasználásával. A kelepce akkor nyílik meg, amikor ezzel az ismeret-csokorral a fehér ember kultúrvilágában próbál lépegetni az ember. Mert ezen a területen aztán szélhámosok, csalók, képzetlen, talmi csodadoktorok lepték el a világot.

- *akupunktúra*:

Sokat hallottam róla, általában vállvonogatással, fejrázással fejeztem ki nemtetszésem. Most megnéztem a vonatkozó magyar Wikipédia-lapot, és megnyugodtam. Summás véleménye ugyanis: „Az akupunktúra a nyugati orvostudomány számára értelmezhetetlen, bizonyíthatatlan elvekre épül, hatásmechanizmusa ismeretlen, a hiteles kísérletek alapján a hatása nem tér el a placebótól.” Egyetlen gyakorlati alkalmazást kísértem figyelemmel. Közeli rokon növekvő gerincfájdalmát nem tudta diagnosztizálni a hagyományos gyógyászat. Végző elkeseredésében kipróbálta az akupunktúrát. Ha lehetséges egyáltalán minősíteni: több lapáttal tett rá a fájdalmaira a néhány szeánsz. Végül gerincsérv műtétet írtak elő. A műtét előtti pillanatokban derült ki, a gerinc-liquor vizsgálatakor, hogy gerincvelőbe fészkelte daganata van, ami hál’isten jóindulatúnak bizonyult.

- *ajurveda*^{9,10}:

Indiában tudományként kezelik, egyetemeken oktatják, a gyógyszerei gyógyszertárakat töltenek meg, illetve szállodákban is árusítják azokat. A magyarországi „centrumok” a név felhasználásával valószínűleg téves utakon járnak: lelki motívumokkal, masszázssal kötik össze. Mindkettő tapad szinte minden Indiából eredő testi-lelki gyógy módhoz, akár eredetileg járul hozzá, akár nem.

- *homeopátia*:

Amrita lányomat pöttöm korában, Indiában a testén nőtt szemölcsöktől homeopata szabadította meg, ezért hittem benne. Annyira biztos voltam a gyógy mód autentikus voltában, hogy FB-vitába is keveredtem fiatal orvossal. Miután megtudtam, hogy alapelveként a kórt nagymértékben csökkentett hatékonyságú kórokozókkal gyógyítja a német orvos által kidolgozott homeopátia, azt a véleményt is megkockáztattam, hogy akkor a nyugati és indiai változat nem lehet azonos. Támogatott ebben az álláspontban az, hogy tisztáztam, országos, államilag is támogatott központ működik Indiában. Most azonban meg kell adnom magam! Alaposabban körbejártam az indiai rendszert: kiderült ugyan, hogy több természetgyógyász rendszert – közte a homeopátiát is! –

kezelő-ellenőrző minisztérium (!) is létezik Indiában, az elvet azonban valamelyik hivatalos fórum, az orvos nevét is említve, a kórt kórral alapokon ismerteti. Azzal együtt, hogy felteszem a kezem, nem áll le az agyam: annyira egyértelmű volt a lányom gyors, a furcsaságait is előrejelző gyógyítása, hogy valami „hiba” van a tájékoztatásban és alkalmazásban. Mert ha nem hiszek a lezajlott orvoslásban, akkor csodának kell tekintenem. Pedig – amint a III. kötetben részletesen foglalkoztam vele – csodák nincsenek. Feneketlen emberi ostobaságba akadt a horgom. Sajnos kevés az ez irányú ismeretem, ezért képtelen vagyok rájönni, pontosan hol is lehet a csomó: létezhet *gyógyító ostobaság*?

- *jóga*:

És következhet a világ egyik legcsodálatosabb gyógymódja, a jóga. Abszurd kísérletbe fogok az óriási könyvtárat kitevő *rossz* jóga irodalommal versenyre kelve. (A jó is könyvtárnyi, de eredeti indiait kell keresni, tanulni.) A rendelkezésemre álló terjedelem és idő csak a felszín megkaparásához elég. Ezt a választ kaptam, amikor az Indiában töltött harmadik év közepe táján dicsekedtem, hogy már sokat megtanultam Indiáról, félindiaiinak érzem magam. Mosolyogva mondta a nálam jóval fiatalabb üzletember: Indiaivá válni nem lehet, annak születni kell. Az angolok teljes életüket töltötték itt, de csak a felszínt tudták megvakargatni. Lehet, hogy a két mondat két alkalommal, két indiaitól hangzott el, most azonban mindegy. Romlik a memóriám.

A jógáról azért írnak rosszabbnál rosszabb könyveket, mert nem tudják, vagy nem érik fel a lényegét: a jóga spirituális, elmélyüléssel, meditációval gyakorolt gyógymód. Illetve a gyógymód se fejezi ki a lényegét: istenhez fordulás, lelki béke keresése. Joggal számon kérhető rajtam, miután a III. kötetben megírtam, mint bizonyított tény, hogy nincs isten, akkor hogy emelhetem a jógát ima rangjára? Mert egy dolog a véleményem, és más dolog a jóga szándéka. Az igazi jógázó tehát a *legteljesebb lelki békére törekedve*, istennel párbeszédet folytatva, meditálva ül mereven, vagy végzi az *elmélyülést elősegítő fizikai gyakorlatokat*. Aki csak a fizikai gyakorlatokat végzi, jól teszi, de ne várjon fantasztikus eredményeket. Mert ha nincs is isten, a hozzá fordulás kísérlete, a mély lelki béke elérésének szándéka tudja csak meghozni az igazi eredményt.

*

XII. fejezet

Mai világunk, mégsem értjük!

Egész gyűjteménnyel szolgálok napjaink kényes kérdéseiről!

Hackerizmus:

Most alkottam ezt a csodás szót. Több szempontból érdekes kérdésekre nyit kaput.

Először is: Teljesen új fegyver. Az bizony! Mind sűrűbben hallani hackerek által elkövetett bűnökről. A legenyhébb, hogy magánlevelezésekbe vagy közösségi platformokon zajló eszmecserékbe avatkoznak bele, jelentősebb bűneik közé sorolhatók az adatgyűjtéseik, közösségi platformokról, bankoktól, katonai intézményektől. Újabban azonban bizonyítottnak látszik, hogy a 2016 évi amerikai elnökválasztást is meghackelték (nem oroszok, vagy legfeljebb azok is, de lehet, hogy egy ifjú, szinte gyerek kanadai legény³⁹). Hogy lehetne ezt a félelmetes fegyvert megőlni?

Másodszor: Kormányok és korporációk is lecsaptak az új fegyverre. Egyelőre annyit olvasok róla, hogy adatvadászat indult számtalan területen: közösségi oldalakon, Internet-szolgáltatókon keresztül. A közösségi oldalakat egyszerűen feltörik, az ISP (Internet Service Provider)-eket (szolgáltatók) pedig kötelezik minden felhasználó Internet-forgalmának megőrzésére. Angliában már elfogadták, és idén (2018) decemberben elkezdik alkalmazni az *Investigatory Powers Act 2016*-ot (A vizsgálati hatáskörök 2016. évi törvénye), népszerű becenevén *snooper's charter*-t (*szaglászó fejezet*, fejezettel törvényre utalva), amely lehetővé teszi a felhasználó (valamennyiünk) által az előző teljes éves időszakban meglátogatott weboldalainak jegyzékbe vételét, felszólításra dekódolni az adatokat, és a kormány biztonsági szerveit felhatalmazza számítógépe, tabletje, mobiltelefonja és minden más eszköze meghackelésére. Ha ekképpen minden gondolatunk birtokába jutnak, el tudnak adni nekünk bármit, terméktől kezdve politikáig, politikusig. Ez az állítás így persze nem teljes igazság, politikát nem lehet bárkinek eladni, hacsak a gumibotot, börtönt nem tekintjük az értékesítés eszközének.

Harmadszor: Beláthatatlan a hackerizmus jövője! Ma még csak a külső világunkban alkalmazott jeleinket, műveleteinket tudják tanulmányozni a hackerek: a termékeket, amiket keresünk, a helyszíneket, ahová ellátogatunk, a szavakat, amikre rákeresünk. Pár év múlva azonban biometrikus szenzorok segítségével a hackerek be fognak jutni a belső világunkba is, és tudni fogják, mi zajlik a szívünkben. Nem a szellemi szívünkben, hanem a húsból készült vérpumpánkban. A közelmúltban kellett visszahívnia az Abbott-nak a lentebb látható szívritmus-szabályozóját, mert az illetékes amerikai szerv ellenőrzése lyukat talált a kiberbiztonsági rendszerében, ami lehetőséget biztosít hackerek számára az elemek kisütésére, vagy a szívritmus átállítására. Mit tett volna az Inkvizíció vagy a KGB (kérdézi a forrás), mit fog tenni az USA kínzótábor-hálózata (teszem hozzá), ha biometrikus karpereccel monitorozhatta volna, illetve monitorozhatja majd áldozatainak hangulatát, érzelmeit. Mindenesetre oda kell figyelni!

Negyedszer: Az emberek elég ostobák ahhoz, hogy a *szabad akarat* előtt tornyosuló veszedelmek ellen ne a biotechnológiák és mesterséges intelligencia rejtelseit kutassák, hanem sokan ősi menedékek, vallási és nacionalista fantáziák mögé rejtőzködnek az egész világon. Ahelyett, hogy szembenéznének mai világunk tudományos realitásaival, a XX. századból, vagy akár a Középkorból származó politikai modellek roncsaiban érzik otthon magukat.

Az Abbott / St Jude Medical's Accent MRI pacemaker, egyike azon termékeknek, amelyeket vissza kellett hívni.
Fotó: Abbott / St Jude Medical

Mesterséges intelligencia – (AI – Artificial Intelligence, magyar rövidítése MI)

Hawking mondta:

„Elég sok időt töltünk a történelem tanulmányozásával, ami – legyünk őszinték – többnyire az ostobaság történelme. Ezért üdvözlendő változás, hogy az emberek az intelligencia jövőjét tanulmányozzák helyette.”

Japánban van cég, amelyik öt éven belül mindenki (!) számára háztartási robotot tud biztosítani. Ilyesmit, *mint ez*, amelyik szedi éppen össze a háztartási rendetlenséget:

„Tokió – Öt éven belül a fogyasztók élvezni fogják azt a minden célra jó háztartási robotot, amelyik segít nekik vacsorát főzni, a táányérokát átvviszi a mosogatóba és rendet teremt, amíg házon kívül vannak. Ez a célja Toru Nishikawának, a tokiói technológiai újonc Preferred Networks 35 éves alapítójának és vezérigazgatójának.”

Fontosnak érzem, hogy újoncra (startup) van szó, nem multiról vagy kormányról.

Közel 60 éve, még Nixon uralkodása idején Moszkvában rendeztek *egy amerikai szuper-kiállítást*, már akkor olyan konyhát mutattak be, ahol minden robotizálva volt! Egy *sorozat a konyháról*. *Van benne video-klip is*. Láttam a kiállítást, sok minden elképesztett, és a konyhát dermedten csodáltam.

összekötő gyorsvasutat. A mintegy 30 km távolságon a vonat menetideje 6 perc volt. Aztán múltak az évek, kevés év, és Kína elképesztő eredményeket mutatott fel. Nemcsak a sebesség-versenyben vált a két vezető ország konkurensévé, hanem saját technológiákat és gyártást sajátított el, és – ez már döbbenetes – az azóta eltelt tizenhárom év alatt 27 000 km pályát épített meg, ezzel a világ szupergyors vasúthálózatának kétharmadát produkálva, és 2025-re el akarják (és el is fogják) érni a 38 000 km-t.⁵⁹ Az ország vasúthálózatának fejlesztéséről áttekintést ad a magyar Wikipédia-lap⁶⁰.

A lenti térkép színei:

kék – 300 km/óra sebesség feletti vonalak,

zöld – 200 – 299 km/óra sebességre épült új vonalak,

világosbarna – CRH szerelvények (kínai) részére átépített vonalak,

szürke – hagyományos vonalak.

Szerző: Howchou – Own work, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=59380944>

Ismét csak ostobaság: *szuper-ostoba*, aki/ami ezzel a birodalommal kötözködik!

Mellékes megjegyzés: amikor Sanghaj értesült, hogy elnyerte az Expo rendezési jogát, úgy döntött, hogy kibővíti metró-hálózatát. Aki még nem hallotta, kapaszkodjon meg (és gondolkodjon el a magyar metróra): a mintegy 5 év alatt 240 km új vonalat építettek. *Adalék a magyar ostobasághoz.*

Politikai gondolkodás!

Merre kell haladnia? Kedves ismerős küldött két egymásból eredő webcikket, kicsit sikerült félreértenie. Az eredeti [cikk](#) a The Guardian-ban jelent meg, erre utalva tett nyilatkozatot az ismert amerikai, ott baloldalinak mondható Bernie Sanders, akire a Mérce hívta fel a figyelmet, itt olvasható [cikkében](#). A gondolatmenet lényegi elemei, ha nem tévedek, a következőkben foglalhatók össze. Az egész világot uralma alá vonta a jobboldali demagógia által sikerre vitt autoriter hatalom, élen Trump-pal. *Mögöttük demagógok által vezetett népmozgalmakat láthatunk, amelyek az emberek félelmeit, előítéleteit és sérelmeit használják ki arra, hogy hatalomra kerüljenek és ott is maradjanak.*” Bölcse megállapítás. Hogy vergődjünk azonban ki a kialakult börtönhelyzetből?

A világ józan kormányzatainak [nagy kérdés: mennyi van egyáltalán, és abból mennyi hajlandó közös reform-kampányra?] össze kell fogniuk, hogy kivezessék a világot abból az abszurd helyzetből, amikor a világ népességének egy százaléka birtokolja az összvágyon felét, és a munkaképes lakosság alsó 70 százaléka mindössze annak 2,7 százalékában részesül. Meg kell akadályozniuk, hogy a gazdagok és a multik offshore paradicsomokba mentsenek 21 billió dollárt, és ugyanakkor a dolgozó réteget megszorító intézkedéseket követeljenek kormányaiktól.

Megállapítja, hogy a baloldallal ellentétben a nemzetközi szélsőjobboldal és az őket támogató finánc-tőke határokon átnyúló és hatékony együttműködést épít ki. Az autoriter vezetők – Trump, Putyin, Benjamin Netanjahu, a szaúdi ház stb. – egységes frontot alkotnak. A kleptokrácia terén Vlagyimir Putyin orosz elnök jutott a legtovább. Oroszországban – Sanders szerint – lehetetlen különbséget tenni a kormányzati szándék és az elnök személyes érdekei között. Magyarországon pedig a szélsőjobboldali, autoriter vezető, Orbán Viktor nyíltan Putyin mellé állt.

Egyetlen kivezető utat lát. A progresszív, baloldali mozgalmaknak is ezt kell tenniük: a legújabb technikai vívmányokat a szabad világ kormányainak ellenőrzésük alá kell vonniuk, és arra kell használniuk, hogy ezeket az autoriter, szélsőjobboldali tendenciákat megállítsák, ellenőrzésük alá vonják. Elsősorban úgy, hogy *az abszurd vagyoni különbségeket akár drasztikus eszközökkel is mérséklék*. Visszafelé nem szabad tekinteni, az elmúlt évtizedek világa csőd volt.

Két pontban is kivitelezhetetlennek, illetve nem is legfontosabbnak érzem az elképzelést. Kivitelezhetetlennek a vagyoni különbségek lényeges mérséklését érzem: ez csak (akár fegyveres) erőszakkal valósítható meg, a gazdagok annyira magas lovon ülnek. A technikai vívmányok ellenőrzése is lehetetlen, szerintem, és sokkal fontosabb a gyors tempóval növekvő munkanélküliek ellátása anyagi és szellemi javakkal. *A technikai fejlődés megállíthatatlan, többé nem juthatnak munkához, ki kell tölteni hasznos elfoglaltsággal az idejüket, és normális életfeltételeket kell biztosítani számukra.*

A Mérce tovább halad, foglalkozik Jánisz Varufakis írásával is. A neves közgazdász, ma politikai aktivista, hasonló javaslatokat dédelget. Ezek legfontosabb eleme *a finánckapitalizmus megregulázása: nemzetközi, választott kormányok ellenőrzése alá vonása*. Javasolja például, hogy John Maynard Keynes brit közgazdász eredeti tervei szerint *álljon fel nemzetközi monetáris elszámoló szervezet*, amely ellenőrizni tudná a globális pénzmozgásokat, valuta- és devizaárfolyamokat, hogy azok ne lehessenek többé vad spekuláció tárgyai. Nagyon fontos még, hogy a harmincas évek Amerikájának mintájára megszülessen a „nemzetközi New Deal”, amely modern és hatékony jóléti rendszerrel egyenlíti ki a tőkés és *dolgozó osztályok* vagyoni különbségeit, megfelelő orvosi ellátást, munkakörülményeket, és oktatást biztosít a legszélesebb néptömegek számára. Lát már olyan kormányzati erőket a világon, amelyek köré a forradalmi elvek támogatói felsorakozhatnak.

Sanders, csatlakozva Varufakishez kijelenti, hogy a megoldás *egy nemzetközi progresszív politikai platform, amely együvé tereli a dolgozókat a közösen birtokolt bőség, biztonság, fejlődés és önbecsülés gondolatával, amelyből minden ember részesülhet. A világ sorsa forog kockán!*

Nagyon naiv elképzelések, de drukkolni kell: sikerüljön megvalósítaniuk, mert tényleg világvége felé közeledünk.

Már az is öröm, hogy végre nem munkásosztályról, hanem dolgozókról szólnak: marxi értelemben vett munkásosztályra már csak elvétve akadni, *kizsákmányolt viszont mindenki, aki nem kizsákmányoló*. Így, ilyen egyszerűen. Régóta mondogatom!

Harari:

Itt az idő, hogy részletesebben is foglalkozzunk vele. Ki is ő, és mit mond a világról?

Yuval Noah Harari a teljes neve, és Izraelben élő zsidó professzor.

Felkapott lett, pedig mindössze két könyvét tartják jelentősnek. Ennyit kellett írnia ahhoz, hogy világhírnévre tegyen szert. Orbán Viktor is kedvvel olvasta, hírlík (bár szerintem csak magáról olvas, ha olvas), valószínű lehetett tanulnivalója. Most jelent meg a harmadik könyve magyarul: „21 lecke a 21. századra.” Gyorsan meg is rendeltem, majd beszámolok róla.

Addig is bogozzuk ki a csomót. Írt tehát két könyvet. „Sapiens – Az emberiség rövid története” az első. Idézem a fűlszövegét: „A tűz tett minket veszedelmessé. A pletyka együttműködővé. A mezőgazdaság még éhesebbé. A mitológia tartotta fenn a törvényt és a rendet. A pénz adott valamit, amiben mind bízhatunk. Az ellentmondások teremtették meg a kultúrát. A tudomány tett minket a teremtés urává. De egyik sem tett boldoggá... A világhírű jeruzsálemi egyetemi tanár szerint így foglalható össze annak története, ahogyan jelentéktelen majmokból a világ uraivá váltunk.” A másik: „Homo Deus – A holnap rövid története” és a fűlszöveg: Legyőztük a pusztító éhínséget. Megfékeztük a gyilkos járványokat. Véget vetettünk az öldöklő háborúknak. De mihez kezdünk ezek után? Kísérjük meg legyőzni az öregedést? Próbáljuk meg kicselezni a halált? Tegyük az embert istenné? A világhírű jeruzsálemi egyetemi tanár, Yuval Noah Harari elgondolkodtatóan és világosan vázolja fel az emberiség lehetséges jövőit, és hogy miként válhat a Homo sapiens Homo deusszá.”

Mint a III. kötetben bizonyítom, sehogy, mert isten nincs, hogy tudnánk azzá válni! Támadtak azonban hasznos gondolataim is.

Az első gondolatom: Így kell ezt csinálni. Két könyv, az első héberül, a második angolul, és világhírnév. Igaz, lehet, hogy a világhírnév megelőzte a könyveket. Vagy mint Salman Rushdie: megírt két-három könyvet és világhírnév. Igaz, angolul írta, és a fundamentalista iráni ajatollahok kiátkozták. Ettől a népszerűsége minden vallás mennyei fölé emelkedett. Aztán még 7-8 könyv, és úgy előntötte a pénz, hogy hosszan hallgatott.

A második gondolatom: valóban remek eszméket vethetett papírra, mert egyes megállapításait a Sanders-Varufakiszt kettős, meg más is visszhangozza, mint például:

„A XXI. századi élet legfontosabb ténye az, hogy *az emberek hackelhető állatok* lettek. Ha elég adatod van és elég a számítási kapacitásod, akkor meghackelheted az embereket és jobban megértheted őket, mint ők értik saját magukat. Megjósolhatod a döntéseiket, manipulálhatod a vágyaikat és bármit eladhatsz nekik, amit csak akarsz, legyen az *politikus vagy árucikk*. Ez azt jelenti, hogy az adat válik a legfontosabb erőforrássá a világon.”

Most veszem csak észre, hogy az idézet az új könyvével foglalkozó interjúból ered. Tessék elgondolkodni rajta: vajon, hogy függenek össze ezek az újító jellegűnek mondott gondolatok?

Na mármost, *az ember manipulálható állat* megfogalmazással már a III. kötetünkben találkoztunk, a bármit eladhatsz nekik pedig kicsit fentebb, az Investigatory Powers Act 2016-ról folyó értékelésben feltűnt már, majdnem szó szerint azonos megfogalmazásban: „...el tudnak adni nekünk bármit, terméktől kezdve politikáig, politikusig.” A kérdés már csupán annyi: ki kitől lop?

Kalandozzunk tovább az új könyvvel kapcsolatos elgondolásai körül. Azt mondja a mesterséges intelligenciáról, hogy „...emberek százmillióit fogja kilökní a munkaerőpiacról, létrehozva ezzel egy új társadalmi csoportot, a *‘haszontalan osztályt’*. Az emberek elvesztik majd a vagyonaikat és a politikai erejüket. Ezzel egy időben a biotechnológia fejlődése lehetővé teszi majd, hogy néhányan szuperemberekké fejlesszék magukat.”

Végre – rajtam kívül – más is úgy gondolja, hogy *haszontalan, munkanélküli társadalmi réteg jön létre*, nemcsak a mesterséges intelligencia, hanem a robotizáció, komputerizáció, biotechnológiák, nanotechnológiák, előre nem is látható termelési forradalmak miatt. Világszerte beindult a folyamat, előkelő helyet foglal el benne az USA, amelyiknek vadbarom elnöke nem lát tovább az orránál: világméretű gazdasági harcot indít a már csak „hagyományosnak” tekinthető iparágak „olcsó országokból” történő visszatelepítéséért. Neki angolul kell szólni: „Your stupidity has no bounds!”

Harari is így gondolja: „Donald Trump 2016-ban azzal rémisztgette a saját választóit, hogy a mexikóiak el fogják venni a munkájukat, és megígérte, hogy *falat épít Mexikó felé*, de Trump *soha nem mondta azt a választóinak, hogy a robotok fogják elvenni a munkájukat, és hogy inkább tűzfalat kellene építeni a kaliforniai határra.*” Ahol a Szilícium-völgy székel.

Remélem, egyszer megértem, hogy a zseni Harari miért csak a biotechnológiákkal foglalkozik a mesterséges intelligencia mellett. Egyszerűsít? Talán, de ezzel ködösít is. Az se világos, mit ért a technológia *bomlása* alatt?

A Trump idiotizmusát hangsúlyozók táborát bővíti az ismerősöm barátja, amikor így ír a vámháborúról: „...mi rengeteget veszíthetünk ezen. Az Adidas már hazaköltözött Kínából Ansbachba és ott gyárt gyorsan, automatikusan, nulla szállítmányozási költséggel. Az adó az egyetlen, ami itt [Magyarországon] tarthatja őket [a multikat]. Persze, amíg nem egységesítik.”

Vajon végleg győzhet a világcsászár anti-globalizációs nacionalizmusa?

Az ismerős véleménye. Magyarországról beszél: „Mit fogunk lépni, ha az összeszerelő üzemeket robotizálják, a dolgozók nagy részét elbocsátják? Gazdaságunk túl monolitikusan támaszkodik erre az ágra. A nacionalizmus ezekről a problémákról hallgat, és nem is lehetnek megoldási javaslatok. *Orbán nacionalizmusra fókuszálása a kétezres évek sarló-kalapács szemlélete.* Ha nem kezdünk el most odafigyelni ezekre a kérdésekre, akkor a jövőben sem tudunk majd előre lépni, *megmaradunk a feltörekvő gazdaságok halmazában, vagy még onnan is kipotyogunk.* Nem hogy azt a hatalmas szemléletváltást nem látom, ami ehhez kellene (pl. az oktatás reformjához – mi inkább a lövészet bevezetésével bíbelődünk), de még a probléma regisztrálását se nagyon. Tényleg megengedheti egy kis ország magának, hogy nem érdekli a nagyvilág, nem ismeri azt valójában (a celebek szintjén túl), nem tart lépést vele?”

Szerény véleményem szerint összeomlunk!

Szinte új fejezetet kellene nyitnom annak a gondolatnak, amelyik Hararitól származik, és amellyel a The Atlantic cikke – [„Why Technology Favors Tyranny”](#) (Miért favorizálja a technológia a zsarnokságot) – foglalkozik. A cikk azt a gondolatot fejt ki, hogy a [szerintem soha meg nem született] demokrácia történelmileg csak pillanatokra létezett, előtte évezredekken keresztül önkényuralmi rendszerek uralkodtak a világon. Ezért (is) törekeny. Az orosz, kínai és kubai forradalmat olyan emberek hajtották végre, akik fontosak voltak a gazdaság számára. Trumpot és a Brexitet olyanok támogatták, akik még rendelkeztek politikai hatalommal, de féltek, hogy elveszítik a gazdasági értéküket. A XXI. században valószínűleg olyanok lesznek a populista lázadás alanyai, akik nem a kizsákmányoló elit ellen fognak felkelni, hanem *az ellen a gazdasági elit ellen, amelynek nem lesz többé szüksége rájuk!* Könnyen veszteség lehet az eredmény: sokkal nehezebb az irrelevancia, mint a kizsákmányolás ellen harcolni.

Mégiscsak érdemes ezzel a tudóssal foglalkozni, teljesen összeesengenek ezek a sorok az én véleményemmel!

Mégis a cikk egy kis szakaszára figyeltem fel igazán. Leírja a sakk-automaták közötti csaták legújabb, fantasztikus eredményét. Csupán két évtizede vert meg először világbajnokot sakk-automata. Két éve, majd tavaly következett be az újabb elképesztő fordulat: 2016-ban a Stockfish 8 nevű masina megnyerte a sakk-komputerek világbajnokságát, majd a Google AlphaZero gépe jól elverte a Stockfish 8-at. És most tessék figyelni: a vesztesbe betáplálták a sakktörténelem minden tudását, és több évtizedes versenytapasztalata volt, az AlphaZero-t viszont nem tanította ember, hanem „...a legfrissebb gépi tanítási elveket alkalmazta, hogy megtanítsa magát sakkozni, saját magával játszva.” És mindezt négy óra alatt. A két gép 100 játszmát játszott le, ebből az AlphaZero 28-at megnyert, 72 esetben döntetlent ért el, egyetlen játszmát se veszített el. Mivel az AlphaZero semmit sem tanult embertől, győztes lépései és stratégiája jórészt szokatlannak tűnt az emberi szem számára. Leírhatók *kreatívnak, ha nem egyenesen zseniálisnak.*

Jól meg tetszettek kapaszkodni a székekben? El tetszik tudni képzelni, milyen forradalmi változások fognak bekövetkezni egy generáción belül az emberiség életében, a tanulástól kezdve, termelésen keresztül, szórakozásig? Vagy akármiben, amit el tetszik tudni képzelni?

Akik még nem láttak robotokat (nem lehet ilyen olvasóm!), azok részére felvonultatok ilyen bravúr-példányokat!

A világ 10 legjelentősebb robotja [itt látható](#). Csak angol szöveggel, beszéddel mutatják be az elképesztő technikai csodákat. Sok-sok érdekesség, hasznosság, és *meglepően sok ostobaság*. A második-harmadiktól kezdve vártam, mikor jelenik meg autót vezető robot. Meg is jelent az *ostobaság mintapéldánya*. Mintha az autóipar nem oldotta volna meg már az ember-robot-minden nélküli autóvezetést.

Nem értem a mindenáron embert utánzó robotokat sem.

Végül teljesen mellbevágott a lövöldöző robot. Nemcsak mert gazemberség (másutt is foglalkozom vele), hanem mert *ostobaság a markolattal, elsütő kakassal rendelkező fegyver, és az azt markoló emberiként megalkotott kéz, a kakasba nyúló ujjal. Emberek, ez sült idiotizmus!*

Csendben jegyzem meg, hogy ma reggel beszélgettem telefonon a Telekom ügyfélszolgálatának mesterséges intelligenciával kreált „hölgyével”, aki szépen eligazított a fárasztó, kacifántos telefon-automaták helyett, hogy ki az illetékes, és kapcsolt is hozzá, megköszönve a beszélgetést: „segített új ismeretek megszerzésében, a fejlődésben” – mondta.

Kedves ismerős küldözgeti tovább a róla szóló linkeket, de talán elég lenne belőle. Ő mindenesetre még írt nekem pár sort az Indexnek a tudóssal folytatott [interjújáról](#):

„Lehet, hogy Orbán vagy tanácsadói olvasták az előző két könyvét, azt viszont Harari itt világossá teszi, hogy az urbánus legendával ellentétben nem adott Orbánnak tanácsot. Meglepő is lenne, hiszen nagyon ellentétes filozófiát képviselnek.” Idézi a filozófust:

„Soha nem adtam tanácsot Orbán úrnak, sem vele, sem más magyar politikai vezetővel nem álltam kapcsolatban. Egyébként minden vezetőnek az lenne a tanácsom, hogy ne vezesse félre az embereket a múlttól szóló nosztalgikus fantáziákkal. Inkább gondolkodjon komolyan a jövő problémáiról. *Az emberiség ma három fő problémával néz szembe: a nukleáris háborúval, a klímaváltozással és a technológiai töréssel.* Még ha sikerül is megakadályoznunk a nukleáris háborút és a klímaváltozást, a mesterséges intelligencia (MI) és a biotechnológia együttesen teljesen fel fogja forgatni a munkaerőpiacot, a globális rendet, de még a saját testünket és elménket is. Ha egy populista vezér olyanokat mond, hogy „az én országom az első!”, mindig kérdezzék meg: „Mi a terve a nukleáris háború megelőzésére, a klímaváltozás megállítására, az MI szabályozására? Úgy gondolja, hogy egy ország önmagában képes kezelni ezeket, globális együttműködés nélkül?”

Megérkezett Harari könyve, a „21 lecke a 21. századra”. Azonnal elkezdtem olvasni, és az első 25 oldal csalódást okozott. Sugárzik belőle a liberalizmusba, szabadpiacba vetett hit. Becsuktam volna olvasatlanul, mint mostanában más könyvvvel is tettem, de folytatom, két oknál fogva: egyrészt kíváncsi vagyok a világhírnév okára (lehet, hogy a liberalizmusba vetett hite az), másrészt a 25. oldalon találtam olyan bekezdést, amelyik vigaszt jelent. Idézem:

„Egy ilyen oligarchiára épülő rendszerben mindig van valami válság, ami előbbre való az olyan unalmas dolgoknál, mint az egészségügy vagy a szennyezés. Ha a nemzetet külső invázió, vagy ördögi felforgató elemek veszélyeztetik, ugyan kinek van ideje a túlszúfolt kórházakkal vagy a szennyezett folyókkal foglalkozni? Egy végtelen válságfolyam megalkotásával a korrupt oligarchia az uralmát is a végtelenségig biztosítani tudja.”

Van mit gondolkodni ezen a bekezdésen! Vajon Orbán annyira lényeges, hogy miatta született ez a bekezdés, vagy netán Harari így adott tanácsokat neki?

Közbevetőleg jegyzem meg, hogy már ez a 25 oldal is nagy kérdőjeleket ébresztett bennem: lehetséges, hogy a liberalizmus/neoliberalizmus pusztító barbarizmusát a Harari-hoz hasonló világ-hírességekkel szemben jobban látja Pogácsa Zoltán és jómagam? Bizony, bizony, mondom néktek,

úgy tűnik, ez a szomorú (mert még mindig ők győznek) és melldüllesztő (mert mégiscsak benne vagyok) igazság!

Tovább olvasva a könyvet, sok minden világosabbá válik.

Az egyik legfontosabb észlelésem – szégyellem leírni is -: én se vagyok mentes a több évtizedes beidegződések káros maradványaitól. Hamar rájöttem, hogy meleg, elég volt a fülszőveget kísérő arcképére, majd az ajánlása első szavára – Férjemnek... – ránézni, és egyértelmű volt a helyzet. Már ezzel ámulatba ejtett, majd a könyve első negyedében vallomásszerűen meg is írja. A meglepő mindebben, hogy a nagy elismerés mellett, amiért ezt meg merte tenni, idegenkedés is ébredt bennem. Hiába írom, vallom, hogy a melegség végre elfogadott emberi érzelmvilág, valami barbár beidegződés nem enged fel bennem. Gyalázat! És bocsánat Harari, és minden nyilvánosságra lépő melege szörnyű világunknak.

A liberalizmust is szélesebb értelemben kezeli, mint a Hayek-Friedman duó által megalkotott gazdasági liberalizmus, és a múlt század hatvanas-hetvenes éveiben a világra szakadt, Színész – Vaslady páros által feltámasztott, és neoliberalizmus néven ismertté vált gazdasági átok. Harari a francia forradalom és más emberi szabadságjogokról álmodók csapdájába esik, amikor azokat, valamint az azokra épülő (szerintem soha meg nem valósult) demokráciákat kezeli liberális világ-szemléletnek. Nemcsak az ő baja, *az álmvilágokban ringás mindig világméretű bajokhoz vezet.*

A világsiker titkai kérdésben is sűg: köszönetet mond a nagyszerű PR-program kidolgozójának. Tehát: angol, PR-támogatás, ismert pozíció (egyetemi professzor), széleskörű ismeretség a témakörrel foglalkozók körében. Plusz jól és jól kell írni.

Meglep azzal a feltételezéssel, hogy a technológiai fejlődés eljuthat odáig, hogy felvevő piacra nem is lesz szükség: a robotok fejlesztik a mesterséges intelligenciát, az a robotokat, és így tovább, a végtelen spirálig. Nem írja, de kérdem: és a végén mindent kilőnek Elon Musk rakétaival az űrbe? És az emberiség közben éhhalállal kihál?

Itt az ideje, hogy áttekintsük a fentiekén túl, milyen leckékkel is látja el Harari a világot az új könyvében?

Az interjúiból már ismert, az oligarchiára épülő rendszerekkel foglalkozó elmefuttatását az abból következő korrupcióval, rosszul működő szolgáltatásokkal, burjánzó törvénytelenességgel, végül növekvő egyenlőtlenséggel folytatja. Egyik meglepő állítását idézem: „Egyes felmérések szerint Oroszország egyike a világ leegyenlőtlenebb országainak, mivel a vagyon 87 százaléka a lakosság leggazdagabb 10 százalékának kezében koncentrálódik.” (25)

Több helyütt foglalkozik Izrael hibáival. Rendkívül izgalmas ezeket okos zsidótól hallani. Lehet, hogy végre megérttek valamit abból, miért is veszi körül szakadatlan gyűlölet a zsidókat, az agybéli különlegességeken túl? El is döntöttem, hogy az ilyen jellegű megjegyzéseit egy helyen, itt gyűjtöm össze, az oldalszámok megjelölésével. Tehát:

„A fundamentalista izraeli zsidók még rajtuk [nacionalista – vallási törekvéseken] is túltesznek, és 2500 évvel ezelőttre, a bibliai időkre vágynak vissza. Az izraeli kormánykoalíció tagjai nyíltan beszélnek arról, hogy ki kellene terjeszteni a modern Izrael határait, hogy azok jobban megközelítsék a bibliai Izraelét, újra hatályba kéne helyezni a bibliai törvényeket, sőt újra felépíteni Jahve jeruzsálemi templomát az Al-Aksza mecset helyére.” (27)

Egyetlen bekezdés után eltévedtem, általános témákkal folytattam. Nem a zsidóságra koncentráltan folytatom „Okosakat mond...” felkiáltással az általam is pozitívnak tartott megállapításainak gyűjteményét.

A liberalizmus dicséretét a szabadság témaköréhez csatolja. Érdekes megállapításai vannak az alapvető tévedése mellett, miszerint a liberalizmus a követendő eszme. Világossá tudja tenni olvasói számára – számomra legalábbis –, hogy a választások és népszavazások nem racionalizmust, hanem érzelmeket tükröznek. Nem szabadott volna például a Brexit-et népszavazásra bocsájtani, mert a szavazók döntő többsége nem rendelkezett a helyes döntéshez szükséges közgazdasági és politikai ismeretekkel. Gyorsan hozzáfűzöm: meg is van az eredménye,

tömegek követelnek újabb népszavazást (én: azt is minek?), mert Nagy-Britannia politikai zsenijei képtelenek megoldani a csomót. Nincs köztük Nagy Sándor kaliber. Eljut odáig, hogy a technológia forradalom olyan, mesterséges intelligenciával rendelkező számítógépekhez vezet, amelyek algoritmusai feleslegessé fogják tenni az intézmények jelentős részét, és jobb döntéseket lesznek képesek hozni, mint az emberek! Nem lesz értelme a választásoknak, a szabadpiacnak (én: Rájött? De csak azért, mert átveszik a döntők szerepét az algoritmusok, így nem lesz a szabadpiacra se szükség, akár eddig, más okoknál fogva.), „...ahogy a legtöbb (én: hm, miért nem minden?) vallásnak és műalkotásnak sem.” Műalkotásoknak miért nem? Az lehet a munkanélküli osztály egyik mentsvára: készíteni és csodájára járni!

A robotoktól való félelem sok szempontból indokolatlan. Nem alakul ki bennük félelem, gyűlölet és kegyetlenség. (én: biztosak lehetünk ebben?) Ha létre is jönnének harcoló robotok, az igazi problémát nem a robotok mesterséges intelligenciája jelentené, hanem emberi gazdáik természetes ostobasága és kegyetlensége. Kérdés, hogy is kezeljem a professzor meglátását? Valamelyik írásomban már foglalkoztam az USA hadseregének robot-katonáival, amelyek még „csak” ott tartanak, hogy felismerik az idegen fegyverest, de parancsot kérnek a tüzelésre. Mint a drón-kezelők. Akkor még csak jövőképbe tartozott, hogy eljön az idő, amikor maga el is dönti, öljön-e, vagy sem. Akkor most miről is beszélünk?

Érdekes az intelligencia és tudat különbözősége körüli eszmefuttatása. Intelligencia = problémamegoldás képessége. Tudat = észlelés, eszmélet, értelem. A számítógép nem rendelkezik saját tudattal. Nem lehet azonban kizárni, hogy a mesterséges intelligencia saját érzéseket fejlesszen ki. Ezzel ellent is mond az egy bekezdéssel feljebb említett határozott tagadásnak, amit meg is kérdőjeleztem. A további részletezéstől el is tekintek. Szerintem a választ a kvantumbiológia tudósai fogják megmondani, remélhetőleg a nagyon közeli jövőben.

Amíg a kvantumbiológia nem mondja ki a végső szót, nem tudom hová tenni a könyvben elhangzó abszurdumot: „A veszély abban rejlik, hogy ha túl sokat fektetünk a mesterséges intelligenciába, és túl keveset az emberi tudatosság fejlesztésébe, előfordulhat, hogy a számítógépek rendkívül kifinomult mesterséges intelligenciája csupán *az ember természetes ostobaságának* hatalomra jutását szolgálja majd.” Ha egyszer nem kizárt, hogy a MI saját érzéseket fejlesszen ki, és ha a gépi tanítás szuper-intelligenciával áldotta meg a sakk-komputer-csodát, akkor a robot is képes lesz saját érzés-érzelmi világának csodálatos ívű fejlesztésére.

Úgy látom, kedves tudósunknak se teljesen világos a technológia jövőképe!

Botladozik ugyan, egyben azonban tökéletesen igaza van, és pedig amikor kijelenti, hogy

„A big data algoritmusai azonban a szabadság elfojtásával párhuzamosan a valaha volt legegyenlőtlenebb társadalmakat hozhatják létre. Minden vagyon és hatalom egy kicsiny elit kezében koncentrálódhat (én: fog koncentrálódni), míg az emberek többsége nem kizsákmányolástól fog szenvedni, hanem valami sokkal rosszabbtól: *a jelentéktelenségtől*.”

Az egyenlőtlenség kérdését tovább fejtegetve kijelenti, hogy ha az élet meghosszabbításának, illetve a fizikai és kognitív képességeknek a fejlesztése sokba fog kerülni (én: amit jó szociális ellátó rendszerrel lehet meggátolni!), akkor az emberiség két külön kasztra (én: lentebb fajt is ír, ami nonszensz, az emberiség egy faj!) válhat szét. „2100-ra a leggazdagabb egy százalék birtokolhatja nem csupán a világ vagyonának, hanem szépségének, kreativitásának és egészségének nagy részét is.”

Sokkal bátrabb lehetne: nyugodtan kijelenthető ez akár 2050 körülre is!

Közbevetőleg egy vélemény a mesterséges intelligenciáról⁶¹: „A mérföldkő elérkezett – okosból intelligens, városból ökoszisztéma, tudásmegosztásból konzultáció.” [Fehér Katalin](#) publikálta az érdekes academia.edu tudományos fórumban, amellyel magam is elkezdtem barátkozni. Három írásom már befogadta.

Idézem a cikk bevezetőjéből:

„A tanulmány célja értelmezni azt a mérföldkövet, mely az okos eszközöktől és szolgáltatásoktól átvezet a mesterséges intelligencia korai szakaszába. Ezen belül a tanulmány rávilágít azokra a jelenségekre és kérdéskörökre, melyek egyre inkább befolyásolják a kormányzati és üzleti döntéshozást, melyek ökoszisztéma-alapú megközelítései támogatják a komplexember-gép alkotta valóság létrehozását annak felelősségi és filozófiai kérdéseivel, illetve külön tárgyalja az edukáció és az érzékenyítés szerepét a jövő-konzultációban. A tanulmányban bemutatott kutatási eredmények rámutatnak az életminőség, mint legfőbb cél jelentőségére és arra is, hogy már nemcsak az ember felől merülnek fel filozófiai és episztemológiai kérdések, hanem az ember alkotta mesterséges intelligencia felől is. A tanulmány végül rövid esetekkel zárul – elsőként megvizsgálva a privát és a nyilvános adatok szerepét a megfigyelési kultúrában, ezt követően pedig elemezve a funkcionalitásra és a szórakoztatásra épülő társadalmi sci-fi konzultációs lehetőségeit. Konzekvenciaként fogalmazódik meg a tanulmány zárásaként, hogy a célul kitűzött életminőség-javítás milyen etikai és felelősségi kérdésekkel jár – már nemcsak az ember, hanem a vele egyre inkább szimbiózisban létező és már önkritikát is gyakorló mesterséges intelligencia számára.”

A bevándorlás (én: migráncsok) kérdésében ő sem meri nevén nevezni a bajok alapokait, gyökereit, egyrészt a sok évszázados gyarmatosítást, ami fő oka az Észak-Dél közötti éles differencia és ellentét kialakulásának, másrészt az USA terrorellenes terrorháborúit, ami számos iszlám ország összeomlásához, és tömeges kivándorláshoz vezetett. Fő gondolatmenete, hogy *ma már nem rasszizmus a gyűlölet generátora, hanem a kulturizmus*. Ma már a politikusok kénytelenek elfogadni a tudományos megállapításokat, amelyek szerint nincs lényeges biológiai különbség fehér és néger, barna, sárga, őszindian között, viszont jelentősek a kulturális különbségek.

Visszatérve Hararira: Utal Trump „szarfészek” kiszólására, amivel több szegény országot becézett, valamint arra a vádjára, hogy a mexikói bevándorlók nem a legjobbak, hanem a problémák hordozói, drogoznak, bűnöznek, erőszakelkövetők. *Rasszizmus, amit a világcsendőr vezér művel*.

A mi drágalátos vezérünk is ritkán meri (de meri) rasszista szlogenekkel gerjeszteni a gyűlöletet, kénytelen az európai-keresztény kultúránk védelmezőjének vitézi szerepében tetszelegni!

Ha Európa – ami most a bevándorlók célterülete – megtalálja a középutat a kapuk nyitvatartása mellett az azt ellenzők destabilizációjának elkerülésével, globális példát mutatna, ami segítene csillapítani a terrorizmus miatti hisztériát.

Csupa öröm a professzor terrorizmusról hangoztatott véleményét olvasni! Elég pár sorát egymáshoz kötni: „A terroristák az elme manipulálásának mesterei. (...) ...elképesztő aránytalanság van a terroristák valódi ereje, és az általuk keltett félelem között. (...) Kizárólag mi győzhetjük le saját magunkat azzal, ha túlreagáljuk a terroristák provokációit.”

Remekül támasztja alá a véleményem, és azt, hogy ami uszítás ma Magyarországon folyik, az bűn nemcsak a menekültekkel, hanem az ország népével szemben is: mérgezi a levegőt is, lassan lélegzetet venni se mer az ember! *Az ostoba gazemberség csimborasszója!*

A háborúval foglalkozó nagyfejezet alcíme: „Sose becsüld alá az emberi ostobaságot.” Nekem mondja? Aztán hibáztat is, mindjárt hozzácsapom a megjegyzéseim a kicsit lentebb összegyűjtött tévedéseéhez.

Az ott általa javasolt alázat az egyetlen, ami a háború témakörből ered, és amivel itt, a pozitív szakaszban foglalkoznunk érdemes. Elismerésre méltó, hogy Izraelt is jól megdöbálja kövekkel. Felsorol jó pár fellegekben járón dicsekvő népet, vallást, majd így ír Izraelről:

„Nekem személy szerint nagyon is ismerős az efféle beképzeltség, mert a saját népem, a zsidó nép ugyancsak a legfontosabbnak gondolja magát az egész világon. Legyen szó bármilyen emberi vívmányról vagy találmányról, pillanatokon belül maguknak fogják tulajdonítani.” Majd:

„De a judaizmus fő áramlata is egészen komolyan gondolja, hogy az egész kozmosz csak azért létezik, hogy a zsidó rabbik tanulmányozhassák a szent iratokat, és ha a zsidók felhagynak ezzel a gyakorlattal, az univerzumnak is vége lesz. Kína, India, Ausztrália, de még a távoli galaxisok is megsemmisülnek, ha a rabbik Jeruzsálemben és Brooklynban nem vitatkoznak többé a Talmudról. Ez az ortodox zsidók hitének központi eleme, és bolondnak tartják, aki kételkedni mer benne.”

Micsoda istentelen ostobaság!

És hozzáteszi, hogy a szekuláris zsidók is hisznek abban, hogy a zsidók a történelem főhősei, és tőlük ered az emberi erkölcsiség, spiritualitás és tanulás.

A tanulással egyetértek.

Tovább! Minimalizálja a judaizmus történelmi jelentőségét: „...mindig is törzsi hagyomány volt.” majd kijelenti, hogy az ortodox zsidó tanítás a mai napig úgy tartja, hogy a zsidók természet-től fogva felsőbbrendűek más embereknél. Pedig „A héber Ószövetség is úgy vált a globális emberi kultúra egyik sarokkövévé, hogy magáévá tette a kereszténység, és belevette a Bibliába.” Szerinte nagy kár, hogy nem a Talmudot vitte tovább, ami jóval megértőbb és irgalmasabb, mint az Ószövetség. Csak nem az Ószövetség tette olyanná – merevvé, kegyetlenné – a kereszténységet, mint amilyen?

Mind rondább dolgokat közvetít a világnak a zsidóságról. „Az Ószövetség, a Talmud és sok (bár nem az összes) rabbi úgy tartja, hogy egy zsidó élete többet ér egy gójénál, amiért is például a zsidóknak szabad megszentelté tenniük a sábbátot egy zsidó életének megmentése érdekében, egy gój miatt azonban tilos (Babiloni Talmud, Jómá 84:2).”

És következik a legsúlyosabb csapás. Állítja, hogy az első feljegyzett eset az emberi történelem során, amikor vallási kötelességként írják elő a népirtást, amint a Biblia teszi (eredeti helyesírás): „Ne hagyj élni csak egy lelket is. Hanem mindenestől veszítsd el őket. a Khitteust, az Emoreust, a Kananeust, a Perizeust, a Khivveust és a Jebuzeust, a mint megparancsolta néked az Úr, a te Istened.” (Mózes V. könyve 20:16-17) Ellenőriztem: Károli fordítás. És tele van a környéke csak kissé szolidabb utasításokkal: pl. a 20:14 így szól: „De az asszonyokat, a kis gyermekeket, a barmokat és mind azt, a mi lesz a városban, az egész zsákmányolni valót magadnak prédáldjad: és fogyaszsd el a te ellenségeidtől való zsákmányt, a kiket a kezédbe ad néked az Úr, a te Istened.” Tehát rablásra, erőszakra ad parancsot a zsidók istene!

Kihúzza a pódiumot azon zsidók alól is, akik a judaizmusnak tudják be az emberi erkölcsiség megteremtését. Rámutat, hogy amikor a judaizmus még állatok feláldozását és egész emberi populációk kiirtását követelte meg, Buddha és Mahávíra (a dzsainizmus megteremtője) már arra tanították követőiket, hogy nemcsak embereknek, de semmilyen érző lénynek, még a rovaroknak sem szabad ártani.

Fentebb Izrael hibáira vonatkozó megállapításaival foglalkoztunk. Most egyéb tévedéseire mutatok rá. Hangsúlyozva, persze, hogy én is tévedhetek. Tehát szerintem több kérdésben nincs igaza, a prűszkölésemet már kiváltott liberalizmus-szereteten túl.

A 41. oldalon azt állítja, hogy a munkanélküliség az USA-ban történelmi mélyponton van (mármint, hogy a legalacsonyabb mértékű). Nem lenne tisztában, hogy az USA-ban a munkastatisztikai rendszer csal? Olyan rovatot szerepeltet „tényleges munkanélküliek” címen, ami a valóban munkanélküliek töredékét tartalmazza?

A Szovjetunióval kapcsolatban kijelenti, hogy – az információfeldolgozásban elmaradva (mintha Kornait olvasnám!) – a szovjet gazdaság messze az amerikai mögött kullogott. (67) Biztos van benne igazság is, de nem ismeri, hogy a szovjet gazdaság teljesen kettészakadt: az erőforrásokat (anyagi, pénzügyi és szellemi) csak a hadiipar tudta koncentrálni, ezért a polgári jellegű javak számottevően lemaradtak (kivéve a legfontosabb szolgáltatásokat: oktatás, egészségügy, lakásépítés, vasúti- és légi közlekedés). Az „elmaradott” szovjet ipar sokáig vezetett a rakéatechnikában, űrhajózásban, tankok és kézfegyverek, sorozatrakétavetők (Katyusa) gyártásában, atomtengeralattjárók építésében. A nukleáris fegyverek gyártásában is hamar ráléptek Amerika tyúkszemére, több atom- és hidrogénbombát, és a legnagyobb hatóerejű hidrogénbombát ők

állították elő, az utóbbit a később ellenzékbe vonuló, és ezért világhírnév magaslatára emelkedett Szaharov vezetésével alkották.

A 160. oldalon a háborúról filozofálva sorozatban téved. Kisebb baj, hogy az általa egy-két oldallal előbb kifejtettek szerint a XXI. században a háború *veszteséges üzlet*, és csak az emberek önpusztító hajlama, ostobasága vezet háborúkhöz. Ha üzlet alatt a háborúknak az egész társadalomra gyakorolt pusztításait érti, akkor rettenetesen igaza van, ha viszont csak a hadiipart tekinti annak, akkor súlyosan téved: annak a nyeresége mindig is, ma is, tehát a XXI. században is elképesztően magas. Ez a magas profit dönt el mindent az USA-ban, ami tovább gördül az egész világon, vagy szövetségesként, vagy valós, illetve annak bélyegzett, kikiáltott ellenségként. Nagyobb baj, hogy szerinte hiba mind a háborútól való félelmet, mind annak elkerülhetőségét hirdetni. Nagyon nagy hiba történész-filozófus részéről azt állítani, hogy a hidegháború békés lezárása bizonyítja, hogy a legnagyobb konfliktusoknak is véget lehet vetni. Sajnos nem olvassa ennek a sorozatnak az I. kötetét, ahol eredeti amerikai dokumentumokkal és statisztikai adatokkal bizonyítottam, hogy még meg sem száradt a tinta a „fegyverkezési stop” dokumentumain, az USA katonai-hadiipari gőlemjei máris meghírdették annak újabb szakaszát. (Fentebb már foglalkoztam vele, utaltam Wolfowitz 1992 évi stratégiai terveire.⁴⁴) Az a gondolatmenete pedig, amit kénytelen vagyok idézni, hogy felháborodásom világossá váljon, egyszerűen gyermekien: „Sőt, kifejezetten veszélyes feltételezni, hogy elkerülhetetlen egy újabb világháború. Ez önbeteljesítő jóslat lehet. Ha az országok abból indulnak ki, hogy a háború elkerülhetetlen, spirálszerű fegyverkezési versenybe kezdenek, bármilyen konfliktusban elutasítják a kompromisszumot, és csapdát sejtnek minden jóindulatú gesztusban. Ez aztán garantálja, hogy tényleg kitör a háború.” *Ez a „ne fessd az ördögöt a falra” babona világa*, Harari úr!

A háború lehetetlenségében pedig naivitás hinni, „semmilyen isten vagy természeti törvény nem óv meg bennünket az emberi ostobaságtól.” – írja. Orvossággént az *alázat*ot javasolja. Ne hordjuk fenn nemzeti, vallási, kulturális orunkat!

Világhírű professzor írja mindezt. Aki ezek szerint nem tud a tőke végtelen kapzsiságáról, a hadiipari profit embertelen magasságáról, a mindenki mást leköpi fehér amerikai eszméről, a kulturizmust csak „terepszínű lepelként” felvett átütő rasszizmusról, a gyűlöletkeltés mesterien ördögi, hitleri, trumpi, orbáni stratégiájáról.

A 170. oldal ismét megkérdőjelezi ismeretei megalapozottságát. A monoteizmust átoknak tartja a politeizmussal szemben. Úgy véli, hogy a politeizmus általános vallási türelmet hordozott magában, míg a monoteisták abban hittek, hogy az ő istenük az egyetlen isten (az *egyetlen igaz isten*, mondta nekem a Jehova Tanúi egyik bunkó híve, elküldtem...), és ahogy a kereszténység és az iszlám terjedt a világban, úgy terjedtek a keresztes háborúk, a dzsihádok, az inkvizíció és a vallási diszkrimináció is. Rendkívül gyér megalapozottságú teória, a két vallásra vonatkozó valós igazságtartalmat kiterjeszti minden monoteista vallásra. Súlyosbítja a hibát, hogy a hinduizmusról politeista vallásként beszél, Asókáról pedig azt állítja, hogy „számtalan vallástól, szektától és gurutól nyüzsgő birodalom uralkodója volt, aki Kr.e. 250 körül toleranciarendeletet adott ki. A helyzet viszont az, hogy Radhakrishnan és más nagy indiai gondolkodók szerint is, a hinduizmus monoteista vallás, Asóka pedig éppen Kr.e. 250 körül tette államvallássá a monoteista buddhizmust. Szerepe lehetett a buddhizmus istenhitté válásában is. Hogy is írtam le ezt a folyamatot a III. kötet „Buddhizmus és dzsainizmus” alfejezetében?

Idézem:

„Annyira más a Buddha által hirdetett ateistának tekinthető hitrendszer, és az abból faragott vallás, hogy kísérletet sincs értelme tennem az összehasonlítására! A Buddhával foglalkozó Wikipédia-lap⁴⁰ részletes leírásokkal áll mindenki rendelkezésére, aki az istenné varázolt Buddha életével, röpködéseivel, lábnymaival, hamisított tanításaival meg akar ismerkedni.

Törtem a fejem, miként zajlott vajon le ez a színváltás? Az első gondolatom mindjárt telitalálatnak bizonyult. Nem is értem, ez másnak miért nem jutott az eszébe? Asóka király alatt vált államvallássá. Megnéztem, mikor is hirdette Buddha a tanításait? A legújabb kutatások szerint – mondja a fenti Wikipédia-lap – Kr.e. 445 és 400 (a halála éve) közé tehető. Mikor élt Asóka? Kr.e. 304-től és 232-ig. *Ha száz-százötven évvel Buddha halála után „alakították át” a buddhizmust, az*

*pontosan Asóka uralkodása előtt kezdődött, és alatta zajlott. Tévedés kizárva! Asóka érzékelte, hogy a kasztrendszer alóli szabadulás, és az emberek befelé fordulását propagáló buddhizmus hívei rendkívül gyorsan szaporodnak, és hogy a (valószínűleg hindu!) papság már dolgozik az uralkodók számára kedvezőbb alternatíva kialakításán, egyszerűen államvallássá tette azt, ugyanakkor támogatva a papságot a vallássá formálás izzasztó munkájában: végül is *szolgalelkekre volt szüksége, nem új önérzetre megnyíló emberekre.*”*

Idézet vége

Az igazsághoz tartozik, hogy az államvallássá tett buddhizmus mellett tökéletesnek tűnő toleranciával tűrt minden más vallást, szektát, gondolatvilágot. Harari a király *XII. szikla-rendeletére* utal, ami valóban toleranciát hirdet.⁴¹ Ezt azonban nem a monoteizmussal szemben teszi, hanem amellet fogad el minden mást is. Bár ilyen uralkodói (kormányai) lennének mai világunknak! Hogy a monoteizmust preferálta, annak bizonyítéka, hogy – számomra is meglepő módon – az akkor ismert „civilizált” világ szinte minden sarkába hittérítőket küldött. Mint ugyanott írom: „...Asóka király hittérítésbe kezdett, buddhista misszionáriusokat küldött öt nyugati uralkodóhoz: a szíriai Antiochos Theos-hoz, az egyiptomi Ptolemaiosz Philadelphosz-hoz, a macedóniai Antigonos Gonatas-hoz, a küréné-i Magasz-hoz és az epirusz-i Sándorhoz.”

Új fejezethez érkeztünk: *az istenhez*. Nem kell itt sok időt tölteni a témával, darabokra szedtem a III. kötetben. Csupán arra hívom fel a figyelmet, mennyire jól írja le – engem alátámasztva – a szentkönyvek születését a filozófus:

„Legjobb tudásunk szerint ezeket a szövegeket nagy képzelőerővel megáldott *Homo sapiensek* írták. Csupán történetek, amelyeket elődeink a társadalmi normák és politikai struktúrák legitimálására találtak ki.”

És arra figyelmeztet, hogy a Tízparancsolat harmadik parancsát, az „isten nevét hiába ne vegyed”-et helyesen értelmezve ne igazoljuk politikai érdekeinket, gazdasági ambícióinkat vagy személyes gyűlöletünket istennel. „Az emberek gyűlölnék valakit, és azt mondják rá: ‘Isten gyűlöli’; szemet vetnek egy darab földre, és azt mondják: ‘Isten akarja’. Jobb hely lenne a világ, ha elkötelezettebben tartanánk magunkat a harmadik parancsolathoz. Aki háborút akar viselni szomszédai ellen, és elrabolni a földjüket, az hagyja ki ebből Istent, és találjon más ürügyet.”

Felsorolja a szekuláris ideálokat. Továbbadom, zárójeles megjegyzéseimmel: *igazság* (megfoghatatlan, relatív), *könyörület* (semmit sem ér, azt kellene elérni, hogy senki se szoruljon rá), *egyenlőség* (álom, elérhetetlen, különösen most, amikor világrekordokat döntögetve hatalmasodik el az emberiségen), gondolkodás, vizsgálódás és kísérletezés *szabadsága* (a vallások többsége, máig korlátlan korlátja), *bátorság* az elnyomók elleni harchoz és saját tudatlanságunk elismeréséhez (hol lehet olyanra rákérdezni, amit „illik” tudni?), *felelősség*, mivel nem hisz felsőbbrendű hatalomban, mindenért felelősség terheli, amit tesz (felmentjük ezzel a hívőket a felelősség alól?) Nem érdemes tovább részletezni.

Arra viszont feltétlenül fel kell kapnunk a fejünket, hogy Harari váratlanul elismeri – a marxizmus sztálini dogmává degradálódása ellenpontjaként – a kapitalizmus dogmává süllyedését is (186): „...a kapitalizmus is kifejezetten nyitott tudományos elméletként kezdte, amely aztán fokozatosan dogmává szilárdult. Sok kapitalista egyre csak a *szabadpiac* és a gazdasági növekedés mantráját ismételteti, *minden tekintet nélkül a realitásokra*. Akármilyen borzalmas következményekkel jár időnként a modernizáció, az iparosítás és a privatizáció, az igazhívő kapitalisták pusztá „növekedési fájdalomnak” tekintik mindezt, és bizonygatják, hogy még egy kis növekedéstől megjavul majd minden.” A professzor úr meglep ezzel, hiszen eddig ő is Hayek és Friedman liberalizmusának a talaján állt, ami ahányszor felüti a fejét, annyiszor omlanak össze országok, népek? A modern, gyilkos kapitalizmus szülőanyái ők, ideje lenne konkrétan elismerni a tévedését.

Okosakat mond a tudás és hatalom kapcsolatáról:

„...a nagy hatalom elkerülhetetlenül eltorzítja az igazságot. A hatalom sokkal inkább a valóság megváltoztatásáról, mint az átlátásáról szól. Akinek csak kalapácsa van, mindent szögnek néz; akinek pedig hatalma, az mindent olyasminnek lát, amibe bele kell szólnia. Még ha le is küzdi valahogy ezt az ingert, a körülötte lévők sosem feledkeznek meg a nagy kalapácsról, amit a kezében szorongat. (...)

A nagy hatalom tehát olyan, akár a fekete lyuk, amely eltorzítja maga körül a teret. Minél közelebb vagyunk hozzá, annál inkább ki van tekerve minden. Ha birtokába jutunk, minden szó sokkal súlyosabb lesz, ahogy a vonzásunkba ér, mindenki hízelegni akar nekünk, megbékíteni minket, vagy kapni tőlünk valamit. (...)

Aki az igazságot akarja, annak meg kell szöknie a hatalom fekete lyukából, és rengeteg időt kell vesztegetnie a periférián fel-alá járkálásra. A forradalmi tudás ritkán jut el a középpontig, mert a közép a már meglévő tudásra épül.”

A könyve vége felé járunk. Vannak benne még említésre méltó gondolatok, de már csak kettőre hívom fel a figyelmet:

Fontos a *zsidó-palesztin kapcsolatokra* vonatkozó kijelentése. Fontos, mert zsidó írja! „...az izraeliek és a palesztinok közötti békekötés legfőbb akadály, hogy *az izraeliek nem hajlandók felosztani Jeruzsálem városát*.” Íme, ez is a fentebb félbehagyott, zsidókkal foglalkozó téma!

Érdekességgént említem meg a *mítoszokról, vallásokról* szóló okfejtését, mert elmeséli a *hókus-z-pókusz születését*: Hogy érhető el, hogy az emberek higgyenek a vallási történetekben? „A papok és sámánok már évezredekkel ezelőtt megtalálták a választ: *rituálék által*. A rituálé mágikus cselekedet, amely az elvontból konkrétat, a fiktiivből pedig valóságosat csinál. A rituálé lényege a varázsigé: ‘Hókus-z-pókusz, ez az X már Y’.” Elmagyarázza, honnan ered a hókus-z-pókusz? A latin liturgiában, amikor a pap felmutat egy darab kenyeret (v. ostyát) és egy pohár bort, a kenyér felmutatását „Hoc est corpus!” felkiáltással kísérték. Ez torzult a latinul nem tudó egyszerű hívők fejében hókus-z-pókusszá. Vidám? Nevetséges? Nem, tragikus!

A továbbiakban egy-két utaláson kívül nem térünk vissza hozzá, durván megfogalmazható tehát Harari filozófiájának lényege, illetve az abból levonható következtetések:

Teljesen egyetértve Hararival abban, hogy a technológia (és bio- meg egyéb tudományok) fejlődése „jelentéktelen”, azaz *felesleges, kiszolgáltatott réteget hoz létre*, valamint előrelátva, hogy *a tőke képtelen lesz az egyenlőtlenség további növekedését megfékezni*, aminek következtében az „elszegényedett réteg” a népesség 98-99 százalékát fogja alkotni, ebből egy-két tizednek tudnak majd (magas szintű) munkát adni, tehát *teljes nyugalommal jósolható meg a totális katasztrófa*. A képtelen törekvés bolygónk elhagyására hiába fog leszűkülni a Föld vagyonát rövidesen kézben tartó 1-2 százalékra, azok se lesznek képesek távozni. A távozás technikai lehetetlensége mellett (fénysebesség többszörösének elérése, semmiből generálható, szünet nélkül működtethető energia, kozmikus sugárzás elleni védelem a rakétában és az új „házában”, emberi élettér megteremtése) döntő tényező lesz az emberi kapzsiság: a felhalmozott vagyon a Föld elhagyásával semmivé válna! Marad tehát a feleslegessé váló embertömeg ellátása növekvő igénnyel követelt anyagi és szellemi javakkal, amire a teljesen beszűkülő „minden a miénk” réteg akaratilag és tettek technikájában is képtelen lesz. Világméretű robbanás fog véget vetni világunknak.

Kell bármi más emberi ostobasággal foglalkozni?

Tovább lehet gondolni persze az *adatok tudományát*. Érdemes elolvasni [Simpson paradoxon](#)-ját, aminek a lényege, hogy az adatok önmagukban nem oldanak meg semmit. Az adatok sohasem tisztán objektívek. Különösen fontos megvizsgálni a végleges helyzetet (eredményt?): nem biztos, hogy a teljes történetet kaptuk meg.

Érdekes hír: az egy évszázada még elmaradott kisebbségnek számító tatárok (a Tatár Köztársaság) a tűzoltásban és egészségügyben [robotokat](#) vezetnek be.

A III. kötetben többször utaltunk az amerikai PEW Kutató Központ adataira. Most is hasznos lehet betekinteni a robotoktól, számítógépektől való félelem **felmérésébe**. Kiemelem az összesítő képet adó adatsort: a lakosság hány százaléka gondolja, hogy ezek ki fogják szorítani az élő embereket a munkahelyükről. Az országokat ki fogják találni, az erőteljes zöld azokat adja meg, akik biztosak a negatív hatásokban, a halovány szín pedig azokat, akik szerint valószínűleg így lesz, a Total a kettő összege. A magyar lakosság ostobaságára jellemző, hogy mindössze kétharmaduk fél ettől, pedig már a lakosság jelentős része nem jut munkához. Értenie kellene, hogy a világ rég elszánguldott a vezetői által papolt „(kétkezi) munkaalapú társadalom” fölé, a tudományos-technikai forradalom óta az ész és az új technikai-technológiai vívmányok hasznosítása biztosít előrehaladást.

Vigasztaló-e, hogy az USA lakossága még ostobább? Az alábbi diagram összehasonlítja, melyik ország lakói mennyire vannak tudatában annak, hogy a robotok és számítógépek sok munkahelyet el fognak venni az emberektől. Mennyire valószínű ez 50 év távlatában? Az USA az utolsó!

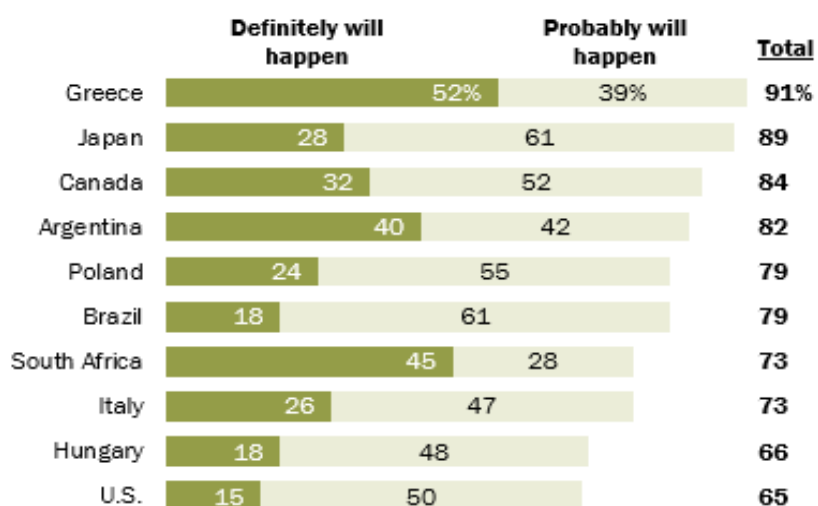
zöld: biztosan

halovány akármilyen: valószínű

végül az oszlopban az összes lakos százaléka, aki egyáltalán így gondolkodik

Most think robots and computers will take over many jobs now done by humans

How likely do you think it is that in the next 50 years, robots and computers will do much of the work currently done by humans?

Note: U.S. data from survey conducted June 10-July 12, 2015.

Source: Spring 2018 Global Attitudes Survey. Q80.

PEW RESEARCH CENTER

Mankóként nyújtom az okos **Glatz Ferenc** akadémiai **közgyűlési beszámolóját**, amiben már 1997-ben **újabb tudományos és technikai forradalom**-ról beszél. Abban súlyosan téved, hogy ez temette maga alá a Szovjetuniót, mégiscsak ők lötték fel az első embert az űrbe! A Szovjetunió összeomlásának számtalan oka volt, túlzott tervezéstől kezdve, etnikai-vallási feszültségeken keresztül az olajárak csökkenéséig (Pogátsa Zoltán szerint az olajárak esése volt a döntő tényező), de azt jól érzékelt (nyilván nem egyedül, hanem az MTA), hogy *az informatika, az információ meghatározó tényezőkké váltak*. Egy kiemelés a beszámolóból:

„A termelés-szervezés új technikái véglegesen felőrlik a nemzetgazdaságok düledező kerítéseit. Iparos, földműves, értelmiségi munkahelye – dolgozzék akár a legkisebb faluban is – a világpiac része lett. Munkavégző képességeit, eredményességét, termékeit a világpiac mércéjén mérik. És figyeljük: a társadalom most szembesül *az új hatalmi tényezővel: az információval*. A hadsereg,

a pénz, a hivatal után ez az új hatalmi eszköz. Az információ, a tudás értékrendteremtő. Az emberi boldogulás, a személyi érvényesülés feltétele. Feltételezésünk csak, még nem bizonyosság: a tudás értékrendteremtő volta majd szükségszerűen növeli a tudás intézményeinek hatalmát és feltehetően új társadalmi hierarchiákat szül, vagy legalábbis átrendezi a régieket.”

Bonyolítja a kérdést **Robert Plomin** pszichológus 30 éves munkájának összegzése, amiről a The Guardian-ben olvashatunk: „So is it nature not nurture after all?” (Tehát a természet és nem a nevelés, végül is?). A neves tudós állítja, hogy a gének egyértelműen meghatározzák, hogy mi lesz belőlünk? Mielőtt elismerésemet fejezném ki, megjegyzem, hogy a saját életutam megkérdőjelezi az állítás erejét. Voltam ugyanis krampácsoló, betanított segédmunkás, irodakukac, bemérő műszerész, tervező mérnök, repülőgépek karbantartását felügyelő mérnök, kutatóintézet műszaki igazgatója, tervezőintézet kereskedelmi igazgatója, több külkereskedelmi poszt birtoklója, a magyar külkereskedelem képviselője külföldön, magánvállalkozó, és végül író-blogger. Lehetséges, hogy írói génjeim túrték a felsoroltakat? Nehéz elfogadni.

Ám legyen! És akkor a The Guardian-től átvett fotó szerint ezek a cilinderes legénykék hiába végeztek az Eton-ban (mert végezniük kellett, a pénz nemcsak ugat, hanem harap is), nem vitték többre, mint az őket bámuló szegény gyerkőcök? Miért ostromolják akkor az elitistállóknak becézett oktatási intézményeket? Nagy kérdés, egyszerű a válasz: az elitizmus mindig áttör az ésszerűség falán!

Harrow-i és helyi diákok az Eton – Harrow krikett-mérkőzés pályája mellett, 1937.

Fotó: Jimmy Sime/Allsport

Visszatérek, üres kézzel. Számomra ez is új téma, és újraolvasva a cikket, el kell fogadnom a lényegét: jelentősebb hatással van az ember életére, sorsára a genetikai örökség, mint a környezeti hatások. Nem mindent eldöntő, „csak” jelentősebb. És ha ez a *csak* az emberek többségének sorsát meghatározza, nehéz szellemi forradalmak általános pozitív hatásairól álmodozni.

*

XIII. Fejezet

Mi lesz velünk?

Javaslom, gondolkodjunk el közösen a következő gordiuszi csomón:

Jelöljük meg egy-egy pontot a földkerekség világrészein, és számoljuk össze, hányféle fajta, gazemberséggel ötvözött ostobaságot találunk ott? Fogadásom van, mind a négy kötetet felteszem rá: az öt kontinens közül legkevesebb négyben találunk leépülést vagy világveszélyt jelentő jelenséget.

Találomra jelölök ki pontokat, Észak- és Dél-Amerikát külön kezelve.

Észak-Amerika, mondjuk Chicago:

Ipar:

Lebomló ipar, tüntetők lelövése... Szomorú képet fest a városról a [62.1.](#) alatti weblap.

Idézek belőle:

„Az acélművek eltűntek, ugyanúgy, mint azok a nehézipari ágazatok, amelyek valamikor a folyót szegélyezték. A helyüket üres térségek, ömlesztett rakományokat kezelő létesítmények és hulladékfeldolgozó üzemek, valamint még üres, rendezésre és értékesítésre váró ingatlanok váltották fel és az egyetlen acélipari létesítmény a Calumet-régió Illinois-i részén az Acme Riverdale Plant, amely jelenleg a *Mittal Steel* tulajdonában van. Az egykori Acme Riverdale-üzemben csak a Basic Oxygen Furnace (BOF) és a Continuous Strip Processor (CSP) működik. Töredékét alkalmazza azoknak, akik hajdanán ott dolgoztak. Ez példa arra, vajon mit lehet tenni?”

Csak megjegyzem, hogy a Mittal Steel alapítója, [Lakshmi Mittal](#) a tőkés világ egyik legszé-
dületesebb csillaga, aki a szülei kis üzeméből indulva 2006-ra a Forbes harmadik helyezettjévé
nőtte ki magát. Nyilvánvaló szélhámos, két ex-szocialista ország acéliparának privatizációjában is
korrupciós lépések kerültek napfényre, Lengyelországban és Romániában. Az utóbbiban a volt
magyar Vajdahunyad vára melletti acélüzemet (is) vásárolta fel, a korrupcióban Tony Blair (igen, a
háborús bűnös Blair) segítette (Mittal ugyanis Anglia köztisztjeletben álló állampolgára.) Mai
vagyonát 20 md USD-ra teszik, a világ acél-királya. Nem érhetne el ezt másként, mint vérszívó
kizsákmányolóként, valószínű, hogy a végtelenül kizsigerelhető indiai munkaerővel dolgoztat, ahol
csak lehet. Több felháborító esetet ismer a világ, főként a bányáiban dolgoztat embertelen
körülmények között. A nevével foglalkozó weblap Zamindar-ként is említi, ami ősi földbirtokosi
cím, hatalmas területek urai voltak (és ezek szerint ő is az).

Dél-Amerika, mondjuk Buenos Aires:

Hírt kapunk a rasszizmusról, ami keményen jelen van. ^{62.2}

Európa, mondjuk Brüsszel:

Robbantásos merényletek történtek 2016-ban. ^{62.3}

Ázsia, mondjuk Sanghaj:

Roszbabb a légszennyezettség, mint Pekingben. ^{62.4}

Afrika, mondjuk Tripoli (Libia):

Háborús állapotok 2014 óta, amikor az USA vezérletével NATO erők megölték Kadhafit. ^{62.5}

Ausztrália, mondjuk Canberra:

A menekülteket embertelenül kezelik. ^{62.6}

Ha a brüsszeli passzív rendellenességtől eltekintünk, megvan a négy súlyos, világméretű gond. A megoldásuk nem lenne nehéz, ha nem fegyverkezne az emberiség, hanem ezek eltakarítására is figyelmet fordítana!

És figyeljünk a diákokra, akik szerint összeomolhat az egész civilizáció, ha tovább rejtegetjük a tudományos vészjelzéseket.⁶³

Idézet belőle:

„Az EU-nak és az USA-nak vállalnia kell a felelősség ráeső részét, vagy más nemzetek se fogják [vállalni]. Ez nem fog megtörténni, ha az emberek, beleértve a szüleinket, tanárainkat és társainkat nem kapnak információt az ENSZ-től most.” – foglalta össze a litván Patricija Marijauskaite. „Ezért valóban az emberiség elleni szörnyű bűncselekmény annak az ismeretnek a visszatartása, hogy a fogyasztás és éghajlat kombinációja összeomláshoz vezet.”

X

Mi lesz a világcsendőr hatalommal?

Amerika elért az összeomlás előtti utolsó szakaszhoz!³¹

Kedves ismerős küldte ezzel a megjegyzéssel:

„Azt gondolom, hogy a cím szenzációs túlzás, ezzel együtt jó szempontok vannak a cikkben. Tulajdonképpen Amerikának mint hatalomnak az összeomlásáról szól. Ez azonban nem feltétlenül rossz dolog.”

Amerikát dekadencia jellemzi, amit visszafordíthatatlan folyamatnak tartanak, ez az utolsó lépcső az összeomlás előtt. – olvasható a cikkben.

A már ismerős Umair Haque írja „Ha úgy érzed, hogy a kapitalizmus megöl, azért van, mert megöl” cikkében⁶⁴:

„Bármiféle gyengeséget egyre inkább abszurd súlyossággal büntetnek meg – olyan mértékben, hogy mostanra, ha beteg leszel, vagy elveszíted a munkádat, akár azzal végződhet, hogy elveszted a pénzed, vagy az életed, és talán mindkettőt. A kapitalizmus intézményesíti azt az elképzelést, hogy csak az erősnek kell fennmaradnia.”

Másik cikkében – „Amerika azért omlik a fasizmusba, mert még mindig nem érti, mi is a fasizmus”⁶⁵ – riadtan kiált fel:

„Már régóta éreztem azt a kellemetlen gyanút, hogy a fasizmus még az életemben előretör Amerikában – illetve az egész világon – azt is gyanítottam, hogy ez azért lesz, mert az amerikaiakat, sokukat, eleget közülük, különösen a jókat soha nem igen tanították, mi is a fasizmus és az amerikaiakat arra tanították, hogy a szocializmus fasizmus, a szegénység és szegregáció azonban nem.”

A gazdaságot átállítják a háborúk szolgálatára. Tom Engelhardt mondja.

Elég nagy magának a cikknek a terjedelme is, de rá lehet nyitni benne a Trump 2017. július 21-i keltű, 13806 számú rendeletére (executive order) alapján – az előírt 270 nap helyett 2018 szeptemberében – készült [tanulmányra](#), ami 146 oldal, lehet rajta dolgozni egy-két évet!

Megint csak a koromra tudok hivatkozni, és a jelen könyv terjedelmi korlátaira, valamint arra, hogy négykötetes sorozatot kell lezárunk úgy, hogy lehetőleg el is tudják olvasni az érdeklődők.

Ilyen korlátok között inkább a megfigyelőre kell hagyatkoznom, mint magára a tanulmányra.

Azt mondja a nem kevés ésszel és tapasztalattal megáldott amerikai gondolkodó, hogy Trump tervének kulcsponjtja az a meggyőződése, hogy „a gazdasági biztonság egyenlő a nemzeti biztonsággal”. Ami pedig a fegyvergyártást illeti, a kormányzat megközelítése Amerikai Erőd gazdaság kiépítésében nyilvánul meg, amihez a külföldi szállítóktól való minimális függőség érendő el.

Én hozzáteszem, hogy egyrészt ez a megközelítés teljes mértékben helyes, ha elkerülhetetlen háborúra felkészülésről van szó. Ezt a politikát vagy stratégiát, ha úgy tetszik, folytatta a Szovjetunió, nehezen vitathatóan – kívülről fűtött feszültség, sarokba szorítás támaszpontokkal, fegyverekkel, embargó – kényszerből. Most azonban a szigorú önellátás politikáját az a szuperhatalom diktálja magának, amelyik mindent ural ezen a sárgolyón, kizárólag rajta múlik, lesz-e háború. Ha pedig a világszendőr szuperhatalom háborúra készül, akkor lesz háború. Az utolsó az emberiség történelmében. Másrészt pedig a teljes önellátást nehéz lesz megvalósítani. A tanulmány forrásaiban lapozgatva üvölt a Kínától való félelem. Van olyan forrás is, amelyik rögzíti a tényt, miszerint a minden valamirevaló modern fegyver gyártásához elengedhetetlen ritka földfémek 95 százaléka kínai földben rejtőzik. Én tudom, hogy ennek a 95 százaléknak a javát két etnikum területén bányásszák: az [ujgurok](#) (10 millió fő) és tibetiek (4,5 millió fő) területén. Nem szeretnék ötleteket adni az amerikaiaknak, mit kell tenniük, illetve én békés megoldást ajánlanék nekik: hagyjanak fel a Kína elleni kereskedelmi háborúval. Ez azonban tyúkeszükbe nem fér bele.

Térjünk vissza [Engelhardt](#)-hoz!

Szerinte ahhoz, hogy Amerika biztonságban érezze magát a végtelen háborúra készülés, és végtelen háborúk korában, a gazdaság minél nagyobb hányadát a katonai termelés köré kell csoportosítani. Felsorolja a legfontosabbakat: felszámolni a hadiipar 300 sérülékeny területét, a komponensek egy szállító általi gyártását, a külföldi beszállítóktól – mint például a ritka földfémek szállítóitól – függést, és biztosítani a megfelelő tudással és motivációval rendelkező fiatal munkásokat.

Kína – állapítja meg – kiemelkedő helyet foglal el a tanulmányban, minduntalan megvádolják „gazdasági agresszióval”, ami kereskedelmi és beruházási politikáját illeti.

Lentebb, Kínához érve teszek néhány további észrevételt a tanulmányról.

Bemutatok fotókat is a magából kivetkőzött Trumpról. Ez a rövid mondat kísért:

Trump két éve || Donald Trump, a GYŰLÖLET Egyesült Államokának elnöke.

Elvesztettem a kép forrását, de az előző mondatot visszafordítva angolra, megtaláltam: [itt olvasható!](#)

Akiket ilyen ember vezethet, azok *szuper-ostobák!*

Hol is írtam?: „a háborúhoz két dolog kell: pénz és valódi vagy kreált ellenség.” Megvan: Neil deGrasse Tyson írta. Ismét találkozom az ellenség kijelölésének aljas gyakorlatával.

Ellenségek kijelölése, embargók újra, vagy most kezdve (írja a Los Angeles Times):

A Fehér Házban új nevet kapott Kuba, Venezuela és Nicaragua: „Zsarnokok trojkája”. Vagy „A terror háromszöge”. Vagy, ha úgy tetszik, „A szocializmus három cinkostársa”. Trump elnök biztonsági tanácsadója, John Bolton mindhárom kifejezést használta, amikor bejelentette a Venezuela elleni szankciókat és megfogalmazta a [Latin Amerikára vonatkozó stratégiát](#), ami büntetni fogja a baloldali kormányokat, és támogatni Kolumbia, Chile és rövidesen Brazília jobboldali vezetőit.

Szokás szerint nem zavarja Amerikát, hogy a „súlyos szenvedések” országait sújtja a szenvedéseket növelő embargóval, valamint, hogy Brazília új elnöke (honnan tudták, hogy szélsőjobb fog nyerni?) egyszerűen fasiszta!

És nem foglalkozik a lap azzal a szomorú ténnyel, hogy miután a gyártott töméntelen fegyver nagy ellenségért kiállt, a Trump körül lihegő héják már koncepciót váltottak: a Közel-Kelet helyett legfőbb ellenségnek Oroszországot és Kínát kiáltották ki!

Amerika egyértelműen háborúra készül, írja [Danny Sjrursen](#) a TomDispatch-ben 2018.11.20-án: „[Global War to Infinity and Beyond](#)”. A szerző katonatiszt, aki megjárta Irakot és Afganisztánt, történész. Levezeti, hogy az USA már felosztotta a világ minden négyzetcentiméterét, és valamennyi régiót katonai parancsnokság ellenőrzi. A tábornokok és admirálisok alkirályokként uralkodnak a kezükre adott terület felett. És bár óriási erőket köt le még mindig a Nagy-Közel-Kelet, az igazi cél a jó öreg Oroszország! Bekerítés folyik: kezdődött az európai ex-szocialista régió bevonásával a NATO-ba, folytatódik Ukrajna „bekebelezésével”, és új bázisok telepítésével a Baltikumban, Lengyelországban és Romániában. A háborúra készülődés része az új hidegháború is...

Mit szólna az USA – kérdezi – ha orosz csapatok települnének Mexikóba, vagy a Karib-térségbe?

Amerika alig vagy már egyáltalán nem rejthető jobbszélre tolódását leplezi le [Juan Cole véleménye](#) is Trump [nacionalista vagyok](#) kijelentéséről!

A szerző Mussolini nemzeti fasizmusához hasonlítja, majd részletesen elemzi a nemzeti jelző viszonyát a fasizmussal. A cikk utolsó, összegző bekezdése így szól:

„Fontos, hogy mindenki értse, mennyire veszélyes, amit Trump mondott. Le akarja rombolni azt az Egyesült Államokat, ahogy az a modern történelemben létezett, mint a törvényesség, a törvények és nem emberek országa, a szabad sajtó országa. Mobilizálni akarja a szélsőjobb-szárny bandáiban, a rendőrségben és a fegyveres erőkben létező támogatóit, mint Fekete Ingeseket, ha tudja, hogy koponyákat törjenek. Fasizmusba akarja terelni az országot. Ezt fejezi ki, amikor kijelenti: ‘Nacionalista vagyok.’

Trump szembemegy Európával is:

[Rajan Menon](#) elemzi a TomDispatch-ben publikált „[Tweeting in the Rain](#)” című cikkében, hogy Trump szembemegy Európával. Összetöri Európát? – kérdezi, utalva több lépésére. Részt vett az I. világháború győzelmének évfordulás ünneplésén, de megvádolta a vendéglátó Macron-t azzal, hogy az USA-t ellenségnek tekinti, mivel meghirdette önálló európai haderő létrehozását „az USA, Oroszország és Kína fenyegetése miatt”. (Hál’isten, mondom én!) A trónra lépése előtt jóval elkezdte – és nonstop folytatja – a NATO szapulását: a tagállamok nem fektetnek be annyit a GDP-jükből, mint Amerika, de a védelmére számítanak.

A hidegháború idején, 1987-ben megkötött, a középhatósugarú nukleáris erők korlátozására vonatkozó egyezményt (Treaty on Intermediate-Range Nuclear Forces) anélkül rúgta föl, hogy egyeztetett volna a partnereivel.

Mind nyíltabban tart kapcsolatot európai szélsőjobb erőkkel.

Inverted totalitarianism (fordított totalitarianizmus):

Napjaink Amerikájának jellegzetességére mutat rá [Sheldon Wolin](#), a 2015-ben elhunyt neves amerikai gondolkodó, a halála előtt a thruthdig.com-nak adott [interjúban](#). Érdekes megállapításokat közvetít: az új és rémisztő korporáció-hatalmat „inverted totalitarianism” (felfordított? fejre állított [totalitarianizmus](#)) névvel illeti, hangsúlyozza, hogy a gazdasági és politikai hatalom fúziója gyökereinél mérgezi meg a demokráciát. Nincs olyan intézményünk, amelyik demokratikusnak

minősíthető, különösen nem az a felülről menedzselte és pénzzel átitatott választási rendszer, a lobbizással megfertőzött Kongresszus, az imperialista elnökség, az osztályérdekekre figyelemmel működő jog- és büntető rendszer, és legkevésbé a média. – mondja.

Az inverted totalitarianism nem demagóg karizmatikus vezetőt mutat fel, hanem az arctalan korporációk uralta államot, amelyik a demokratikus szókinccsel használva magához ragadta a hatalomgyakorlás minden mechanizmusát, impotenssé téve állampolgárait.

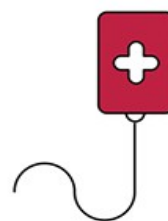
Kötelező olvasmány!

Egészségügy:

Bemutatom az Economic Policy Institute grafikonjait, amelyek a következő címet viselik:
Miért töltenek annyit az amerikaiak egészségük megóvására?

Why do Americans spend so much on health care?

People in the US don't spend so much on health care because we overuse it—compared with peer countries, **we use less than average**. And it's not expensive because we get better quality care—the quality of our care is **lower than average** compared with our peers. **We just get charged more**. Americans pay more for the same medications and procedures than other countries.

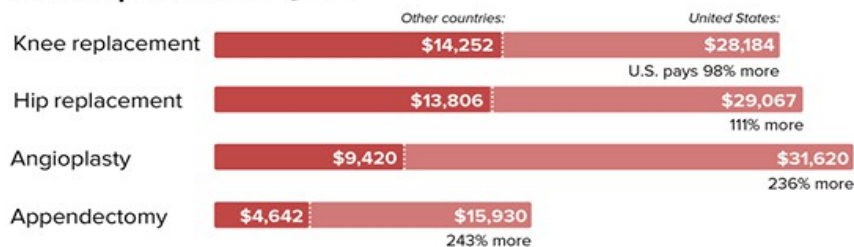
Prescription drugs

Diagnostic procedures

Medical procedures

Source: EPI, *The Unfinished Business of Health Reform*, (2018). Drug costs are for one month's worth. CT scan refers to an abdomen scan. Comparison countries are Australia, New Zealand, Spain, South Africa, Switzerland, and the United Kingdom.
go.epi.org/healthcare2018

**Economic
Policy
Institute**

Az összemért országok: Ausztrália, Új-Zéland, Spanyolország, Svájc, Dél-Afrika és Anglia.
Forrás: az Economic Policy Institute 2018 évi tanulmánya.

Érdemes figyelmesen tanulmányozni az adatokat!

Először cáfol a tabella: „Nem igaz, hogy feleslegesen, túlzottan élünk az egészségügyi szolgáltatásokkal, más fejlett országokkal összehasonlítva kevesebbet használjuk; nem igaz, hogy azért fizetünk többet, mert jobbak a szolgáltatásaink, összességében hasonló országokkal rosszabbak. Azért fizetünk többet, mert drágábban kapjuk, amit kapunk.”

Aztán sorra veszi a szolgáltatásokat:

Receptre kapott gyógyszerek: három, számomra ismeretlen gyógyszer, Humira, Truvada, Tecfidera, Avastin.

Diagnosztikai eljárások: angiogram (az erekről készült röntgenfelvétel), CT, MRI, kolonoszkópia.

Gyógyászati eljárások: térdprotézis, csípőprotézis, koszorúér operáció, vakbélműtét.

Sötétvörös: az összemért országokban; *rózsaszín:* az USA-ban havi átlagban mért ráfordítások, százalékban az USA többlet-ráfordítása.

Arról nincs szó a hírben, hogy az USA lakosságának jelentős része nem rendelkezik egészségügyi biztosítással. Aki megbetegszik közülük, könnyen tönkre mehet, utcára kerülhet, vagy felfordulhat az utcasarkon...

Általános állapotok:

Kiürülnek a városközpontok kiskereskedelmi körzetei (mert mindent nyújt az Amazon?).

A The Atlantic-ban Derek Thomson ír arról, hogy New Yorkban a Manhattan utcáin olyan érzése van az embernek, mintha két világban járna: a főváros üzleti, kereskedelmi és kulturális központjában, és egy Gazdag Szellemvárosban, ahol az üzletek zárva tartanak, a redőnyöket lehúzták, és mindenfelé *kiadó* hirdetést látni.

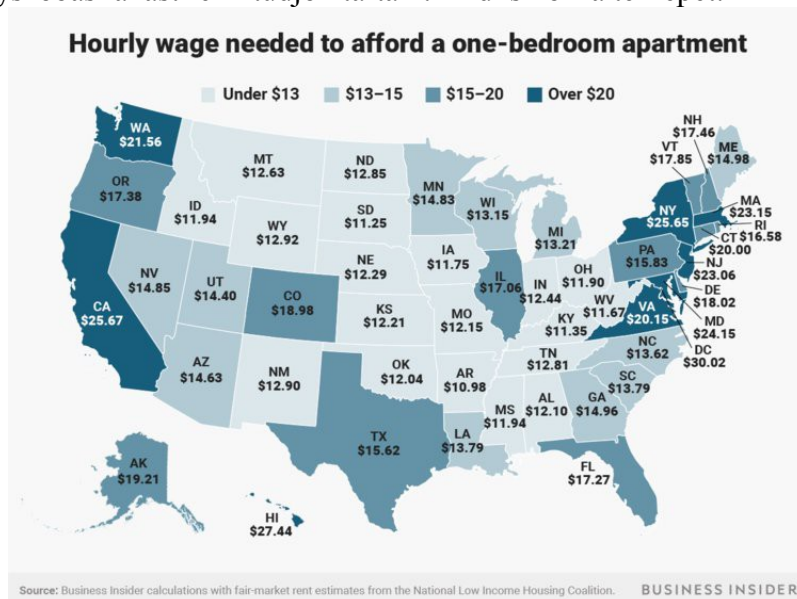
Valahol arról is olvastam, hogy az Amazon már mindent mindennel ellát.

Ha mi vennénk a fáradságot (nincs miért!), és végigsétálnánk Budapest központjában, a valaha üzlettel, kiállítási helyiségekkel és kisipari beugrókkal teli Kossuth – Rákóczi utcák ma pontosan ilyen képet mutatnak, azzal a különbséggel, hogy nyoma sincs üzleti, kereskedelmi, kulturális központnak.

Munkanélküliség, kiszípolozottság:

Másban is egy cipőben járunk Amerikával. A businessinsider.com írja a dolgozók helyzetéről⁶⁹:

„A minimálbéren élőknek 2,5 teljes munkaidős munkát kell ellátnia ahhoz az USA nagy részében, hogy egyszobás lakást fenn tudjon tartani.” Ad is hozzá térképet:

Under = alatt, Over = fölött.

Államokként mutatja be, milyen órábérre van szüksége annak, aki 40 órás munkahétben, évente 52 héten keresztül dolgozik. Neve van ennek az órábérnek: „lakhatási bér” (housing wage). 2018-ban 1,8 millióan dolgoztak a szövetségi minimálbér alatt.

A magyar helyzetet lentebb ismertetem (Mi lesz Magyarországgal?).

Rosszabb a szegénység és hamisak a munkanélküliség adatok:

Paul Buchheit írja a CommonDreams-ben⁷⁰: „Az adatok ömlenek: az amerikai szegénység sokkal rosszabbá válik.”

Korábbi írásaiban többször foglalkoztam az amerikai helyzettel, ezért is elég az alcímeket és néhány adatot kiemelni!

Hét amerikaiból egy a világ legszegényebb 10 százalékhöz tartozik!

A Credit Suisse 2018 évi Global Wealth Databook-ja szerint, 34 millió felnőtt amerikai tartozik ebbe a kategóriába. A legfőbb ok az eladósodottság.

A lakosság fele szegény vagy közel áll a szegénységhez! (Természetesen ottani meghatározások szerint.)

A fizetéstől fizetésig élő felnőttek aránya 50 – 60 – 78 százalék. (A három forrás megnyitható a számokra kattintva.) Recesszió esetén valamennyien súlyos helyzetbe kerülnének.

Növekvő gazdaság, alacsony munkanélküliség és más hamisítások!

Gazdasági fejlődés: 7 amerikaiból 3 a világ leggazdagabb 10 százalékhöz tartozik. A gazdaság *részükre* növekszik.

Munkanélküliség: a hivatalos munkanélküliség aránya a Bureau of Labor Statistics (BLS – Munkastatisztikai Hivatal) szerint azokat számolja össze, „akik nem dolgoztak bérért vagy profitért a számbavétel hetén”. A Hivatal munkával ellátottak kategóriája magába foglal olyan kontingen-
seket és alternatív foglalkoztatási megállapodásokat, amik kiteszik a teljes szám 10 százalékát. Magában foglal részmunkaidősöket (akár ha csak heti egy órát dolgoznak), akik a 16 százalékát adják. És érthetetlen módon nem számítja munkanélkülnek azokat, akik feladták a munkakeresést.

Részletes adatokkal szolgál az alacsony keresetűek helyzetére vonatkozólag.

Az amerikai szegénység és egyenlőtlenség szétszakítja a korábban egymástól függő közösségeket, a mentális és hajléktalansági problémákkal küzdőket, valamint a drog- és alkohol-függőket és az „elkeseredés halálba” hajszolt öngyilkosokat.

A szegénység definíciói közé tartozik „az elégtelen minőségben vagy elégtelen mennyiségben lét állapota” furcsán hangzó megfogalmazása is (de azért értjük, nemde?). Mint az egész világ egyik leegyenlőtlenebb országa, Amerika is – sok módon – egyike a szegénységgel legjobban sújtottaknak.

Kemény!

A gazdagság is tombol, nem csak a szegénység!

A fentebb leírt Szeladon Ólin-interjú riportere, *Chris Heges* a CommonDreams-ben megjelent „The Rule of the Uber-Rich Means Either Tyranny or Revolution” című cikkében az ellenpólus szupergazdagokkal foglalkozik.

Rég olvastam ennyire tökéletes leírást, annak szobrát alkotta meg a szerző, amit nemcsak Amerika, nemcsak tönkretett kis hazánk, hanem egész világunk szupergazdagjait, gondolkodásukat, viselkedésüket, hatalmukat, erkölcstelenségüket is plasztikusan ábrázolja.

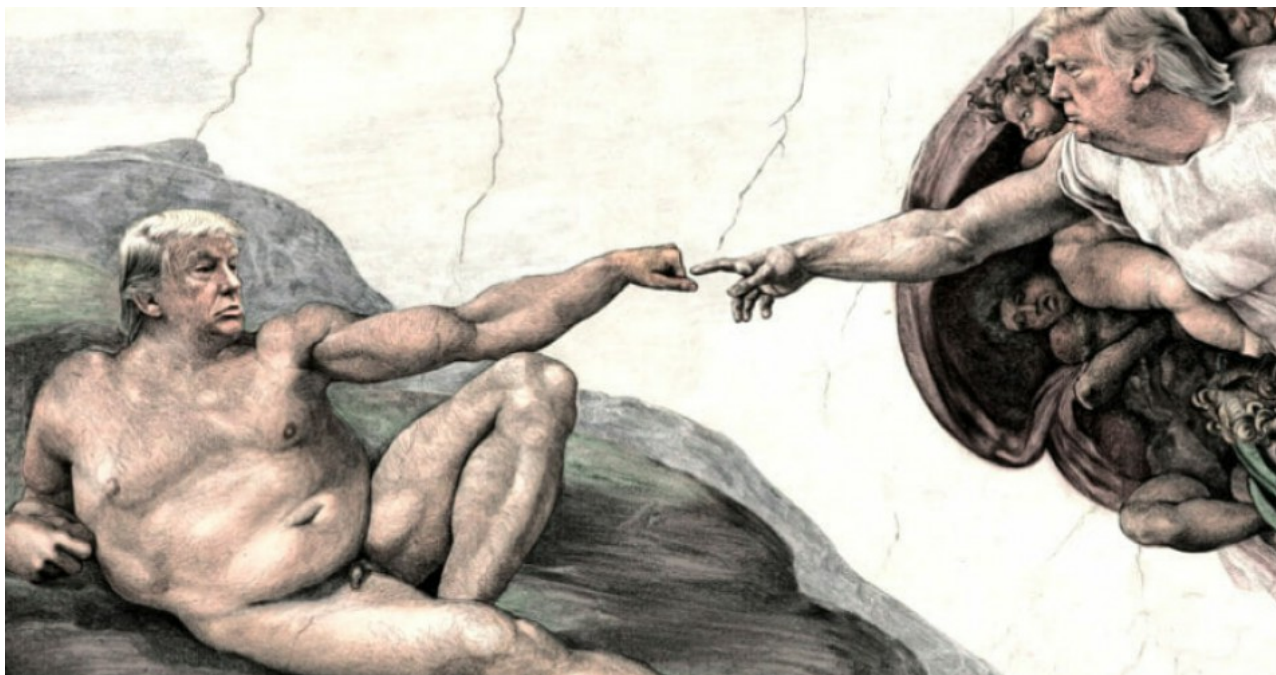
Kötelező olvasmány!

Nem tehetek mást, mint saját jókedvemet követve azt a néhány sort emelem át ide, amik számtalanszor elmondott – megvádolhatnak akár azzal, hogy mantraként énekelt – igazságom ismétli: a gazdagokat, vagy másként vérszívókat egyetlen vágy vezérli, *a feneketlen kapzsóság*. Ő így ír:

„A politikai elméletekkel foglalkozók Arisztoteléstől kezdve Marx Károlyon keresztül Sheldon Wolinig figyelmeztettek a szupergazdagok hatalmának veszélyeire. Ha egyszer az uber-gazdagok átveszik az uralmat – írja Arisztotelész – egyetlen opció marad: erőszak és forradalom.

Csak a feneketlen kapzsiságuk táplálásához értenek. Nem számít, hány milliárddal rendelkeznek, sohasem elég. Ők a buddhisták éhezõ szellemei. A hatalom, pénz és tárgyak akkumulációjával keresik az elérhetetlen boldogságot. Ez a végtelen vágy sokszor rosszul végzõdik, a szupergazdagok elidegenednek feleségüktõl, gyermekeiktõl, megfosztják magukat valódi barátaiktól. És amikor eltávoztak – amint Charles Dickens írja *‘Karácsonyi ének’* címû könyvében –, az emberek többsége örül, hogy megszabadult tõlük.

A cikk azzal a képpel kezdõdik, ami mindent kifejez a trumpizmusról:

„Az uber-gazdagok sötét patológiái, amiket a tömeg-kultúra és tömegtájékoztatás lionizált, sajátunkká váltak” – írja Hedges. „Elfogyasztottuk a mérgeket. Az uber-gazdagok megtanítottak bennünket, hogy ünnepeljük meg a rossz szabadságokat és feketítsük be a jókat. Nézze meg akármelyik Trump-tüntetést.”

(Kép: Mr. Fish / Truthdig)

És most mély lélegzetet veszünk! Jelen könyv első vázlatának befejezése után olvastam el az „Irodalomban” régóta erre váró könyvet, Noam Chomsky: „Requiem for the American Dream, The 10 Principles of Concentration of Wealth and Power” című írását (Rekvium az amerikai álmért, a vagyon és hatalom koncentrálásának 10 elve). Nagy örömmre szolgál, hogy az első amerikai alkotmányt, az annak létrehozásán fáradozó Konvención elhangzott kényesebb véleményeket tartalmazó titkos dokumentumok felhasználásával, a gazdagok érdekében létrehozottnak nyilvánítja, igazolva ezzel a régóta hangoztatott véleményem, hogy *valódi demokrácia sohasem jött létre*. Azt a véleményemet is alátámasztja, hogy a „fékek és ellensúlyok” rendszere rossz fordítás, a valóságban „ellenőrzésről és mérlegelésről” van szó.

Most az olvasás közben született jegyzeteimet adom közzé, azt hiszem, érthető minden szava, és nincs szükség további körítésre:

A Konvenciót kísérő titkos iratokból^N:

A titkos iratok közül az első az államok közötti hatalom-egyenlőtlenség mellett két fontos kérdést hangsúlyoz:

- a rabszolgák felszabadítását, ill., ha nem, vagyonként szerepeltetendők-e?
- a köz- és magánadósság emberi kezelése, megakadályozandó, hogy az adós vagyonát (házát!) ne lehessen valós értékének 10 százalékáért elárverezni (a serif által)!

Az alkotmányt 1787. **szepember 17-én** fogadták el, azóta az adóssággal változatlan a helyzet!

És a titkos papírok között találtam rá annak a véleményemnek a bizonyítékára, hogy a „fékek és ellensúlyok” baromság!

...mint a brit Lordok Háza és Alsóház különböző forrásokból származó áramlatai egymás közötti *kölcsönös ellenőrzést jelentenek*, és ezáltal elősegítik az ország valódi boldogságát és biztonságát – az így létrehozott *kormány összehangolja az egészet*... (Eredeti kiemelések!)

Ellenőriztem a **balances-t is**: Az Ország nagyszótárban fél oldal, és csak harmadik-negyedikként jelenik meg az ellensúly, de ott is „kiegyensúlyozó nehezék”-kel kiegészítve; előtte a mérleg változatai, beleértve a megmérettetést, és az órainga, órabillegő szerepelnek.

Nagy balfácán lehetett, és semmi-senki politikus, aki a „checks and balances”-t „fékek és ellensúlyok”-ként fordította. És *ostoba* mind, aki ezt a fordítást lendületesen szajkózza!

A vita kb. fele a körül pörgött, hogy a tagállamok képviselőtét (szavazati jogát, számokban kifejezve) a lakosság, vagy a vagyoni erő arányában határozzák meg? Az ellenkező vélemény az egyenlő képviselő mellett ágalt!

Iszonyatosan világos okfejtéseket rögzítettek a vita irataiban, amik tökéletesen kifejezik az alkotmány alkotóinak szándékát: biztosítani a gazdagok érdekeit:

„Ha most Angliában minden osztály részére lehetővé tennék a választásokat, a földtulajdonosok tulajdona veszélybe kerülne. Rövidesen agrártörvény születne.”

Majd ... A kormányunknak biztosítania kellene az ország állandó érdekeit [politikai] innovációk ellen. A földbirtokosoknak helyet kell kapniuk a kormányban, hogy támogathassák ezeket az értékes érdekeket, és hogy egyensúlyozzák és ellenőrizzék a többit!!! Itt a *fékek és egyensúlyok* teljes lemeztelenítése! A szöveg lényege angolul: „...and to *balance and check* the other.” Megismétlem magyarul: a gazdagok érdekeitől eltérőket kell *egyensúlyoznia és ellenőriznie* az így ismert rendszernek. És nem is szabad itt megállni, mert a következő sorok még ordítóbbak:

„Olyanoknak kell lenniük, hogy **megvédjék a gazdag kisebbséget a többséggel szemben**. A Szenátusnak kell tehát ennek a testületnek lennie, és ezeknek a céloknak a megvalósításához tartósnak és stabilnak kell lennie.” Ezt így, kerek-perec jelenti ki az egyik főmókus (csupa főmókus, kormányzók, legfelsőbb bírák...), Chomskynak is feltűnt, foglalkozott vele a könyvben! És ezt az alkotmányt sikerült a politikai eliteknek, politológusoknak, politikai elméletek alkotóinak a világ első demokratikus alkotmányává kikiáltania!

Amit politikusaink, politológusaink, közgazdászaink naponta követelnek, a fékek és ellensúlyok rendszere – ha az alkotmány nem rendelkezik egyértelműen minden ember, érdek, foglalkozás, hit, tevékenység egyenlőségéről, és nem ilyen alkotmány szolgálatában álló emberek kormányoznak – a gazdagok érdekeit szolgálja!

Érdekes ellentmondásként jelentkezik viszont, hogy vita zajlott a nem közvetlen, hanem *elektorok* útján történő választásról, féltve a *nép* érdekeit.

Nyilvánvaló visszaélés a nép nevével, hogy ezt az érdeket szinte minden fontosabb fejezet bevezetése kiemeli: „We the People”-vel kezdődik (mi, a nép).

Élénk vita kísért a kérdést, hogy minden állam egyenlően egy-egy szavazattal legyen képviselve a Szenátus megválasztásakor, vagy a lakosság számával, illetve az állam gazdasági hozzájárulásával arányosan érvényesíthesse-e az akaratát?

Mindkét kérdésben a népakarattal ellentétes érdekek, tehát a gazdagok érdekei döntöttek.

Közben el-elhangoznak érdekes vélemények:

A nagy vagyonnal rendelkezők egységesen törekszenek önkényuralom megteremtésére. Hogy tudhatjuk megállítani ezt a gonoszt? Adjátok meg nekik a második testületet [House of Representatives = Képviselőház], és biztosítjátok vele a súlyukat a *közjó* javára. Felelősekké válnak a viselkedésükért, és ezt a hatalomvágyat örökre ellenőrizni fogja a demokratikus intézmény, ami a kormányzás stabilitását fogja növelni.

(Elég furcsa gondolatmenet, és egyben vallomás: a Szenátus nem lesz demokratikus.)

Jó politika a vagyonos embereket egy testületbe gyűjteni, egységes hatást biztosítva számukra a kormányzásra.

Megengedem magamnak, hogy erős kormány mellett álljak, mégis elismerem, hogy *meg kell őrizni a gazdagok befolyását; a tiszta demokrácia* [ki mondja meg végre, mi is lenne az?] *elnyomó a közösség alsó rétegei számára is*. Ez a megjegyzés történelmi tapasztalatokon nyugszik.

Több utalás történik az általunk baromi rosszul „fék”-ként ismert „check”-re, mint ellenőrzésre!

Tehát: az Amerikai Egyesült Államok Alkotmányozó Konvenciója körül született titkos dokumentumok fényesen bizonyítják, hogy a megszületett alkotmány mindent képvisel, csak demokráciát nem. Sem az alkotói szándékok, sem a megvalósult dokumentum nem képvisel általános közösségi, nemzeti érdeket (részleteiben igen, de egészében nem!), kizárólag a gazdagok érdekvédelmére szolgált, és nyilván szolgál ma is!

x

Maga az alkotmány^{84.1 84.2}, – mivel állandó hivatkozási alap, végigolvastam:

Kizárja a rabszolgákat, és a nem adózó indiánokat! (Nem elég, hogy eltaposták őket!)

Az államok létszámuk alapján képviseltetik magukat a House of Representatives-ben. (Győztek a nagy államok!)

A Szenátusba minden tagállam két szenátort küld, személyenként egy szavazattal rendelkeznek. Háromfelé osztják őket, sorban kétévenként cserélődnek.

Az elnököt elektorok választják, azaz *kizárt a demokráciának az a látszata is, hogy a nép – We the People – közvetlenül gyakorolja választási jogait*.

A bíróságokat esküdtszék segíti, az esküdtek hozzák meg a „bűnös vagy nem bűnös” döntést.

Nem kell szentírás (pl. Biblia) az eskük alátámasztásához.

30 oldal az eredeti, 10 a jelen példány publikálásáig elfogadott módosításokkal foglalkozik, pl.:

- részletesen kiegészíti az elektorok szavazásának kérdését;
- nem tagadható meg a választási jogosultság rassz, szín és korábbi szolgálat (rabszolgaság) jellege miatt.

Chomsky könyve^M:

Nem véletlenül nyelvész: rögtön rámutat, hogy az alkotmány a nőket is kizárja! A választási jogosultság „free men” mínusz nem adózó indiánok számára jár. A *men* nem embereket, hanem férfiakat jelent! És az USA csak 1920-ban adta meg a nőknek is a választási jogot. Nem volt utolsó, csak majdnem!

A hatalom biztosításának elvei közül az *első* egyébként a *demokrácia nyaka köré hurok*, mint fentebb részleteztem.

A második az ideológia formálása.

Azon belül is harc a bővülő demokrácia ellen. És azon belül a fiatalság megzabolázása. Bűnösök az iskolák, egyetemek, és az egyházak, akiknek a feladata a „fiatalság kiképzése” (indoctrination). Az ő szavuk, – mondja Chomsky – nem az enyém. „Moderálni kell a demokráciát, és akkor minden rendben lesz.” – fogalmazzák meg a feladatot.

A harmadik a gazdaság átalakítása.

Termelőlől financiálissá. A két szektor adatai, GDP százalékában

Termelés		Pénzügy	
1950	2010	1950	2010
28	11	11	21

(A feladat teljesítve, mondhatná – ezúttal joggal – George W. Bush.)

A gazdaság átalakításának másik két módszere az *offshoring* és a dolgozók biztonságérzetének aláásása. Az utóbbit, mint a gazdasági haladás egyik bázisát a Reserve Bank akkori elnöke, Greenspan így fejezte ki a Kongresszusi meghallgatása során, 1997-ben: „greater worker insecurity” (a dolgozók nagyobb bizonytalansága).

A negyedik a terhek átrendezése.

A Citigroup megabank használta talán először a plutokráciát (helyesebben plutonomy-t, plutokrácia által uralt gazdaságot – economy-t) annak a gazdasági rendnek a megnevezésére, amelyet a legtehetősebb vásárlóerővel rendelkezők uralnak az USA-ban. Majd megnevezi a hasonlóan alakuló országokat: Anglia, Kanada. Mindent úgy kell szervezni, hogy a plutokraták anyagi képességei növekedjenek. Megindult az adók csökkentése a korporációk és általában a gazdagok javára, és az állam terheinek áterhelése a szegényebb rétegekre. Pár évtized alatt a múlt század ötvenes-hatvanas éveiben gyorsan fejlődő, és a terheléseket egyenlően viselő országból a szuper-gazdagok és „ahogy sikerül, úgy élők” két nagyon egyenlőtlen rétegre szakadtak országa lett.

Sokan állapították meg, hogy a kialakult szuper-egyenlőtlenség a gazdaság fékje. Ilyen pl. a Standard and Poor 2014 augusztusában született tanulmánya.

Az ötödik elv: támadás a szolidaritás ellen.

Azaz támadás az állami oktatási rendszer ellen, ami szépen működik: az államok több mint felében uralkodóvá vált a diákhitel rendszere. A szegényebbek csak úgy juthatnak diplomához, hogy derékba vannak törve adóssággal. Immobillá válnak, csak totális elkötelezettként tudnak dolgozni. A veteránok kedvezményesen juthatnak oktatáshoz, de érdekes módon az intézményekből kilépők mind fehérek, rasszista csavarok épültek bele a rendszerbe.

A szociális hálót le kell építeni. A már általunk is jól ismert privatizáció előtt kell söpörni az utat. A nem csak a gazdagokat szolgáló szociális rendszereket el kell kezdeni alulfinanszírozni, és amikor már dőlődnek, lehet őket privatizálni. Ez történik az egészségügyi biztosításokkal. Rá-

adásul csak a veteránokkal foglalkozók folytathatnak árvitát a gyógyszergyártókkal, a többinek törvényileg tilos!

Fel kell számolni az államot – ez is az ötödik elv része. Szörnyű hatása van a munkanélküliségnek a társadalmakra. Utazz el Európába, vagy Kínába, aztán térj haza Amerikába. – tanácsolja. Sokkhatással fog érni: széteső országot fogsz viszontlátni, mintha a fejlődő világba lépnél. Az infrastruktúra összeomlott, az egészségügy totális roncs, az oktatásügyet ronggyá tépik, semmi sem működik, hihetetlen források mellett. Óriási propaganda-erőfeszítésbe kerül, hogy az emberek csak üljenek, és bámulják. A hatalmas, jól képzett munkaerő-gárda dolgozna, és számtalan feladat vár megoldásra. A pénzügyi intézmények nem szeretik az adósságot, de nem akarják a kormányt sem. Mert a kormány, amíg a demokratikus kormányzás egyáltalán lehetséges, a teljes lakosság által meghatározott igények kielégítésén kénytelen dolgozni. *Ezt jelenti a demokrácia.* (Chomsky kiemelése, és tényleg mond *végre valami értelmeset a demokráciáról.*) De a pénzügyi hatalmasok mégis az erős kormányzat hívei, ha az kielégít két feltételt: beszedi az adókat, hogy ki lehessen menteni őket krízis esetén, és olyan haderőt tartson el, amelyik az egész világot ellenőrzés alatt tudja tartani. És erre szeretnék korlátozni a kormány hatáskörét! Semmi más nem érdekli őket: öregek egészségügyi ellátása, özvegyek eltartása? Nem.

A deficit érdekli őket, állandóan arról van szó, az okok elemzése nélkül. Pedig egyszerű okai vannak: az a rendkívüli katonai költekezés, ami nagyjából a világ többi részének ilyen kiadásaival egyenlő. Nem biztonsági okokból, mert *csak a világ urait védi*, és azok érdekeit.

Hogy lehet visszatérni a szociális rendszerekhez? Érdemben csak az oktatással foglalkozik: követni kell azokat a fejlett országokat, ahol ingyenes: Finnország, Németország...

A hatodik elv: kezeljük a szabályzókat!

Zseniálisan vezeti le a bankok, biztosítók, nagyvállalatok kimentését, és az azt lehetővé tevő szabályzó-módosításokat, a forgóajtó-rendszert (kormányzatban a szabályzókat kezelők átmennek a pénzügyi szektorba, élnek a kidolgozott mentőöv-lehetőségekkel, stb.), a lobbizás óriási térnyerését, a **derivatívák** születését és szerepét a pénzügyi szabályozatlanságban, a válságok okait és következményeit (**dotkomlufi**, ingatlanlufi...). Minden az adózók, a dolgozó emberek bőrén csattan! Többször megjegyzi, hogy ez nem is kapitalizmus, mert ha az lenne, az adófizetők pénzét nem fordítanák csődbementek megmentésére!

Nem közgazdász, csak zseni!

A hetedik elv talán legjobb fordítása machináld a választásokat!

A kérdés két oldalát tekinti át. Egyrészt a jelöltek gyakorlatilag korlátlan pénzügyi támogatását lehetővé tevő bírósági döntéseket, másrészt a támogatók érdekeltségét: a támogatás hozzáférést biztosít a választás nyertesének hivatali tevékenységéhez. Ez odáig megy, hogy sokszor a törvényhozók nem is nagyon értik a törvény tartalmát, hogy a hatásáról ne is beszéljünk, és a törvényeket a támogató nagytőkések ügyvédjei fogalmazzák meg. A nagytőke ezúton is biztosítja hatalmát.

A nyolcadik elv: tartsd a csőcseléket a karámodban.

Chomsky történelmi áttekintést ad az amerikai munkásmozgalomról. Békés – vitákkal, sztrájkokkal tarkított – korszakok is léteztek, de több erőszakos hengerlés zajlott, amikor a tőke igyekezett megfojtani azt. A múlt század utolsó évtizedeit és a XXI. századot frontális támadások jellemzik. Óriási összegekkel támogatott infiltrációk minden intézmény-rendszerbe, amelyek hatással voltak a dolgozó emberekre: oktatási intézményekbe, sportegyesületekbe, egyházakba... Fizikai erőszak, ütlegetések... A PR-ipar is a tőke érdekeit szolgálta... A második világháború után röviddel, 1947-ben a **Taft-Hartley Act** béklyóba kötötte a szakszervezeteket. Érdekes: a rendeletet a munkásmozgalom vezetői *rabszolgatörvénynek* hívták. A kommunista-boszorkányüldözés, a McCarthy-örületet követő évek is óriási nyomást gyakoroltak a szakszervezetekre. Az általános hangulat megváltozott, nem igen lehetett osztályokról beszélni. Ma a dolgozók 7 százalékát védik szakszervezetek.

A kilencedik elv: gyárts beleegyezést!

Idézi David Hume-ot, a nagy politikai filozófust, aki szerint a hatalom az elnyomottak kezében van. Amíg erre nem jönnek rá, könnyű vezetni őket, amint azonban rájönnek, minden hatalmat képesek megdönteni. Ezért olyan hatalmas a PR-iparunk. – mondja Chomsky.

A „legszabadabb” országok vezetői jöttek rá legkorábban arra, hogy nem könnyű erőszakkal uralkodni a tömegek felett. Elkezdődött a public relations (közönségkapcsolatok) ipar fejlesztése. Beindult a vevők gyártása. Mi elegáns, mi „cool”, mit tekint a társadalom előkelőnek, bevezetődtek a státusz-szimbólumok: nyaralók, autók, parfümök, rádió, televízió, mobil-eszközök, okostelefonok, tabletek, a hisztériakeltés csúcsára érkeztek egyes jól felpumpált termékek, mint a legújabb Apple iPhone, amiért sorba álltak, hogy elsőként fizethessenek ki érte dollár-ezreket! Ha ezekhez a társadalom csúcsára emelkedést jelentő cuccokhoz hozzájutsz, nem harcolsz többet a kizsákmányolód ellen, mert decens életet élsz, vagy azt hiszed, elhiszed. A reklám nem ésszerű döntésekre csábít, ellenkezőleg: irracionálisra!

Két fontos lépés: az egyik az eladásítás. Ezzel zabolázza meg a munkásokat a tőke, ezzel biztosította a fehér uralmat a felszabadított rabszolgák felett a gyarmatokon is: megkapták hitelbe a szükséges termékeket, le kellett dolgozniuk vagy törleszteniük. Csak jogilag szabadultak, gazdaságilag nem. A másik: gyors ráébredés az elhanyagolt területekre. Ilyenek voltak a gyermekek, akikre hamar rávetette magát a PR-ipar: hasznos, értelmes játékok, technika, aztán divatbabák, felesleges, különlegesnek kikiáltott kütyük, játék-birodalmak, gyerek-klubok, ömlött a pénz. Ilyen volt a választáson jelöltek eladása is.

A tizedik elv: szorítsd perifériára a lakosságot.

Tulajdonképpen ennyi elég is: le kell mindenkit köpni, aki nem tartozik az uralkodó réteghez. Chomsky több érdekes megállapítást tesz a részletes ismertetésébe rejtve. Például, hogy ez az uralkodó réteg tulajdonképpen az 1% töredéke! Idézi két tudós, Martin Gilens és Benjamin Page tanulmányát, akik azzal játszottak, hogy hoztak 1 700 politikai döntést, és vizsgálták, a lakosság hány százalékát érintik, illetve, milyen arányban értesülnének egyáltalán a döntésről. Fontos megállapítás, hogy az USA lakosságának 70 százalékának nincs semmi hatása, köze a politikához, akár élhetnének más országban is. Ahogy emelkedtek a vagyoni létrán, úgy nőtt az adott réteg befolyása. Nem mentek 10% mögé, ezért jegyzi meg Chomsky, hogy az 1% töredéke tartja tulajdonképpen a kezében a hatalmat.

A lakosság tudja ezt, ezért gyűlöl mindent, különösen a hatalom intézményeit, a Szenátust, az elnökséget, de gyűlöl a korporációkat, bankokat, sőt, a tudományokat is, miért higgyünk nekik alapon.

Ez a gyűlölet aztán kiszélesül, célpontjai elmosódnak. Az emberek elkezdik gyűlölni egymást, és a könnyen sebezhető célpontokat. A hatalom aztán kihasználja és fókuszálja ezt a gyűlöletet.

Példaként említi Trumpot. Mond valami gonoszat valamiről, és megnő a népszerűsége. Mert az gyűlöleten és félelmen alapszik. Azok gyűlölködnek – főként fehérek, munkások, alsó középosztályhoz tartozók, akik a neoliberalizmus áldozataiként átérték az egész generációs stagnálást és hanyatlást. Akik mindenüket elvesztették.

Olyan társadalom alakult ki, olyan viszonyok, amikben nem tudja, ki szeret élni. Nem szeretné, ha a gyermekei ebben élnének.

Foglalkozik a Trump hatalomátvétele óta történt megengedhetetlen lépésekkel: az éghajlat-válság elleni akcióival, ami élőlények kihalásához vezet. 2016-ban a történelem legerősebb hatalmában választások zajlottak le, amelyek rásütik a bélyegüket a jövő történeteire. A teljes hatalom – a végrehajtó, a Kongresszus, a Legfelsőbb Bíróság – a Republikánus Párt kezébe került, **amelyik a világtörténelem legveszélyesebb szervezetévé vált.**

Nagyon fontos megállapítás számomra, aki több könyvben igyekszik leleplezni az USA modern történelmének uralkodó rétegeit, alakjait!

Két rendkívüli veszedelmet jelent a világ számára ez a vezetés:

- a természet összeomlását és
- nukleáris háborút.

Felvázolja, hogy nincs pontos kép arról, milyennek is kellene lennie az igazságos, demokratikus társadalomnak. Utal John Dewey-re aki szerint amíg nem kerül minden intézmény – termelés, kereskedelem, média – részvételi demokratikus ellenőrzés alá, nem jöhet létre.

A változást sok apró lépés hozhat. A fájó pontokat érzékelőknek meg kell küzdeniük a megoldásért.

Bevallom, kicsit elnagyoltam az utolsó elvben taglaltakat, de azt hiszem, minden világos, ami egyáltalán az tud lenni.

Az alábbiakban alfejezetek következnek:

Időközi (félidős) választások:

Kedves ismerős, akire többször hivatkozok, – utalva a [New York Times cikkére](#) – elemzi a választásokat:

„Ma megtudtuk, hogy Trump nem poloska, hanem tényező az USA politikájában. Két év után a fél ország nem lát semmi rosszat. A cikkekre alapozva új realitásnak kell tekintenünk. Fel kell ismernünk, hogy valami mélyrehatóan megváltozott. Nem tudok ellenállni a kísértésnek, hogy párhuzamot lássak a magyar megosztottsággal. Hangsúlyoznám, hogy nem lehet megérteni ezeket a változásokat a történelem valamelyes ismerete nélkül. Például. a tömeges migráció nem eredhetett a semmiből. Késleltetett válasz valamire.”

Teljes egyetértésemet fejezem ki, és bemutatom az ostoba, lelkendező tömeget:

A hibbant hit és elkötelezettség mintapéldája: a világveszélyt jelentő mocskos gazembert ünneplik!

Ugyancsak a félidős választásokhoz!

Egyetlen fegyvere a rasszizmus (maradt) – írja a CommonDreams:

A félidős választások előtti héten Donald Trump visszatért a vajás kenyéréhez: a migrációhoz.

Pillanatnyilag nem nyugtalanítja se a gazdaság, se Hillary, sőt Észak-Koreáról is kijelentette már, hogy nem fenyegető veszély.

Ő, most azonban a szegény migránsok, többségük nő és gyerek, akik erőszak és szegénység elől menekülnek, jelentik a fenyegetést.

Annyira komoly fenyegetés, hogy Trump kijelentette: ezen a héten [a választások hete] nem kevesebb, mint 15 000 USA katonát küld a határra. Ez nagyjából ugyanannyi amerikai katona, ahányan Afganisztánban szolgálnak. Trump terve 200-300 millió USD-ba kerül, a már májusban oda vezényelt Nemzeti Gárda 200 milliós költségén felül.

A karaván akkora fenyegetést jelent, hogy Trump korábban utasította a hadsereget, hogy mindenkre löni kell, aki követ dob. Tekintsék puskának – [mondta az elnök](#). „Ha köveket dobnak, amint dobtak a mexikói katonai rendőrökre, tekintsék puskának.”

A Daily Beast és Yahoo News együttműködésében jelenti a The Center for Public Integrity:

A tervet ismerő, jelenleg hivatalban lévő és volt magasrangú USA-hivatalnokok szerint az USA kémhálózata és a Pentagon békésen egyetértett az Oroszország ellen irányuló kiber-támadásban, ha az oroszok elektronikusan beavatkoznak a 2018. november 6-i félidős választásokba.

Ez lenne az első nagyobb harci akció, amit az új kormányzati politika tesz lehetővé olyan támadó hadműveletek gyorsabb végrehajtására, amelyek paramétereit előre kidolgozták, és amelyekben a kulcs-ügynökségek megállapodtak.⁶⁷

Ugyancsak a *The Center for Public Integrity* közöl cikket Alex Finley írói álneven szereplő volt CIA ügynök tollából, ezúttal a Vox-szal együttműködve.⁶⁸ Tisztesség okán adok helyet az írásnak, amelyik alaptalan vádaskodások halmazának tűnik. Azzal vádolja a tisztesség csúcsaként nem kezelhető CIA volt embere Oroszországot, hogy az amerikai törvények gyenge alkalmazásával adódó réseket kihasználva dollármilliókat juttatott a választásokban érdekeltkezek kezébe. A taglalás vége bizonyítás helyett mocsárba fullad, akárhányszor megpróbálom a végére járni. Emellett tessék összemérni a milliókat (ha egyáltalán valóban bejutottak és működtek az USA-ban) a dollár többtíz milliárdjaival, amelyek ilyenkor belső forrásokból működnek a világcsendőr választásaiban.

A félidős választások eredményeit elemzi a PEW, etnikum, nemek és képzettség szerinti bontásban, aki kíváncsi rá, nézze át!

Média

Trump a médiát ellenségnek tekinti!

Megengedhetetlen, ahogy újságírókat becsmérel, fenyeget. Példákkal szolgál a [CommonDreams](#) [cikke](#)!

A CommonDreams [cikke](#) a sajtó megregulázásából kiindulva autoriter rendszer kialakulásától fél. A cikk címe: [Are We About to Face Our Gravest Constitutional Crisis?](#)

A bevezető bekezdés így szól:

Trump

Trump elvezethet minket olyan, teljeskörűen tekintélyelvű állam felé, ahol a jogállamiság már nem létezik, és ahol az elnök despota.

Majd karikatúrával folytatja (lentebb).

És a lényegről így fogalmaz:

„Trump a hivatalba lépése óta gúnyt űz az Alkotmányból. Megakadályozta az igazság kiderülését azzal, hogy a Szövetségi Nyomozó Iroda igazgatóját, James Comey-t és Jeff Sessions főállamügyészt kirúgta, Session-t a Trumpot követő Matthew Whitakerrel felváltva. Az elnök rendszeresen nevetségessé teszi a Mueller-nyomozást és sértegeti a vezetőjét. A múlt héten tweetben ‘boszorkányüldözésnek’, ‘teljes zűrzavarnak’ és ‘abszolút buggyantnak’ nevezte a nyomozást, és azt állította, hogy Mueller és nyomozói ‘ordítottak és kiabáltak az emberekkel’, hogy olyan válaszokat adjanak, amiket ők akarnak. (...) A vizsgálatok résztvevőit ‘nemzetünk szégyenének’ nevezte. (...) Trump, a Fox News-szal, ami gyűlöletbeszédének és összeesküvéselméletének hangszórójaként működik, **Nürnberg-féle gyűléseket** tartott az országban, hogy felkészítse a lakosság mintegy 40 százalékát, akik hűek maradtak hozzá, hogy sokk-csapatokká váljanak. Követői tele vannak gyűlölettel és haraggal az elitekkel szemben, akik elárulták őket. Bosszúra fenik a fogukat. Nem tényalapú világban élnek. És el vannak árasztva fegyverekkel.”

Szelffizgetünk, szelffizgetünk... (Szerző: Mr. Fish/TruthDig)

Ó, mennyire hasonlít Chaplin „A diktátor” című filmjének Hitlerére! Ott Hitler játszik a glóbuszal, itt Trump ül rajta!

Nem biztos, hogy sokáig teheti! Megkapta az első komoly pofont: a Kongresszus leállította Amerika részvételét a jemeni háborúban!

Hírek, adatok a végtelen terrorellenes háborúkról

Félmillió áldozatot ismernek el – és a háború csak erősödik:

Több írásomban foglalkoztam az USA vezetésével folyó terrorellenes háború áldozatainak számával, különböző „body count” értékeléseket, és tudományos értékű tanulmányokat felvonultatva. Most a CommonDreams [foglalkozik a témával](#). A cikkben hivatkoznak az általam eddig nem ismert The Cost of War Project [jelentésével](#) (Brown University’s Watson Institute), ami cca. félmillióban jelöli meg három ország – Irak, Afganisztán és Pakisztán – halálos áldozatainak számát. Ez utóbbi hangsúlyozza, hogy nem szerepel az összesítésben Szíria, ahol pedig – mondják – az USA beszállt 2014-ben, valamint nem vették figyelembe a nem közvetlen („járulékos”) halottakat, és a háború egészségügyre, élelmiszer ellátásra, vízellátásra, elektromos rendszerekre gyakorolt hatása következtében elhalálozottakat.

Hangsúlyozzák, hogy az adatok a háború fokozódó intenzitását bizonyítják, mert a két évvel korábban közreadott jelentéshez képest bekövetkezett áldozatok száma meghaladja a százezret.

Valószínű tisztességes szándékkal hozták össze az adatokat. Rá kell azonban mutatnom, hogy volt már többoldalú szakértők bevonásával készített tanulmány, amelyik csak Irakban 1,3 millió áldozatról adott számot. Több millió áldozatért, és több tízmillió menekültért kell felelőssé tenni az USA-t!

Akármit hiszünk azonban az értékelésekről, senki, és semmi sem fogja valamikor is értékelni azt a borzalmat, poklot, szenvedést, amit ártatlanul megölt emberek, a hátramaradottak, a tönkretett országok fiataljai, a sebesültek, romjaik elhagyására kényszerítettek átéltek és átélnek egy abszolút világhatalomra törekvő szuperhatalom aljassága miatt.

Nekem elhihetik: átéltem a II. világháborút, szőnyegbombázást, menekülést. Nem lehet kompenzálni, amit a családuk vesztett, átélt, hordoz a szívében, zsigereiben. Átkozottak legyenek a háborút generáló héják, vadállatok!

Jövő évvégéig 6 billió (10^{12}) USD-t ér el az USA végtelenített háborúira 2001 óta költött pénz, mondja a CommonDreams [cikke](#). Szuperostoba a világcsendőr adófizetőinek tábora, lenyeli a terrorveszély kreált meséjét, határozott fellépések nélkül nézi a nyomor nyomulását...

[Itt az eredeti tanulmány \(angol\)!](#)

Félrenéznak, ha fuldoklókat látnak (akik döntő többségükben a terrorháborúk áldozatai):

Több forrásból tudhatja az ember, hogy a terrorellenes terrorháborúk véreskezű vezére gyakorlatilag nem vesz részt a menekülők megsegítésében. Égbekiáltó bűnre hívja fel azonban a figyelmet a CommonDrems-ben Andreas Germanos, [hírt adva](#) arról, hogy az USA Navy *USNS Trenton* nevű hadihajója mintegy félórával késleltette egy felborult menekülthajó utasainak mentését, ami hetvennél több ember vízbefulladását eredményezte. Magyarul talán félrenézésnek lehetne nevezni ezt a galádságot!

Fegyverhasználat, gyilkosságok:

Csak úgy – cél és ok nélkül (is) gyilkolgatnak!

A Borderline Bar & Grill in Thousand Oaks szórakozóhelyre 2018. november 8-án berontott egy férfi és lövöldözött: 13 halott és több sebesült! Hamar kiderült, a végtelen terrorellenes háborúk valamelyikében harcolt, és poszttraumás stress zavar (posttraumatic stress disorder, PTSD) betegségben szenvedett. Ez nem akadályozta meg abban, hogy fegyvert viseljen és használjon. Ez (is) Amerika. Fegyver közelébe se szabadna engedni azokat, akik akár egyenruhában is, már öltek!

Gazdaság:

Paul Krugman szerint [hitel-finanszírozás](#) eredménye a *két jó gazdasági évnegyed*.

Amerika az új tax-heaven (adóparadicsom) – mondja Japán

Klíma: Remekműre akadtam! [A klíma-krízis elleni akciók megölnék az imperializmust](#), ezért nem kaphat teret Amerikában,

Újra megszólaltatom [Umair Haque](#)-ot, aki Amerikán keresztül a kapitalizmusról húzza le a bőrt, saját kiadásban.⁸³

Itt az óriási piszkos titok, amiről senki, valóban senki sem akar beszélni. Amerika valamennyi nagy szociális problémája a tőkés kizsákmányolásból ered. Sem az értelmisége, sem az újságírói, sem a pundit-jai nem mernek beszélni róla. Olyan, mintha égne egy ház, és az egész falu összegyűlt volna körülötte, hogy a tűz fényében megbeszélje, talán valaki tudja, mi az a furcsa, égő, narancsszínű szubsztancia, ami áttört a falakon.

A világon másutt másként látják a kapitalizmust és mindennapi téma lehet.

Egy-két problémakört kiemelünk:

Az amerikai bérek jóval a születésem előtől fogva nem emelkedtek. – mondja. Ez egynél több generációt és fél évszázadot jelent. Hogy lehetséges? Természetesen, mivel Amerikában kapitalizmus uralkodik, és a tőkések egyetlen pennyvel [a szerző szóhasználata] se fizetnek többet, mint amennyit kénytelenek. És nem kénytelenek. A szakszervezeteket megtizedelték, a dolgozók védelmét lerombolták, az alapjogokat eltörölték, a piacot annyira koncentrálták, hogy a verseny megszűnt. Maradt a kapitalizmus nyers formája. A kizsákmányolás első formája tehát, amit az amerikaiaknak el kell viselniük, gazdasági. És annak ellenére, hogy *eltelt fél évszázad*, ezt az alapformát se értik kizsákmányolásnak, még kevésbé kapitalistának.

Lássunk további példákat. Idős emberek, akik soha nem jutnak nyugdíjhoz? Fiatalok, akik nem tudják elhagyni a szülői házat, és családot alapítani? Adóssággal keréketört diákok? Kapitalizmus, kapitalizmus, kapitalizmus. Tömeggyilkosságok, mint napi események? Kapitalizmus – a fegyver-lobbi nem engedi meg a változásokat. Ópium-járvány: kapitalizmus.

Még mindig nem látja a tanulságot? – kérdezi. *Minden egyes komoly szociális probléma, ami az eszébe juthat Amerikában, a kapitalizmus közvetlen eredménye.*

Nem Marx mondja, hanem egyike az amerikai gondolkodóknak.

Ismerős megjegyzése: „Az jutott erről a cikkről az eszembe, hogy az emberek 99%-a miért képtelen rendszerben gondolkodni és rendszer szinten látni az összefüggéseket. Nem lehet, hogy azért, mert ennek (és a legtöbb) rendszernek nem érdeke, hogy ezt megtanítsa a fiataljainak? Mi jó származhatna ilyen kritikus, autonóm módon gondolkodni és az összefüggéseket tisztán látni képes egyének tömegéből a rendszerre nézve? Akkor viszont miért is ostobaság hamis tudatról és elidegenedésről beszélni? Amikor a hal abban a vízben úszik és próbálja jól érezni magát, ami megmérgezi az életét? Persze jöhet az ellenvetés, hogy az dumáljon, aki tud jobbat. De miért is nem lehet anélkül tudatossá tenni a fennálló gyökeres hibáit? Nem a probléma felismerés az előfeltétele a tovább gondolkodásnak? És valóban nincs, ha csak kicsivel is, jobb, mint az amerikai kapitalizmus? A skandináv szociáldemokrata modell? Nem egy az egyben átemelni, de miért is nem lehetne erről (is) gondolkodni?”

Pogácsa hatása? Az is lehet, hogy maga jutott el a gondolatig.

Az öngyilkosságok száma növekszik. A The Economist figyelmezteti Amerikát!

Az öngyilkosságok száma az egész világon csökken az urbanizáció, nagyobb szabadságjogok és támogatások eredményeként. Amerika a kivétel: 2000 óta 18 százalékkal nőtt az öngyilkossági ráta, míg a világátlag 29 százalékkal csökkent. Tanulhatna a másutt elért eredményekből, a világ pedig tovább javíthatná azokat jobb egészségügyi szolgáltatásokkal, munkaügyi politikával, az alkohol-, fegyver-, rovarirtószerek és pirulák korlátozásával.

x

Mi lesz Magyarországgal?

Hogyan is kezdődött a nemzeti tragédia-sorozatunk utolsó állomása, a gengszterváltás?

A Facebook tálcán nyújtotta a tízoldalnyi áttekintést. Messze nem minden szavával értek egyet, mégis továbbadom, mert mélyen látó ember tollából született. A megjegyzéseimet szögletes zárójelekbe zárom. A helyesírási hibákat kijavítottuk. Kerestem a szerzőt, hogy egyeztessen a cikk megjelentetését, de nem találtam meg. A kiemelések eredetiek, de az eredeti kövér fontok többségét dőltre módosítottam. A győri szociáldemokrata szervezet vezetője, Arady Pál [a keresztnév nem biztos] írja⁹⁵, „CETERUM CENSEO: A magyar politikai osztálynak el kell tűnnie, majd el kell süllyednie a történelem szemétdombján!” felkiáltással.

Alaposan végigolvasva az írást, arra a döntésre jutottam, hogy mellékletbe számúzom, a megjegyzésemmel, és kiegészítésemmel együtt: I. melléklet. Túl sok benne a konkrét források megjelenése nélküli állítás, nehezen hihető tényadat. Hasznos olvasmány, élesen láttatja, hogy a gengszterváltás a szocialista rendszeren belül indult el, és a ma hősként kezelt részvevőinek többsége gazember.

Hasznosabbak persze a témaköréről eddig megjelent írásaim, valamint Pogácsa Zoltán „Magyarország politikai gazdaságtana. Az északi modell esélyei” című könyve.

És hol tart ma Orbánizmus?

Lemásoltuk a piaci fundamentalisták neoliberalista gazdasági modelljét: regresszív jövedelemadó, óriási adókedvezmények a multinacionalistáknak, az EU-ban legalacsonyabb, 9 százalékos vállalkozási adó, a szegények szociális hálójának összeomlása, a hajléktalanok üldözése, növekvő egyenlőtlenség, a szociális mozgékonyaság eltűnése, a szakszervezetek gyengülése, tehetetlensége, az összeomlóban lévő egészségügy, az oktatás lebutítása... A jelenlegi kormány mindezt a liberalizmus elleni harc jegyében teszi. És a lakosság többsége mindezt lenyeli. Mert a retorikát generáló kormány és oligarchái tulajdonában van a média döntő része. És nacionalistának meg kereszténynek hívják magukat! Azaz megverhetetlen a rendszer!

Még ilyen tömörséggel se megyek bele a jogállamiság leépítésének lépéseibe. Magam is eleget foglalkoztam vele, és minden „újságolvasó”, azaz hírhalló imaként tudja sorolni. Csak a legfrissebb lépésekkel, fejleményekkel tudunk itt foglalkozni.

Sajtószabadság:

A tényfeltáró weblap, az [Átlátszó](#) felmérése szerint több mint 500 magyar média-intézményt ellenőriznek Orbán Viktor és barátai; 2015-ben még csak 23-at.

A [PEW felmérése](#), amely 10 európai országot vizsgált, kimutatta, hogy a magyarok követik legkevésbé a helyi és nemzetközi híreket.

A The New York Times [adja hírül](#), hogy Orbán Viktor nem szerette a híreit, ezért átvette a lapot.

Nyomor, hajléktalanok, kilakoltatás⁷¹:

Kis hétköznapi fasizmus. A minden korban meglévő kisnyilasok előbújnak odúikból, hogy a törvénykezést, igazságszolgáltatást saját kezükbe vegyék, amint úgy érzik, hogy ez ellen nincs ellenkezés „felülről”, máshonnan meg még igény is van erre. Azzal, hogy vannak, akik fölött a legkisebb hatalmat is gyakorolhatják, erőszakot alkalmazva rajtuk levezethetik saját félreállított életük miatt érzett frusztrációjukat, és ettől végre fontosnak érezhetik magukat. Ezek azok az emberek, akik – talán önhibájukon kívül – humánus értékeket nem tanultak se az életből, se az oktatási rendszerből. Épp ezért tragikusan szomorú tükröt tartanak fel társadalmunk számára.

Mindkettő egy szociális darwini értékrendszert tart elénk: a brutálisok győznek, hatalmukkal saját, humanitást nélkülöző értékrendszerüket törvényesítik és intézményesítik, amelyben a kevésbé gyengék sivár képzeletükben „nyerhetnek”, ha találnak náluk még gyengébbeket, akikkel szemben erősnek érezhetik magukat. A „férgese” pedig pusztuljon, úgyse ember, vagy alig az. (Ez utóbbi gondolat elültetése hordozza a fasizmus lényegét.) És a brutálisok közben két legyet ütnek egy csapással, hiszen az oszd meg és uralkodj elve is működik – kiöli a szolidaritás érzését, és ezzel az összefogás lehetőségét is azok között, akik valójában egy oldalon állnak. Vagy nem erről van szó? Ha nem is tudatos szinten, de társadalmi lélektan szintjén?

Fontos cikk, nagyobb társadalmi rálátással ugyanarról: a Mércé köpönyegében [Kapelner Zsolt](#) írja, „[A hajléktalanügy és a neoliberális terror](#)” című cikkben.

„A nyomor kriminalizálásának üzenete, hogy a munkaerőpiacról, a gazdasági termelés rendjéből való kihullás ára, hogy az ember az állami erőszakszervezetek szabad prédájává válik. A nyomor kriminalizálása fenyegetés a társadalom egésze felé: vagy megtesztek mindent, hogy helyet szerezzetek magatoknak a neoliberális társadalom struktúrái közt, és arra használjátok fel tevékeny életidőtöket, hogy a piacon értékesítsétek munkaerőtöket és részt vegyetek a gazdasági termelés és árucseré folyamatában, következésképp értékes humán erőforrásnak bizonyultok, vagy kiszolgáltatva találjátok magatokat az állami kényszer és erőszak intézményeinek, megbélyegzetten, mindörökké megfosztva a nyomorból való kijutás reményétől.

A nyomor kriminalizálása azt jelenti, hogy a neoliberalizmus piaci-gazdasági rendjébe való be nem illeszkedés ára nem csupán a szegénység, az alacsony életszínvonal, hanem egyúttal alávetettség az állami önkénynek, kényszernek, erőszaknak, megbélyegzésnek, folytonos fenyegetettségnek. Mint ilyen, a nyomor kriminalizálása nem egyéb, mint neoliberális terror.”

Oktatásügy:

Ismét közeli ismerőst idézek!

Szerinte poroszok vagyunk még mindig. És sajnos a lakosság oktatási igénye elég jól egybeesik a kormány elképzeléseivel. Én ebben megint a világot nem ismerésünket látom, bocs. Egy kis ország úgy be van önmagába gubózódva, mintha nagyhatalomként ezt megengedhetné magának. (Leszámítva persze azokat, akik elmennek, vagy hazajöttek. Szemléletbeli változást az utóbbiakról remélnék. Ha lennének elegendő számban és teret is kapnának.)

Windisch Judit újságíró foglalkozik a HVG-ben Lannert Judit oktatáskutatóval a Tárki Társadalmi Riport 2018 kiadványában megjelent írásával. A cím önmagáért beszél: „[Kilátástalanul: a magyar szülők többsége saját múltját képzelel el gyermeke jövőjének.](#)„

„2005 óta gondolják úgy az emberek, hogy a gyerek inkább tanuljon szakmát, ne az érettségire hajtsa. Vélekedésük a mostani kormány elképzelését tökéletesen lefedi: Orbánék erőltetik évek óta ezt a modellt, bár egyelőre nem túl nagy sikerrel. Szeptemberben például a szakiskolai (korábbi nevén szakiskola) férőhelyek 60 százaléka betöltetlen maradt.

Hova terel?

A szakképzés rendszerét úgy alakította a kormány, hogy szakértők kifogásai szerint

- túl kevés a közismereti órák száma, így a diákok nem tanulnak meg gondolkodni, tanulni, képtelenek lesznek a technológiai fejlődést követni, netán szakmát váltani;
- az összevont természettudományos tárgyak és a képzések specifikálása miatt a gyerekek 14 éves korában el kell döntenie, mi akar lenni, később nem tud évvesszítés nélkül váltani;
- nehezebb lett a továbbtanulás bizonyos szakmákban.

Pár hónapja pedig a Magyar Tudományos Akadémia is nekiment a kormány számára nagyon fontos területnek, a többi között azt írták, a közoktatás elsődleges feladata az élethosszig tartó tanulás képességének a kialakítása és nem a naprakész munkavállalók kibocsátása a gazdaság szereplői számára, és javasolták a közismereti, természettudományos tárgyak arányának újragondolását.

Furcsa az is, mit várnak az emberek az iskolától. A rendszerváltás óta végzett oktatási tárgyú közvélemény-kutatásokban rendre azt a választ adják, hogy

- az iskola neveljen rendre és fegyelemre
- és adjon egy jó szakmát.

Az már kevésbé fontos, hogy a játék, szórakozás és a kellemes elfoglaltságok is szerepet kapjanak. Ugyanígy van ezzel a szakma is. Nem véletlen ezek után, hogy az örömteli tanulás, mint cél, meg sem jelent az új, egyelőre tervezettként kezelt Nemzeti Alaptantervben, holott pont erre volna szükség az eredményes tanuláshoz.”

Külön misét érdemel a felsőoktatás:

„[Elképesztő ütemben csökken a felsőoktatási hallgatók száma](#)” – mondja a 444.hu.

Megjegyzem:

A Nemzeti Alaptantervről annyit, hogy ismerünk – a feleségem egyeteme óta – olyan hölgyet, aki az Átkosban elfoglalt egy jeles széket az Oktatásügyiben, és azóta (igen, valószínűleg az Átkos vége körülől fogva) halljuk, hogy keményen dolgozik az Alaptanterven. Kb. 10x hallottuk, hogy na, végre elkészült... Öt-hat éve hagyta ott az agyszeszűzödét, mondván, hogy nem bírja tovább. Már röhögni is nehéz, amikor a Nemzeti Alaptantervről hallok!

Kedves ismerős ismerősének, M.-nek a hozzászólása:

„Klasszikusan provinciális attitűd. (Na, a három közül egyik sem magyar szó, haha.)

Egy politikusnak lehet sereg elnézhető hibája, hazudhat is, lophat is, stb., amennyiben a legfontosabb feladatát világosan látja: az irányt, amely egybevág a jövővel és a népének érdekeivel. De – mint oly sokszor, és a hagyományos délibábjainktól megrészesülve- mi megint a rossz irányba masírozunk. Ez volt az utolsó történelmi lehetőségünk, amit éppen most késünk le. Száz év múlva már csak amolyan félmagyarok képviselnek majd minket a világban, igencsak lazuló magyar nyelvérzéssel, de akik remélhetőleg jobban veszik a lapot, amit a jövő kioszt nekünk.”

Módszeresen gyilkolják a felsőoktatást: a CEU-t elkergetik, a Corvinus-t pedig gazdag lakájok képzésére alakítják át!

A CEU Bécsbe költözik:

Egymilliárd dollárt adományozunk Ausztriának! – mondja az orulunkvincent.blog.hu

Pedig most ért el a CEU komoly eredményt a hálózat-tudomány mesterével, Barabásival.

Több hír is foglalkozik vele, kettőt tartok érdemesnek sorbavételre!

1. *MTI:*

A 168ora.hu adja hírül „[Hatalmas magyar siker, tízmillió eurót nyert az MTA, a CEU és a Károly Egyetem közös hálózatkutatói projektje](#)„ címen:

„Az [MTA hétfőn közleményben tudatta](#), hogy az elnöke, Lovász László, Barabási Albert-László matematikus és a cseh Jaroslav Nešetřil vezetésével a Magyar Tudományos Akadémia Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézete, a Közép-európai Egyetem (CEU) és a prágai Károly Egyetem együttműködésében hatéves kutatási program indulhat közel 10 millió euróból azért, hogy jobban megértsük a bennünket körülvevő nagy hálózatokat. Az átszámítva mintegy 3 milliárd forintos támogatásból – amelyet az Európai Kutatási Tanács (ERC) biztosít – a három kutató és kollégáik arra kereshetik a választ, hogy milyen matematikai szabályszerűségek érvényesek a nagy hálózatokra a sejtekben zajló folyamatoktól az emberi agyon keresztül a Facebookig – hangzik a közlemény, amely szerint a projekt a következő kérdések megválaszolásában segíthet:

- Milyen sebességgel terjednek a hírek és álhírek a Facebookon?
- Mitől függ egy járvány terjedési sebessége?
- Több ezer közül mely fehérrék működését érdemes gyógyszeresen befolyásolni ahhoz, hogy helyreállítsuk egy sejt vagy szövet egészséges működését?
- Miként képes rugalmasan áthuzalozni magát az agy egy sérülést követően?

Az MTI ‘objektív’ tájékoztatása – ha hihetünk a ma.hu tudomány rovatában [megjelent hírek](#) – igazi csemege: a CEU-t és a prágai egyetemet kifelejtette, illetve *törölte!* A dolog már csak azért is vicces, mivel Barabási, a hálózatkutató ‘atyja’, akinek a nyert összeg nagy részben köszönhető, a CEU vendégprofesszora.”

Mivel az MTA közleménye a 168 óra hírének első sorában megnyitható, és abban még mindkét egyetem szerepel, egyértelmű az MTI bájos szélhámosága!

Így szól:

„Hatalmas nemzetközi siker a magyar tudományos élet számára is: Lovász László, Barabási Albert-László és a cseh Jaroslav Nešetřil vezetésével, a Magyar Tudományos Akadémia Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézete, a *Közép-európai Egyetem (CEU)* és a *prágai Károly Egyetem*

együttműködésében hatéves kutatási program indulhat közel 10 millió euróból azért, hogy jobban megértsük a bennünket körülvevő nagy hálózatokat.”

Továbbá így méltatja:

„Az elnyert ERC-pályázatok tekintetében Magyarország messze kiemelkedően teljesít az EU13 országok között: 2007, a program indulása óta a régióban győztes pályázatoknak több mint 40%-a hazai kutatóintézetekben dolgozó kutatókhoz kötődik. Ezek közül a győztes pályázatok felét az MTA, közel negyedét a CEU kutatói nyerték el. A mostani siker sem előzmény nélküli: a Magyar Tudományos Akadémia Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet és a CEU több kutatásban is együttműködik. A korábbi egyetlen kelet-közép-európai szinergiapályázatot a CEU kutatói nyerték el a kognitív pszichológia területén.”

A kedves ismerős megjegyzése:

„Nem ez az első ilyen rajtakapás az MTI-vel kapcsolatban mostanság. De azért mindenki bízson csak nyugodtan továbbra is az MTI elfogulatlan tájékoztatásában.”

2. Interjú Lovász Lászlóval.

[A Tudományos Akadémia közleménye!](#)

Csak érdekesség kedvéért, és a kérdés matematikai oldala iránt érdeklődőknek kedvébe járva teszem elérhetővé az interjút.

Lovász László a project fontosságára világít rá, a támogatást elnyert kutatást és a hálózat-kutatást általában is értékeli. A téma jelentősége abban áll, hogy egy viszonylag új tudományág és annak kutatása és az így generált új tudás – rengeteg különböző léptékű potenciális alkalmazással a sejtektől az agyon át az internetig – központja Közép-Európa lehet, magyarországi súlyponttal.

Az egész oktatás-kutatás helyzet ebben a végtelenül elmaradott országban rémtettel egyenértékű. Ez az átkozott kormányzat semmit sem ért, hozzá se tud szolgálni a továbbiakban tárgyalt mesterséges intelligencia kérdésköréhez. Biztosítja az ország végső ellehetetlenedését!

Nemzeti konzultációk:

Szégyellem magam, hogy olyan országban élek, ahol a kormányzat többszöri szégyenletes fiaskó után is vissza mer térni a nemzetinek mondott (merész gazemberek!) konzultációhoz. A lakosság ostobaságára, megfélemlítettségére, függőségére (állás, jövedelem, család) hihetetlenül csapda kérdéseket lök oda, állítja, hogy összeszámolja a válaszokat, amikbe (se a rendszerbe, se az eredménybe) nem enged betekintést, kihirdet nyilvánvalóan hamis eredményeket, és ország-világ előtt döngeti a mellét, hogy a nemzet többsége támogatja. És teszi mindezt a szerencsétlen kényszerpályára vitt megkérdezett adófizetők nem kevés pénzén! *Hihetetlen, elképesztő, barbár ostobaság minden oldalon!*

Nem tartom érdemesnek visszatekinteni ennek a gazemberségnek a történelmére, elég, ha szemünket az utolsóra vetjük!

Az ataszjelenti.blog.hu „[A három legnagyobb baj az új nemzeti konzultációval](#)” címen tesz észrevételeket. Mi is az a TASZ? Társaság a szabadságjogokért! Tehát érdemes odafigyelni, mit mondanak!

A három bajból kettőt csak megjelölök:

1. Több pénz → több gyerek? Korántsem. (De mennyire, hogy nem!) Három kiselőadás videója kíséri!
2. A szegények megint nem érdeklik a kormányt – mondják, és részletezik, hogy gond van a munka biztosítása körül. Nem érdemes taglalni...
3. Jöhetnek a perek az elvált szülők gyerekeitől? címen a 9. kérdéssel foglalkozik a TASZ. Meglepő, hogy nem veszi észre a legnagyobb csapdát a kérdésben: a melegek, egyenműek házassága ellen foglalkozik ugyanis a galád pont: „*Egyetért-e Ön azzal az alapértékkel, miszerint a gyermekeknek joguk van anyához és apához?*”

Ettől eltekintve okos megfontolások sora következik a kérdésből, ezért is idézem a lap vonatkozó megfontolásait:

Idézet:

A konzultáció bővelkedik irányított álkérdésekben, de ez még a többi közül is kiemelkedik.

A kérdés *összemosza az alapérték és a jogosultság kategóriáját*. Az alapérték erkölcsi kérdés. A társadalomnak vannak bizonyos alapértékei (például az emberek egyenlősége, vagy a másik ember megölésének tilalma), de általában akkor érzi szükségét a jogalkotó, hogy az erkölcsi értékekből jogszabályt fabrikáljon, ha a társadalom nem annyira osztja ezeket.

A „hagyományos családmodell” esetében például épp ez a helyzet: ma jóval kevesebben élnek a hagyományos, „papa, mama, gyerekek”-felállásban, így ezt nem nevezhetjük a társadalom alapértékének. Ehelyett többségben vannak azok a családok, ahol a szülők nincsenek összeházasodva, ahol a gyermektelenséget választották, az elvált szülőként gyereket nevelők és a mozaik-családok, vagyis a szülők korábbi kapcsolatából származó gyerekeket nevelők. Emellett pedig egyre több szírványcsalád van az országban, amikben azonos nemű szülők nevelnek örökbe fogadott vagy vér szerinti gyerekeket.

Lehet, hogy sokan éreznek nosztalgiát a „hagyományos családmodell” iránt, vagy azt tanulták, hogy ilyen modellben „helyes” élni, és ezért a konzultáció kérdésére igennel felelnének, de tartani mind kevesebben tartják magukat hozzá.

De a kérdés azért is aljas, mert úgy tesz, mintha létezne olyan, hogy „jog anyához és apához”. Nem kell mélyen belegondolni, hogy rájöhhessünk, mennyire értelmetlen ez az ötlet – hiszen ha lenne ilyen, a gyerek például beperelhetné a szüleit, mert elváltak, és ezáltal megsértették az ő „anyához és apához való jogát”. Vagy: milyen felelősség terheli az anyát, aki belehal a szülésbe? Az ő gyermekének egész életében sérülne az anyához való joga...

Az aljas kérdést tovább aljasítja, hogy *nevetségessé teszi a meglévő jogosultságokat*. Csak hogy a témánál maradjunk: szerintünk mindenkinek joga van szabadon szeretni, azt választani párnak, akit csak szeretne, joga van összeházasodni vele és gyerekeket nevelni. A kormány viszont ezeket a jogokat tagadja és helyette olyan politikailag motivált erkölcsi téziseket akar lenyomni az emberek torkán, ami fényévekre van a társadalmi valóságtól, jogilag nevetséges és kirekesztő.

Hogyan lehet egy álkonzultációra valódi választ adni? Ha eddig nem tiltottuk le az adatainkat, és a konzultáció a postaládánkban landol, a legjobb, amit tehetünk, ha egyenesen a (szelektív) kukába iktatjuk azt.

Idézet vége

(A kiemelések eredetiek, de kövér fontról dőltre módosítottam.)

Megjegyzem még, hogy a miniszterelnöki kísérőlevél helyesírási hibákat is tartalmaz:

- 2. sor: A Nemzeti Konzultáció egy olyan eszköz... (Az egy felesleges!)
- 2. bek. 2. sor utolsó szava helyesen: válnia.

Én is szégyellem magam, ha valamelyik írásomban hiba marad. A miniszterelnök levelében fellelhető hiba az egész ország szégyene!

Hoppá! Kapóra jön Jack Ma (eredeti neve Ma Yun, a Jack ragadvány-név), a világ egyik leggazdagabb embere, az Alibaba webáruház társalapítója. Az 1999 végén alapított cég mára, nem egészen két évtized alatt lekörözte az addig legnagyobb webáruházat, és egyéb mestersége intelligencián alapuló tevékenységgel is foglalkozó Amazon-t. [Érdeemes odafigyelni, miket mond az oktatásról \(csak angolul tudóknak\).](#)

Nagyon tömören összefoglalható: nem tudást kell az agyakra pumpálni, hanem készségeket kell fejleszteni. 30 év múlva más lesz a világ.

Ha túléli a három veszedelmet, a nukleáris háború, a klíma-krízis és a mesterséges intelligencia veszedelmét! – teszem hozzá, mint pesszimista.

Járjuk körbe tovább, mi is zajlik Orbánisztánban, a XXI. század második évtizedének a végén. Én csak idézgetek, mások véleményét tükrözöm tovább, remélve, hogy nem vakítom el Önöket a fénysugárral!

Napvilágra került a maffia-technológia: az Orbán-rendszer az amerikai szakértők legjobb tanítványaként használja a hatalomszerzés és hatalombirtoklás legmodernebb fegyverét, a gyűlöletkeltést!⁹⁶

Érdemes elmélyedni George Birnbaum nyilatkozatában, aki Arthur Finkelstein üzlettársaként először beszél arról, hogyan dolgozták ki a Soros Györgyöt támadó kampányt a Fidesz számára és hogyan lett a magyar származású milliárdosból a világ bármely országában felhasználható bűnbak. Az akár bűnténynek tekinthető akciót a Századvég Alapítvánnyal kötött szerződés keretében, és Habony Árpáddal személyes kapcsolatot fenntartva hajtották végre. Habony Finkelsteinnel közös céget is alapított Londonban, amelyet az amerikai halála után ő **vett át**. Magyarország előtt az USA-ban (Nixon) és Izraelben (ahol Netanjahut segítették hatalomra), és több kelet-európai országban folytattak sikeres hadjáratot a gyűlöletkeltés stratégiájával. Magyarországon bombasikerrel támogatták Orbánékat a hatalom megszerzésében, majd – főként a Soros ellenségképének kialakításával – a hatalom megtartásában. A szoros együttműködés mai eredményeit vázoljuk fel a továbbiakban.

És az arcátlanság, pofátlanság csúcsa: szemrebbenés nélkül folytatják a Soros-kampányt. Sírhatnékja támad az embernek: ezek szerint maradnak tömegek, akik beszopják ezt a leleplezetten aljas konstrukciót? Nyilván ez a helyzet, különben a fejükhöz kapva hagynák abba!

A gazdaság átlagon felül növekszik?

Vélemény a FB-on:

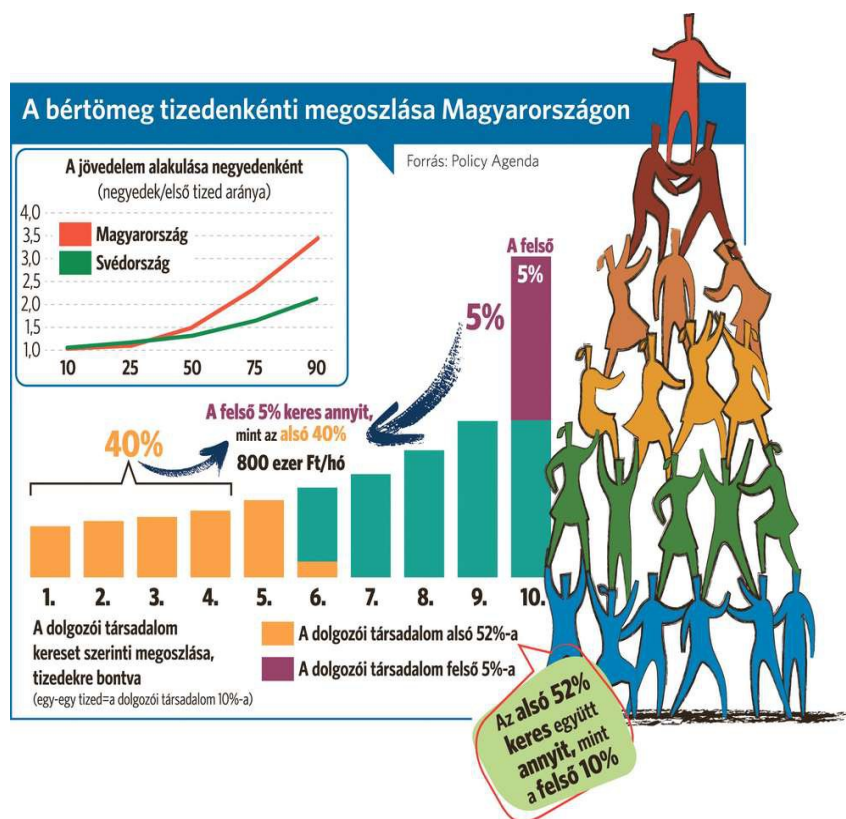
Tényleg úgy hasít a magyar gazdaság? Szó sincs erről. Például a GDP növekedés legnagyobb részét (28%) az építőipar adja. Amellett hogy ez improduktív – külföldre nem eladható termék – az a baj vele, hogy ez a hihetetlenül magas szám rendkívül felhúzza a statisztikát. Olyan, mintha minden hasítana. Pedig ez csak szemfényvesztés. Ha Mészáros Lőrinc egy projektet 5 milliárd helyett 15 milliárdért csinál meg, akkor ez a statisztikában GDP növekmény. Ha építünk 50 stadiont, az GDP növekmény. Vicces nem? Az összes korrupció GDP növekmény. Az összes külkereskedelmi ÁFA csalás GDP növekmény. Egy tavalyi amerikai elemzés szerint kb. évi ezer milliárd forint a magyar költségvetésben pozitívként beállított ÁFA csalások mértéke. Ha ezeket levonnánk, akkor is lenne GDP növekedés? Hát nem *ostobaság*, hogy az ország ezt nyugodtan tűri?

Ki mennyit keres:

A Népszava [írta](#), ismeretlen foglalta össze a lényegét:

„Hónapról hónapra szebb képet fest a hivatalos statisztika a bérekről, ám a dolgozók többsége ezt nem érzi. Nem csoda: csak egy szűk réteg keres akkora összeget, amekkorát a többség együttvéve sem. A magyar dolgozók fele együttesen sem keres annyit, mint amennyit a legjobban fizetett 10 százalék. Ez utóbbi körbe tartozó munkavállalók fizetése ugyanis éppen annyi, mint amennyit az alsó 52 százalékba tartozók együttvéve keresnek. Sőt, a munkavállalók legjobban kereső 5 százaléka annyi fizetést kap, mint amennyit az alsó kereseti kategóriákba tartozó 40 százalék együttvéve.”

És itt egy ábra a cikkből:

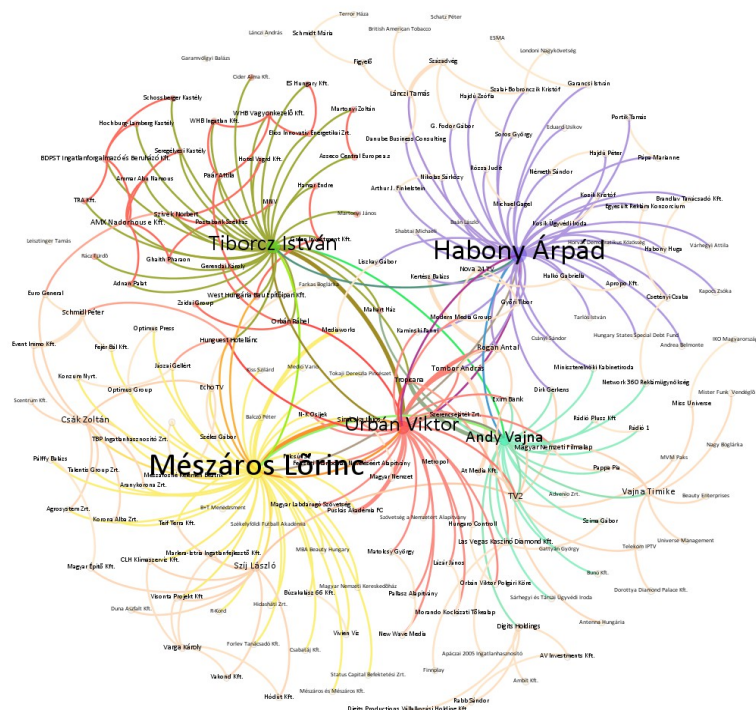

No comment! Vagy mégis? Ez csak a hivatalos statisztika, meg kell nézni hozzá, mennyi lehet a „mellékes”? Jó képet kaphatunk róla, ha felvázoljuk a királyi és udvartartása céghálózatát.

Ki mennyit birtokol?

[Hosszú blog](#) foglalkozik vele a [harmadikszempont.blog.hu](#)-ban.

Egyetlen ábrát kiemelek belőle. Tessék azonban átböngészni a blogot, sok mindenbe enged betekintést!

És miként viselkednek a szolgálattelkek!? Félelmet keltenek, fenyegetnek, minden elképzelhető aljasságon túltéve? Újhelyi István és Jávor Benedek mert hangot adni [felháborodásának](#).

Egy hozzászólás:

„A szólásszabadság, annak eldurvulása, az egy dolog... De tettelegesség? És nem, ez nem fogadható el egyetlen oldaltól sem, szóval kéretik nem hozni felmentő ellenpéldákat, mert az csak jóváhagyná az ilyen cselekedeteket. De hol van Orbán elhatárolódása, és ezen cselekedet elítélése? Hol volt az MSZP népszavazási kezdeményezése leadását megakadályozó kopasz verő emberektől való elhatárolódás; hol van a befogadott menekülteknek szállást adni akaró motel-tulajdonos elleni atrocitástól való elhatárolódás, annak elítélése? Ez utóbbit még jóvá is hagyta Orbán. És ha nem határolódik el, nem ítéli el ezeket a tetteket, akkor mitől fognak szavazótáborának ilyen tettekre hajlamos hívei elállni a folytatástól? Mi a garancia, hogy nem jön rosszabb is? Mitől van ennek az embernek még mindig erkölcsi hitele? (Ahogy – azonos mérce alapján – Gyurcsánynak se szabadna lennie). Konkrétan, egy kormány kritikáját, annak elítélését hazaárulássá szélesíteni beteges logika és erkölcs. Pedig ez a soupe du jour, a napi taktika. Csak gratulálni tudunk a színvonalhoz.”

Az EU-nak is nagyon elege van az ellene dolgozó magyar kormányzatból: napirendre tűzték az ország jogállami intézményrendszerét szisztematikusan romboló rendszert, élén Orbán Viktorral. Fiatal holland uniós parlamenti képviselő, Judith Sargentini jelentést készített az uniós feltételeket (is) felrúgó törvénykezésről. Orbán kézzel-lábbal, meg ami le sem írható tiltakozik a leleplezés ellen. A parlamenti többséget kihasználva ellen-nyilatkozatot fogadtatott el, sőt, az Európai Bírósághoz fordul annak elismertetését kérve, hogy az Európai Parlament nem is fogadta el a jelentést. Pávatánc? Félelem? Mindegy, megy neki mindennek, ami akadályozza az abszolút hatalom kényekedve szerinti gyakorlásában!

A holland TV gúnyműsorában napirendre is tűzte a kérdést ([Zondag met Lubach \(S09\)](#) olvasható az indító képen, és ott el is indul, rákattintással, magyar feliratokkal. Lubach Arjen keresztnéve is elhangzik a szöveg elején. Ha jól értem, magyarul „Vasárnap Lubach-hal, az S09 csatornán” a címe.). No comment!

Paks II:

Valamikor régen vállalt vontam a kérdésre: jó-e nekünk a paksi atomerőmű, vagy sem? Nem értek annyira hozzá, hogy megítéljem, ha olcsóbb áramot termel, és hamar megtérül a beruházás, miért ne? Meg kell kérdezni szakembereket. Kéznel voltak, a 8mOD-t bölcsőben ringató Koloska Marina kikötő a paksiaké. Megkérdeztem az egyik vitorlázó mérnököt: mi a véleménye? „Nincs más kiút!” – volt a válasz, ami nem nagyon győzött meg. Azóta megváltozott – igen, évek alatt megváltozott – az egész energetikai világ. Egyszerűen még a légkör is más. A légkör sötét oldala Trump és legénysége, a másik oldal viszont a teljesen zöld energiaellátás felé rohanó léptekkel közeledő világ, élén a skandináv országokkal és Németországgal. Ebben a megváltozott világban a trumpi ostobaságot követni, vagy akár a nukleáris energiatermelés immár elmaradottnak tekinthető formáját, atomerőművet építeni ostobaság. Oda kellene figyelni a hvg.hu-ban megjelent levélre, amelyben Mártha Imre, a pár éve még zseniként kezelt menedzser [figyelmezteti a Paks II. minden porcikájáért felelős Süli Lajost](#): feltámadóban van, közeledik Bős-Nagymaros réme! A levél eredetiben olvasható!

És észre térnek végre a zöld energiák kérdésében. Álmélkodva figyeltem, hogy amint megjelentek a szélgenerátorok az országban, megtiltották a rákapcsolásukat az országos hálózatra. Amint elkezdtek komolyabban foglalkozni a napenergia hasznosításával, megadóztatták. Mert, ugyebár, a magyar vállalkozásokat segítik. Mit tesz isten: váratlanul hármas együttműködés születik a szektorban: Erdogán barátja, focicsapat-fővezér, Adnan Polat, giga-szerződést kötött a kínai állami napelemgyártóval, felvásárolt több napelem-telepítéssel foglalkozó hazai céget, céget alapított Amszterdamban, befogadott az energiaszektorban ismert embereket, köztük Orbán-rokonokat, állami támogatásban fog részesülni. Hajrá Törökország, hajrá Kína, itt egy ledarált, korrupt, olcsó piac, lehet profit-tornyokat építeni! Hát ez mi, ha nem ostobaságra épülő gazemberség?

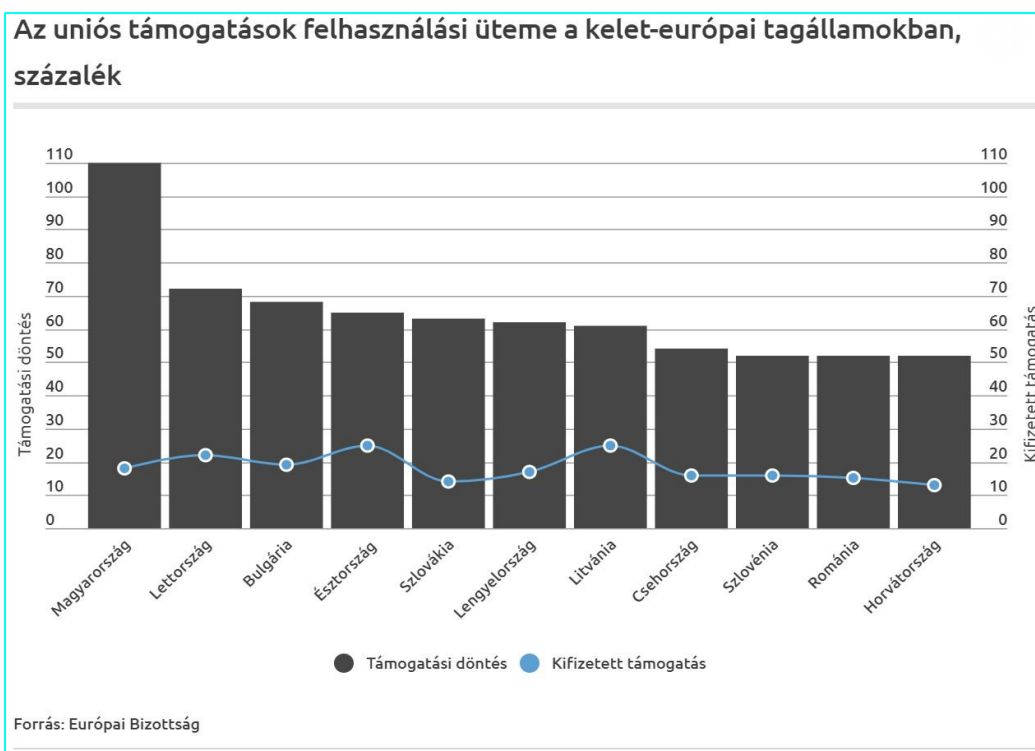
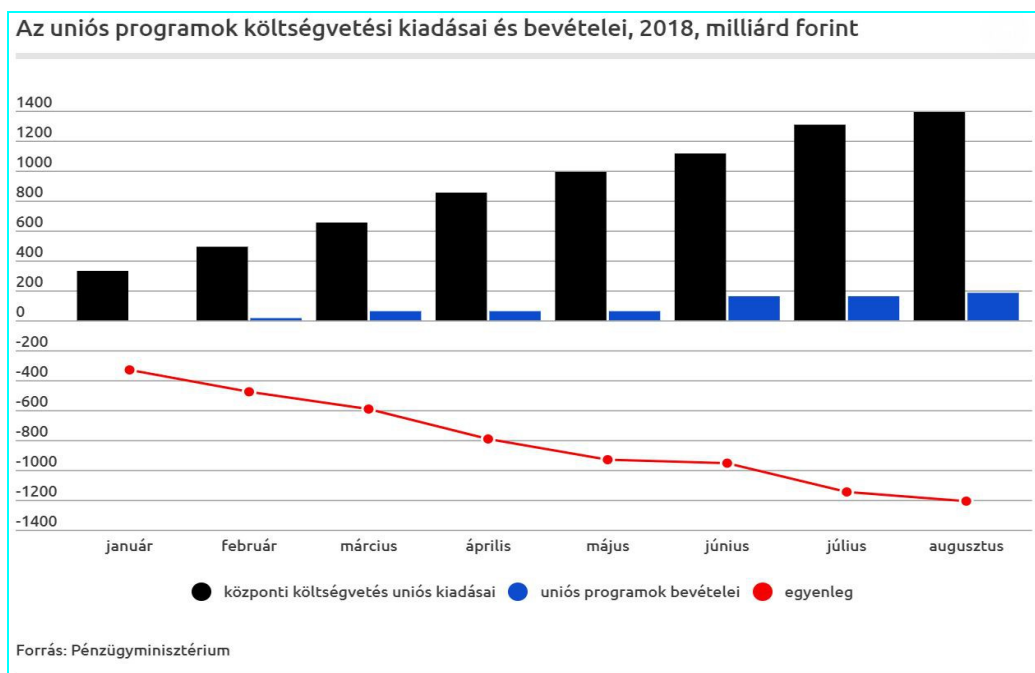
Magyarország és az EU:

A témakörrel köteteken keresztül lehetne foglalkozni, most azonban egyetlen momentumra futja.

A 168 óra arról értesít bennünket, hogy a magyarok 79 százaléka támogatja az Európai Ügyesszéghez csatlakozásunkat.

Oszt mit számít? Erről nem konzultál nemzetével, ennyi. Még kiderülne, hogy a magyarok 79 százaléka hazaáruló.

A g7.hu pedig az EU által felfüggesztett három programmal, és a következményekkel foglalkozik. Gazdasági témákban jártas olvasóink valószínűleg a két diagramból megértik a lényeget:

A multik markában van az ország:

Valami tényleg valószínűtlen és elviselhetetlen történik az országban! Olyan törvény betervezésére és az ellenzék teljes leblokkolása (a szó elvonása minden ellenzéki tiltakozótól) melletti elfogadására került sor, amelyik egyértelműen, elszólásokban el is ismerten **a nyugati, főként német multik érdekében dupla túlóra elrendelését** teszi lehetővé számukra. Legalábbis ezt mondta zseniális külügyminiszterünk!

Legalább négy szempontból elviselhetetlen:

- Íme, bizonyág isten előtt... a multik abszolút uralma alatt nyög a kormány;
- A dolgozó emberek kiszolgáltatottságának mértéke, és ezzel kizsákmányolása tovább erősödik;
- A kormányzat minden gazdasági koncepciójának (ha egyáltalán volt ilyen, írásban nem lehetett látni) csődbe kellett jutnia, hogy erre az abszurd lépésre kényszerült;
- Az ellenzék végképp bizonyítja alkalmatlanságát: bármi megtörténhet jajveszékelésük mellett.

A szerencsétlen, gyenge, csak vergődni képes ellenzék *rabszolgatörvénynek* keresztelte el. A dolgozókra értik. Nyugodtan használhatjuk mostantól az országra is!

Aztán elszólások sora derített fényt arra, hogy nem a multik kérték, hanem a magyar munkaadók, azaz Mészáros és társai. Hiába, építeni kell a rabszolgazsárgót!

Az ellenzék pedig végre megmutatta, hogy legalább részese – ha nem is vezére – tud lenni a tiltakozó-hullámnak.

Kedves ismerős ismerőse írja a FB-on.⁸⁵ Az angol írás címe: „A poszt-szocialista neoliberális fasizmus politikai gazdaságtana a magyar munkaügyi helyzetről”. És a szövegben is többször lefasisztázza a kormányt! Összehasonlítja büszke országunkat Németországgal, ahol a közelmúltban csökkentették a heti munkaidőt 28 órára, és ahol a munkajövedelmek szintje 3-8-szorosa a magyarországinak.

Művészetpártolás ma Magyarországon:

Orbanisztán seggnyalói, bérencei, tőle függő alakok alkotják a Magyar Művészeti Akadémiát. A dicső Akadémia most új épülethez jutott, az anno a Magyar Újságírók Szövetsége székházául szolgáló, kiváló, olcsó étterméről ismert épületből, és hozzá üvegcsarnokkal csatlakozó Bajza utcai szecessziós műemlék épületből négymilliárd forint közpénzen varázsoltak olyan **über-luxus magánklubot, amelyhez hasonló talán Londonban sem létezik** – írja a beszámoló. Számtalan fotó kíséri a kellemesen gunyoros beszámolót, tessék végiglapozni, ez Orbanisztán egyik kiszolgáló társadalmi rétegének nyomorúságos élete.

Parkolás:

A magyar kórházak parkolóinak díjairól, bevételeiről, osztalékairól számolt be az ATV Heti Napló című műsora. A díjaknál csak pislogtam nagyokat, évek teltek el azóta, hogy be kellett járnom kórházakba parkolni, mert körülöttük nem lehetett, és akkoriban még csak 500 forintot tejtettek óránként a betegekkel, most meg 800, meg 1000, meg jóval a fölötti díjakról lehetett hallani. Elállt azonban az ütőm, amikor elhangzott, hogy egyetlen budapesti kórházban az ott működő vállalkozás évi osztalékként 100 millió forintot osztott el a nyilván 2-3 emberből álló tulajdonosai között.

Szaudi-Arábia kezeire kellene adni őket, mint embertelen gazembereket, emberiségellenes bűnök elkövetőit, megérdemelnék az évi 1000 korbácsütést. Jaj, miket is mondok?

Van kérdésem is: mit mondanék, ha valaki – Heti Napló, figyelem – megszámolná, országosan mennyit költ az adófizető magyar parkolásra? Nem bírná el a nyomdafestéket!

Hajléktalanok:

Borzasztó, felfoghatatlan! Nem elég, hogy a XXI. században nem jut minden állampolgárnak fedél, még büntetik is a hajléktalanokat. Európa közepén, ismétlem, a XXI. században! Az Index így számol be az első hajléktalanokkal, mint bűnelkövetőkkel szembeni **tárgyalásokról**.

Kedves ismerős szavaival folytatom:

„Nehéz erre pontosan jellemző szavakat találni. Amikor az ember azt hinné, hogy a kis kelet-európai abszurd műfaját már nem lehet fokozni, akkor mindig jön valami újabb, meglepő mélyrepülés, amivel sikerül még kicsinyesebb, rosszindulatúbb, büntető, figyelem elterelő lépéssel előállni. Mi másnak lehetne nevezni azt, amikor milliárdokat lenyúló, arrogáns, korrupt kormány-közelemben emberek és piszkos ügyeik kivizsgálását a legfőbb ügyész cinikus módon visszautasítja, de pitiáner és beteg módon, hajléktalan embereket vegzálnak. Olyanokba rúgva bele, akik szerencsétlenül jártak, akikbe a sors már rúgott egyet. Eljátszva a hivatalos törvényszéki eljárások színdarabját, amin sírni kellene, mert a demokratikus, méltányos, humánus jogrendszerből űz gúnyt. 'A [hajléktalan] férfit 6350 forint perköltség is terheli, amit 30 napon belül kell befizetnie.' Ezt az örültséget akarják, hogy komolyan vegyük? Röhej.

Cinikus, álszent, embertelen, erkölcsileg korrupt rendszer, de azok leginkább, akik konkrétan ezt kiagyalták. Saját magukkal meglévő mentális problémáikat kivetítik, és hatalmuknál fogva azt egy egész országra rákényszeríthetik. Ezt érdemeljük, ha belenyugszunk abba, hogy felszámolják a fékek és ellensúlyok rendszerét. Mi jön még?”

Egy-két apróságban ugyan nem értünk egyet – nincs demokrácia, rossz a fékek és ellensúlyok megfogalmazása világszerte –, de a lényegben nagyon!

És kiegészíti bölcs emberek mondásaival

„To live outside the law, you must be honest.” (A törvényen kívül éléshez becsületesnek kell lenni.) – Bob Dylan

„Egy társadalom struktúrájának erkölcsi megítélése végső soron azon múlik, hogy a legrosszabb helyzetű tagjainak milyen esélyt kínál.” – John Rawls

„When injustice becomes law, resistance becomes duty.” (Ha a törvénytelenég törvénné válik, az ellenállás kötelező.) – Thomas Jefferson

Hát én most üvöltök!

Röhrig Géza fejezi be ezzel az Index [itt nyitható oldalán található](#), Matalin Dórával folytatott, ugyanezzel a címmel közzétett interjúját. Rendkívüli vallomást olvashatunk: Röhrig is volt hajléktalan, nem akárhol: New Yorkban. És publikált könyvet is a hajléktalanokról írt verseiből, amit a hajléktalanok Fedél Nélkül lapját árusítók terjesztik, a vételárból 1000 forint náluk marad. A könyv címe: angyalvakond. Így, kis kezdőbetűvel. Ilyen emberek is élnek köztünk, a farkasordító hideg szellemi térben!

Én is üvöltök!

Üvöltök, mert a *168 óra* 2018. május 3-án az általam mélyen tisztelt Sándor Zsuzsanna tollából megjelent [cikkben](#) mindent megírt Orbánisztánról, annak vezéréről, ami ma már megírhatatlan, és semmi visszhangja sem volt, nincs, és félek, nem is lesz. Félénken kérdezem: él még a szerző, és az interjúalany Varga Zoltán pszichológus?

Mert bátor emberek. El kell olvasni az interjút, annyira tökéletes leleplezés, hogy nem szabad elmenni mellette. Itt most csak szemelvényekre jut hely:

„Ebben az országban hosszú ideje a tébolyda légköre uralkodik. Egészen abszurd dolgok váltak mindennapossá. Én még emlékszem arra, amikor a rendszerváltás után egy fiatalember azt kiabálta a parlamentben: „A kormány hazudik!” Ő volt Orbán Viktor, aki most a kormányzását hazudozásra, gyűlölet szítására és félelemkeltésre alapozza. A gyűlölködés az egész társadalomban ragályosan terjed. Mégis a legabszurdabbnak azt tartom, hogy Orbán, amikor 2010-ben először nyert kétharmaddal, történelmi lehetőséget kapott, de ezzel semmit sem tudott kezdeni. (...)

Ha megszólal, rettenetes lappáliák ömlenek a szájából. És közben egyre inkább elszakadt a valóságtól. Az egykori szegény vidéki srác ma száz- és ezermilliárdok fölött rendelkezik, és hatalmi tobzódásában nem ismer gátakat.(...)

Az állatlélektani kutatások szerint például a gorilla akkor veri a mellét, ha fél. Embernél is hasonló ez a működés: a melldöngető kivagyiság a félelem jelzése. A miniszterelnökön látszik a kulturálatlansága is, ahogy zsebre dugott kézzel áll, szotyolázik, zavartan gombolgatja a zakóját. Ha

mások beszélnek hozzá, jegyzetel, mintha fontos lenne neki, mi hangzik el. Egyszer egy tévéközvetítésnél felülről megmutatták, mit jegyzett a papírra: értelmetlen, összevissza firkákat. (...)

– Mit olvas ki ebből a pszichológus? (a szerző kérdése)

A teljes kompetenciahiányt és rémületet. Terapeutaként gyakran tapasztaltam, hogy az életminőség és a pszichés állapot a test változásain is megmutatkozik. Orbán a korához képest jóval idősebbnek látszik, terhei alatt elhasználódik. A legelső kormányzása idején még önálló gondolkodásra képes embereket választott maga mellé. Nézzék meg, ma milyen figurákkal veteti magát körül a rezsibiztos Németh Szilárdtól Kósa Lajosig. Hihetetlen az intellektuális züllés és a szolgálatteljesítés mértéke. Orbán despota önkényúrként irányítja alattvalóit.”

És a nyomorral együtt nő a fertőző mocsár!

Patkányok, poloskák (ágyiak, mezeiek):

Szerintem ugyan alapvetően egészségügyi kérdés – miután köztudott, hogy a higiénia, a tisztaság, a köztisztaság az egészségügy igen fontos része (ezért ott is megemlítem) – most mégse oda csatolom ezt a kérdést, hanem az ország általános **szepszisének** kérdésköréhez. Az Amerikai Népszava foglalkozott vele a napokban (2018.10.09), a cikk [itt olvasható](#).

A FB-on pedig sorban jelentek meg hírek utcákon sétifikáló patkányokról: Szeged, Miskolc... Camus nagyszerű könyvet írt a pestisről, amelyet patkányok terjesztettek lendületesen. Nem hiszem, hogy Camus ne szagolta volna jól körül a kérdést, bizony, lepra ország, ahol nem térnek vissza az Átkosban nagy sikerrel alkalmazott módszerre: a világhírű (nem túlzás, az volt!) Bábolnai Állami Gazdaságnak létezett erre szakosodott részlege. Megszálltak egy-egy várost, előzetesen alaposan tájékoztatva a lakosságot, és házról házra járva irtották, ki is irtották az egereket, patkányokat. Az akkori állapotokról mára elhitették az országgal, hogy lepra-ország vagyunk, most meg mintha szent templomot emeltek volna a patkányoknak (I. II. kötet). Meg mindenféle kártékony állatnak, emberállatnak. Egy a FB-bejegyzések közül:

„Már a Váci utcán is láttak patkányokat sétálni. Mi meg Keszthelyen láttunk egyet egy étteremből kisétálni és komótosan ballagni az óváros főutcáján. Mint aki étkezés utáni emésztési sétáját teszi a finom ebéd után, és a borralalóval sem volt hálátlan.”

A poloskák közül az ágyiak egyenesen kórházakban letek békés otthonra. Rokon állatorvos került kórházba, valami három napos kivizsgálásra. Mindjárt az első éjszaka csipkedte valami vadállat, panaszkodott, lelegyintették. A következő éjszaka az első csípésre felkelt, és összeszedett négyet-ötöt, bemutatta, elhitték, de a harmadik éjszaka se tudott aludni.

Nemsokára a FB is jelzett poloska inváziót: valakinek a gyermekét gyermek-kórházban csípték össze poloskák.

Az eddigiek egyértelműen jelzik – sok egyéb mellett – az egészségügy siralmas helyzetét.

Hogy a rendkívül bűdös mezei poloska ellen lehet-e a patkányokhoz hasonlóan védekezni, nem tudom. Azt igen, hogy ezek a vadállatok is békésen sétálnak a lakásunkban, amíg meg nem fogja az ember duplára-triplára hajtogatott papírzsebkendővel, és óvatosan, hogy szét ne nyomja, lehúzza gyorsan a WC-n. Igen, nincs légycsapó, nincs újsággal szénnyomás. Aki megpróbálta, igazolhatja, hogy nincs az a görény, amelyik versenyre tudna kelni velük a bűz minőségi versenyében. Abban is biztosak lehetünk, hogy a léggel is versenyre tud kelni, betegségek hordozása témakörben.

Orbánékkal nem!

Ilyen ország vagyunk, a béka segge alatti.

Orbanisztán értékrendje:

Pontosan tükrözi az alábbi kép!

Elítélt bűnöző = migráns – A régió legjobb egyeteme = deportált

És nyílt sisakkal lép színre a fasizmus: eltávolítják a mártír Nagy Imre szobrát a Vértanúk teréről, és visszaállítják a fasizmus győzelme jelképének tekinthető „vörös terror 1918-1919” emlékművet. A 93. linket megnyitva az eredeti emlékmű felavatási ünnepségéről készült híradó nézhető meg.

És az arcunkba röhögve **avattatják fel a hivatalnak gúnyolt Miniszterelnöki Palotát** az épület volt tulajdonosának, a Kármelita rendnek a papjaival (az alázatos szolgák képébe is röhögve), és adják értésünkre, hogy a világhírű Gundel-étterem fogja laposkúszásban, potom pénzért étkeztetni őket.

*

És mi lesz a világ második legjobban felfegyverzett országával, Oroszországgal?

Mindenekelőtt fegyverkezni fog a business-gazeta.ru közlése szerint.

A költségvetési kiadások 30%-át fogja fegyverekre (honvédelemre és biztonságra) fordítani a következő években, állítólag, amit nem is nagyon értek. Ilyen nagyságrendet talán csak már háborúba lépett országok kénytelenek fegyverekre, haderőikre fordítani. Érdekes információ, hogy ezt részben a *titkos költségvetésből* fedezi a kormány.

Ez a hányad nyilván minden másra rányomja a bélyegét. Hogy mi mindenre, az most nem kutatható meg, túlterhelné a könyvet.

Bogarászok mégis egy kicsit a sokkal összetettebb dokumentum-jellegű írásban: **Oroszország jövője** (ruxpert.ru). Óriási összeállítás! Nem lesz könnyű kiemelni a legfontosabb tényezőket.

A nemzetközi helyzet értékelése hangsúlyozza azt a reményt, hogy az olajárak emelkedtek és remélhetőleg 60 USD szinten stabilizálódnak. Nem véletlen, hogy ez a legfontosabb: az ország exportja három termékkörön alapszik: olaj és gáz, ércek és fegyverek.

Számításaik szerint 2050-ig megőrzi a hatodik helyét a PPS szerint értékelt GDP alapján:

<https://youtu.be/AtA1IfzIiug>

És ellentmond a szövegben megjelenő fejlődési adatoknak! Mérsékeltebb számokat vonultat fel...

Reménykedik abban is, hogy az USA és társai embargója nem fog tovább bővülni, sok exportérdeket sért. A károkat enyhíti, hogy sikeresen folyik az importhelyettesítők fejlesztése.

Az infrastrukturális beruházásokkal indokolja ugyan, de nyilván a fegyverkezés a fő oka: növekedni fognak az adóterhek, és az infláció is.

Számomra ismeretlen folyamattal foglalkozik részletesen az összeállítás: *folytatódik* a bankok számának *csökkenése*, bezárják a nem hatékony bankokat, növekszik az állami bankok súlya (ami a vállalkozási készség csökkenését fogja eredményezni), nehezebbé válik új bankok piacra lépése (pl. nő a minimális tőkeszükséglet). Ugyanakkor a vállalkozás indításának egyszerűsége szempontjából Oroszország jelentősen előrelépett a listán. A külföldi tőke *kiáramlása* az országból nőtt, és nem látszik csillapodni.

A közlekedésfejlesztés területén érdekesség, hogy az olaj- és gázvezetékek építését is – ráadásul mint legfontosabbat – itt kezelik. Ezután kikötők, repülőterek és a Kínába vezető vasútvonalak (BAM és BAM-2), a Bajkál alatti alagút és Amúr-hidak építése következik. Több autósztroda is épül.

Vannak újraélesztett programok, tisztázandó lenne, mikor szüneteltették őket? A legvalószínűbb, hogy a gengszterváltáskor fagytak be.

Hadsereg és hadiipar címszó alatt érdekes információkhoz jutunk: 2020-ig már biztosítottak a fegyverek modernizációjához szükséges eszközök, utána más szférák kerülnek a figyelem középpontjába; csökkennek a Szíriával (az ISIS-t sikerült tönkrevetni) és Donbasszal (stabilizálódott a helyzet!) kapcsolatos költségek; *a közel-keleti háborúk még alapot jelentenek a fegyver-exporthoz*; a hadiipar közelmúltban végrehajtott modernizációja biztosítja a termelékenység és minőség fejlődését.

Energetika: befejeződött több hőerőmű építése és a Roszatom (atomerőművek) leterheltsége mintegy tíz évre biztosított, azt követően visszaesés várható.

Mezőgazdaság: biztosított a gyors fejlődés a növekvő külföldi igénynek (!) és a művelés alá fogható nagy területeknek köszönhetően. Súlyos gond, hogy elégtelen a tárolási kapacitás (atyaisten, az Átkos óta!), és mindaddig gond lesz, amíg az infrastrukturális fejlesztések be nem tömlik a hiányt!

Városok és ökológia:

Szépen fejlődik Moszkva, Szentpétervár, és további kiemelkedő városok. A lakásépítés tempója lassú, de az igény növekedése várható. Jelentős városon belüli autóutak építése fejeződött be.

Még mindig rossz hagyományokat követve (gondolom szocreál stílusban) építkeznek több városban, és a szükségesnél lassabban halad a városok közlekedésfejlesztése. Azért kiderül, hogy a moszkvai metrót egy év alatt tíz százalékkal bővítették!

Egészségmegőrzés, gyógyszergyártás: jónak értékelik, bár az egészségápolás körét elsősorban az alkoholfogyasztás és dohányzás csökkenésében, valamint a sportok és egészséges életmód iránti érdeklődés növekedésében látják. Pocsék lehet a helyzet...

Demográfia: a népességnövekedés lelassult, és 2018-ban negatívra váltott. Az eddig pozitív népességszaporulat mérleg negatívvá fog válni az Állami Statisztikai Hivatal számításai szerint a közeli években, azaz megindul a lakosság csökkenése! Az egy főre eső jövedelem (eleinte?!) nőni fog. A lakóingatlanok ára és értéke csökkenő tendenciára vált.

Újra elfoglalta a helyét az orosz pravoszláv egyház: a hívők száma megsokszorozódott, csak 1990 és 2000 között több mint 20 000 templom és kolostor nyílt meg (felújítások, újak...). Napjainkig, azaz nem egészen 30 év alatt, a Szovjetunió összeomlása óta mintegy 30 000 helyreállított vagy új templom nyitotta meg a kapuit.⁸² Oroszország elmaradottságának és lakói ostobaságának újabb bizonyítéka (bár a szám nem Oroszországra, hanem a teljes pravoszláv régióra vonatkozik). A hír szerint a következő 25-30 év alatt a most működő templomok száma megduplázódik, és eléri a (Nagy Októberi Szocialista) forradalom előtti helyzetet. A metropolita a moszkvai Kremlben székel! A fontos hívők listáját Putyin és Medvegyev vezeti.

Az olvasható hozzászólások között egyetlen valaki kedveli a templomok szaporodását, az összes többi (sokan) az oktatás és egészségügy hanyatlását és a lakásépítés sorvadását állítja szembe!

2018-ra kis gazdasági fejlődést jelez a dokumentum: az első negyed az előző év azonos időszakához képest 1,3% GDP növekedést mutat! A továbbiakról nagyjából hallgat.

Alacsony születési arányt és életszínvonal-növekedést vetít előre. És a migráció negatívba fordulását jelzi, pontosan így fogalmaz: „A gazdaság és a lakossági jövedelmek növekedési üteme a világátlag alatti, és a világátlag fölé emelkedésének távlatai eléggé határozatlanok. Azaz gazdasági nézőpontból az ország migrációs vonzása nem növekedni fog, hanem csökkenni.” Hozzáteszi még, hogy az éghajlati körülmények se vonzóak.

Az átlagéletkor a kommunizmus utáni igen alacsony szintről (65 év), most éri el az elfogadható 72,1 évet. (Ha hozzátesszük, hogy nem ad meg nemenkénti bontást, elképzelhetjük, milyen alacsony lehet a férfiak várható átlagéletkora!)

Növekvő hatással vannak a konzervatív ideológiák – pravoszláv egyház, kommunista rendszer, cári Oroszország – hatásai az ország lakosságára. Ugyanakkor ellenszenv jelentkezik a nyugati „szabadság-eszmékkel” szemben.

A gyorsan fejlődő megapoliszokkal szemben a falusi lakosság jelentős része elvándorol, az országban teljesen kipusztult falvakat lehet látni. Az alvóvárosok egy része gettósodik.

A zöld energiák nyomást fognak gyakorolni Oroszországra. (Mert szénerőműveket és atomerőműveket épít, messzebb még mindig nem nagyon lát.)

A távlati fejlődés adatai kezelhetetlenek: annyira bizonytalanok, hogy az ország 2050-re jóslott lélekszámát 107-165 millió között adja meg. (Ma 143 millió körül van!) Ilyen népesség-alakulási bizonytalanság minden komoly távlati tervezést lehetetlenné tesz.

Az összegző weblap a Wikipédiával azonos módon születik, tehát számtalan bizonytalan adatot, megfogalmazást tartalmazhat. Ennek ellenére veszem a bátorságot, hogy határozott véleményt mondjak Oroszországról!

Oroszország másodlagos világhatalmi jelentősége csökkenni fog.

Fantasztikus fegyverei ezt a tendenciát csak fékezni tudják, megállítani nem.

A legfontosabb okai szerintem:

- Az ország politikai rendszere, autarchikus vezetése;
- Az ország tönkremenetele a gengszterváltás során, majd a neokapitalizmus alatti, hosszú évekig tartó kifosztása;
- A harsogó nacionalizmus;
- A konzervativizmus, elsősorban a vallásosság ma is folyó új térnyerése;
- A felsőfokú végzettségűek igen magas aránya mellett a lakosság elmaradottsága;
- A hagyományos energiahordozókra támaszkodás, lemaradás a zöld energiák területén;
- A tőke és lakosság elvándorlása!

És ettől az országtól félne Amerika? És ettől az országtól vár komoly támogatást a kormányunk? Hiszen ez félig béna hadfi, örül, hogy él. *Mindenki ostoba, aki sarokba szorítja: a vadállat is akkor támad, ha nincs kiútja.* Lehet, hogy ez a legfőbb célja Trumpéknak? Ha várnak, mire kiszenvéd végelgyengülésben, elrothadnak a fegyvereik!

Vigasztalásul a kételkedők figyelmébe ajánlom – ugyancsak a [Ruexpert által szerkesztett weblapot](#), amely azokat a területeket foglalja össze, ahol Oroszország világelső, vagy a toplista első öt helyének valamelyikét foglalja el. Figyelemreméltó lista!

Töredelmesen bevallom: ellentmondások vannak a könyvön belül is: az értelem értékelése sokáig elnyomta bennem a nyomor látványát, és a kilátástalanságot. A Ruexpert azonban nagyot nyomott a lelkivilágomon!

Új hír: [elfogtak két negyvenes csecsent](#), akik részt vettek 2000-ben 84 orosz pszkovi ejtőernyős halálával végződő rajtaütésben!

Kérdés: mit keresett ott annyi orosz ejtőernyős, akik közül 84 meghalhatott?

Kedves olvasóim figyelmébe ajánlom a csecsenek függetlenségi törekvéseinek állami terrorral elnyomásának szörnyűségeivel és eredménytelenségével, reménytelenségével foglalkozó írásom: [Chechnya](#) (angol), a [weblapomon](#) jelent meg, nem minden működik rajta. Később magyar szövegváltozata is megjelent a „Világok, népek, emberek” című könyvemben, a weblapon szereplő rövid magyar változattal azonos szöveggel: [Chechnya – Csecsenföld](#)

*

És mi lesz a második gazdasági hatalommal?

Ez – mondja az USA a Nemzetbiztonsági Stratégiájában. A forrásaik között lapozgatva találtam rá azokra a dokumentumokra, amelyek alapján az USA legfőbb ellenségként jelöli meg Kínát. Biztos vagyok benne, hogy érdemes tovább barangolni köztük, sok hasznos információra nyílhat rá a szemünk! A linkek közé fogom rakni őket, a 72.1. sorszámmal indítva.

Ennek a 2017. decemberi „National Security Strategy of the United States of America” deklarációnak a 47. oldalán ez olvasható: „Kína stratégiai pontokon veti meg a lábát Európában, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok alkalmazásával és beruházásokkal kulcs iparágakban, érzékeny technológiák területén és infrastruktúrákban.”^{72.1} (ott 70. jegyzet) Félelem diktálhat csak ilyen ostobaságokat. Mérjék össze a bázisaikkal és a NATO terjeszkedésével. És ezeket az idióta maszlagokat Amerika népének többsége beszopja!

A következő maszlag szerzőinek sora és címe egyaránt jó hosszú, fordítsam? Josh Wübbeke, Mirjam Meissner, Max J. Zenglein, Jaqueline Ives, and Björn Conrad, „Made in China 2025: The Making of a High-Tech Superpower and Consequences For Industrial Countries,” Mercator Institute for China Studies, December 2016.^{72.2.1} (ott 71.) A jegyzet az 54. oldalra tereli a figyelmet, ahol kiokítják az olvasót a Kína által alkalmazott stratégiáról, amivel a kulcsipart hálóba fogja.

Két rettenetes, aljas, sötét támadás érte Németországot. Az egyik: a kínai Midea (két kiváló légkondíjuk zümmög nyaranként a nyaralónkban, a cég a világ lakossági légkondíjainak mintegy 80 százalékát gyártja), megvette a robotgyártó Kuka (de jó név!) vállalatot. Kötelezte magát, hogy 2023-ig nem transférálja a know-how-kat Kínába, de valószínűsíthető, hogy hosszabb távon erre sor fog kerülni – sopánkodnak a szerzők. Ja, és azt is mondják, hogy nem vészes, mert magánvállalat a vevő. A másik: a kínai Fujian Grand Chip Investment beruház az Aixtron-ba, amelyik a két globális gépgyártó egyike, amelyek napelemek és LED-ek előállításához szükséges gépeket gyártanak. Rettenetes: ez a tanulmány 2016 decemberében készült, Kína akkor már rég ellátta a fél világot napelemekkel. A rémület oka elég sötét: állami hitel is támogatta a beruházást. Sötét világ, de nagyon: ha erre hívja fel a figyelmet, a Nemzeti Biztonsági Stratégia, akkor a 76 oldalból 75 enyhébb beavatkozás lehet, gondolhatja az ember. Ha így lenne, a stratégia alkotóit ennek az írásnak a szerzőivel együtt ki kellene zavarni az utcára, söpörjék azt, ne Kínát. A kérdés azonban bonyolultabb: egyrészt sugárzik a félelem, hogy a legjelentősebb bekebelezési kísérletek mögött a kormány áll (állami szektor, istenem!), másrészt foglalkozik ütemezéssel: meddig és milyen ütemben fog Kína technológiákat „beszerezni” és – harmadszor – védekező rendelkezések akadályozzák a nyugati cégeket a hasonló nyomulásban. Nem is nagyon lehet érteni: mintha kisdédóvóban járna az ember. Mintha nem írt volna a történelem Japán és Dél-Korea iparosodásáról. *Ostobaság, nem kicsit, de nagyon.*

A Stratégia most ismertetett jegyzete az olvasó figyelmébe ajánlja az „Office of Trade and Manufacturing Policy’s report, ‘China’s Strategies of Economic Aggression,’ January 2018.”^{72.2.2} munkát is. Dörgedelemmel indul az is:

„A kínai kormány átfogó, hosszú távú ipari stratégiát alkalmaz globális dominanciájának biztosítására Peking végső célja, hogy hazai cégek foglalják el a kulcs technológiákat és termékeket tervező és gyártó külföldi cégek helyét először otthon, majd külföldön.”

Na, ezek is *komplett idióták*: mintha nem is kapitalista talajból nőttek volna ki!

És az ősi elv követői: Quod licet Jovi, non licet bovi! Azaz: Amit szabad Jupiternek, nem szabad az ökörnek.

Hagyjuk is magukra, hadd fetrengjenek az *ostobaság mocsarában*. Lépünk egyet tovább!

Amitől valóban van mit félnie az USA-nak, az Kína dinamikus – a múlt század utolsó éveitől kezdve robbanásszerűnek is mondható – fejlődése. A Világbank többféle GDP és többféle időszakra kidolgozott diagramjai szerint a hagyományos GDP alapján az USA ugyan még 158 százalékon teljesít Kínához képest (2015), az utóbbi időkben jobb összemérésnek tartott, vásárlóerővel (PPP) korrigált GDP-vel mérve azonban Kína már lelépte (2017) Amerikát, annak 120 százalékát nyújtva. Mint korábban már írtam, és sokan vélekednek hasonlóan, a GDP nem tökéletes mérce, az USA azonban érzi, tudnia kell, hogy Kína legenyhébb értékelések szerint is ott liheg a nyakán.

Mint már írtam korábban: mivel az USA GDP-je nagyrészt nem termelésből, hanem szolgáltatásból ered, Kínáé pedig még fordított állapotot mutat, teljesen egyértelmű, hogy Kína lelépte az USA-t, mint gazdasági motort!

Más érdekességekre is fény derül a lapból. Például arra, hogy Németország csak mintegy 30, Franciaország 21 százalékát produkálja Kína GDP-jének, a mi pöffeszkedő, égbekiáltóan hazudozó országunk pedig 1,1 százalékon áll. Csoda, hogy leereszkednek hozzánk. Biztos, hogy nem önmagunknak, hanem EU tagságunknak köszönhetjük. A dokumentum: „The World Bank Group, ‘Countries and Economies, China GDP,’ 2017.”^{72.3} (ott 72)

Sorrendben a „Department of Defense, ‘Annual Report to Congress on the Military Power of the People’s Republic of China,’ 12 July 2002” jelentés következik.^{72.4} (ott 73) Ez a védelminek hazudott hadügyminisztérium éves jelentése Kína katonai potenciáljáról, és annak első oldalára fordítják a figyelmet. Hogy miért az első oldalra, érthetetlen. Az egész mű figyelemreméltó. Csak néhány pontra tudunk most felfigyelni:

Az első oldalon elhangzik, hogy a kínai költségvetésben szereplő 20 md USD katonai költség (csak gondolni lehet, hogy évi) mintegy négyszeresét költi az ország a katonai rovatra. A kibocsátásokról, harci gyakorlatokról, fellőtt szputnyikokról kalkulálni lehet, fogadjuk el. Akkor is mintegy tizedét költik az USA-hoz képest fegyverkezésre, haderők fenntartására. Eszembe jut a Brüel-Kjaer dán cég kelet-európai export-igazgatójával folytatott beszélgetésem, valamikor 1967 körül, amikor azt találtam mondani, hogy Amerika nagyon elhúzott a Szovjetuniótól a félvezetők területén. Á, nem olyan nagyon – mondta –, a fellőtt szputnyikok méreteiből és képességeiből kiszámították, hogy a lemaradás cca. 3 év. Hasonló számítások vezethettek a négyszeres költség megállapításához.

Aztán mindjárt a 2. oldalon kiderül, hogy az egész katyvasz: a 20 milliárd helyett (ott már csak) 65 milliárdos sacc 2002-re vonatkozott, a három-négyszeres szorzó, nem látni milyen alapokról pedig 2020-ra értendő. Elmennek... Én is, a szarkeverés nem érdekel tovább!

Talán a következő oszlopuk komolyabb lesz? A „Department of Defense, ‘Annual Report to Congress on Military and Security Developments Involving the People’s Republic of China 2017,’ May 2017 beszámolóra^{72.5} (ott 74) utaló jegyzet a 66. oldalt jelöli meg olvasandónak. Lássuk!

Hát nem nyugodtam meg. Ha nem óvodások, hát kisiskolások írása. Az „Executive Summary” azzal foglalkozik, hogy Kína a nagyhatalmi státusz elérésén, és „Kína álma” megvalósításán dolgozik. „A vezetés erős hadsereget fest le, mint ami kritikus Kína érdekeinek fejlesztéséhez, más országok meggátolásához, hogy az érdekeiket sértő lépéseket tehessenek, és biztosítsa, hogy Kína megvédhesse magát és szuverenitását.” Ez szinte bűnként szerepel annak a társaságnak a beszámolójában, akiknek a vezére egyik állampolgárunk gyilkos-országának védelmében nem tud mást szajkózni, mint hogy „Amerika az első”. Röhej!

Ebben az összefoglalóban kifogásolják még, hogy ellenőrzési övezeteinek bővítésével foglalkozik, leszállópályákat épít a Dél-Kínai Tengeren, mesterséges szigeteken, Japánnal szembeni lépésként, és hogy kiépíti első külföldi bázisát Dzsibutiban. (Ez az egyetlen lépés, ami nekem se tetszik, annak ellenére, hogy az USA nem is nagyon tudja, hánnyal rendelkezik. Külföldi számbavételek szerint 800-zal, nem beleértve a most Romániában és Lengyelországban épülőket.)

Mintha azt is feddőleg említenék meg, hogy a nagyobb távolságokban is végrehajtandó akciók érdekében a hadsereget alkalmassá teszik olyan lépések és létesítmények támogatására, mint erőművek, tengeri átjárók biztosítása, kalózzal szembeni fellépés, békemissziók, emberességi segítségnyújtás és katasztrófavédelem. Inkább szerveznék meg otthon az erdőtűz-katasztrófák elleni védelmet!

Végül a 66-67. oldalon az újszerű hadviselési módszerek fejlesztése miatt feddik meg Kínát: Parancsnoklás, ellenőrzés és kommunikáció; Számítógépek és intelligencia; Elektronikus hadviselés; Kiberhadviselés (címszavak).

Lapozgattam tovább. Az ország jelentős nukleáris kapacitásának elemzését meglepő módon annak elismerésével kezdi, hogy *Kína deklarálta csak védelmi célokra építi ki azt.*

Elismeri azt is, hogy Kína – bár a második a katonai-hadiipari célokra költők sorában – kellően felkészült annak finanszírozására.

OK, nézzük a következőt: „State Council of the People’s Republic of China, Made in China 2025, 8 May 2015, Staff translation.” (ott 75) Így nem találom, de nagy valószínűséggel más kiadásban megeltem.^{72.6} Tévedtem, ez nem maga a MC2015, hanem annak értékelése a beijingi székhelyű EU Kereskedelmi Kamara által, tanácsokkal ellátva Kínát, Európát és az egész világot. Baj ezzel is azonnal van: az alkotói egyértelműen Hayek-Friedman-t követő szabadpiac-megszállottak. Sételmezik, hogy a kormány 10 kulcsszektorát kiemelve, számokkal és pénzügyi eszközökkel tervezi azokat. Még mindig nem esik le a közgazdászok tömege előtt, hogy a tervgazdálkodás hasznos eszköz, csak akkor baj, ha a gombostűgyártásig menően, és alapvetően mennyiségi paraméterekkel diktál. Nem olvasnak gazdaságtörténelemmel foglalkozó könyveket, elfelejtik, hogy az USA abban a pillanatban, amint beszállt a II. világháborúba, a szovjetekkel azonos tervgazdálkodást vezetett be, ami robbanásszerű fejlődést, és olyan profitot hozott, hogy azóta se tudják abbahagyni a fegyverkezést. Azt se veszik észre, hogy a hadiiparban minden tervgazdálkodásban működik, a gyártandó termékek paramétereit ugyan tudósokkal, tervezőkkel együtt dolgozzák ki a katonák, de a mennyiséget tervgazdászokkal együtt határozzák meg. Vagy azt ne tudnák, hogy a világ minden valamirevaló gazdaságában tervgazdálkodás folyik? Különösen érzékelhető ez a Távol-Kelet többi országában, Japánban, Dél-Koreában, és – most olvastam – Thaiföldön is. Ott a Trump-diktálta kereskedelmi háború hatásaként csökken a fejlődés üteme (a végén ez a baromállat világválságot hoz össze?). Mit tesz a kormány? Felkéri a Tervhivatalt a teendők megfogalmazására!

Na, nézzük meg azért, mi lehet ez a 10 bűnös szektor?

Lapozgatva előbb találunk egy listát azokról a termékekről/termékkörökről, ahol 2015-ben Kína adta a világtermelés jelentős hányadát:

- autók	28%
- hajók	41%
- számítógépek	80%
- színes TV-k	60%
- hűtőgépek	50%
- légkondik	80%
- energia	24%
- acél	50% (a másik felét Mital adja?)

Erről a skáláról akar feljebb lépni Kína! Nagy késésben van például a robotizáció területén. Míg 10 000 dolgozóra Dél-Koreában 531, Japánban 305, Németországban 301, az USA-ban 170, Szlovákiában 79 jut, addig Kínában – a világátlag alatt – 49. A világátlag 69! 2016 évi adatok! Kis hazánk sehol sincs. Mi lesz itt, ha a német autógyárak nálunk is robotokra térnek át? Egyetlen sztrájk elég lenne hozzá!

Végre tanulni is lehet! A tanulmány összehasonlítja Kína MC2015 programját a nyugati kezdeményezésekkel (ahol tán mégsem bűn a tervezés?). Az alcím így szól: CM2025 vs Industry 4.0. Megtudjuk, hogy a világ a 4. ipari forradalom kezdeténél tart. Az első három alapvetően a *meghajtásában* különbözik: 1. – víz és gőz; 2. – futószalagok, elektromos meghajtás; 3. – automa-

tizáció, elektronikai és IT technológiákkal. A most következő negyedik forradalom lényeges elemei: növekvő digitalizáció a termelés kiber-fizikai rendszereivel, amikben a **Big Data** és a felhő-számítástechnika lehetővé teszik az információáramlás teljes ipari értékláncokon keresztüli megosztását és értékelését, amint emberek és robotok hálózata egymásra hat és együtt dolgozik.

Mi csinálnak a vezető nyugati ipari hatalmak? Németország dolgozott ki először fejlesztési tervet, a kormány korábban született „High-Tech stratégiai akcióterv 2020” terve alapján, mélyreható együttműködésben a kormány, az ipar, agytrösztök és szakszervezetek között. „Industrie 4.0” nevet kapott a *terv*! Németországot követte az EU, két néven szerepel itt: „Horizon 2020” és „A jövő gyárjai”. Vajon büszke, nacionalista országunk hogy vett részt a kidolgozásában? Franciaország „A jövő ipara” néven alkotott saját *tervet*. Európában még meg kell említeni Nagy-Britannia „High Value Manufacturing Catapult” nevű *tervét*. Nem véletlenül használom mindig a TERV megnevezést: mert miben is különbözhetnek ezek mind a MC2015-től? Nyilván nem sokban! Az USA kicsit más, ott Industrial Internet Consortium-ot hoztak létre, az Internet miatt gyanús, hogy jóval szűkebb spektrumban gondolkodnak.

Végül rá lehet találni a tíz területre, amire az állam „rátette a lábát”:

- új generációs IT,
- felső kategóriájú CNC vezérlésű szerszámgépek és robotok,
- űrhajózási és repüléstechnikai eszközök,
- tengerészeti gépi berendezések és high-tech hajógyártás,
- fejlett vasúti berendezések,
- alacsony energiafelhasználású járművek és Natural Energy Working,
- elektromos berendezések,
- mezőgazdasági gépek és berendezések,
- új anyagok,
- biológyszerek és nagyteljesítményű gyógyászati eszközök.

Nem találok semmi meglepőt, kivetnivalót, különösen annak tükrében, hogy az USA, a modern technológiák még legfőbb birtokosa minden általa az ellenségképébe illesztett országgal szemben embargókat léptet életbe, ami önellátásra ösztönöz minden józan elmével rendelkező vezetőt, vezető testületeket! Inkább minimalista, mint maximalista programnak látom. Szerepel a szövegben a 13. ötéves terv is. Belenéztem. Nem szovjet rendszert látok benne, mert lágyak a megfogalmazások, inkább iránymutatások, mint előírások. A gazdasági fejlődést az utóbbi évek magas tempóján kívánják folytatni. És ki látott már olyan ötéves tervet, amelyik kiemelten foglalkozik a szegénység csökkentésére irányuló teendőkkel? A kínai ilyen!

„XIII. rész: A szegénység elleni harc

56. fejezet: Használjunk célirányos csökkentő terveket

57. fejezet: Szegény körzetek gyorsított fejlesztésének támogatása

58. fejezet: Szegénységcsökkentő rendszerek fejlesztése”

A kérdés számtalan aspektusát érintik, monitoringtól kezdve támogatásig. Egyetlen mondatot idézek: „152 000 km aszfalt- vagy betonutat építünk az érintett községekhez.” Mindenféle módon lehet szapulni, de foglalkoznak a kérdéssel, komolyan, mélységeket érintve. Ők emeltek ki eddig is mintegy 600 millió embert a szegénységből (nyugati adat). Én csak kalapot tudok emelni! *Gondoljunk hazánkra, ahol szegénynek lenni bűnné vált!*

A tervezett további kb. tíz információt, ami miatt az USA ellenségének tartja Kínát, már csak átlapozzuk, kedves olvasók, a képlet elég világos: a vadállat nyakára ugrott a szelídebb medve, a vadbarom nem tudja lerázni, üvölt, mint a fába szorult féreg! Honnan is ered, hogy a féreg ordít? Valamikor, régen, egyes vidékeken a farkast, mint kártevőt, féregnek hívták. Ha belegabalyodott valamibe, üvöltött. Akkor mondták a falusiak, hogy ordít a féreg. Hát féregnek nagyon is az, meg bele is szorult a saját világbirodalmába, oszt annyi. Üvölt, ahogy a torkán kifér!

A következő nem is nyílik meg, pedig azzal vádolja Kínát, hogy tönkre akarja tenni az USA robot-iparát. Mintha visszavonták volna. Ja, CNBC adás volt... érdektelen! Számunkra legalábbis, az uszítóknak adták, fegyverként, minden bizonnyal!

A rivalizálás kiéleződését jelzi, hogy amerikai vezetők élesen bírálják nemzetközi fórumokon Kína nemzetközi programjait. 2018 októberében Mike Pompeo külügyminiszter figyelmeztette a fejlődő világot: „Amikor Kína hív, nem mindig jelent jót az állampolgáraitoknak. Amikor olyan megállapodást ajánlanak, amelyek túl jónak látszanak ahhoz, hogy jók lehessenek, többnyire valóban olyanok.” Тонкий намёк на толстую обстановку – mondják ilyenkor az oroszok: vékony utalás a vastag helyzetre. A külügyminiszter Kína „egy öv, egy út” programjára utalt, arra a 124 md dolláros projektre, ami Ázsia, Afrika, Európa (és tovább) közötti kereskedelmi és beruházási kapcsolatok fejlesztését szolgálja. A BBC News [cikke így szól!](#)

Hiába azonban az áskálódás, árokásás, fenyegetőzés! A könyv lezárása előtti napokban ajánlotta a figyelmembe az Amazon [Dr. Kai-Fu Lee](#) friss könyvét: „AI Superpowers: China, Silicon Valley, and the New World Order” (Mesterséges intelligencia szuperhatalmak: Kína, Szilícium-völgy, és az új világrend). Gyorsan le is töltöttem! Telitalálat: olyan embert tudok itt megszólaltatni, aki Tajvanon született, de fiatalon áttelepült az USA-ba, ott végezte tanulmányait (Obama évfolyamtársa is volt), ott írta meg PhD-dolgozatát az MI-ről (a továbbiakban sokszor fogom használni ezt a rövidítést: Mesterséges Intelligencia), a terület több óriásában – Microsoft, Google, Apple – töltött be vezető posztot, majd saját vállalkozást alapítva kockázatitőke befektetőként támogatta a MI kutatás-fejlesztést Kínában! Teljesen kezdő IT vállalkozó nőtt ki óriássá a támogatása mellett: Wang Xing, Jack Ma....

Elképesztő, szinte megrendítő még számomra is, aki évek óta hangsúlyozom, hogy Kínáé a jövő, amit ez a zseni tár elénk, mint saját tapasztalatot, véleményt az USA és Kína között dúló MI-háborúról. Nemcsak az általános gazdasági versenyben, de ezen a különleges, és – szerinte – a XXI. század ipari forradalmát jelentő rendkívül fontos területen is Kína felé hajlanak a fák. Már az első néhány oldalban három – talán környezetinek is mondható – tényezőt körvonalaz, ami Kína győzelmét jelzi. Rendkívüli, vérre menő a harc a fiatal, kezdő (startup) vállalkozók körében a konkurencia, amihez képest a korábban általa is kemény munkának látott szilíciumvölgyi tevékenység kellemes nyaralásnak tűnik. Bonyolult, hozzáértő, megszakadásig dolgozó jelzőkkel illeti a vállalkozókat. Ők biztosítják, hogy Kína legyen az első ország, ahol a MI hasznát fog hozni. A második tényező, ami Kína felé billenti a mérleget az, hogy míg a kínai cégek az amerikaiak követői, vagy másolói voltak, 2013 óta a kínai IT-világ sorozatban hoz létre olyan termékeket és szolgáltatásokat, amikről a Szilíciumvölgyben még nem is hallottak. Ilye például a [WeChat](#) program, amelyekkel minden elérhető, amit Nyugaton 5-6 vállalkozás nyújt: mobil fizetőeszköz, online-to-offline szolgáltatások (O2O – online ügyintézés, rendelés, való világban teljesítés: házhozszállítás, bicikli, taxi), bérbiciklik igénybevétele, repülőjegy rendelése, számtalan egyéb szolgáltatás! 18 nyelven működtethető! El kell olvasni a program szolgáltatásait a három sorral feljebb nyitható Wikipédia-lapban. Mindenes, mindentudó applikáció. A harmadik pedig *a kormányzat*, amely a bonyolult közigazgatási hálózaton, az önkormányzatok rendszerén keresztül az egész birodalomban hatni tud, el tudja érni szándékai érvényesítését. És a tervezési rendszere képes a legfontosabb teendők meglátására, kiemelésére, és hatékony, szinte erőszakos támogatására.

Akik még mindig komcsi hatalomnak tartják Kínát, és szünet nélkül az összeomlását jósolják, vajon mit szólnának mindehhez, ha olvasnák. De nem olvasnak, csak szajkózni tudnak!

Két elkerülhetetlen, gyilkos következménnyel fog járni a MI robbanásszerű terjedése, és pedig nem a távolban, hanem közvetlen közelben. A szerző szerint 15 éven belül! *Súlyos munkanélküliség, és a mai borzasztó egyenlőtlenséget messze meghaladó vagyonkülönbség a MI-val foglalkozók és a még munkából élők között. A vagyon Kína és az USA néhány MI-cége kezében fog koncentrálni.*

Minden eddiginél lesújtóbb jóslat! Az általam megismerhető hozzáértők közül messze ő a legautentikusabb, hinni kell neki, de félve haladok tovább, nem akarom elhinni, hogy ilyen üstökös sebességgel okozhat világméretű katasztrófát ez a csodálatos tudomány...

Hamar újabb lépcsőhöz érkezem, nem összefoglalóként, csak szinte mellékesen jegyzi meg Kai-Fu Lee, hogy három tényező hozza jobb versenyhelyzetbe a kínai startup vállalkozókat az amerikai Szilíciumvölgy-titánokkal szemben. Az amerikaiak gazdag, vagy tudós, vagy a kettő

vegyes ötvözetének gyermekei, akik főként elvi síkon kiokoskodott tervek megvalósítására teszik fel a jövőjüket. Ezzel szemben a kínaiakat három vonulat hullámai tartják fenn. Az egyik, hogy évszázadokon keresztül próféták, bölcsek tanait biflázták, alkalmazták, azzal a tudással mentek neki rettenetesen erős államigazgatási vizsgáknak, mindezzel vérükben hordozzák a másolás, memoralizálás készségét. A második az ugyancsak több évszázados nyomor, ami kemény küzdőképességre nevelte őket. Az ország ugyan 40 év alatt levetkőzte ezt a nyomort, de egyikék állnak ki a csatatérre, akik négy nagyszülő, két szülő álmait valósítják meg. Ez óriási erővel ruházza fel őket. A harmadik az ország egészének gyors fejlődése, és a [Teng Hsziao-ping](#) által meghirdetett elv, miszerint Kínának először engednie kell, hogy néhány ember meggazdagodjék. Ezek a tények gyors döntésre ösztönöznek, a bátrak beleugranak minden olyan kezdeményezésbe, ami jó hozammal kecsegtet, és az ádáz konkurencia-harcba, nehogy lekéssék ezt a meggazdagodásra lehetőséget nyújtó momentumot.

Komcsizók, államszocializmust átkozók, versenyt és innovációt (Kínában) tagadók, ébredeztek már?

Tömören fogalmaz: az IT startup-ok piacának legelkeseredettebb küzdőtere annak kínai szegmense.

A szerző megalapítja Beijingben a Sinovation Ventures (Sino=Kína, vation=az innovation farka) kockázatitőke befektető vállalatot. Guo, a villámagyú kormányképviselő meglátogatja, kifaggatja, hogyan működik a Szilíciumvölgyi finanszírozási rendszere. Kisöprünek egy utcát a főváros külvárosában létesített fejlesztési, „inkubátor” övezetben, elkeresztelik „Vállalkozások sétányának”, és beindítják az utolérés bástyáját.

És mesélni kezd: elmeséli a világnak, benne nekem is, hogyan is működik a világon elsőként megvalósult vegyes gazdaság, amit én évek óta mintaként állítok a világ elé, ami miatt minden váddal, rágalommal szemben védem Kínát. Egyetlen kínai látogatásom is annak volt köszönhető 2005-ben, hogy a tatai golfpálya 19. lyukában (kocsma) rőthajú farok (vagy itt lehet pasi!), akivel a pályán találkoztam, Kína éveken belüli teljes összeomlását jósolta, hangsúlyozva, hogy ő igazán nagy gazdasági szakértő, mert ahhoz a három százalékhoz, tartozik, akik éltetik az országot (mármint vérző kis országunkat). Kiderült, hogy ingatlan-szélhámossággal éltette magát, nem az országot. Kitérő volt, bocsánat!

A lényeg: Guo mellett *az egész kormányzat* pontosan, helyesen értékelte, hogy az ország – Kína – jövője már nem a hagyományos gazdasági szférák fejlesztésén, hanem az IT és környezete nyugati szintjének évek alatti utolérésén múlik. Meghirdette a „tömeges vállalkozás, tömeges innováció” programját, 2014-ben! Beindította a gépezetet, ami az önkormányzatok hálózatán keresztül messze *kiemelt országos programmá* változott! Ez már döntő lépés, de a folytatás sokkal jelentősebb: 6 600 „inkubátor övezet” (az ismertebb Export Promotion Zone, Special Promotion Zone helyett a szerző, és talán a kormány által is használt kifejezés) hoztak létre pillanatok alatt. Ha az újoncok elfogadható elképzeléssel léptek fel, többoldalú kedvezményben részesültek: csökkentett bérleti díj, adókedvezmény...). És ami a legfontosabb: az állam tőkerészesedést vállalt a beinduló vállalkozásokban, amit a sikeres vállalkozónak később csak részben kellett visszafizetnie (elképesztő 10%-ról olvasok, lehet, hogy tévedek). Válaszol a lehetséges vádakra is: igen, több ilyen inkubátor maradt vállalkozó nélkül, vagy mentek tönkre az indulók. Bennem az merült fel, mennyiben segített ez a valóban fontos, világszínvonalú cégek kialakulásában? A válasz erre is egyszerű: a már beindult és zseniálisan menedzselt óriások (Alibaba, Baidu, Tencent) ezrével vásárolják fel a jól működő, újat hozó újoncokat. Én már rég nem értem, mi mindent tud például a [WeChat és környezete](#), ami öt év alatt átformálta Kínát? Talán a nevébe ültetett link segít hozzáértőknek eligazodni.

Halkan, zárójelenen merem csupán megjegyezni: ez a kormány technikai forradalomra képes, míg *más országok a primitivizmus, elmaradottság, kiszolgáltatottság betonba öntésével foglalkoznak*. Ilyen például nyugati autóösszeszerelő üzemek betelepítése, hasonló eszközökkel: ingyen telephely, több éves adómentesség, majd kedvező adózás, vissza nem térítendő támogatás, és a dolgozók sárba taposása.

Közben azt is olvashatjuk tőle, hogy a Google Kína úgy figyelte, mi mennyire érdekli a képernyője látogatóit, hogy követték a szemmozgását: amire ránézett, azt megjelölték sárgával, amit hosszabban figyelt, azt zölddel, amire rákattintott, azt pirossal. Hogy mit nem tud meg az ember? Mindent tudnak rólunk!

Technikai szempontból két alkalmazási módszer alakult ki. Az egyiket az elektromos elosztási hálózatokhoz hasonlítja a szerző, a másikat akkumulátor-meghajtáshoz. A hálózati rendszerben gondolkodik a MI hét óriása – Google, Amazon, Facebook, Microsoft, Tencent, Alibaba, Baidu –, akkumulátor-meghajtásban a startupok. A hálózati rendszer olyan MI gerincet jelent, amire rácsatlakozva érheti el a felhasználó a számára szükséges MI-t, míg az akku azt jelenti, hogy minden szolgáltatást igénylő számára saját alkalmazást fejlesztenek ki.

Időnként meg kell kapaszkodnom valamiben, annyira új számomra szinte minden, ami a MI téma körül forog. Egymás után két híresokor a könyvből:

Az első azt taglalja, hogy az IT technológiák kulcsa a chip. OK, idáig tudható. Részletezi azonban, hogy az eltérő alkalmazások eltérő chip-eket igényelnek. Az egyszerű számítástechnika chip-je gyors és magas felbontású, aminek a gyártásában az Intel a király. Az okostelefonok chipjének alacsony fogyasztásúnak kell lennie, ebben az angol ARM által tervezett Qualcomm foglalta el a trónt. Amikor viszont MI algoritmusokkal kell dolgozni, komplex matematikai képletek villámgyors feldolgozása az igény, amire egyik típus se elég jó. Ezen a területen győzött a Nvidia, amelyik eddig internet-játékok területén vívott ki elismerést. A cég tőzsdei értéke két év alatt tízszeresére ugrott... Csak tanulok... Hamar kiderül, miért foglalkozik a szerző ilyen alaposan a csipekkel. Mert Kínára tér át, ahol a központi kormány több évtizedes erőteljes támogatása ellenére sem érték el a világszínvonalat ezen a kritikus területen. Most azonban új szelek fújnak ott is! A kormány „feladattervet” mellékelte óriási összegekhez, amivel az utolérést garantálni akarja: előírta, hogy a Nvidia egyik chipjének képességeit húszszorososan meghaladó chipet kell belátható időn belül produkálni. Három kínai startup – Horizon Robotics, Bitmain és Cambricon – fürdik pénzben és elkötelezettségben! Amikor be fog következni a mai ipar szétesése olyan szinten, amint a MI ígéri, ez nem annyira üzleti, mint politikai kérdés lesz!

A másodikban a terület két óriása kormányának az MI-hez „hozzaállását”, majd a szolgáltatások karakterét vizsgálja. Az USA még Obama alatt részletes programot dolgozott ki, a várható hatásoktól kezdve, a fejlesztés támogatásához szükséges intézkedéseken – a kutatás támogatása, a civil és katonai kooperáció erősítése – keresztül a szociális helyzetet érő csapások mérséklésére hozandó lépésekig áttekintve a kérdést. Trump egyik korai intézkedése a finanszírozás csökkentésére tett javaslat volt. A kínai kormány lépése erőteljes kontraszt ehhez képest: 2017 júliusában a State Council (Állami Tanács) „Development Plan for a New Generation of Artificial Intelligence” (A mesterséges intelligencia új generációjának fejlesztési terve) címen programot hirdetett. A program az amerikaihoz hasonló előrejelzéseket és ajánlásokat tartalmaz. Ugyancsak listát állít a témával foglalkozók elé az MI azon ipar-specifikus alkalmazásainak százairól, és ütemezi azokat a szinteket, amiket el kell érni: 2020 – a világszínvonal elérése, 2025 – fontosabb áttörések teljesítése, és 2030 – MI szuperhatalommá válás. A programot John F. Kennedy-nek a holdraszállást előíró beszédéhez hasonlítja: kevésbé fellengzős, de ugyanúgy az egész nemzet mobilizációjára szólít fel az innovációk területén. Meg kell néznem az eredetét! Megvan: [89. link](#). Sőt, találtam a program előrehaladásával is foglalkozó weblapot⁹⁰, értelmes amerikai hölgy, [Elza B. Kania](#) tollából, aki Kínai fórumnak is tagja, magas szinten beszél a mandarin nyelvet, és napokkal ezelőtt, december 20-án jelent meg a kvantum-tudományokban Kína által elért hegemoniáról két társszerzővel írt „Quantum Hegemony” című könyve.

A programot tudósok írták, nem kétséges. Egyetlen dolog zavar: nem látom, hogy a népre gyakorolt negatív hatások kivédésére milyen intézkedések fognak szolgálni?

Haladjunk azonban tovább: Kai-Fu Lee úr ígért megoldásra vonatkozó elképzeléseket.

A szerző – és talán az egész MI-tudomány négy kategóriába sorolja az MI-applikációkat, és ezek egyben időrendi megjelenést és fejlődést is jelentenek: internet MI, üzleti MI, érzékelés MI és autonóm MI.

Nem fogunk részletekben elmerülni!

Az Internet MI-ben a kínaiak gyakorlatilag utolérték Amerikát, sőt, egyes cégei világelsők lettek. Ilyen például az iFlyTek, amelyik beszéd- és arcfelismerésben kimagaslóan teljesít. Mind Trumppal, mind Obamával megtették, hogy beszédjüket tökéletes mandarinra fordították, beleértve hibáikat, hangsúlyozásukat. Ezek az Internet-boltok ajánlatokat készítő algoritmusai. Én csacsni módon a mai napig örvendeztem, hogy az Amazon milyen ügyesen ajánl kedvemre való könyveket. Sejtettem, hogy memorizál, meg ilyesmi, de hogy a teljes szellemi éneket letapogatva markában tart, arra csak Kai-Fu nyitotta rá a szememet. Ebbe a kategóriába tartoznak a hír-cégek, amelyek személyre válogatnak, sőt írnak át híreket, találnak meg hamisakat, mint például a Jinri Toutiao (angol nevén ByteDance), és a közösséginek nevezett oldalakat. Az utóbbiak között a Tencent 2017 novemberében már lehagyta a Facebookot.

Az üzleti MI-ben – aminek fő területei a pénzügyek és az egészségügy – Amerika még messze megelőzi Kínát, ami az elmaradott kínai bankvilággal és vidéki egészségügyével függ össze. A szerző ezeket a nehézségeket egyben a gyors utolérést biztosító tényezőknak is tekinti. Óriási előrelépést jelent ezen a területen a Smart Finance, a MI applikáció, amelyik mikrohitelek millióit nyújtja. Mindehhez nem kér sok személyes adatot, hanem kér például hozzáférést az igénylő telefon-forgalmához, és a telefonhívásokon keresztül – nem azok tartalmából, hanem hosszából, egyéb jellegzetességeiből –, meg például abból, miként írja be a születési adatait a kérelembe, mennyire van lemerülve a mobiljának akkuja, megállapítja a személy vagy cég hitelképességét. (Kicsit furcsán hangzik, szemfényvesztésnek tűnhet, pedig hát csak ilyen okos a MI.) A cég 2017 vége felé havi kétmilliónál több hitelt nyújtott, 95% feletti megtérüléssel, ami a bankok többségének csak álma. Fiatalok és *migránsok is élvezik* a szolgáltatásait.

Az egészségügy teljes reformjának kezdeti lépéseiben számottevő szerepet játszik az RXThinking. A megalapítója óriási, szilíciumvölgyi és a Baidu-ban elnyert MI-gyakorlattal rendelkezik. Az algoritmus folyamatos okosításával, széleskörűbbé tételével ma már hatékony társa az orvosoknak, különösen az elmaradott területeken. Nem vezényel még – talán sohasem fog –, de pontos diagnózis meghatározásában nélkülözhetetlen.

Ebbe a körbe tartozik az igazságszolgáltatás is. A tolmácsolás területén világelső iFlyTek itt is kiváló segédeszköz. Tömértelen adat feldolgozásával és hang-, valamint arcfelismerő rendszereivel olyan applikációt bocsájt a bíróságok rendelkezésére, amivel mind a tényfeltárás, mind az ítélezés folyamatában óriási segítséget jelent.

Az érzékelés MI digitalizálja a való fizikai világunkat, felismerhetővé téve az arcunkat, vágyainkat, digitálisan láthatóvá teszi a környezetünket. Nehéz világ az olyan félvakoknak, mint magam vagyok, akinél a felhő-számítástechnikánál elszakadt a film.

Két mankóval kezdem tehát:

Az egyik a szerző azon megállapítása, hogy két palacknyaka van a területnek: a számítástechnikai eszközök klaviatúrája és a mobiltelefonok képernyője. Az első akadállyal egyetértek, évek óta mondogatom, hogy azt a régiséget a hang-kommunikáció fogja átvenni, a másik számomra sötét lyuk.

A másik a szerző példabeszéde: Miről van szó, amikor a díványunkról két mondattal megrendeljük a vacsoránkat, vagy amikor a frigónk leadja a kívánságlistát a bevásárlókocsinknak: elfogyott a tej... Nem tudni online-e a kapcsolat? A szerző új fogalmat vezet be az ilyen akciók jellemzésére: OMO, ami az *online-merge-offline* (merge = egybeolvaszt, egyesít) rövidítése. Ez az O2O folytatása, és át fogja alakítani a bevásárlócsarnokainkat, élelmiszerboltjainkat, utcáinkat, házainkat OMO-térsegekké. Már léteznek ebbe a körbe tartozó alkalmazások: az egyik kínai KFC étterem (!), az Alipay-jel szövetkezve bevezette a *fizess az arcoddal* lehetőséget! A vevő bepötyögi a rendelését a digitális terminálba, és a rendszer az arcát letapogatva lehívja az árát az Alipay-ben rendelkezésre álló számláról. Készpénz, bankkártya, mobil kizárva. A rendszer „élő algoritmussal” kizárja a fényképpel visszaélés lehetőségét!

Hogy ne unatkozzunk, ne aludjunk el a sok információ hatására, Kai-Fu levetíti elénk, hogy fog kinézni a közeljövő bevásárlóközpontja. „Nihao, Kai-Fu! Üdvözlünk újra a Yonghui Szuper-csarnokban” – szólal meg a bevásárlókocsi. [Nem értettem a Nihao-t. Beírtam a gyenge Google Translate-be, az se értette. Átkapcsoltam beszéd-módra, bemondtam, úgy, ahogy latin betűsen

olvasható, megértette: Halló...] A kocsí rúdján megjelenik egy lista: Az Ön tipikus heti élelmiszer vásárlása, rajta: padlizsán, szecsuani bors, görög joghurt, tejszín... A fridzsiderem pedig megrendelte a nemromlandó tételket: rizs, szójaszósz, étolaj. A vásárlásom a saját kívánságom szerinti termékekre korlátozódik: borok, tengeri herkentyűk. Folytatódik a párbeszéd: a kocsí felhívja a figyelmet valamilyen termékkör hiányára, elfogadom, vagy mást kérek... Hosszú a mese, rövidebbre kell fognom: eladó is megjelenik, aki mindent tud a feleségről is, bort ajánl. Szalag hozza a megrendelteket, kiszolgáló a bort. A vevő mobilja jelez, a bolt lehívja a WeChat Wallet számláról a végösszeget, a kocsí visszagurul a kocsisorba... A csarnok alacsony szinten tarthatja a készletét, fiókoltokat nyithat a vevőköréhez közelebbi pontokban...

Hasonló részletességgel írja le a szerző a MI hatásait az oktatásra. A teljes okfejtésnek itt volna a helye. Helyette tömören csak annyit, hogy a tudomásom szerint a világ egyik legsikeresebb oktatási rendszerét is elavultnak tartják Kínában, mert kaptafa, mert adatgazdag, mert haza is visznek tanulnivalót a diákok. Minden MI eszköz megvan ahhoz, hogy a diákokra gyakorolt hatásokat, érdeklődésüket, eltérő tudás-szintjüket folyamatosan mérjék, a tanárokkal párhuzamos oktató-programokkal neveljenek, mindezzel elérjék, hogy minden egyes diákra kidolgozott programokkal oktassanak az országban. Hol a fészkes fenében van ettől a szolgálattelkeket biflomodszerekkel nevelő oktatásügyünk?

Az utcakép változtatása biztonsági, forgalomszabályozási és forgalombiztonsági kérdésekből indul ki, és Kína előnyt élvez, mert a személyi adatokat nem kezeli a törvényhozás annyira titkosként, mint Európa, és (látszólag) Amerika.

Teljes alfejezetet szentel a szerző hardver-gyártásnak. Az MI applikációk – mint említettem, különleges chipeket, és ezzel – természetesen – hardvereket igényelnek. Kína egyik nagy előnye, hogy Shenzhen (Sencsen) [a mi túránkon, 2005-ben *kicsi városként* bemutatott, akkor 6 millió lakosúnak mondott, ma tízmilliós, vonzáskörzetével 23,3 milliós óriás, a technológia-fejlődés egyik fellegvára a [Special Economic Zone](#)-nal] hardware-gyártó cégek ezreinek telephelye, mérnökök százezreinek munkahelye. Sorozatok mellett taylor-made, testreszabott hardvereket is gyártanak. Az a mondas járja, hogy amit Amerikában egy hónap alatt tekinthetsz át a témában, azt Kínában egy hét alatt eléred. Ennek a környezetnek a szülöttje a [Xiaomi](#) startup, amelyik a sűrű szövésű érzékelő MI-k hálójának széles skálájába enged betekintést. Furcsán hangzó felsorolás olvasható: légtisztítók, rizsfőzők, jégsekrények, mosógépek, autonóm porszívók... Nem gyárt mindent maga, 220 cégbe ruházott be, 29 startup-ot dédelgetett inkubátorban, valamennyi intelligens terméke a Xiaomi ekosisztéma tartozéka. Ez az ekosisztéma hangparanccsal, vagy mobiltelefonnal vezérelhető. Érdekes ellentmondást mutat a cégről szóló magyar Wikipédia-lap, beijingi születésről, okostelefonokról, TV-készülékekről szól, 10 partner alapította 2010-ben, nem lehet nagyon kezdő. Mindegy, lássuk, a mi emberünk mit mond róla a továbbiakban? Az áron, széles termékkörön és kiváló képességeken lovagolva a cég a világ legnagyobb intelligens háztartási eszköz hálózatát hozta létre, 85 milliót 2017 végéig. Ahogy nő a harmadik hullámú intelligens háztartási hardverek száma, úgy változik át a mindennapi környezetünk, átlépve a digitális és fizikai világ határait. Ámen, eddig terjed a felfogóképességem. Ami következik, az már álom-kategória.

Utolsó hullámként érkezik meg az autonóm MI, de az fogja a legmélyebb hatást gyakorolni az életünkre. Megjelennek az önjáró autók, drónok, intelligens robotok foglalják el a gyárainkat, és mindent átformálnak körülöttünk az organikus mezőgazdaságtól kezdve az autópályán közlekedésen keresztül a gyorsítéktetésig. Az eddig ismert automatizált gépekhez, rendszerekhez képest az autonóm MI szülöttek a nevükben viselik, miben különböznek tőlük. Amerikában jelentek meg először azok az autonóm mezőgazdasági gépek, amelyek – például a gyümölcszedők – nem a gyümölcsfák rongálásával takarítják be a termést, hanem látják a szemeket, és egyenként szedik le azokat. Jelentősebb lépést jelentenek a „swarm”-nak nevezett *rajzó* eszközök: drónok raja fog együttműködni házak órák alatti festésében, tűzálló drónok raja fog tüzet oltani, földrengések és hurrikánok sérültjeinek mentésében. A drónok alkalmazásában Kína minden bizonnyal élen fog járni: Sencsenben található a világelső drón-gyártó, és neves amerikai újságíró szerint „a legjobb vállalat, amit életemben láttam”, a [DJI](#), amit 2006-ban alapított a Hong-Kongban végzett fiatal-ember, Frank Wang, fillérekkel, az egyetem diákszállójának hálósobájában. És innen kezdve csak

tátogni lehet: a cég a világpiac 70 százalékát uralja, több országban gyártat, a világot behálózta, Magyarországot is.

Sok okosat tudhatunk meg az önjáró autókról is, amelyek a legfontosabb szektora a negyedik hullámnak. Ebben messze vezet az USA, a szerző 9:1 arányt mond. Két cég vezet ott: a Google és a Tesla [Csendben jegyzem meg, hogy az utóbbi cég zseninek tartott alapítóját, Musk-ot álomlovagnak tartom, hosszú lenne kifejteni mikért...]. Két koncepciót képviselnek: a Google lassan halad, mert a biztonságot tekinti döntőnek, a Tesla olcsóbb, egyszerűbb eszközökkel szereli fel az autóit, és a fizikai valóságban gyűjti be velük az adatokat. Kínában közelebb állnak a Tesla Musk által diktált koncepcióhoz, most következik azonban, miért jósolhatja nyugodtan a szerző, hogy öt év múlva utoléri Amerikát. Tessék megkapaszkodni valamiben: a kormány kiemelten kezeli az amúgy is már kiemelt MI témák között is az elektromos önjáró autók bevezetését, és Amerikával szemben nem (nemcsak) a terméknek kell a környezethez alkalmazkodnia, hanem a környezetet is – amennyire csak lehet – módosítják, átépítik, átszerelik az ilyen járművek befogadására. Elindult több sztráda átszerelése önjáró járművek alkalmazására, Zhejiang (Csöcsiang) tartományban döntés született olyan sztráda építéséről, amelyik születésétől fogva erre készül. Integrált szenzorok épülnek be sztráda-tartozékokba, betonba, a közlekedési lámpákba számítógép-látókamerákat ültetnek, drótnélküli kapcsolatot biztosítanak az út, az autók és a vezetők között. Az út felülete napelem lesz, ami első lépésben a töltőállomásokat tölti fel, később folyamatos töltést fog biztosítani. És teljesen új városokat is építenek, amelyekben a teljes forgalmat autonóm járművek fogják biztosítani. Bejingtől délre, 60 mérföldre fog születni a mintaváros, Xiong'an New Area, ahol 583 milliárd (!) dollárt fektetnek be infrastruktúrába. A várost 2,5 millió lakosúra építik meg. A Baidu céggel már meg is kötötték a kivitelezési szerződést.

Végül számszerű jóslattal él a szerző. MI hatalmi viszonyok ma, és öt év múlva:

Ma			5 év múlva	
Kína	USA		Kína	USA
5	5	Internet MI	6	4
1	9	Üzleti MI	3	7
6	4	Érzékelő MI	8	2
1	9	Autonóm MI	5	5

És az MI cégek nemcsak Amerikában és Kínában fognak vetélkedni, hanem az egész világon. Az Uber, Didi (a kínai Uber), az Alibaba és az Amazon már vetélkednek a fejletlen világ meghódításában. Az amerikaiak és kínaiak módszerei különböznek: az amerikaiak saját rendszereiket vezetik be, ahova csak lehet, a kínaiak inkább helyi vállalkozásokba ruháznak be, egyik-másikat később megveszik. Nálunk is megjelent a Didi taxi-rendszere, a Taxify, most értettem meg, hogy kínai.

És eljutottunk a lényegig. A szerző kimondja, hogy nem fontos, ennek a jövőt meghatározó tudománynak az USA vagy Kína lesz-e a vezető ereje, a lényeg, hogy mindkét országban belső problémák fognak tornyosulni, amelyek elég erővel jelentkeznek ahhoz, hogy megbontsák belülről a társadalmukat.

Könnyedén indultam neki ennek a végső szakasznak, aztán nagyot nyeltem, és megálltam. Rájöttem, hogy hiába a terület egyik legmélyebbre látó tudósának a könyvéből varázslom elő a jövőképet, mindenki számára érthetően megfogalmazni rohadt nehéz! Mély ismeretekkel kellene rendelkezni a DeepMind cégről, az abban dolgozó tudósok által elért eredményekről, a „deep learning”-ről, a gépi tanulásról, a MI (AI) következő, AGI fokozatáról (MGI = mesterséges globális intelligencia), majd a **szingularitás**ról. Ezek teljesen felületes ismerete mellett úgy érzem magam, mintha besétáltam volna olyan focipálya közepére, aminek a gyepe tele van jelöletlen labdákkal, van köztük pár jó focilabda, jó néhány lufi, amelyik felrobban, ha belerúgnak, tele van a pálya gödrökkel, és még azt se tudom, melyik kapuba kell gólt rúgnom. A pálya szélén ugyan kevés a néző, de kaján vigyorral figyelik, és tapsolják meg, vagy hurrogják le a botladozásaimat. Meg kell

azonban küzdenem a gólért, mert annyi tudást halmoztam fel az előző három kötetben, és már ebben is, hogy kalapot emelhet a világ, ha sikerrel fejezem be! Meg fogjuk oldani, kedves olvasók.

A deep learning-ről megkérdeztem a Google-t, és a Budapesti Műszaki Egyetem oktatóinak meghatározását idézhetem:

„*Gépi tanuló algoritmusok* strukturált összessége, ahol több rétegen keresztül próbáljuk az adatok különböző szintű absztrakcióit kinyerni és modellezni. // Gyakorlatban a deep learning kifejezést elsősorban a mély neuronhálókkal kapcsolatban használják.” OK, most legalább tudjuk, hogy mit nem tudunk.

További angol rövidítésekkel gazdagodunk, ha nem akarunk sok lufit rúgni. Az IT = informatikai technológiák helyett ICT = informatikai és kommunikáció technológiáról olvasok, és megjelennek a GPT-k, amik general purpose technologies, azaz általános célú technológiák, amik ugrásszerű technikai és ezzel gazdasági változásokat generálnak. A GPT-t használok a továbbiakban, és nevezzük egyszerűen *korszakváltó technológiáknak*.

Minderre azért van szükségünk, mert tudósunk sorolja az eddigi korszakváltásokat: gőzgép = első ipari forradalom, elektromosság = második ipari forradalom. E kettő abban különbözik az ICT-től, hogy nemcsak forradalmi változást hozott a termelési technológiákban, tömegtermelésre áttérést, parasztok millióinak ipari munkába fogását eredményezve, hanem a termékek árának csökkenésével, a jólét növekedésével is járt, nem okozott tartós munkanélküliséget. A folyamatot *deskilling*-nek (a szakmai tudás feleslegessé válásának) is hívják. A harmadik korszakváltás, az ICT viszont a számtalan pozitív hatása mellett több évtizedes termelékenység, munkahely és jövedelemnövekedés után megtorpant, az USA-ban a termelékenység változatlan növekedése mellett a bérek és jövedelmek stagnálnak, vagy csökkennek (a legalacsonyabb jövedelmi rétegeknél). A jelenség általánossá vált a fejlett országokban. A gazdasági eredményekben a leggazdagabb 1% részesedik. Megnöveli a magas végzettségűek iránti igényt, az közép- és alacsony képességűek pedig elvesztik a talajt.

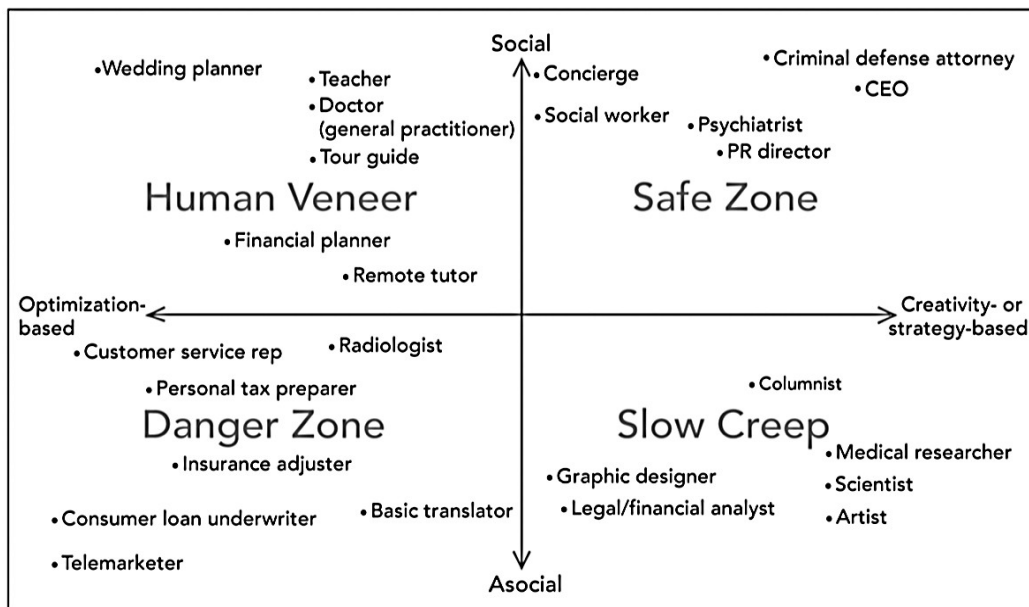
Mind világosabb, hogy a jövőben se fog a gazdagság növekedése együtt járni a munka iránti igénnyel. Tudósok sora figyelmeztet: *ez lesz a következő évtized (!) legsúlyosabb problémája*.

Lehet, hogy átlapoztam rajta: azt is megemlíti, hogy a jövőképet megálmodni próbálók két kasztra oszthatók (más cédulákat alkalmaz, de magyarul): pesszimistákra és optimistákra. Legalábbis az emberiség, és nem a profitéhesek szempontjából. A DeepMind tudósai és mások is azt állítják, hogy ennek a korszakváltásnak mindkét következő lépése, az MGI és a szingularitás is csupán évtizedek alatt be fog következni, elképesztő tragédiákat okozva. Az optimisták szerint még az se valószínű, hogy a szingularitás, a gépek istenné válása meg fog valósulni, de egyáltalán, a továbbhaladás (tovább fajulás?) folyamata akár egy-két évszázadra is elhúzódhat. Nekem, sőt, nagyobb gyermekemnek is mindegy már, de a kisebb lányomtól kezdve, minden utódomra súlyos teherként nehezédhet a munkanélküliség veszélye, hacsak a foglalkozásuk (a lányom orvos), és az unokáim időben történő iskola- (oktatás) és pályaválasztása nem biztosít számukra jövőt!

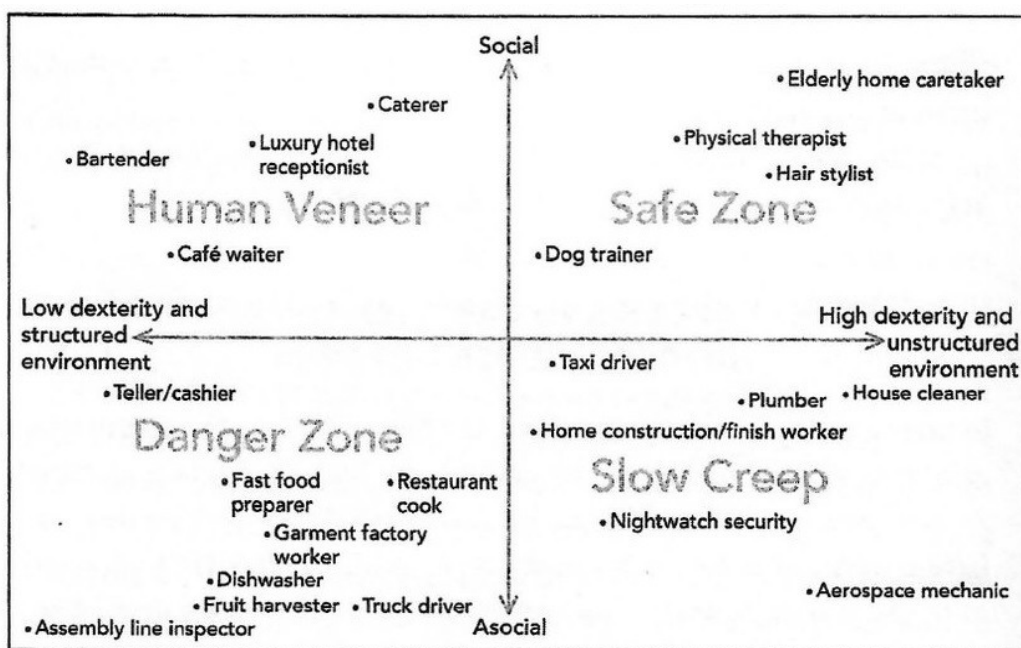
Térjünk vissza Dr. Kai-Fu vonalvezetéséhez!

Táblázatokba foglalja, szerinte mely foglalkozási ágakat hogyan érint az MI és további fokozatai. Megpróbálok kiszűrni, ma – riadalomkeltés nélkül – kikre vár szomorú sors, illetve ki kerül jobb helyzetbe. Négy-négy kockába sorolja az emberiséget, négybe a fizikai, négybe az agyukat használó munkaerőket. Egyelőre nem értem minden kocka megnevezését: kettő az x-x tengely fölött van, és szociális összefoglaló kategóriaként szerepelnek, az alsó kettő aszociális. A felső bal „human veneer” (emberi felszín), a felső jobb „biztonságos zóna”, az alsó bal „veszély-zóna”, az alsó jobb „lassú kúszás”. Azt hiszem, elég, ha teljes felsorolások helyett a legáltalánosabbnak tűnő foglalkozásokat emelem ki. Agyukat használó emberi felszínhez tartozók: pedagógus, orvos (általános), útikalauz, pénzügyi tervező; biztonságos zónában találok a recepciósokat, védő-ügyvédeket, szociális munkásokat, pszichiátert, PR főnököt; veszélyzónába tartoznak az ügyfélszolgálatosok, radiológusok, személyi adóbevallások készítői, biztosítással foglalkozók, vásárlói hitelezéssel foglalkozók, telemarketingesek; lassan kúszók az újságírók, egészségügyi kutatók, tudósok, művészek, grafikusok, jogi-, pénzügyi elemzők. A fizikai munkaerők közül az emberi felszínhez tartozik (megvan a kocka jellege is: azok tartoznak ide, akik a végzett feladat és a

megrendelő közötti kapcsolatot jelentik) a bártender, caterer (ellátó), luxusszálló recepció, kávéházi dolgozó; biztonsági zónában találja magát az idősgondozó, fizioterapeuta, fodrász, kutyaaidomár; veszélyeztetett a pénztáros, éttermi szakács, gyorsétel készítő, ruházati iparban dolgozó, éttermi mosogató, gyümölcs-arató, teherautó-sofőr, gyártósor ellenőr; lassan kúszók (kihalók) a taxisofőr, takarító, víz- és gázszerelő, építőmunkás, éjszakai őr, repülőgépszerelő. Igazán szívderítő képlet!

Risk-of-Replacement: Cognitive Labor

Risk of Replacement: Physical Labor

Felteszi a kérdést: ez megmutatja, mely foglalkozási ág mennyire veszélyeztetett, de mit mondanak a közgazdászok a teljes munkaerő érintettségéről? Teljes káosz képét rajzolja föl, nem is érdemes foglalkozni vele. Tíz százalék alatti munkahely-vesztéstől kezdve 50% körül (pl. az USA-ban) jelzik a munkahelyek eltűnését egy-két évtizeden belül. Ha a minimális hatás körüli értékeket fogadunk is el, akkor is *mindenkit örülnék kell nyilvánítanunk, aki munkaalapú társadalmakról, netán teljes foglalkoztatásról beszél, ezzel szédítik állampolgárjaikat, Trumptól kezdve Orbánig!*

A szerző maga is részt vett a jónévű McKinsey Global Institute felmérésének kidolgozásában (Kína-szakértőként). A tanulmány megállapította, hogy a világban ma működő munkaféleségek 50 százaléka már ma is automatizálható, Kínára vonatkoztatva ez a szám 51,2%, az USA-ban 45,8%. Amikor azonban a tényleges munkahely-vesztést vizsgálták, arra a megállapításra jutottak, hogy a tényleges automatizáció 2030-ig a munka-aktivitás 30 százalékát fogja érinteni, de csak a munkaerő 14 százaléka kényszerül majd szakmaváltásra.

A nagy szórás miatt meg kell vizsgálni, mire nem terjedt ki a tanulmányok készítőinek a figyelme? Az alsó megközelítéseket a szerző elveti, két hibára figyelmeztetve. Rosszak voltak a használt inputok, és az MI+ hatásait a munkapiac rombolására rosszul értékelték. A 2013 körül készült tanulmányok messze alulkalkulálták a deep learning fejlődését, nem sejtve, hogy ennyire jól és ilyen gyorsan haladhat előre, mint ahogy az az eltelt öt év alatt történt. Nincs értelme tovább kotorászni a részletekben, csak nehezebbé válna számunkra a tényleges helyzet értékelése. Figyelembe véve a beszédfelismerésben, gépi olvasásban és gépi tolmácsolásban elért eredményeket, amelyek rányitják a szakértő szemeket az egyéb MI területek lehetséges fejlődésére, a szerző a PwC jóslatát fogadja el: az USA munkahelyeinek mintegy 38 százaléka kerül veszélybe a 2030-as évek elejére! Nem utal arra a nyilvánvaló helyzetre, hogy a fejlett országok többségében – ha talán lassabb tempóban is – hasonló tendencia fog érvényesülni.

A következő lépés a tevékenység-szintű, vagy másképp emberenkénti hatás mellett, ami a 38 százalékhöz vezetett, az iparág-szintű hatások vizsgálata. Az elsőt közgazdasági, a másodikat technológiai megközelítésnek tartja. Ő, mint volt MI technológus, és ma kockázati tőke beruházó, az utóbbit fontosnak tartja. Az általa finanszírozott startupok nem egy-egy embert akarnak géppel kiváltani, hanem komplett iparágakat építenek át az alapoktól a tetőig. Kínai példákat sorol: a Smart Finance nem alkalmaz hitelkalkulátor embereket, az F5 Future Store az [Amazon Go](#) szuperpiachoz hasonlóan működik, pénztár nélkül. A Toutiao szerkesztők nélküli hírlap. Tehát nem okoznak munkanélküliséget, mert indulástól nem alkalmaznak dolgozókat (vagy alig). A hatásuk áttételes: az eladókkal és pénztárokkal működő üzletek kénytelenek átépíteni a rendszerüket, és ezzel munkahelyeket szüntetnek meg, vagy csődbe mennek. Ezeket a hatásokat a közgazdászok nem vették figyelembe. Az USA-ban ez a jelenlegi dolgozói létszám mintegy 10 százalékát fogja érinteni, elsősorban az emberi felület kockába tartozókat: gyorsítkeztetés, pénzügyi szolgáltatások, biztonság, radiológia.

Ha a két értéket összeadjuk, megkapjuk a rosszabb jóslatok közel 50 százalékos összegét. A szerző alá is húzza: az USA munkahelyeinek 40-50 százaléka technikailag automatizálható lesz 10-20 éven belül. Hozzá kell tenni, hogy a tovább foglalkoztatottak döntő többségének az „értéke” jelentősen csökkenni fog, veszít az alkuhelyzetéből, részmunkaidőssé, vagy silány munkákra szorulóvá válik. A gyakorlatban ez nem történhet meg szociális összetartás, rendszabályok és régi beidegződések miatt. Továbbá új munkalehetőségek is teremtni fognak (még visszatérünk a kérdésre). Ez mintegy felére csökkentheti a munkavesztést, mintegy 20-25 százalékra, sőt, esetleg a 10-20 százalékos régióra. Erre utal a Bain and Company 2018 februárjában készített tanulmánya, amely három fő tényezővel közelítette meg a kérdést: demográfia, automatizáció és egyenlőtlenség. A jóslat: 2030-ban az USA cégei 20-25 százalékkal kevesebb dolgozót fognak alkalmazni, ami 30-40 millió munkanélkülit jelent. A tanulmány szerint is születnek új tevékenységi körök, mint például robotok karbantartása, de ennek nem lesz lényeges hatása a tömeges munkavesztésre. *Ha munkanélküliség és jövedelemcsökkenés összehatását kalkuláljuk, a teljes amerikai munkaerő 80 százalékát fogja súlyos hatás érni.* A dolgozó családokra mért csapás romboló lesz, és nem időszakos, mint a 10 százalékos munkanélküliség [hm, ők se foglalkoznak az USA teljesen hamis munka-statisztikájával!] volt 2008 után, hanem végleges tragédia! Ha nem történnek a csapást kivédő intézkedések, a norma 100 százalékos foglalkoztatás lesz a gépek, és hosszantartó stagnálás az átlagos dolgozó számára.

Egyoldalú lenne a kép, ha nem néznénk meg, mi fog történni Kínában? Sok jós szerint rosszabb lesz a helyzet Amerikánál, mivel ott a lakosság 2 százaléka dolgozik a mezőgazdaságban, és 18 százaléka az iparban, míg Kínában 25-25% körüli e két területen dolgozók száma. Tehát, – mivel az MI ezeken a területeken „arat” először –, logikusnak tűnhet a feltevés. Dr. Kai-Fu Lee

ismét ellenvéleményt hangoztat. Elemzésének lényege, úgy tűnik, hogy az algoritmusok könnyen kiűtik a szellemi munkát, a robotok viszont lassabban és nehezkesebben a kétkeszt, ami lassítani fog a kínai átszerveződésen. Legyen neki igaza... Ez nem jelent biztonságot a dolgozóknak Kínában sem. – mondja. Kína például több robotot importál, mint amennyit Amerika és Európa alkalmaz ugyanakkor.

Különösen félelmetes problémát fog jelenteni a két MI szuperhatalom és a többi ország között támadó szakadék. A fejlődő és kiszolgáltatott gazdaságú országok rohamtempóban fognak lemaradni, stagnálni, majd lejtőn találni magukat. Kanada, Nagy-Britannia és Franciaország kitűnő agyvelők és laboratóriumok házigazdái, de nem rendelkeznek a többi szükséges kellékkel az MI birodalom fejlesztéséhez: a felhasználók széles köre, élénk vállalkozási és kockázatitőke beruházási környezet. Minden lényeges elem az USA-ban és Kínában koncentrálódik, és a 7 óriás vállalat már bizonyítja, hogy az MI monopolhelyzetet teremt, a piac szabályzó [annak hitt!] szerepe felszámolódik.

Mekkora falat is ez a kenyér a tőke számára? A PwC kutatói 15,7 billió dollárra teszik a 2030-ig a világgazdaságban elérhető bővítmenyt, aminek 70 százalékát az USA és Kína fogja zsebre vágni. Kína 7 billióra számíthat. Amerika a fejlődő országok javán fogja teríteni az új technológiákat, míg valószínűsíthető Kína győzelme Délkelet-Ázsiában, Afrikában és a Közel-Keleten. A fejlődő országok el fogják veszíteni egyetlen vonzó erejüket, *az olcsó munkaerő elveszíti jelentőségét. A folyton növekvő gazdasági szakadék az MI-forradalomban nem részesülő országokat majdnem teljes függőségbe, szolgáskorba taszítja.*

Ez a sors vár a munkaalapú, képzetlen embereket gyártó, teljes foglalkoztatásról szónokló országunkra is. Mene, mene, tekel, és parszin!

Két fejezetet is szentel a szerző a lelkekre gyakorolt hatásokkal. Utal Harari haszontalan társadalmi osztály fogalmára, és elemzi, milyen mély lelki problémákat jelent ma is, és fog jelenteni a jövőben a feleslegesség tudata. *Pesszimizmust, depressziót, öngyilkosságot, a halandóság növekedését, családok szétesését fogja okozni.* Nem felhősnek, hanem zordnak festi le az eljövendő világképet, a kialakuló új világot drámaian egyenlőtlennek, fenntarthatatlannak és veszélyesen instabillnak látja!

Miben látja a katasztrofális hatások kivédésének, vagy talán csak tompításának lehetőségét a [tudásból tőkessé avanzsált ember](#), akit 2013-ban az év 100 legfontosabb embere közé sorolt a Time magazin? Megemlíti a divatossá vált állampolgári jogon járó jövedelmet, de ő másként gondolkodik. Kiindulópontként a Szilíciumvölgyben született gondolatokat nézi át: *átnevelés, munkaidő-csökkentés, új típusú jövedelemelosztás.* Nézzük át vele együtt, mi a véleménye ezekről?

Átnevelés: Alkalmi vagy folyamatos online oktatási programokat javasolnak, amik segítségével a munkájukat veszített emberek átnevelhetik magukat olyan terület ismerőivé, amit nem érint az MI. Jónak, de korlátozott mértékű megoldásnak tartja, mivel az MI térhódítása gyors, az új területek, amiket meg fog hódítani, nem pontosan és nem időben azonosíthatók, ezért az áldozatoknak többször kellhet átképezniük magukat.

Munkaidő csökkentés, vagy megosztás: A Google egyik megalapítójának, Larry Page-nek a gondolata. Vagy részmunkaidőre kell átigazolni a feleslegessé váló munkaerőt, vagy több embert kell felváltva dolgoztatni ugyanabban a munkakörben. Tartósan nem tudja elképzelni az alkalmazását. Ideiglenesen megoldást jelentett válságok idején, de rávenni embereket arra, hogy jelentős jövedelemcsökkenéssel vállalják részmunkaidőben a munkát, nem tűnik számára járható útnak.

Jövedelemelosztás: Már az 1960-as években foglalkoztatta Amerikát. Nixon majdnem alá is írt olyan rendeletet, ami havi apanázst biztosított volna a szegényeknek. Most került ismét a figyelem középpontjába, és két változatát vizsgálják: minden munkanélküli kapjon ellátást (UBI = universal basic income), illetve csak bizonyos szegénységi küszöb alatt élők kapják (GMI = guaranteed minimum income). A forrást is megjelölik: az MI profitját élvező milliomosok, milliárderek, sőt, valószínű billiomosok, és a felhasználásból profitáló cégek. Tesztprogram is indult a kaliforniai Oakland-ben. Megérti, hogy a Szilíciumvölgyben miért népszerű az UBI: egyszerű megoldása az általuk okozott óriási és komplex szociális problémakörnek. Ő maga hibának tartaná a bevezetését. Éspedig az így kialakuló társadalom miatt.

Milyennek jósolja az MI miatt így létrehozott társadalmat?

Biztos benne, hogy a Szilíciumvölgyben sok valóban emberségesen gondolkodó ember mellett több az, aki szabadulni akar a MI okozta gondoktól. Gyors, egyszerű megoldást keres, mielőtt a felháborodás célpontja lehet. És ha végmegoldásként akarják alkalmazni, elhalasztják a lehetőséget, amit az MI kínál, éspedig, hogy olyan alkalmazást találjunk az MI-ben, amelyik megkülönböztet minket a gépektől: a szeretetét. Nem könnyű feladat, de ha beássuk magunkat, megtaláljuk a megoldást.

Na, innen kezdve téved a kedves, okos tudósunk: a szabadpiacra akar támaszkodni, ami nincs, és neki is voltak olyan megnyilvánulásai, amik szerint tudja ő is, hogy nincs! Mi a fene homokba dugja a saját és a világ, meg a majdan kitaszításra kerülők fejét?! Azért hallgassuk meg!

Olyasmit ad elő, amit nehéz követni, ami szerint az algoritmusok, gépek haladnak az útjukon, de a társadalomnak emberi köntösbe kell burkolnia őket, ami különösen az „emberi felület” kategóriákban lehetséges. Példaként az orvosi diagnosztikát hozza fel, ahol az MI applikáció tökéletes diagnózist fog készíteni. A beteget viszont nem a diagnózist adó fekete doboz érdekli, hanem az orvos, aki emberi közvetítőként és ápolóként is közre tud működni. Ez a szabadpiac által kreált gép-ember szimbiózis képessé tesz bennünket... Na, itt vége a mesének! Semmiféle szabadpiac nem képes ilyen befolyást gyakorolni, az emberek többsége pedig nem vált alacsonyabb szintű elfoglaltságra, hogy emberibbé tegye a gépet. Nagy emberek nagy maflaságra képesek! Hogy ki lehet képezni ilyen szinten ápolni képes orvos-helyetteseket, az elképzelhető, de ahhoz, kedves tudós barátunk, semmi köze a szabadpiacnak, az döntés kérdése, akárcsak az UBI bevezetése is az.

Nem tehetek róla, nem tudom elviselni a szabadpiacal manipulálni akarókat. Elolvasom még a maradék 20-30 oldalt, de csak akkor tárok Önök elé bármit, ha az nem csodavárás.

Megtaláltam a jó focit, el is rugdostam a tudomány kapujának tizenegyes pontjáig, csak be kellene rúgnom. Sajnos, elgáncsoltak, fel kell adnom.

Egyébként gáncs nélkül se hiszek megoldásban. Az egész MI+ a kapitalizmus profitéhségétől bűzlik. Igaz, hogy volt Ford, aki megemelte a melósai fizetését, hogy vehessenek az általuk gyártott autókból, lehetséges, hogy sor kerül majd valami puhító megoldásra, mert végül is a kapitalizmus (a kínai rendszer is az!) a vad keresletcsökkenés beduguló hatását nem tudja majd tartósan elviselni, de a motiváló erő nem az emberségesség, vagy a szabadpiac lesz, hanem a vásárlóerő helyreállítása. Mert ha nem, a gazdagság palotái csak egymás kerekét tudják majd forgatni, és az előbb-utóbb össze fog omlani saját súlya alatt.

Helyesen tettem, hogy lelegyintettem szupertudós urunkat, amit a szabadpiac hatását figyelembe vevő megoldásokként javasol, abból egy dolog süti: a tőkés ostobasága, amivel az általa is kreált katasztrófát angyalok kara és simogatása mellett *hagyja teljes romboló erejével érvényesülni*. Süti az ostobaság, mert ha a világ így menetel a katasztrófa felé, fékek nélkül, a tömeges munkanélküliség elleni, illetve a „felesleges” emberek védelmében foganatosított komoly intézkedések nélkül, az csak világégéshez vezethet, beleértve a tőkés birodalmakat is.

Miért használok az angyalokat? Mert a javaslatainak összességét nem tudom másként értékelni, mint „mennyből az angyal, jöjj le hozzánk” imaként. Sorolom:

- A beruházóknak be kell vezetniük a „service-focused impact investing” módszert (szervízorientált célzott beruházás), ami ugyan nem hoz extraorbitális (vagy szupraorbitális? mind egy, mit használt) profitot, de bizonyára lesznek, akik szolidáris érzésektől vezérelve a munkanélküliek, elesettek, idősek védelmét, kiszolgálást ellátó szervezeteket fognak finanszírozni. (Országokként 4-5 beruházó biztos akad, mint ahogy ma is működnek szociális szolgáltatásokat ingyen ellátó embercsoportok, akik a többszázazres nyomorultból párszázon segítenek. Ezek az impact investor-ok fognak 30-40 millió szerencsétlenül, és családjaikon segíteni? Úgy, hogy ismét embernek érezzék magukat?)
- Támogatni kell az önkéntes szociális munkásokat! Szülőföldjén, Tajvanon találkozott narancsszínű, jelvényel is ellátott mellényt viselőket, akik ilyen szolgáltatásokat végeznek. Egyikőjük például öt vitte el valahonnan a buddhista kolostorba – golfkocsin – ahová

magasan tartott orrából sikerült lefaragtatnia, súlyos rákbetegként. (Ez aztán valóban óriási gondolat: lehet támogatni őket golfkocsival, biciklivel, kenyérkosárral, mellénnyel, országokként 5-10000 emberen biztos segítenek, különösen a magányos öngyilkos-jelölteken!)

- Végül következik a nagy ász, a szokásos tőkés elgondolás: szálljon be az állam a szociális munkásoknak nyújtott illetménnyel (social investment stipend), más megfogalmazásában decens havi fix fizetéssel. Az ilyen támogatásra kijelölendő területek szerinte: beteggondozás, közösségi szolgálatok, oktatás. (Hogy a fene vinné el, eszébe jut a kormány, amikor finanszírozni kell ilyen semmire se jó tevékenységeket? Ilyen formában az oktatás se kezelhető. Szokásos tőkés megközelítés. Az adózás is eszébe jutott, de bocsánatkérő hangon, mondván, hogy az ilyen kolosszális jövedelmek birtokosai talán csak megbocsájtának valami adót?)

Ilyen földrengető elgondolások mellett elfeledkezik két fontos kérdésről. Egyrészt alig érinti a katonai alkalmazásokat, amelyek pedig számtalan applikáció szülői, és orbitális mértékben növelik a háborús veszélyt, az emberirtás eredményességét. Másrészt kihagyja a látóköréből Oroszországot, amelyik ugyan nem jelent versenytársat a két MI-szuperhatalom számára, de éppen katonai alkalmazások területén – érzésem szerint – az élvonalba tartozik.

Dühöngve feküdtem le, és egy sor ötletet álmodtam meg, amiket szívesen osztok meg mindazokkal, akik képesek nemcsak tőkés szemmel reagálni a világméretű veszedelemre, hanem az emberiség megmentése is valós érdekként jelenik meg számukra.

A következő területeket kell áttekinteni, intézkedéseket megfontolni:

Adózás: egységes, ÁFA-szerű fogyasztói adót kell kivetni minden MI-termékre (mondjuk JT = jobless tax); lépcsőzetes szuper társasági adót (SWTC = superwealth tax of corporations), és ugyancsak szuper személyi jövedelemadót (SWTI = superwealth tax of individuals) kell bevezetni; valamennyit a *létrehozandó munkanélkülieket támogató alapba* kell befizetni.

Nemzetközi tárgyalások, egyezmények: Azonnal össze kell hívni az ENSZ-t és a G8-at, és az atomsorompókhoz hasonló nemzetközi egyezményeket kell alkotni az azonos adókulcsok és eljárások kialakítására, és pokolian kemény intézkedéseket az áthágók büntetésére.

Munkaellátottsági kérdések: közmunkák, társadalmi munkák, akár harmadik, MI-vesztes országokban is; munkakerülés tilalma, munkanélküli járadék; kis- és kézműipar, és termékeik kereskedelmének védelme, valamint a *biztonságos és lassan kúszó* szektorba soroltak automatizálásának tilalma.

Büntetőjogi kérdések: adóelkerülők börtöne, min. 10 év büntetéssel; világcsendőrség az adóelkerülők és adóparadicsomok ellen; börtönbüntetés a katonai alkalmazások kidolgozóinak, alkalmazóinak.

Azonnali védelem elbocsájtáskor: minden elbocsájtott embernek/családnak a gazdagok palotáihoz „hajazó” lakhelyet kell biztosítani!

Tudom, hogy pusztába kiáltott szó!

Csak a kapitalizmus felszámolása, vagy a kapzsiság, vagyonéhség kiirtása az emberiségből segíthet! Az utóbbi megoldásával segítene legtöbbit a világunkon a mesterséges intelligencia...

Kapufa!

Hoppá, a kapufa nem jelentheti a játék végét. Vissza is pattan a lábamhoz. Gólt kell rúgnom! Ezúttal jobban célzok, betalálok. Ami történik, az az Epilógusban olvasható.

Újabb könyvet olvastam el az „egy tojás nem tojás” elvem alapján. Igaz, ez nem a második, hanem – ha ide sorolom Hararit is – a harmadik MI-vel foglalkozó, itt tárgyalt könyv. Három neves közgazdász írta a „Prediction Machines”^Q (Jósgépek) című könyvet: [Ajay Agrawal](#), [Joshua Gans](#), [Avi Goldfarb](#) (Véletlenül megjelent a jövedelme, itt [olvasható](#). Havi kb. 9 millió Ft, ha jól

számolom. Ahhoz képest, hogy nálunk szuperostoba és gonosz politikusok tömege keres ötmilliót, alul van fizetve!) A három név tulajdonképpen azt is elárulja, hogy három világ fog össze: India, Ausztrália és Judea. Kíváncsiság vezetett csupán, amikor olvastam az életrajzukat, eredményeiket, és örültem, hogy indiai, ausztrál és zsidó szövetségéről van szó. Aztán a Joshua nevet is megnéztem: ő is zsidó. Óriási disznóság részemről: nem véletlenül egyetlen publikált forrásban se szerepelnek származásra vonatkozó adatok, én pedig megkutatam. Mentségemre szóljon: éreztem, hogy a világszerte, különös erővel nálunk tobzódó rasszizmusnak adhatok két pofont is. Egyrészt az eltérő világokból érkezők szoros együttműködésére, másrészt a zsidóság átlagon felüli eszére hívhatom fel a figyelmet.

Rendben, ez vagy marad, vagy törlöm megjelenés előtt.

Térjünk a tárgyra: a három szakértő közgazdász szemmel taglalja a kérdést. Számomra azonban nem világlik ki, mi is a közgazdasági értékelés a könyvben. Sok mindent tárgyalnak, aminek vagy van, vagy nincs lényeges közgazdasági vonzata. Beszélnek piacról, kereslet-kínálatról, árakra gyakorolt hatásokról, de mindez inkább tudatos „puhítást” szolgál, mint közgazdasági hatásvizsgálatot. Puhítanak azzal, hogy még nem tart a világ ott, ahol sokan mások mondják, hogy az igazi átalakulásokra még évtizedekig kellhet várni, azzal, hogy nem is fognak eltűnni a dolgozók, legfeljebb átmeneti időszakra, aztán aki képes egész életében tanulni, alkalmazkodni, az megtalálja a helyét. Pedig utalnak Stephen Hawking-ra, aki könyvben írt arról, hogy a MI meg fogja tizedelni a munkahelyeket, és csak a legjobbak, legkreatívabbak és a felügyelők maradnak a helyükön (természetesen az MI-területeken). Hogy keletkeznek új munkakörök, de Dr. Kai-Fu Lee-től eltérően nem hangsúlyozzák, hogy ahhoz vagy nagy felkészültség – tudományos vagy mérnöki – kell, vagy igen alacsony jövedelmi szintű területen jelentkezik.

Kína többször megjelenik: a hét óriás közül három, Kai-Fu néhány meglátása, a Microsoft egyik vezető agya, Qi Lu, aki ugyancsak hazatér, és a kínai piac Kai-Fu által kiemelt előnyeit – az erőteljes politikai (!) támogatást, a piac méreteit, az adatgazdagságot, a személyi adatvédelem alacsony szintjét – részben erősítve (más politika rendszer!), a más, alkalmasabb környezetet, más kultúrát említi, ami miatt nagyobb MI jövőt lát Kínában. A három közgazdász megemlíti az MI-városokat, az MI-re épülő új várost. Egy mondat erejéig Trump szemére vetik, hogy visszafogja a tudományok támogatását. (A mi hasonlóan tompa porszem-vezérünkre nem pazarolnak egyetlen betűt sem.) Valószínűsítik, hogy Kína lesz a kiemelkedő MI-hatalom.

Foglalkoznak az egyenlőtlenség növekedésével, az MI-ből kimaradó, vagy lemaradó országok súlyosbodó helyzetével...

Szerintük a 7 óriáson kívül (ugyanazokat sorolják, amiket Kai-Fu is: Apple, Google, Microsoft, Facebook, Baidu, Tencent és Alibaba) más is kenyérhez jut majd. Már most a 7 óriás nemcsak egymással konkurál, hanem félnek a gyorsan kiugró startupoktól is.

Végül engem igazol, hogy foglalkoznak Oroszországgal, és pedig idézve Putyint, aki kijelentette, hogy *aki győz az MI-ben, azé a hatalom*. Tehát nem írható le ez az oktatásban és tudományos élet támogatásában évtizedekig (az Átkosban legalábbis) élen járó, éledő hatalom. Figyelni kell rá is, különösen a szuper-fegyvereire...

Sajnos se időm, se tudásom nincs annak ismertetésére, hogy a kvantum-számítógépek megvalósításához vezető több tudományos lépés történt a közelmúltban. Csak a terület három szorosan együttműködő igen fiatal tudósának nevét írom le: Ahmed Almheiri, Xi Dong and Daniel Harlow. Arab, kínai, fehér. A gordiuszi csomó, amit megoldottak: „the fabric of space-time is a quantum error-correcting code”. Hagyjuk. Na, jó, lefordítom, bár már az is nehezemre esik: a téridő szerkezete (szöveve) kvantum hibajavító kód. Most számomra nem a kód fontos, hanem három világ szoros szövetsége. Amen.

Még egy hazánkat is érintő hír: az egyik kínai autógyár alapító elnöke, majd a gyártást vezető igazgató nyilatkoznak (sajnos, elfelejtettem a cég nevét), hogy elektromos autókat gyártanak, és elindultak az önjáró autók fejlesztésének útján is. Elhangzik ezt követően a műsorban, hogy Kína több autót gyárt, mint az USA, Európa és Japán együtt, és lendületes export-program indul rövide-

sen Európa meghódítására. Gyorsan elkezdtem keresgélni a kínai gyártókat az Interneten. Íme, egy [csokor](#) az információkból. Találkoztam olyan hírrel is, hogy Magyarországra is fognak települni kínai autógyárak. Ha megkérdezem pesszimista agyamat, ez mire lesz jó, két választ kapok: a nyugati összeszerelő üzemek elsöprésére, valamint a munkanélküliség növelésére. A kínaiak nem elavult összeszerelő üzemeket fognak hozni, hanem mesterséges intelligencia alapú gyárakat. Ha jönnek, nem hiszem, hogy vakok lennének... Hm, elhamarkodottan nyilatkoztam: az első „vak” már meg is jelent, 2017-ben beindult a [kínai elektromos buszok](#) gyártása Komáromban. Évi 400 busz, a foglalkoztatottak száma 300. Nagy öröm. Jeles kormányunk közel egymilliárd forinttal támogatta a beruházást (Infotér). Az Ikarus az 1980-as években 13000 busznál többet gyártott, csak Anglia és az NSZK múlta felül ezt a teljesítményt Európában:

Európai országok autóbusz gyártási darabszámai (1960 – 2000)									
	1960	1965	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000
Ausztria	209	241	168	295	284	274	234	na	na
Belgium	na	na	960	2042	1431	811	1503	na	na
Egy.Királyság	10164	10816	12257	16489	9579	3885	1504	2276	2185
Franciaország	2444	2525	3108	3396	3084	2987	2537	2636	3473
Hollandia	574	349	592	551	657	907	1605	na	na
NSZK	7691	7297	14692	19218	17355	10867	10577	9888	13518
Olaszország	2918	2318	3034	6412	8514	6883	6460	na	3163
Spanyolország	na	na	3061	5009	2895	1755	788	504	1507
Svédország	2295	2167	2140	5349	7153	6138	6964	11332	15428
IKARUS	2006	2695	6025	11114	13555	13252	8243	1161	736

Forrás: https://index.hu/belfold/budapest/2010/05/26/a_magyar_buszgyartas_fenykora/

*

Összegezhető-e a világ sorsa?

Igen, természetesen! – válaszolom meg a saját kérdésem. Nem könnyű, és bátorság is kell hozzá. Kedves szerkesztő társam is mondta már, igyekezz, amíg még megjelenhetnek az írásaid. Rosszabb idők is várhatók.

Biztos, hogy tételekre fogom bontani a válaszom, hogy szabatosan meg tudjak világítani minden témát.

Nem hiszem, hogy kevesen lennének, akik ne ismernék el, hogy napjainkban a legfontosabb téma, ami körül a világ forog, az a terrorizmusnak elkeresztelt valami. Most nem foglalkozunk a terrorizmus fogalmának meghatározásával, se az USA végtelenített terrorellenes terrorháborúival – a jelen sorozat I. kötetében, a „Vádirat az USA ellen” című írásomban már részletesen foglalkoztam vele –, inkább döntsük el, kik is az USA-n kívüli legnagyobb terroristák? Tulajdonképpen két országról állítja a többnyire az USA mellett szolgálatot teljesítő sajtó: Iránról és Szíriáról. A józan gondolkodók sora tudja és írja-mondja, hogy Szaúdi-Arábia az igazán nagy terrorista. Ez a szélsőséges, másként fundamentalista iszlám állam egyrészt a valóban terrorista csoportok szülőhazája, másrészt a saját rasszának tömeggyilkosa: ők vezetik a jemeni felkelők elleni terrorháborút, az USA-val együttműködve, akik a fegyverek szállítói és a tengeri blokád fenntartói (Franciaországgal együtt), azaz a lakosság kiéheztetésének okozói. Megszámálhatatlan – főként gyermek és

asszony – éhhaláláért is felelősek! Most is hangsúlyozom, hogy végeláthatatlan a kapcsolódó szenvedés a terrorháborúk alatt, majd generációkon keresztül.

Egyik legfontosabb forrásunk, a napokban kitüntetett *Reese Erlich* komoly értékelést ad⁷³, két országot összehasonlítva!

A szaúdiak támogatják a terrorizmust! – mutat rá.

Kezdték a szovjet megszállók ellen harcoló terrorista csoportokkal Afganisztánban, a nyolcvanas években. (Ezt, hogy terroristák is harcoltak a szovjetek ellen alátámasztja egyik fiatal orosz ex-üzletfelem, akit társai csak afgánnak hívtak, aki – nehezen ráállva – beszámolt egy-két rémtettükről. Például arról, hogy akit foglyul ejtettek, annak felvágták a hasát, és kilónyi sót öntöttek bele. Persze akkor is megkérdőjelezhető volt, ki a terrorista, és ki a hazafi?) Aztán folytatták a csecsen felkelők (írja Erlich, szerintem hazafiak) támogatásával. Korábban írt már arról, hogy a szaúdiak finanszíroztak Szíriában felkelt, az al-Kaidával szövetséges csoportokat, amit Hillary Clinton is elismert egyik kiszivárgott emlékeztetőjében.

Míg ignorálja a terrorizmus szaúdi támogatását, a Trump-adminisztráció örömmel bélyegzi meg Iránt, mint „a terrorizmus kiemelkedő állami pénzelőjét”. Egyik terrorellenes kirohanásában Trump – egyebek között „Irán globális terrorista hálózatának visszaszorításáról”, mint az USA biztonsága egyik feltételéről szónokolt. Tévesen kapcsolja össze a síita Iránt szunnita terrorista csoportokkal. A valóságban Irán mind Irakban, mind Szíriában az ISIS ellen harcolt, és nincs közelebbi kapcsolatban az ISIS-szel, mint Szaddam Huszein volt a tömegpusztító fegyverekkel.

Irán a terrorizmus áldozata!

Sorozatban érik terrorista támadások. Nemrégiben Ahvaz városban a Forradalmi Gárda egyenruhájába öltözött ISIS-terroristák megölték 29 katonát és civilt. 2017-ben az ISIS támadást intézett az iráni parlament és Khomeini imám mecsete ellen, megölve 12, és megsebesítve 40 embert.

Irán is alkalmaz terrorista jellegű akciókat, Teheránnal szembenálló jobboldali csoportok ellen. Támogatja a Hezbollah-ot, a palesztinai Hamasz-t és az Iszlám Dzsihádot, az izraeli megszállás elleni szabadságharcosoknak tekintve azokat.

Bizonyára nem marad tiszta a keze egyetlen terrorszervezetet támogatónak sem, de Szaúdi-Arábia összemérhetetlenül többet tett a terrorizmus támogatása érdekében, mint Irán.

És akkor nem beszéltem az afgán mudzsahedinek, nicaraguai kontrák, vagy a Szíriában ma harcoló terrorista csoportok USA általi támogatásáról. – írja az amerikai szerző.

Hozzá kell tennünk: és a terrorellenesnek kikiáltott terrorháborúkról sem, amik az egyszerű, kis- és nagycsoportos terrorizmus áldozatainak sokszorosát adják a világnak.

Migráció:

Szorosan kötődik napjaink migrációja ezekhez a terrorellenes terrorháborúkhöz. Csak a politikai narratíva, helyesebben hazafiaskodás, nacionalizmus, kivételezettségi machinációk, idegengyűlölet-szítás, és – nem utolsósorban – a *végtelen emberi ostobaság leple* elfedi a tömegek elől, sőt be tudja vonni a gyűlölködés szításába.

Újra és újra le kell írni, üvöltenie kellene a dübörgő földnek is: az amerikai politikai gengszterizmus, a katonai-hadiipari maffia láncszemeinek kapzsisága több tízmillió embert tett hajléktalanná, fenyegetetté, kényszerítette hazája elhagyására. Kiszolgáltatottak a legkisebb szíveséget nyújtóknak, a rajtuk meggazdagodó emberkereskedőknek, a be nem fogadó országoknak, illetve kormányoknak. Ki vannak téve életveszélyes fenyegetésnek.

Az ellenük gyűlöletet szítók között élen jár az őket szerencsétlenné tévő USA, vagy a hatalmába nacionalizmus szításával is kapaszkodó Orbán és társai.

Nem véletlenül beszélek *mai migrációról*, ami alapvetően a háborúk eredménye. Orbán óriási erőfeszítéseket tesz, hogy belekeverje ebbe a gazdaságának becézett migrációt, ami létezik ugyan, de töredékét képviseli az erőszak elől menekülőknél.

Ha a világ csak ennyire képes a klímakatasztrófa elhárítása érdekében, ami ma folyik, nincs messze az idő, amikor a kiszáradó földekről, az emelkedő tengerek partvidékéről, a kipusztuló erdők környékéről megindul az igazi gazdasági migráció. Megállíthatatlan lesz, a falak kártyavárként fognak összeomlani. *Nem én kiáltok, a föld dübörög!*

Fegyverkezés:

A fentiekhez nehéz bármit hozzátenni. Az USA minden kontrollt veszítve, önmagát a nemzetközi ellenőrzés alól kiemelve, tomboló örülként fegyverkezik. A 2001 óta indított háborúit nem tudta végső sikerre vinni, megfeneklett valamennyivel. Hogy a feneketlen mézeskansóba növekvő profitot tudjon csurgatni, azaz meg tudja indokolni adófizetői előtt, miért kell folytatnia, sőt bővítenie a fegyverkezést, új háborút, vagy akár háborúkat kell ráerőszakolnia a világra. Évek óta kínlódik a Nagyobb Közel-Kelettel, Iránnal (Izrael és Szaúdi-Arábia támogatása mellett), de rájött, hogy azt kinőtte: nem elég tág tér a folyamatban lévő fegyvergyártás csodáinak felhasználására. A figyelmét tehát nagyobb térségek – Oroszország és Kína – felé fordítja. Szorítja őket a falhoz, embargóval bombázza őket, provokációt provokációra halmoz. A napokban küldött (ki fog derülni, hogy ő uszította Ukrajnát a lépésre) ukrán hadihajókat az orosz felségvíznek számító Kercsi szorosba. Az oroszok – felszólítás után – lőttek a hajókra. Ukrajna gyorsan be is vezette a hadiállapotot.⁷⁵ Kiváló lépcsőfok az USA számára, besorolhatja az alibi-listájába.

Nemcsak a három titán fegyverkezik. Hír röppent fel arról, hogy India befejezte első nukleáris robbanófejekkel ellátott, ballisztikus rakétákkal felfegyverzett tengeralattjáróját!⁸¹ Pakisztán loholna India után, de pénzügyi válság fékezi. Csak az, a nyomor nem, mint ahogy Indiát sem! Ha vissza tudunk emlékezni, hogy Oroszország milyen örömmel foglalta táblázatba, hogy hosszabb távon is biztosan megőrzi hatodik helyét a legfejlettebb országok között, és észrevevessük, hogy közben India felkúszik Kína mögé a második helyre, nem szabad nagyon meglepődnünk a híren. Különösen, ha azt is tudjuk, hogy *India régóta nagyhatalmi álmokat dédelget!*

Egy gyilkosság margójára:

Azaz Quod licet Jovi, non licet bovi!

Kínával kapcsolatban írtam le pár bekezdéssel fentebb. Érdemes azonban alaposabban ráhangolódni erre az ősi, nagyon bölcs mondásra. Mióta történelmet ír az emberiség, azóta mindig volt egy szűk réteg, jó ideje elitnek csúfolják, aminek mindent, vagy sok mindent szabadott, amit a többi nem tehetett meg. Ma – talán szembetűnőbb, mert közben demokráciát sulykolunk az emberek agyába –, hogy társadalmi rendszerek, kormányok, államok emelkednek ki a többi közül, akiknek-amiknek mindent szabad.

Legmagasabb szinten, legzavartalanabban az USA élvezi ezt a kivételezett helyzetet. Ő a Jupiter.

Kezdődött azzal, hogy emberiség (nem emberiség!) elleni bűncselekmények tömegét követhette el a második világháború óta folyamatosan: Hirosimától kezdve, Koreán és Vietnamban át Afganisztánig, Irakig, baloldali kormányok leveréséig ölt zavartalanul. Ma csendben folytatja minden gyarmattá tett országban, és egyszerűen listázott emberek és környezetük megölésével drónokat használva.

Kis eset a töméntelen erőszak-kosárban, hogy nem ők, hanem Szaúd-Arábia végzett aljas módon saját volt állampolgárával, az uralkodó házzal szembefordult, amerikai állampolgárrá vált újságíróval, Khashoggi-val (Kasogdzsi-nak ejtik) brutális módon végzett. Sokáig tagadták, majd elismerték, halált hirdettek öt emberre, börtönt tizenre, de a magasságos szultán-család érintettségét tagadták. Végül a CIA kiderítette, hogy a hatalmat már gyakorló utódjelölt adta ki a parancsot a gyilkosoknak. Innen kezdve érdekes a téma számunkra: Trump feltörölte a Fehér Ház padlóját a CIA-val, és [nyilatkozatban hirdette ki](#), hogy a fő közel-keleti partnere és éppen nagy fegyvervásárlója nem lehet bűnös, továbbra is meleg kézrázás illeti meg! Ugyanebben a nyilatkozatában Iránt ördöggént festi le, mint olyan országról, amelyik mindenért felelős a Közel-Keleten.

A CommonDreams-ben [Jake Johnson](#) foglalkozik a nyilatkozattal. „Egyes részeiben ‘veszélyes’ és ‘imbecil’ nyilatkozatával Trump elmosza Khashoggi-t és felesküszik a gyilkos szaúdiak támogatására.”

Rendkívül kemény szavakkal ítéli el a nyilatkozatot szerző maga is, és idéz másokat is. Úgy hangzik, mint egy hatodik osztályos diák beszámolója. – írja.

Idézi Joe Cirincione-t a Ploughshares Fund-tól, aki szerint „Ez kétségkívül a legrosszabb információon alapuló, imbecil, talpnyaló, rosszul megfogalmazott, kategorikusan hazug nyilatkozat, amelyet valaha is láttam az Egyesült Államok elnökétől.”

Erlich barátunk „Az erőszak csak akkor nagy ügy, ha ellenségünk követi el” felkiáltás mellett részletes értékelést tett közzé az erőszak egyik csúcsáról.⁷⁴ Részletes leírással szolgál az előzményekről és a brutális gyilkosság valószínű menetéről. Mi most a következtetéseit emeljük ki:

„A gyilkosság előtt a szaúdi vezetők 15 fős csapáserőt küldtek Isztambulba, amelynek a koronaherceg több top biztonsági tisztje, és csontfűrészszel rendelkező boncolási szakértő is tagja volt. A török média hírei szerint hangfelvételek bizonyítják (nyilván a főkonzulátust lehallgató rendszerük felvételei), hogy Khashoggi-t rettenetesen megkínozták, megölték, majd feldarabolták.

Valószínű, hogy a gyilkosságot a legmagasabb szintű szaúdi vezetés – beleértve a koronaherceget, *Muhammed bin Salman*-t – rendelte el. (...)

Mind a demokrata, mind a republikánus elnökök figyelmen kívül hagyják az ilyen brutális erőszakot. Szoros szövetséget építettek ki az USA nemzeti érdekeinek mondott alapokon: óriási profit az olajipari és hadiipari vállalatok számára, és az USA regionális politikájának a támogatása.”

Ugyancsak Erlich mutat rá, hogy a gyilkosság visszaütött, megnövelte a Jemen elleni háború ellenzőinek táborát.⁷⁶ A Haaretz izraeli lap pedig beszámol a [holttest megtalálásáról](#) a főkonzul kertjében.

Miért foglalkozunk ennyit ezzel az egy gyilkossággal, amikor ártatlan emberek tízezreit törlik el a föld színéről amerikai fegyverekkel, vagy, mert a velejéig ostoba hatalom ezzel akarja bizonyítani erejét, nagyságát, mint Rodrigo Duterte a Fülöp-szigeteken?

Mert plasztikusan bizonyítja, hogy az erkölcsöknek nyoma sincs, ha a tőke érdekei úgy kívánják. Legyen az arab, amerikai, regionális hatalom, fehér amerikai, fundamentalista muzulmán, vagy keresztény világcsendőr!

Világszerte nő a fasiszta, és általában az erőszak veszély!

Nem mélyülünk el a kérdésben: naponta halljuk rádióban, TV-n, Facebook-on. Nagy tempóban fasizálódnak az autoriter hatalmak, az USA, kis országunk, Törökország. Talán meglepetésnek tűnhet, de [Németországban](#) és Lengyelországban is! A lengyelországi hír angol, ezért leírom, hogy a miniszterelnök és az államelnök is fasiszta menethez csatlakozásban állapodott meg a szervezőkkel. A *nemzetközi menet* a varsói polgármester az utolsó pillanatban betiltotta, de *bíróság* felülbírált a döntést, és engedélyezte! 2017-ben 60 000 fasiszta masírozott Varsó utcáin. Az ország vezetőinek döntése felmérhetetlen behódolás a szélsőjobb erőknél.⁷⁷

Az erőszakhoz kapcsolódik a neves neurológus, [Robert Sapolsky negyedórás előadása](#) a legjobb és legrosszabb énünkről. Magyar felirattal!⁷⁸

Hogyan lehet az ember olyan együttérző és önzetlen, ugyanakkor annyira durva és erőszakos? Robert Sapolsky neurológus segít nekünk megérteni, miért tesszük, amit teszünk, és ehhez szokatlan összefüggésben vizsgál tetteket, és a bekövetkezésüket megelőző percek vagy évmilliókat. Ebben a lenyűgöző előadásban legújabb biológiai kutatásait osztja meg nézőivel, ezzel segít megérteni legrosszabb és legjobb viselkedéseinket.

Közeledik a világválság!

Aki vitorlázott már viharban, tudja: előszelei vannak, 1-2 órán át, aztán elcsendesül minden, szinte tükörsimává vasalódik a víz, majd elkezd a víz színe változni, kékről zöldre, világoszöldre,

esetenként akár sárgásra. És ekkor hirtelen, mint a villám, lecsap a tomboló szél, amit viharos eső, vagy akár jégeső kísér.

Most a világválság előszeleinél tartunk. Két ezzel foglalkozó weblapot is olvashatnak. Egyrészt arról, hogy sűrűn esnek tisztességesen az amerikai tőzsdék⁷⁹, másrészt arról, hogy a nikkei.com is figyelmeztet: két óriáscég is bajban van, a Goldman Sachs és az Apple.⁸⁰ Nem figyelem folyamatosan a tőzsdéket, de az utóbbi hetekben mind sűrűbben repül fel nyugtalanító hír: a tőzsdék elég általánosan hullámszanak. Büdösödik az ájer! Zöldül a víz...

Világkép:

Négy ország döntheti el a világ jövőjét: az USA, Oroszország, Kína és Izrael. Baló műsora juttatta eszembe, hogy itt is foglalkoznunk kell a Kínát körülvevő ostobaság-áradattal: kommunis-tának mondják, már rég nem az; szabályozott piacra tért át, hangzik el, ilyen nincs (mondom én, és mások is, például Pogátsa); a termelés (részbeni) állami szabályozását és a termékeik minőségét szapulják, mind több területen világelső, legújabbban a kutatásban is ledarálja a fél világot; nincs stabil jövőképe, mondják (ha nekik nincs, kinek van?), ők gondoskodnak a népről, a világ szegénysége azért tud stagnálni egy ideje, mert ők csökkentik, míg több régióban nő!

Záróakkordok:

A „Demokrata híradó” írta:

Milyen ismerős érzés... már kilencedik éve. [Hogy kinek kilenc, nem tudni. Nekem 30.] Ugyanattól szenved az értelmes, racionális, normális [van, akinek az, van, akinek átkos] Amerika, mint az értelmes, racionális, normális Magyarország.
A hatalomra törő, oda sikeresen befurakodott hitványságtól.⁸⁷
Így szól erről Robert Redford:

És zárjuk József Attila mottóként olvasható soraival!

Szerintem a világ legzseniálisabb költője. Annyira pontosan üt, hogy egyetlen ütéssel velőkig hatol a hatalom gennyes gócénak mélyére! Igazi, mély nyomorba született proli volt, ha nincs Hatvany Lajos, talán sohasem vergődik ki onnan. Olyan nagyon nem is sikerült neki kivergődnie, talán ezért is tud ilyen pontosan fogalmazni, ilyen mindent világossá tévő képeket megálmodni. Minden szava érvényes ma is!

*„Az elnyomás csapatban károg,
élő szívre mint dögre száll -
s a földgolyón nyomor szivárog,
mint hülyék orcáján a nyál.”*

József Attila

*

XIV. Fejezet

Zárszó az ostobaságról, illetve az arra épülő gazemberségről

Hihetetlenül nehéz feladat lezárni ezt az örökkön volt, ma is pusztító, és ameddig ember marad a Földön, az emberi Elmét mindörökké láncra verő ostobaságot. Azt a felfoghatatlan összességet, amit az emberiség mélyen mérgezett gondolatvilágának tekinthetünk.

A könyv megírását egyszerű szándék vezette: az első három kötet szörnyűségei után mosolyt varázsolni az olvasók arcára, a végtelen emberi butaság kacagtató formáinak, megjelenésének bemutatásával. Az első oldalak ezt a célt követve születtek, fűszerezve olyan – megvalósíthatatlan – gondolatokkal, amelyek az ostobaságra épülő gonosz machinációk leépítését segíthetnék.

Amint haladtam az írással, úgy kristályosodott ki, hogy egyrészt a mosolyt szolgáló butaság-leírások szerepe jelentéktelenné zsugorodik a háborúkat, az emberiség legördítőbb ostobaságát szító, és azok előkészítésében, támogatásában ma is vezető egyházak emberiség-romboló tevékenységével szemben, másrészt olyan mértékű és mennyiségű, minden sejtünkbe befészkelődni igyekvő – az ostobaságot kihasználó, sőt gerjesztő – gazemberségre táruult a rálátásom, hogy nem tehettem mást, arra kellett koncentrálnom a magam, és Önök figyelmét. Annyira, hogy az első oldalakat háttérbe szorítva, mellékletbe számúztam. Sajnáltam volna kidobni őket, jó gondolatokat rejtenek magukban, olvasásra érdemesek.

Így a kötet teljesítette azt a jogos elvárást, hogy az előző kötetek gondolatfüzérét lekerekítse.

*

XV. Fejezet

Gondolatok a sorozatról

Azokhoz a kedves olvasókhoz szólok, akik hűségesen elolvasták a sorozat mind a négy kötetét. Remélem, nem szükséges magyaráznom, hogy nem véletlen a négy témakör csokorba kötése. Szorosan összefüggenek, ugyanis. Külön-külön is elviselhetetlenül kegyetlen hatással voltak az emberiség sorsára, együtt lassan, de biztosan katasztrófába sodorják világunkat. Hogy ez a zárókötet mennyire fontos, mennyire jól köti össze és zárja le az első hármát, az csak írás közben derült ki, amikor hitetlenkedve olvastam magam is, milyen aktív szerepet játszanak az egyházak a két legnagyobb fegyverezéssel rendelkező hatalomban, az USA-ban, és Oroszországban a fegyveres erők megbabonázásában: imádkozásra, szentmisére szólító pap az USA-ban, és tömegpusztító fegyvereket felszentelő pópá Oroszországban.

Az első kötet nemcsak a világveszélyt jelentő világszendőr USA elleni vádirat, hanem minden olyan erő elleni kiáltás, amely, aki-ami a saját lakosai érdekeit semmibe véve, a kizsákmányolást végtelenül fokozza. Aki-ami nem tud határt szabni a fegyverkezésnek, és profitéhségtől vezérelve nem keresi a béke útjait, hanem ellenség-kereséssel, kreálással, gyűlöletszítással embertársai ellen fordítja azokat.

A második kötet egyszerűbb címkét igényel. Elvileg az előző bekezdésben jellemzett erők ellen fordulók magukból kivetkőzését, az elv hiányosságait kihasználva terrorhatalmat építőket és a hatalom élére álló diktátorokat állítja pellengérre. Minta: miként veszítheti el a helyes talajt a rendszer vezetése, miként válhat a kizsákmányolás ellen alkotott elmélet az emberiség elleni fegyverré, az istenhit tagadása az egyházak elleni terrorhadjárattá. És ezzel – mint a zárókötetben láthatjuk – a gonosz egyház rendkívül gyors rehabilitációjának katalizátorává.

A harmadik kötetről eddig két vélemény jutott el hozzám: van, aki tankönyvként kezelhetőnek tartja (a szerkesztő barátom), és van teológiai végzettségű olvasó, aki embertársai figyelmébe ajánlja. Mindkét előző kötetrel szoros kapcsolatban áll. Az elsővel, mivel a végtelen ostobaságot meglovagoló végtelenül gonosz háborúk előkészítésében és támogatásában vezető szerepet játszó vallásokat és egyházakat leplezi le. A másodikkal pedig a kommunista terror egyik áldozataként kötődik össze.

Erről a záróköteetről, – remélem – sugárzik, hogy mindhárom kötet gondolatmenetét tovább fonja, felhívja a figyelmet a fegyverkezés minden értelmi szintet felülmúló csúcson járatására, az egyházak változatlan kiemelkedő szerepére a háborús előkészületek támogatásában, a fasizálódás fokozódó veszélyeire.

Az emberiség síkos mezőre lépett, amelyik szakadéokban végződik. A csúszásának tempója gyorsuló, a tehetetlensége növekvő. Mind nehezebb lesz megállítani a szakadék előtt.

*

Végül csendben megjegyzem: ahogy keresgéltem, miket is írtam korábban a világunkat sújtó, és a hatalom birtokosai vagy arra törekvők által kihasznált emberi ostobaságról, rájöttem, hogy ennek a kötetnek számtalan gyökere ered a tavaly megírt „Lelkem világának tüköre” című könyvemből.

A két könyv nem ismételt feleslegesen, inkább jól kiegészíti egymást. Ha tetszett szeretni ezt az írást, érdemes olvasgatni a *lelkem világát* is. Sok hasznos, sajnos többnyire elkeserítő ismeret található abban is.

Elég talán, ha idézem az epilógusát:

„Alig fejeztem be a könyvet, két olyan dolog érintett meg, amiknek feltétlenül hangot kell adnom.

Az egyik rendkívül pozitív, érdekes, szinte megrendítő. Elolvastam két tudós közös könyvét, a „Life on the Edge: The Coming of Age of Quantum Biology” címűt. Már a fordítása sem egyszerű, a legvalószínűbb értelmezése szerintem: „Az élet határán: A kvantumbiológia korának eljövetele”. Al-Khalili-t már ismertem, a Spektrum és Da Vinci TV-csatornákon szokott matematikai, fizikai, csillagászati témájú előadásokat tartani, benne láttam az arab tudományok modern folytatóját. Így jutottam el a könyvhöz is. Laikusnak nehéz olvasmány. Mérnök létemre ezen a területen laikus vagyok, mert a kvantummechanika a tanulmányaim során nem került elő, a biológiával pedig középiskolás koromban találkoztam utoljára. A meglepő a dologban, hogy követni tudtam az okfejtésüket. A részletekben el-elveszttem, de a lényeget megértettem. Több következtetést vontam le az élményből, azon túl, hogy milyen nagyszerűen talál egymásra két tudós, a kvantummechanika tudósa, Al-Khalili és John Joe McFadden, a molekuláris genetika tudósa, mindketten az University of Surrey (Anglia) professzorai:

- Fantasztikus új interdiszciplináris tudomány van születőben, amely a világ számtalan problémájára találhat megoldást.
- Tudósoknak se lehet utolsó, de oktatóknak kiváló.
- Személyében is bemutatja, hogy az arabok (félarab, félangol) között ugyanolyan magas szintű elmék léteznek, mint a fehérek között, és hogy a keveredés hasznos.
- Fájdalom, hogy bár egyetemi tanulmányaim során kiszemeltek tudományos munkára, a körülmények – ‘56-os moszkvai véleménynyilvánításom – miatt nem sikerült tudományos területre kerülnöm. A könyv átértette velem a kutatómunka nagyszerűségét.

A munkásságát keresve megtaláltam azt a könyvét is, amelyikre korábban – amikor az arab tudományokról írtam – nagy szükségem lett volna: ‘Pathfinders: The Golden Age of Arabic Science’ (Útkeresők: az arab tudomány aranykora). Ajánlom a téma iránt érdeklődők figyelmébe.

Kiemelt figyelmet érdemel az eddigi meggyőződésemet megsemmisítő (utolsó) fejezet: ‘Science and Islam Today’, illetve annak az iszlám tudomány hanyatlásának okaival foglalkozó mondatai. A félarab tudós szerint az általában hangsúlyozott két ok, a fundamentalista uralkodók és néhány tudós (!) szembenállása a haladás szellemiségével, valamint a mongol pusztítás, öldöklés mellett jelentős szerepet játszik az iszlám államokban – a fundamentalizmus terjedésével együtt járva – a tudomány támogatására fordított összegek jelentéktelen volta.

A másik szörnyű! Trump minden mozdulata, megnyilvánulása egyrészt feltárja mérhetetlen sötéttségét, másrészt izzítja a faj- és vallásgyűlöletet, illetve nukleáris háborúval fenyeget. Három lépése bizonyítja, mennyire alkalmatlan akár kis focicsapat vezetésére, nem beszélve a világ legnagyobb gazdasági-katonai hatalmáról, az egyetlen – és ennél fogva világcsendőr – szuperhatalmáról.

- A barbár, a kommunista eszméket utolsónak megcsúfoló észak-koreai vezetéssel szemben ő is barbár módra viselkedik. Dél-Korea megkérdőzése nélkül – akik békés útkeresést követelnek – „csőre töltötte” nukleáris fegyverzetét. Világháborús veszély!
- A Charlottesville-ben lezajlott szélsőjobb – náci, Ku Klux Klan, fehér felsőbbrendűség keveréke – tüntetést és terror-akciót két nap után először sokoldalúnak értékelte, majd elítélte a jobboldalt, majd ismét puhított, megsimogatta a szélsőséges fajgyűlölettel átitatott bandát. Izzítja az országán belüli gyűlöletet.

- A spanyolországi terror-cselekményeket azonnal elítélte – joggal –, de nem az adott terrorista-csoportot bélyegezte meg, hanem példálózott azzal, hogy a muszlimokat disznó-vérbe mártott golyókkal kell irtani, akkor majd meggondolják magukat. Faj- és vallás-gyűlölet a javából, egyszerű ember sem engedhet meg magának ilyen kirohanást, nemhogy a világcsendőr hatalom vezére. Saját emberei közül is sokan csak tátogni tudtak.

Itt az ideje, hogy Amerika távolítsa el az elnöki székből, és gondolja újra politikájának minden sejtjét!”

Miközben írtam az utolsó soraimat, megjelent az éji sötétben vörösen világító kéz, és felírta az égboltra:

MENE, MENE, TEKEL és PARSZIN.

A MENE azt jelenti, hogy ember,
megszámláltattak királyságod napjai,
és magad vetsz véget annak.

A TEKEL értelme az, hogy megmérettél,
és túl könnyűnek találtattál.

A PARSZIN azt jelenti, hogy
királyságodat porrá és hamuvá hamvasztod.

*

Epilógus

Pontot tettem a könyv végére és elméláztam kicsit azon, hogyan is született? Tessék elképzelni egy sakktáblához hasonló, de mind méreteiben, mind figuráiban gazdagabb harcmezőt, gyeppel, virágokkal, gazzal. Elindul a küzdelem, amit vezényelnem kellene, tulajdonképpen a csuda tudja, miért is? Valami varázsvesszőt keresünk. A figurák megnőnek, a bástya ágyúval kezd el tüzelni, a ló száguldozik, a futó géppuskával tüzel, a gyalogok (ó, itt most inkább parasztok) közben sarlóval vágják a fűvet, sarabolják a mező szegélyét. A magasból lelkek szállnak alá, beavatkoznak a küzdelembe, sebezhetetlenek, a rossz szellemek is. A füstből, zajból egyes figurák kiesnek a mezőből, de nem pusztulnak el, csak feladják a harcot. Aki-ami megmarad a mezőn belül, az a könyv magja, a szegény kiesettek nem pusztulnak el, csak tisztítótűzbe kerülnek.

Elgurítottam egy golflabdát a mezőn, fusson utána, aki még futni tud, nem éri utol, elszaladt az egész világ.

x

Gondolom, mindenki megértette, hogy humort próbáltam faragni a kínokból, amikkel ezt a könyvet szültem.

Az eredmény a szép, egészséges gyermek születéséhez hasonló. Talán nem szerénységtelenség, ha azt állítom, hogy nemcsak az én írásaim legfontosabbika született meg, hanem a világ negyedik technikai-gazdasági korszakváltását is jelentőségének, veszélyhordozó jellegének megfelelően vázoltam fel.

Eddig két mai világveszélyről tudtunk: a nukleáris fenyegetésről és a klímaválságról. Mindkettőben élen jár az USA, különösen Trump trónra lépése óta. Most két gazdasági-politikai nagyhatalom, az USA és Kína vetélkedik a harmadik világveszély, az emberi agyvelő fantasztikus terméke, a mesterséges intelligencia kiteljesedésével járó elembertelenedés megvalósításáért. Mivel a politika nem játszik döntő szerepet a kérdésben, csak a tőke végtelen profitéhsége, valószínűsíthető, hogy ezzel lövi végül főbe (nem lábon) magát az emberiség.

Lezárva: 2019. január 15-én

I. Melléklet

A magyar rendszerváltás valódi története (dédunokáimnak, akiknek tudniuk kell az igazat)

Néhány tettes 1989-ből.

A magyarországi, 1990. évi rendszerváltás óta eltelt majd nem 30 év. Minden olyan gyorsan történt, hogy sokan csak évekkel később eszméltek rá, hogy már nem abban az országban élnek, mint amiben az 50-es 60-as években megszülettek. De a legtöbb embernek 20 év kellett hozzá, hogy felismerje: valami nagyon tragikus dolog történt.

Az azóta eltelt időben sokan, és sokféle magyarázatot adtak az eseményekre – de a legtöbb magyarázat már a publikációja pillanatában érvénytelenné vált. Talán azért, mert minden magyarázat szerzője valamiért elsődlegesen a magyar „rendszerváltók” cselekedeteit óhajtotta kidomborítani, akik minden történetíró ábrázolási szándékával szemben, valójában csak egyszerű emberek voltak, akik azon túl, hogy a közmédiában emberi arcot adtak a folyamatnak, valójában nem sok ráhatással voltak a történésekre. Egyszerűen azért nem, mert a „rendszerváltást” már azelőtt elhatározták valakik, mint ahogy ők bármiféle közéleti szerepvállaláson kezdtek volna gondolkodni. Vagyis a rendszerváltóknak kikiáltott személyek még mit sem sejtve éltek a békés hétköznapi emberek életét, amikor a rendszerváltás végleg eldöntetett, sőt már teljes sebességgel zajlott.

Ma már tudjuk, hogy az idősebb generáció emlékeiben élő, a média által közvetített nagy tárgyalás az ellenzék és a még regnáló pártállam között, valójában csak a korábban kitalált és letárgyalt végkifejlete volt az évekkel azelőtt Andropov, és az SZKP KB által megindított folyamatnak, amit akkor már a világon senki sem állíthatott meg.

De lássuk csak, hogy is volt.

1982. november 18-án népes magyar delegáció érkezett Moszkvába, az SZKP új főtitkárának ünnepélyes beiktatási ülésére. Kádár János mellett az MSZMP KB és a kormány is képviseltette magát, mert mindenki tudta, hogy az új főtitkár hivatalba lépése után új szelek fognak fújni mind a KGST, mind a Varsói Szerződés háza táján.

Jurij Vlagyimirovics Andropov – aki a néhány napja elhunyt Leonyid Iljics Brezsnyevet váltotta a főtitkári poszton – a beiktatási beszédét rövid udvariaskodó bevezetéssel kezdte, de azután drámai bejelentést tett:

„A Szovjetunió nem képes többé sem gazdasági, sem katonai alternatívát nyújtani a testvéri szocialista országoknak.”

Erre a kijelentésre valójában senki sem számított a delegációban, de ami ezután következett, az minden várakozást és képzeletet felülmúlt:

„A Szovjetunió minden Európában állomásozó haderejét a határain belülre vonja vissza. A csapatkivonásokat azonnal megkezdjük, és 1991 augusztusáig be is fejezzük”.

A teremben döbbszent csend uralkodott, hiszen Jurij Andropov a XX. század történelmének egyik legjelentősebb – de még ma is titkolt, elhallgatott (!!) – világhatalmi döntéséről tett bejelentést: a szovjet világhatalom saját elhatározásából összehúzza magát, és magára hagyja a szövetségeseit!

[Három nyelven – magyarul, oroszul és angolul – is kerestem a beszédet, de nem találtam. Óriási a hiányérzetem: ha valóban ez zajlott le, a jelentősége valóban világtörténelmi. Furcsa, hogy az angol fordítására se találtam rá: talán a CIA-nál kellene keresgélnem? Vagy Gorbacsovna? A keresgélés során ugyanis olyan információval is találkoztam, amely szerint Andropov emelte ki/fel Gorbacsovot a felső vezetésbe. Arady úr jól tenné, ha a birtokában lévő beszédet mellékelné!]

Az andropovi bejelentés háttéréről sokan sokfélét írtak már, – vagyis sokféleképpen magyarázzák, – de szerintem azok járnak közel az igazsághoz, akik szerint a rendszer nem adott lehetőséget a szovjethatalom fennállása alatt felhalmozódott magánpénzek befektetésére, ami igen súlyos belpolitikai feszültséget okozott az országban. Úgy, és olyan körülmények miatt, mint ahogy azt Trockij még a 30-as években megjósolta. (Ti: a proletár állam adminisztrációjának vezetői előbb pofátlanul meggazdagodnak, majd nagypolgári allűröket vesznek fel, és fellázadnak, a pénzük vagy vagyonuk után „járó” közhatalmat vagy nemesi rangot követelnek maguknak.)

A későbbi események azt igazolják, hogy ebben a feszültségben nem csak az SZKP KB tagjai, hanem a párt alsóbb szintű vezetőinek sokasága is érintve voltak. Vagyis súlyosan téveszmés az a gondolat, hogy a szovjet gazdaság „kimerült” volna, inkább arról volt szó, hogy a sértett – és egyre gazdagodó – adminisztráció sikerrel szabotálta az állam működését, ami miatt a felső vezetés kénytelen volt – a lakossága, és a belső társadalmi béke védelmében – erre a szövetségeseiket érintő „megszorításra”. A kételkedők figyelmét felhívnom, hogy Oroszország egyetlen pillanatra sem veszítette el azóta sem a világhatalmi pozícióját, ami megfelelően nagy gazdasági háttér nélkül nem volna lehetséges.

[Hasonló megállapításra jutott Pogácsa Zoltán is, csak megalapozottabb feltételekkel jut a következtetésre, miszerint a Szovjetunió nem mondott csődöt, hanem megadta magát. Fentebb foglalkozunk a kérdéssel.]

Nos, a magyar pártállami delegáció tanácstalanul és meglehetősen idegesen tért vissza Budapestre. Első lépésben Andropov beiktatási beszédét lefordították, kinyomtatták, és „Szigorúan titkos” megjelöléssel szétküldték az országban a párt és a közigazgatás vezetőinek. (Akkoriban én is egy ilyen „T” anyagban szereztem tudomást a történetekről – teljesen illegális körülmények között, de ez egy másik történet.)

Kezdetét vette a Nagy Közös Gondolkodás, amit én azóta is csak közös okoskodásnak hívok, hiszen a pártvezetők között senki emberfiának nem voltak tapasztalatai a nyugati kapitalista valóságról, legfőképp arról nem, hogy az hogyan van jelen a munkavállalók hétköznapijaiban. Az idősebbek emlékeztek a *Horthy kor beteges és ostoba rabló kapitalista világára*, de annak semmi köze nem volt a már akkor kialakult európai szociális modellhez. A gondolkodást ráadásul csak zavarta, hogy pont akkor bukkantak fel a kapitalizmust megmagyarázó ifjú titánok, akiket itthon kevesen értettek, nyugaton meg kiröhögték őket, de ez nem volt akadály annak, hogy a közös okoskodás központi figuráivá váljanak. Lassan de biztosan kezdett körvonalazódni egy eladdig *elképzелhetetlen nemzeti elmezavar*.

[Ebben a bekezdésben a kiemelések tőlem származnak. És többről van szó elmezavarnál, nem véletlenül használom a *gengszterváltás* kifejezést a fordulatra.]

A pártállam vezetői nagyjából egy év brainstormingolás alatt rájöttek, hogy a SZU esetleges összeomlása az energiahordozók forrásának megszűnését is jelentheti, ami miatt súlyos veszélybe kerülhet a magyar gazdaság és a lakosság. Ez a felismerés fokozta az amiatt érzett aggodalmakat is, hogy a szolgálatok akkoriban „fokozott reakciók, ellenforradalmi erők mozgolódásáról” számoltak be a felső vezetésnek, aminek hitelessége azóta – a tények ismeretében – megdőlt. (A szolgálatok már csak ilyenek, – bárkit is szolgáljanak.) Viszont sok öreg pártvezető máris fehérterrort és akasztásokat vizionált arra az esetre, ha valami ellátási zavar keletkezne az országban. Vagyis egyre rosszabb lett a hangulat az MSZMP-ben, az aggodalom hívatlan vendégként már ott volt minden pártgyűlésen.

A rossz hangulat és az aggodalom arra sarkallta a magyar vezetést, hogy tárgyalásokba kezdjenek az Európai Unióval, ami akkor már a térségünk meghatározó gazdasági és politikai centruma volt. Ezek a tárgyalások kezdetben nagyon titkosak és puhatolózó jellegűek voltak, és kifejezetten azt a célt szolgálták, hogy életben tartsák Magyarország addig kialakult diplomáciai és gazdasági kapcsolatait a nyugati országokkal abban az esetben is, ha a leépülőnek látszó SZU agresszívabb lépésre szánná el magát. (A magyar vezetés nem ismerhette a SZU-nak a narratívája átalakulásához vezető belső viszonyait, ezért nem tudhatta, hogy annak esze ágában sincs semmiféle gazdasági vagy katonai agressziót elkövetni az EU ellen.)

Mindeközben folytak a SZU csapatkivonásai minden európai országból, ami még bizonytalanabbá tette a magyar felső vezetőket. A zavarodottságukat fokozta, hogy időközben SZU javaslatra a KGST – a szocialista országok saját gazdasági közössége – USD elszámolásra állt át az országok egymás közti kereskedelmében, ami a kapitalizmus hideg leheletét fújta be a magyar gazdaságba is. Ráadásul erre hivatkozva sokkal magasabb (de a világpiacon általános) minőségi elvárásokat támasztottak a magyar termékekkel szemben, amit mind a magyar termelők és gyártók, mind az MSZMP KB is nehezen vettek tudomásul. De ez a kis nüansz valójában nem korlátozta, hanem fejlesztette az ipart és a mezőgazdaságot. Európai léptékű mezőgazdasági nagyhatalom volt az ország, ami a maihoz képest irdatlan mennyiségben exportált élelmiszert és félkész terméket a világ minden égtája felé. A szövetséges országokkal szembeni dollár elszámolás ezen az állapoton egy cseppet sem rontott, sőt megjelentek a nyugati vállalatok Magyarországon, akik szívesen kooperáltak a magyar – ma már fejletlennek, és korszerűtlennek hazudott – cégekkel. A Junkerstől a Steyeren és a Ziman-on át egész a John Deere-ig számos világcég alakított vegyes vállalatot magyar partnerekkel. Minden stabilnak látszott, dőlt a dollár, de a felső vezetés aggodalmai ettől nem szűntek meg.

Mindeközben a SZU-ba szállított áruk ellenértéke egyre nagyobb késésekkel kezdett megérkezni a magyar számlákra, mivel a csapatkivonások rendkívüli költségeket terheltek a SZU gazdaságára. Jelentős létesítményeket kellett építeniük a visszahívott haderő elhelyezésére, a hozzá kapcsolódó infrastrukturális, kommunális, és kiszolgáló egységeket is ideértve, ami egyfajta új fegyverkezési verseny költségeivel vetekedett, és igen súlyosan terhelte a SZU gazdaságot. Ez az állapot a teljes összeomlás apokaliptikus képét vetítette előre a magyar vezetés gondolataiban, ami végül is a szocialista táborból való „kiugrás” elhatározásához vezetett. Természetesen szigorúan a szocializmus építése közben elért eredmények, – különösen egyre inkább a nagy világcégekkel való kooperációk sorára alapuló gazdaság – és a lakosság érdekei védelmének nevében. (A személyi érdekeket is érdekes volna itt vizsgálni, de a végkifejlet szempontjából irreleváns.)

[Bonyolultabb folyamatról van szó! Nemcsak a Szovjetunióval kapcsolatos gazdasági kapcsolatok kerültek alaposan megreformálandó helyzetbe, hanem a fejlődő világgal folytatott barter-kereskedelemben is erősen tért veszítettek az ipari termékeink. A szerzőnek igaza van abban, hogy komoly szintet képviselő vállalataink, szektoraink voltak, de például Indiában is elhangzott: Mr.

Halmos, Indiának a legfejlettebb technológiákra van szüksége! Azok részéről hangzott el, akik ugyanakkor több területen elismerték a szovjet technológiák világszintjét: hadiipar, elektromos ipar, metallurgia... Persze ez a tényező is szerepet játszhatott: a tolvaj nem rejtegetni, hanem használni akarja a prédát.]

A kiugrást elhatározó MSZMP KB szupertitkos ülésekről nem maradtak fenn iratok. Egyes résztvevők utalásaiból, és egy később létrejött nemzetközi szerződésből tudjuk, hogy voltak ilyenek, hiszen egy szerteágazó kérdéskört kellett a vezetésnek tisztázni. Az viszont tény, hogy 1985-ben az európai uniós országok jogi és gazdasági szakértőinek hadai lepték el Budapestet – tanácsadói minőségben. Az ő munkájuk alapozta meg azt a tudományos véleményt, hogy a magyar, és az EU gazdasági rendszer nagymértékben azonos, csak a magyarban a tőkéseket az állam képviseli.

[Nem a tőkéseket képviseli, hanem maga a tulajdonos. Más térszta! Ennek csúsztatás szaga van.]

Az ország gazdasági szerkezetének átvilágítása után a bankszektor kibővítése, a magán tőke szabadon engedése, az állami tulajdon szűkítése lett a legfőbb EU kíváncsálgatás a csatlakozáshoz szükséges átalakítással kapcsolatban. (Tehát nem az állami vagyon végletes és végleges eltüntetése, vagyis ami ennek az elvárásnak a nevében később következett, az a magyar új elit saját, és kifejezetten önkényes döntése volt.)

[Ez sem igaz így, nagyon pontos követelményrendszernek kellett eleget tennie, aminek része volt a konvertibilitás, a vámreform, szabad tőke- és munkaerő-vándorlás, valamint a magánszektor nagyságrendje is. Nem véletlenül indult el „Gólem” – így becézték a jogrendszer gyökeres átalakítását vezérlő, rendkívüli képességekkel megáldott jogászt a barátai – vezetésével a gazdasági vállalkozásoknak játéktérrel biztosító jogrendszer megalkotása.]

A jogrendszer vizsgálati eredménye sem sok kíváncsálgatót hagyott maga után, mivel azt szocdem és nem sztálinista jogtudósok alakították ki még a 40-es években. Megállapítást nyert, hogy többek között pl. a halálbüntetés eltörlése, és az Alkotmányba illegálisan bevitt egypártrendszer kiiktatása után a szakértők szerint a jogrendszer kompatibilissé válhatott a nyugatival.

[Elképesztő! A Horthy-rendszer alkotmányáról pozitív nyilatkozatot tenni vakság!]

A szociális rendszer külső szemlélőnek is feltűnő különbözősége pedig főképp abban állt, hogy a magyarban – a teljes foglalkoztatás rémesen ostoba, és pazarló ideájának alkalmazása miatt – nem létezett olyan fejlett segélyezési rendszer, mint a nyugatiban, mert senkinek nem nyújtott az állam létbiztonságot, ha az valamiért nem dolgozott – s ez az originális kapitalista barát körülmény még szimpatikus is tette a szocialista rendszert, az országot már saját maguknak kiszemelő liberálisok szemében. (A liberális narratívákban nincs szociális rendszer, illetve az kimerül a koldusoknak időnként osztott alamizsna képében) Ezen persze nem akartak a szakértők változtatásokat, sőt később a saját hazájukban is megpróbálkoztak a segélyrendszer eltörlésével, de ebbe súlyos politikai véráldozatokkal mindahányan belebuktak.

[Pogátsát kell szembeállítani ezzel az okfejtéssel: jóléti állam volt a Kádár-rendszer! Hosszan lehetne sorolni a szociális, és nem kapitalista-barát rendszereket!]

Mindent összevetve a szakértők arra a végkövetkeztetésre jutottak, hogy sokkal több volt az azonosság Magyarország és az EU gazdasági és társadalmi kultúrája között, mint hogy azt kisebb átalakításokkal ne lehetett volna azonossá tenni. Az ország gyakorlatilag egy lépésnyire állt az EU modern kapitalista narratívájától, a szociális államrendszertől.

Magyarország mivel a szakértői jelentések alapján „zöld utat” kapott az EU csatlakozásra, lelkesen vállalta a szükséges módosítások elvégzését, és az akkor még szövetséges SZU sem támasztott ezek elé akadályokat – következetesen tartotta magát a korábbi, Andropovi kijelentéshez, hogy minden szövetséges úgy boldoguljon, ahogy tud.

Ennek tudható be, hogy az Európai Unió 1986-ban Luxemburgban kötött szerződése (Luxemburgi Szerződés) már arra irányult, hogy *”egyetlen közös piaccá tegyék az egész európai kontinenst”*.

Tekintve, hogy ez akár nyílt hadüzenetként is felfogható lett volna az akkor még keleti blokk országainak, – hiszen a bekebelezésükről volt szó!! – bizonyos hogy az EU diplomatái ezt annak tudatában jelentették ki, és foglalták publikus írásba, majd írták alá, hogy erre mind a SZU, mind az európai szocialista országok vezetése beleegyezően nyilatkozott.

[Helyesbítések: akkor még csak Európai Közösség volt az államszövetség neve, az okmányt pedig „Egységes Európai Okmány (Single European Act)” néven ismerjük. Minden belépni szándékozónak ismernie kellett, hogy a végső cél nem lehet más, mint a nem kommunista/szocialista Európa egyesítése. Ezt sugallják az Okmány céljai is: „Az Okmány legfontosabb célja, hogy az egységes belső piac kialakítása által dinamikusabbá tegye az integrációs folyamatot. A déli bővítés, vagyis Spanyolország és Portugália küszöbön álló csatlakozása is az uniós intézmények megreformálását sürgette. Az egységes belső piac ezen kívül a döntéshozatali eljárás felgyorsítását is szükségessé tette, ám ez a meglévő szerződések alapján nehezen volt elérhető, különösen a Tanácson belül követett döntéshozatali folyamat miatt, amely a jogszabályok harmonizációja tekintetében egyhangú döntéseket követelt. A gyorsabb döntéshozatal érdekében számos területen kellett módosításokat bevezetni: a Tanács döntéshozatali eljárásában, a Bizottság és a Parlament jogköreiből valamint a Közösség hatáskörei kiterjesztésében is.]

A szocialista vezetők beleegyezése azért is felettébb fontos volt ehhez a szerződéshez, mert a „piac” maga, a modern kapitalizmus lényegi definíciója. Az akkori EU pedig csak egy magasan szervezett „piac”, a kontinens kapitalista közösségének gazdasági – és nem a lakossága!- érdekközössége volt. (És még ma is az.) Vagyis a Luxemburgi Szerződéssel deklaráltan az EU nagytőkés közössége óhajtott a „magáévá tenni” az egész kontinenst, amely törekvésük az imperializmus nyílt felvállalása volt, ami ellen pedig a szocialista országoknak „illett volna” küzdeni, hiszen akkor már 4 évtizede minden ilyen törekvést elítéltek, és igyekeztek gazdasági és katonai erővel is megakadályozni azokat.

A Luxemburgi Szerződést azonban senki sem ítélte el, a keleti médiák mélyen hallgattak, ami a kollaboráns magatartás egyik megnyilvánulásaként is felfogható így utólag..... (Érdekes: Ceausescu, és Honecker következetesen ellenezte ezt az EU térhódítási programot, ez lehet az oka annak, hogy a szocialista országok vezetői közül máig nekik a legrosszabb a hírük a liberális médiában. Valamiért senki sem kételkedik abban ma sem, hogy ezek csak egyszemélyi döntéseik voltak. Tényleg?)

Ám a ma is kommunistának titulált MSZMP KB-t láthatóan nem zavarta, hogy a lakosságukat egy kapitalista érdekközösség markába vetik, és gőzerővel kezdték meg a jogi, gazdasági, és politikai átalakítást az EU-hoz való csatlakozás jegyében, ami valójában 1985-ben már eldöntött tény volt. (Az okok boncolgatása lehet, hogy olvasmányos, és érdekes lehetne, de a következmények szempontjából itt is irreleváns.)

A Luxemburgi Szerződés publikálásától fogva az országban felgyorsult a nagy átalakítás, annak a bizonyos hiányzó egy lépésnek a megtételéhez, de még senki sem tudta, hogy a lépés végén milyen talajra érkezünk.

A lakosság ebből a nagy átalakításból leginkább az általános személyi jövedelemadó (Szja) bevezetését vette észre, ami – akkor még – semmilyen jelentős változást nem eredményezett a mindennapokban, mert semmiféle életszínvonal romlást nem okozott. Az addig kisiparosként működő kisvállalkozók az 1988-ban hozott törvény alapján cégeket alakíthattak, és ugyanezen törvény alapján a vállalatok jogi státuszát az állam elkezdte Kft, illetve Rt. jogi formába foglalni. Akkor még alig pár ember tudta az országban, hogy az évtizedek alatt az apáink, nagyapáink által összerakott, osztatlan közös tulajdonban álló nemzeti vagyon elkótyavetyélése ezzel a törvénnyel vette kezdetét.

Az ország politikai átalakítása azonban a gazdasági átalakuláshoz is sokkal nehezebb feladatnak bizonyult. Adva volt az egypártrendszer, amiben minden közélet iránt érdeklődő ember úgy vett részt, mint az MSZMP, a KISZ, vagy a HNF (Hazafias Népfront] tagja, és mind elkötelezett híve volt a munkáshatalomnak. A többiek egy depolitizált, politikailag apatikus állapotban lévő immobilis tömegben csoportosultak, ami a nyugati fogyasztói társadalom konzumrétegének megfelelője volt. (És ma is az!) Vagyis csak két társadalmi erő létezett: egyrészt a baloldal, és másrészt a nihilisták, akiket a legjobb szándékkal sem lehet semmilyen létező politikai oldalhoz sorolni. Emiatt a „felhozatal” miatt az alapvetően ateista, kommunista, és szocialista, II. és III. vonalas káderekből kellett, illetve „lehetett” a „tisztá erkölcsű keresztény jobboldali” és „liberális” ellenzéki államférfiakat kreálni.

Itt és ekkor léptek akcióba a nyugati tanácsadók, akik az emberanyag teljes alkalmatlansága miatt a legjobb szándékuk ellenére is a történelem egyik legszánalmasabb politikai színjátékát koreografálták meg, amit ma „rendszerátalakítás” néven illik nevezni. Mentségükre legyen mondva, hogy az átmenet során csak a társadalmi békét akarták megőrizni, mert azt gondolták, hogy a magyarok harcos nép. (Nem azok, ahogy az azelőtt, és azóta történtek bebizonyították.)

A kommunikációjukban a „békés átmenet” kifejezésre komponáltan szivárogtak a médiába az információk. Olyan kifejezéseket használtak, hogy „szétforgácsolt ellenzék” – mintha az jelentős létszámú lenne, – vagy az „MSZMP bomlasztó szándéka” – mintha a többpártrendszert, az EU csatlakozás alapkövét a saját terveivel szemben az meg akarta volna akadályozni. Ez egyfajta létező politikai harc képzetét keltette az emberekben, és az apolitikusok közül is többen érdeklődni kezdtek az események iránt. Végül 1989 márciusában megalakították az Ellenzéki Kerekasztalt (aminek kistestvérei ott voltak minden megyei városban). Ez a szervezet egyfajta ellenzéki parlamentként működött, valójában az újszerű jobboldali politikai szereplőknek biztosított közszereplési lehetőséget, – tekintettel a közelgő választásokra. Valamint egy olyan szervezeti keretet biztosított, amiben a kis pártok egyesített erőikkel az MSZMP táborának nyomába léphettek, hogy esélyesként vehessenek részt a következő évi választásokon.

A megyei kerekasztalok fennmaradt írásai arról tanúskodnak, hogy a szereplők gyakorlatilag a baloldali világképből nyerték világnézetüket, elképzeléseik olykor sokkal „kommunistábbak” voltak, mint azok, akiket el szerettek volna üzni a hatalomból. Ha nem a szociáldemokrácia korábbi elveit hangoztatták valamely témával kapcsolatban, akkor a sztálini szigort idéző fasisztoid ostobaságokat vágtak egymás fejéhez. Ez mély aggodalommal töltötte el a politikai fordulat szervezőit, mert az új közszereplők hitele látszott megdőlni, akik viszont ebből semmit nem érzekeltek, csak elégedetten fürödtek a villogó vakuk fényében. Lépni kellett.

Az akkor rögtönzött országos paródiában kulcsszerepet kapott a meg nem értett – ezért nem az elvárásainak megfelelő életszínvonalon élő – kommunista költők és írók által alapított MDF, és a fiatalabbakból álló, a „máshova alkalmatlan”-ság keretei és viszonyai között éldegélő nárcisztikus értelmiség által gründolt SZDSZ is, ami utóbbi a világon egyedülálló liberális ideológiát is alkotott egyedi céljainak magyarázatára és igazolására.

A szereposztásban fontos szerepet kapott még a történelmi múlttal rendelkező Kiszegpárt és a szociáldemokraták, valamint az MSZMP-ből kiugrott gyárigazgatók és felső vezetők közössége MSZP néven. Statisztaszerepben megjelent a FIDESZ és a KDNP, akik csekély számú tagságuk és szimpatizánsuk miatt a nagy átalakulásban csak a „lehulló pénzek villámgyors felmarkolásában” és zsebre vágásában voltak érdekelték. (Miből lesz a cserebogár?)

A nagy politikai műsor tulajdonképpen csak annyiból állott, hogy a szereplők csúcs, és kevésbé csúcsembereit – mint fontos és tudós embereket – naponta megszólaltatta valamiért az országos média. Ezek a szereplők az interjúban szorgalmasan, hűtlen szeretők módjára szidalmazták az

MSZMP-t, ami akkor még teljes valójában megtestesítette a közéleti múltjukat, szellemi forrásaikat, és az őket kinevelő politikai anyaothont.

Mindegy volt, hogy a médiában ki beszél, és az is, hogy mit mond, (igaz, vagy nem az, amit állít) csak az volt a lényeg, hogy „jókat mondjon” – amire vevő volt a konzumközösség is. Meg is tettek mindent a szereplők annak érdekében, hogy a forgatókönyvnek megfelelően apokaliptikus képet fessenek a lakosságnak a jelenről, ami egyre többször – skizofrén módon – az akkori jelen sima tagadásaként jelent meg a mondókáikban, mintha a társadalom közös eredményei soha nem is léteztek volna.

S hogy a lakosság ne érezzen ezen valamiféle meglepetést, a televízióban ezután főműsoridőben ontották rájuk az USA-t és a nyugati középosztály életformáját népszerűsítő filmeket. (A Broadway mögötti mellékutcák mély nyomorát persze következetesen kihagyták ezekből a filmekből) Valójában ezzel a politikai szemfényvesztéssel párhuzamosan egy kulturális intervenció is zajlott, aminek kiváló környezetet biztosított a már 1978-tól létező belső gazdasági átalakítás, amelyben a média kénytelen volt a magasabb reklámbevételekért nagy nézettséget produkálni.

A közmédiában a kötelességből végzett politikai ismeretterjesztésben is felbukkant a módszeres dezinformáció, a nyugati létforma népszerűsítésére megjelentek az ismeretterjesztő műsorok is. Emlékeztet pl.. Chrudinák Alajos akkoriban híres politikai újságíró Margaret Thatcherről készített dokumentumfilmje. A film gyakorlatilag a politikusnő non-stop magasztalása volt, de következetesen nem kerültek bele olyan nüanszok, hogy nem csak hogy fekete majomnak nevezte Nelson Mandelát, de kiváló barátjának hívta Pinochetet, a XX. század egyik legvéresebb kezű diktátorát, és regnálása alatt olyan mélyre taszította Nagy Britannia gazdaságát, hogy a kommunista Brezsnyev segítségével bizonyos hogy évtizedekre börtönbe is juttatta volna a politikai és gazdasági „szaktudása”. Igaz volt ugyan a népszerűsítő megállapítás, hogy „Vas Lady”-nek becézték, de nem az emberi kiállása, hanem az egyéni ostobaságából eredő tárgyalóképtelensége, és szélsőséges természete, retorikája miatt.

De ezeket a magyar érdeklődők még sokáig nem tudhatták meg róla, csak azt, hogy „jó sokat keresnek” az egyre inkább áhított liberális kapitalizmusban az angol munkások.. (ami persze nem Thatcher, hanem a szakszervezetek és a Munkáspárt érdeme volt, sőt Thatcher a lemondásáig nagyon nehezményezte ezt, és adóztatta is a dolgozókat meglehetősen vadul, és nőhöz is méltatlan embertelenséggel.)

De az írott sajtó is kivette a részét a nagy globális átalakító hadműveletből, hiszen a napi sporteredmények mellett a napilapokból már azt is megtudhatta bárki, hogy előző nap az USA Arkansas államában egy ló beesett a folyóba, és a derék tűzoltók mentették ki onnan. Mintha mindez a szomszédban történt, és érdekfeszítő hír lett volna.

Végül 1988-ra minden alpműveltséggel rendelkező magyar ember tudni vélte, hogy a szocializmus csődbe ment, Kádár János pedig ellopta a szabadságot a magyar néptől, amire kizárólag egy liberális fordulat lehet a gyógyír, és csak a kapitalizmus az, ami megmentheti az országot és a társadalmat a végső pusztulástól. Francis Fukuyama bejelentése, hogy „a történelemnek vége”, (mert a kommunizmus megbukott) már senkit sem rázott meg, sőt a budapesti kávéházak értelmiségi köreiben közbeszéd tárgya lett a mester fejtegetése, hogy „A liberálisokon kívül más már nem játszik” (mert már nincsenek kommunisták, akik „játszanak” a politikai térben).

Így vált kerekké, és általánossá a magyar társadalmat övező szellemi tér, egyetlen antikommunista, a világ minden bajáért a baloldalt hibáztató, múlt és jelen tagadó, arctalan, skizofrénia masszává. És ez az arctalanság volt az, ami általánosan elfogadottá és felfoghatóvá tette az átlag magyar számára a színjátékot, aminek egyszerű üzenetét szinte mindenki elhitte: hogy egyszer majd mindenki kögazdag lesz, s hogy a néhai szegény proliból lett párttitkár jobboldali (első sorban liberális) keresztény nagypolgárnak – de az is lehet, hogy Mátyás királynak- született...

De, mint minden színelőadásnak ennek a műsornak is vége lett: a fináléban az MDF mint „igaz magyar”, és antikommunista gyökerű párt kormányalakításra kapott megbízást a választók talán negyedétől, amihez a kisgazdákat hívta segítségül azok történelmi múltja, és gyakorlati gazdasági tapasztalatai miatt.

Minden más szereplő beült a parlamentben az ellenzék soraiba, hogy a politikai tevékenység látszatát keltve buzgón szidalmazza az MSZP-t, ami – csak úgy, mint ők, de ez már akkor sem volt fontos – az MSZMP-ből jött, sőt ki is emelték, mint a parlament egyetlen „bukott baloldali” pártját. Függyön le! Taps. A közönség átszellemülten tombolt: eljött a „szabactság”, és a „demokráciija”!

De mi is történt a függöny legördülése után? Arról már nem sokat és nem szívesen beszélnek, de főleg őszintén nem!

Az új magyar kormány első lépésben megfosztotta egy törvénnyel a szakszervezeteket a tagjaik által hosszú évtizedek alatt összehordott vagyonuktól. Az erkölcs, és a harsogva hirdetett magántulajdon szentsége ugyan tiltotta volna ezt a lépést, de a szakszervezetek – a munkásosztály – megbénítása stratégiai fontosságú volt a nagy csatlakozási projekt végrehajtásához. A tanácsadók jól tudták, hogy a szabad sztrájkjog meglehetősen anyagi természetű dolog, így az anyagi alapjait vették el az esetleges sztrájkoknak. Mai áron ezermilliárdos elorzott vagyonértékről beszélhetünk ezzel kapcsolatban!

Ugyanakkor sietve felszámolták a munkásörséget is, ami attól függetlenül, hogy az MSZMP hozta létre, az egyetlen számottevő népi erő volt, ami az új elittől a köztulajdont, az Alkotmányt és a társadalmat képes lett volna megvédeni.

Ugyanennek a lépésnek a keretében, a szocialista tömbbel való szakítás jegyében, a kormány felmondta az ország Varsói Szerződésben lévő tagságát, és ezt nyomatékosítandóan, a kormányfő Moszkvába utazott, hogy a SZU csapatkivonását követelje. Ugyanis az akkori média állításai szerint rendkívül képzett, tájékozott, és felkészült „originális nemzeti jobboldali” miniszterelnöknek (és munkatársainak) halvány fogalma sem volt arról, hogy az már 8 éve folyamatban van, és a teljes európai csapatkivonás hamarosan be is fejeződik! Nemzeti pofára esés volt ez az utazás, egy igazi geg, az új elit főszereplőinek megalázó önlejárata saját előadásukban – de a függöny mögött ezt már csak a műszakiak látták, láthatták, mert a publikum már hazament, és dél-amerikai TV sorozatokkal kényeztette magát.

Második lépésben a kormány elkezdte felszámolni a gazdaságot – amihez az SZDSZ tercelt, azt mondván, hogy az „állam rossz gazda”. Négy évtizedig persze, míg taníttatta őket, nem volt az, mert fizetőképes volt! De hirtelen – a megszerezhető állami vagyon csábító csillogása által – azzá lett! A rossz gazda felszámolása nevében megkezdett nagy operáció következményeképpen pár hónap múlva másfél millió ember maradt munka nélkül, miközben komplett, évtizedek alatt kiépített, jól működő termelő rendszerek omlottak össze – örökre. A bezárt gyárakat a felpörgetett Állami Vagyonügynökség (ÁVÜ) olcsón, főképp nyugati cégeknek adta el, akik ezzel jelentős piacot szereztek az országban. (*Emlékeztető: „egyetlen közös piaccá teszik az egész európai kontinenst”*) Nem mellékes, hogy a nagy szanálás pontos, végső menetrendjét még ebben az évben a washingtoni liberális internacionálén pontosították, aminek a végére Magyarországon a teljes gazdaság felett néhány újonnan betelepülő multinacionális termelő-kereskedő centrumnak kellett rendelkeznie. Ezért gyakorlatilag az ország vagyonának kiárúsítása felgyorsult még ebben az évben, a végeredmény a világ új rákfenéjének, a globalista (neoliberális, tőkésinternacionalista) gazdaság-szemlélet meghonosodásában is döntő szerepet játszott, aminek folytatásáról azóta se mondott le egy kormány sem.

Ezt a nagy kiárúsítást olyan „hatékonyan” végezte az ügynökség, hogy a bevételekhez gyakran milliárdokat kellett tennie a lakosságnak, hogy az ügynökség a saját működését finanszírozni tudja. (pl. benzin költség villanyszámla, stb.) Ismerünk nyugati céget, ami az egymillió DM-es vételárát részletben fizette ki a magyar államnak, de még ki sem fizette az első részletet, máris kétfélmillió DM állami támogatásban részesült. És vannak még hasonló esetek, amiket sokkal nagyobb összegekben

követtek el, de a részletek még 100 évig államtitok tárgyát képezik. Mert a köztulajdon eladásának részletei az új kormány szerint már nem tartoztak a demokráciában az eredeti tulajdonosokra!

Ennek a lépésnek a keretében szétverték a TSZ-eket is, aminek az eredeti célja nem a birtokviszonyok visszaállítása volt, hanem a nagygazdák megjelenésének elősegítése. Ez ellen csak a kisgazdák lázadtak, az ellenzék erőtlen, izzadságszagú tiltakozó nyilatkozatokat fogalmazott, az SZDSZ még jó tanácsokat is adott az érintett lakosság dühének lecsillapítására. Nemsokára szinte eltűntek a boltokból a magyar zöldségek, a nagy emberi munkaerő ráfordítását igénylő termékek, helyükre özönlött a nyugati áru. A mezőgazdaságot – az ország legfőbb gazdasági ágazatát – a kormányciklus végére az „egy traktoros gabonaföldek” jellemezték, a zöldség- és gyümölcsstermesztés, az állattenyésztés a II. világháború óta nem látott mélyrepülésbe kezdett.

[Ezt a folyamatot, az ország gengszterszintű kiárusítását, szétrablását, tönkretételét kiválóan írja le a szerző!]

Harmadik lépésben, 1992-re, eltűntették az ország 720 milliárd USD (54 ezer milliárd HUF) valuta-tartalékát – a felelősök, és a módszer a mai napig nem lett feltárva. A jelenlegi államadósságunk több mint hatszorosa, és a valutatartalékunk hússzorosa az összeg, de nem hiányzik senkinek... Csak annyit tudhatunk – ezt is egy külföldi megfigyelőcsoport jelentése alapján – hogy a pénz offshore számlákon pihen a Kajmán szigeteken, néhány nemzetközi bűnöző kedvelt bankjában. Bár nem példa nélküli eset ez a történelemben, de az egymást váltó kormányok hallgatása és tétlensége ebben az ügyben pár év múlva felkeltette a nemzetközi tudósvilág figyelmét is, és sommásan köztörvényes bűncselekménynek minősítették a történetet.

[Az eddig leírt közismert lépések után ez a történet meglepetés számomra! Ismereteim vannak arról, hogy már az Átkosban – tapogatózva, gyakorlat nélkül, középszinten – megindult az *offshore-business*, és hogy a folyamat aztán megerősödve, rendszerré vált. A Tényfeltáró Újságírók Nemzetközi Konzorciuma (International Consortium of Investigative Journalists – ICIJ) által végzett alapos kutatások hasonló összeget mutattak ki, de nem egy forrásból eredőként, hanem az egész magyar tolvajsereg zsákmányaként. Ez az állítás így hihetetlennek tűnik. Jó lenne, ha a szerző valami ténnyel alátámasztaná azt! Gyorsan megkutatam a saját írásaimat! Az „Európa 22-es csapdában” könyvemben ezt írtam: „4. Offshore banditizmus: Ismét kalandozásra kényszerülök (nem ide illik, mégis szóvá teszem): értesített az ICIJ International Consortium of Investigative Journalists (Tényfeltáró Újságírók Nemzetközi Konzorciuma), hogy a német Süddeutsche Zeitung-gal és több mint 100 más sajtóorgániummal együttműködve (100 other news organizations) óriási tanulmányt készítettek az offshoreparadicsomokba menekített pénzekről, és az azokhoz kapcsolható ismert közemberekről.” A „Vártam ott és elégtém” című könyvemben pontos számadatot is leírtam: „Közben szétlopják az országot, csak az offshore paradicsomokba 53 000 milliárd forintot hurcoltak ki néhány évtized alatt.” A két számadat egyezése nem lehet véletlen, Arady úrnak azonban igazolnia kellene, hogy a valutatartalékok lerablása egyedül is hozott a rablók kosarába ekkora összeget!]

Még ugyanebben az évben a munkásosztály jogainak végső eltörlésének előzeteseként Kónya Imre (MDF) – egy sima válóperes ügyvédből lett parlamenti képviselő, azóta is hivatkozott jobboldali „jogtudós” – „szakértői előterjesztésére” eltörölték a Munka Törvénykönyvét, és egy új, neoliberális borzadályt léptettek életbe helyette. A „baloldalinak” kinevezett MSZP erőtlenül, de kötelességtudóan tiltakozott ugyan, de minden más, elvben a lakosságot képviselő párt parlamenti katonája lelkendezve megszavazta a jogfosztásokat.

Megjelentek a külföldi tulajdonú bankok is, akik szívesen hiteleztek a munkabérből épp, hogy megélni képes embereknek. Kialakult a „hitelből hitelbe” típusú háztartási gazdálkodásforma, ami a társadalmi békét ideig-óráig képes volt még fenntartani, mert az emberek elérhettek olyan dolgokat is, amit a jellemzően alacsony bérükből másképp soha nem érhettek volna el. (Pl. lakhatás, jármű, háztartás gépesítése, vagy tengerparti nyaralás, stb.)

Az ország teljes kifosztása és a lakosság eladósítása, koldussá, és alattvalóvá tétele ezzel az utolsó lépéssel gyakorlatilag befejeződött.

Ezt sokkal rövidebben úgy is összefoglalhatnánk, hogy az új kormány hatékony közreműködésével a magyar társadalom elvesztette a gazdaságát és a nemzeti vagyonát. Nemzeti értékeinek utolsó megmaradt tételét, – az emberi munkaerőt, mint állampolgári tulajdonok összességét – a betelepült multinacionális termelő-kereskedő központok tulajdonosi érdekeinek rendelték alá.

Vagyis: *az MDF kormány végrehajtotta az MSZMP KB-nak az EU felé tett ígéretét: az országot a nagytőke tulajdonába – piacába – vezette át.*

[Az eddigi hozzászólásaim után talán meglepőnek fog hangozni, hogy nem értek egyet az MSZMP-re szórt átkokkal. Bonyolult helyzetben kellett döntést hoznia a jövőről az ország zavaros vizekben sokszor rosszul evező egyeduralkodó párt központi szervezetének. Ha igaz az Andropov 1982-ben elhangzott beszédéről szóló hír, az energiaellátást valóban súlyosan fenyegető helyzetben nem is nagyon tehetett más lépést, mint határozott közeledést az Európai Közösséghez. Kemény, emberáldozatokkal (Kádár leépülése!) járó viták folytak a szocializmus feladásáról. Kisvállalkozóként is szoros kapcsolatot ápoltam a KKM (Külkereskedelmi Minisztérium) középszintű vezetésével, például a „Szovjetunió és Európai Szocialista Országok” főosztály vezetőjével, és a minisztérium vezető jogászával, és teljes volt a – halkan, sokszor suttogva elhangzó – egyetértés abban, hogy Kádárnak mennie kell, mert nincs más kiút, mint kilépni a szocialista rendszerből. Emlékeim szerint azonban nem elv nélküli kapituláció volt a tervezett lépéskényszer mögött, hanem hídépítés, és a „szociális piacgazdaság” kiépítése. Ma már tudom, hogy álmvilágot dédelgettünk. Valószínűsítem, hogy a felső vezetésben is többséget képviseltek – sok gazember mellett – azok, akik a kilépés hívei voltak ugyan, de ilyen álmvilágban éltek.]

Csakhogy! Ha egy ország elveszti a gazdasága feletti önrendelkezést, ha azt teljes egészében idegen országok tőkéseinek tulajdonába kerül, akkor nem beszélhetünk az ország függetlenségéről, és a lakói szabadságáról sem. Vagyis Magyarország kétségen kívüli, már az MDF kormány regnálása alatt egy impériummá változott, amitől a lakói meg rabokká váltak a saját hazájukban. Felháborító? Ugyan! A fejlett, erősebb civilizáció a történelem során százszámra gyarmatosította már a fejletlen, barbár civilizációkat. A jelen esetben persze nem a technológiai vagy kulturális elmaradottság, hanem a lakosság döntő többségének erkölcsi, morális és szellemi fejletlensége okozta a gyarmatosítás sikerét. Na és a lelkiismerettel, és megfelelő ismeretekkel nem rendelkező új politikai osztály kollaboráns viselkedése, ami szintén nem példa nélküli a történelemben – sajnos a magyar nép múltjában sem.

Az 1970-es években az új gazdasági mechanizmus politikai vitájában felmerült, hogy ha a magyar gazdaság eltávolodna a szovjet modelltől, akkor az Moszkva rosszallását válthatja ki. Ez pedig beláthatatlan következményeket vonna maga után, sőt még a szocialista vívmányok is komoly veszélybe kerülnének. Ezt azzal indokolták, hogy a gazdaságtudósok azt mondták, hogy „ha a SZU leveszi a kezét Magyarországról, akkor a magyarok nyomban elkezdnek majd visszamenetelni a kőkor felé.” És úgy is lett, még ha nem is az 1968-as új gazdasági mechanizmusa miatt. Attól a pillanattól kezdve, hogy a SZU védőszárnyai alól kikerült az ország, nyomban új vezért, gazdát (kinek melyik a szimpatikusabb, a lényeg ugyanaz) keresett magának. Ennek keretében Magyarország 1982 novembertől, alig 8 év alatt eljutott egy alacsonyabb – általa már rég meghaladott – társadalomfejlődési lépcsőfokra, majd újabb két év alatt gyarmati sorba, és rabszolgaságba vetette saját magát. A régi nagy tudósok bölcslete így beteljesedett jóslattá vált.

Ez a magyarországi, úgynevezett „1989-90. évi rendszerváltás” valódi története, ami 1982 és 1992 közt zajlott le. Minden más híreszteléssel szemben akkor csupán egyetlen lépésre állt az ország a modern, nyugati államok gazdasági és társadalmi rendjétől, amihez egyenrangú félként csatlakozhatott volna, ha jobban megválogatja az új elitet, aminek az lett volna a dolga, hogy a csatlakozást

levezényelje. Szomorú tény, hogy azóta sohasem voltunk ehhez elég közel, és minden eltelt nappal egyre távolabb kerülünk tőle azóta is.
[Mintha Pogátsa Zoltánt hallanám!]

Épp ezért a rendszerváltás néven emlegetett színjáték főszereplőit – mint tetteseket – elévülhetetlen felelősség terheli, mert amit tettek, az nemcsak hogy bűnös szerződésszegés volt a társadalommal szemben, de nem rendelkeztek társadalmi felhatalmazással sem ahhoz, hogy az EU szociális állammodelljétől egy neohorthysta rémségbe vezessék vissza az országot. (Igaz, hogy akkor már csak a liberálisok játszottak, – ahogy Fukuyama is kijelentette – de túljátszották önmagukat is, meg a szerepüket is, ami nem volt benne az eredeti forgatókönyvben!) Akkor is felelősök, ha azóta visszavonultan élnek az események közben – vagy annak folyományaként – szerzett vagyonukkal. Értetlenkedőknek itt megemlíteném az öszödi beszédet, ami egy híres, ezzel kapcsolatos, de végül elharapott végű mondatot tartalmazott.

Magyarországtól, a lakóitól azonban nem csak a vagyonát lopta el a vezetésére teljesen alkalmatlan új elit, hanem a történelmi lehetőséget is, hogy teljesen egyenrangú, szabad és független félként álljon be az európai országok közé, és azáltal megszabaduljon az évszázadok óta tartó, kórós, a haladásában gátló tényezőként jelenlévő függőségeitől.

Ám van az elégedett, lumpen proletárból lett új arisztokrata osztály számára egy még rosszabb hírem is: a fentiek tükrében a vagyonuk birtokába nyilván csalárd, jogtipró módon kerültek, tehát a római jog szerint soha nem válhatnak annak tulajdonosaivá. Ergo a vagyon visszajár azoknak, akiktől elvették! Mert nem örökölheto, az ukjeiktól is visszajár az eredeti tulajdonos ukjeinek! Magyarország Alkotmánya pedig megváltoztathatatlanul, és eltörölhetetlenül a római jog talaján áll!”

*

A megjegyzéseimet összegezve a lényeg a lényeg: a szociáldemokrata gondolkodó – és talán aktív részese a gengszterváltás folyamatának – jól írja le, hogy a „nagy átalakulást” nem a „forradalmi” Ellenzéki Kerekasztal részvevői, és nem az itthon előbújt, Nyugatról hazacsörtető, vagy hazaküldött közgazdászok, jogászok, politológusok hajtották végre, hanem belülről, akár árulásnak is nevezhető önmegadásból indult ki, és ez lett az eredménye, ami. A mai haszonélvezői pedig a gengszterváltás után megmaradt vagyon tolvajai, rablói.

Korábbi írásaimban már megírtam az Arady úr által festett képet alátámasztó tény: az Átkos Külkereskedelmi Minisztériuma jogi főosztályának akkori vezetője, Dr. Szász Iván 1986-87 körül azzal a főfeladattal foglalta el a brüsszeli nagyköveti posztot, hogy kezdjen tárgyalásokat az Európai Gazdasági Közösséghez csatlakozás lehetőségeiről. Utolsó találkozásunk alkalmával „súgta meg” nekem. (Most próbáltam tisztázni, pontosan mikor és milyen minőségben szolgált Brüsszelben. Annyit találtam, hogy 1991-ben nagyköveti rangban kereskedelmi főtanácsos volt. Valószínűleg valóban a csatlakozás lehetett a feladata, nem általános politizálás!) Aláhúzhatom tehát, hogy nem az ellenzék, a később nemzeti hősként szereplő bagázs vívta ki a gengszterváltást, csak elfoglalta a megüresedő teret.

II. Melléklet

A „Kongassátok meg a harangokat!” könyvemben így írtam az űrkutatásról:

Űrkutatás, Mars, csillagászat: megengedhetetlen és halasztandó költségek!

Rose Jacobson harmadik utóda feladatuk kapta az új elnöktől, hogy elemezze, miként lehetne további átcsoportosításokat végrehajtani a büdzsé költség szerkezetében. Emlékeztette, hogy Obama rendkívüli éleslátással első terminusa első évének vége felé több hihetetlen pénzeket felemésztő űrprogramot állított le, majd csak egyszerűsített változatokat kidolgoztatva engedett ismét az útjára. Ez a lépése segítette az országot, hogy kicsit összekapja magát az esztelen iraki kaland, a globális válság, és – többek között – a rosszul időzített, és az adott helyzetben teljesen ésszerűtlen űrprogramok miatt kritikussá vált pénzügyi helyzetben. Rose távoli utóda két szempontból is hasonlított elődjére: rendkívüli szellemi és fizikai adottságokkal rendelkezett. A leglényegesebb különbség viszont bőrük színében mutatkozott meg. Míg Rose fekete elnök mellett fehér szépség volt, Ananda Muffon fehér elnök mellett fekete színével villogott. Mert villogott. Az a fajta fekete hölgy volt, aki után minden normális férfi megfordult, és vággyal töltődött fel.

Ananda nem szeretett szakértők nélkül elemezni, de amint végiglapozta a büdzsét, rögtön felfigyelt a csillagászat változatlanul magas költségeire. Annak ellenére, hogy a programok jelentős része nemzetközi együttműködésben futott, az USA háztartását is fantasztikus összegekkel terhelte. Derengett neki, hogy Rose ideje alatt indultak a ‘hosszú élettel’ összefüggő kutatások, pénzügyi átcsoportosítások, keresgélte Rose SCD-könyvtárában és rátalált az Erik Demaine-nel folytatott eszmecsereéről készített emlékeztetőjére. „Nosza, nézzük meg, mi Demaine úr véleménye ma, ha még életben van, és dolgozik?” – gondolta. Rátalált, és megkérte, fáradjon be hozzá.

A tudós csillagász kissé megilletődöttnek tűnt, amikor Ananda fogadta és hellyel kínálta. Eszébe jutott, hogy Rose Jacobson – miután békésen kérdezgette – milyen elutasító megjegyzéssel engedte útjára. Azóta is többször csodálkozott el azon, hogy a hideg megjegyzést nem követte negatív lépés irányukba a Fehér Ház részéről.

„Mr. Demaine, jó húsz éve beszélgetett ebben a szobában Rose Jacobsonnal, nemrég néztem át a beszélgetésről készült feljegyzést, és csodálkozva vettem észre, hogy a költségvetésnek ezt a súlyos terhét nem faragták meg sem akkor, sem azóta, annak ellenére, hogy Rose érdekes megjegyzést tett a beszélgetés végén. Gondolom, nem szükséges idéznem, Önt nem érinthette kellemesen, és az ilyesmi jól meg szokott ragadni az ember emlékezetében, mint kisgyermekében az indokolatlan verés. Végiggondoltam, talán az készíthette Rose-t a megjegyzésre, hogy Ön ugyan nagyon részletesen ismertette a fantasztikus technikai eszközöket, és hogy mit látnak velük a csillagászok, de halványan vázolta csak, hogy amire jók, az mire jó? Mit ér az emberiség az általuk megszerzett tudással?”

„Hm... – gondolkodott el Demaine – hol is kezdjem? Ha nagyot ölelek, elfárasztja, talán csak a lényeg foglalom össze.” Nézte a fali számítógépet, és hozzátette elgondolkodva: „Ha használhatom a gépét a végén, előhívlak néhány képet, meg fogja babonázni.” Hallgatott, mielőtt újra megszólalt volna: „A kellemetlen megjegyzés rendkívül emlékezetes maradt. Arra vonatkozott ugyanis, hogy nem sok értelme van az egész modern csillagászatnak, mert mire egy üzenetet elfogunk, a küldője már nem létezik. Villant akkor az agyam: a gondolatátvitel időtlen, úgy értem, a küldő és fogadó között úgy teszi meg az utat, hogy az nem kerül időbe. És azóta nem csillagászattal, nem szigorúan vett csillagászzal foglalkozom, hanem gondolatátvitellel. Fel kívánom erősíteni a gondolatot, és azzal áthidalni űrléptékű távolságokat. Nem könnyű, az időtlenség ugyanis azt jelenti, hogy anyagmentes hullámokról van szó, azokat viszont nem tudjuk erősíteni. Az agyban kell

az erősítésnek megtörténnie, ehhez orvosok és biológusok, génbiológusok is kellenek. És dolgozunk műagyon is.

Ne ijedjen meg, azért el tudom Önnek magyarázni, amit kérdezett.”

„Örülök, hogy hasznára szolgált a megjegyzés, és nem hordoz sérelmet magában.”

„Nem, rendben van. Lássuk tehát! A csillagvilág több olyan titkot rejt, aminek megfejtése nélkül képtelenek vagyunk megérteni a mini Földünket, és önmagunkat. Az egyik ilyen titok az Ősrobbanás, annak is a legelső pillanata. Feltételezzük, hogy végtelen magas hőmérséklet és végtelen sűrűség uralkodott a végtelen kis pontban, ahonnan az Univerzumunk elindult az útjára. Egyelőre bizonyíthatatlan, kezelhetetlen fogalmak. Több tudós szerint ennek a rejtélynek a megoldása lenne a legnagyobb áttörés. Ha ezt megfejtenénk, megszületne a remény a még távolabbi eredet-kérdések tanulmányozására.”

„Már meg is állhatunk, pihegjen egy kicsit. Ha jól tudom, mind több csillagász állítja, hogy a mi Univerzumunk csak egyike a soknak. Miért hisszük, hogy a mi keletkezésünk megértése a többi megértését is hozza?”

„Mrs. Muffon, úgy látszik, a Fehér Ház rendkívül jól válogatja az embereit. Jól kérdez! Nem hisszük. Még azt se hiszi a legtöbb csillagász-fizikus, hogy a többi Univerzum fizikája azonos a mi Univerzumunkéval. Egyszerűen magunkat akarjuk megismerni, a mi környezetünk keletkezését. Egyszerűen logikailag is és a sötét energia létéből is következtetünk arra, hogy a párhuzamos univerzumok létezése olyan természetes, mint az extragalaxisok, idegen galaxisok milliárdjainak létezése a mi galaxisunk, a Tejútrendszer mellett. Logikusan következik a kérdés: a mi Ősrobbanásunk volt az egyetlen? Ön már tudja ezek szerint, hogy a legújabb elméletek szerint több univerzum létezhet, mint ahány atom van a látható galaxisokban.”

„Hihetetlen, akkor tehát több mint feltételezzük számtalan idegen univerzum létét, de egyelőre csak a miénket szeretnénk vagy tudjuk jobban megismerni.”

„Így van, tökéletesen megértett. Menjünk vissza az Ősrobbanás kezdeteihez. A másodperc töredéke alatt végbement első pillanatot inflációs szakasz, robbanásszerű tágulás követte. Két fogalmat nem részletezek, csak megemlítem, hogy ennek bizonyítékait a gravitációs hullámok(1) megtalálásától és a neutrínóhátér(2) kimérésétől remélik tudóstársaim.

Titok az Univerzum anyagi összetétele is. Az eddig megismert sugárzó anyagnál jóval több nem sugárzó, úgynevezett sötét anyag van a Világegyetemben, aminek az összetevőit nem ismerjük, csak csillagászati módszerekkel kutathatjuk. Illetve hát próbálkozik a tudomány részecskegyorsítókkal, laboratóriumi előállításal. A pillanatnyilag nem sugárzónak ismert anyagot nevezzük sötét anyagnak.

További titok a sötét energia. A Világegyetem tágulása gyorsul, és ennek oka véleményünk szerint a sötét energia, aminek a mibenléte ugyanúgy titok, mint a sötét anyagé. Illetve a legnagyobb fizikai rejtélynek éppen ezt tartjuk.”

„És ennek a sok titoknak a megfejtéséhez kell ez a sok csodálatos technika, amit arany-súlyért készítenek?”

„Ennél többet: az életet is kutatjuk, az űrhajózással együtt. Az idegen élet felfedezése áttörés lenne az asztrofizikában, biológiában, filozófiában, vallásokban, kultúrában. Ha kiderülne, hogy nem vagyunk egyedül, másként tekintenénk magunkra, a Világegyetemben elfoglalt helyünkre, változnia kellene az istenhitnek, a felsőbbrendű lény ránk fordított figyelmére épített filozófiáknak.”

„Rendben, de mondja meg nekem, ha mindezt a titkot megfejtik, találnak valahol fényév-századokban mérhető távolságban új életet, mennyi idő múlva tudják gyökeres változásokhoz segíteni a ma Földön élőket, a szegényeket, az éhezőket?”

„Bizony, meg nem tudom mondani, nincsenek az átvitelre, hétköznapi alkalmazásra vonatkozó ismereteim. Tudom, huszonéve is ez volt a beszélgetés kulcskérdése, azóta sem ezzel foglalkozott az agyam, mint említettem.”

„És tudná-e körvonalazni, mi történne, ha az Önök évi költségvetését a negyedére csökkentené a kormány?”

„Vártam ilyen jellegű kérdést, kicsit készültem is rá. Azt hiszem, egy-két évtizedig nem történne nagy baj. Nagy baj a tudomány számára. Most értünk el oda, hogy a legköltségesebb,

méreteiket, komplikáltságukat tekintve is legnagyobb létesítmények elkészültek. Ha egy darabig kisebb, olcsóbb projectekkel kell megelégednünk, nem áll le a csillagászat.”

„Meglep. Tudósoktól nem hallottam még ilyen objektív nyilatkozatot, ha tudományos eszközöikről faggatták őket. Őszinte elismerésem. Tehát elfogadhatónak tartana egy ilyen lépést?”

„A magam részéről igen.” Kicsit elgondolkodott. „De azért ne hivatkozzon rám. Egyébként... lehet, hogy nem hangzik túl bölcs dolognak: az, hogy máglyán elégettek csillagászokat, nem ölte meg a tudományt is. Fél évszázad fék elviselhető lehet. Lesznek talán reményvesztett csillagászok, akik öngyilkosok lesznek, de ha helyettük megmenekül százezer éhező, meg fogjuk érteni. A gond akkor fog újra jelentkezni, ha elavulnak a mai eszközeink. Egyszerre sok. Akkor háromszor annyiba fog kerülni, mint ha nem tartanánk szünetet. És most mutatnék pár felvételt. El is magyarázom, hogy mit lát.”

A második Csúcson létrehozott bizottság évekig foglalkozott a fegyverzetcsökkentéssel és a különösen drága és halasztható kutatások kérdésével.

A fegyverzetcsökkentést tulajdonképpen hamar lerázták magukról olyan döntést hozva, hogy Kína és India csatlakozzon – önkéntes felajánlások formájában a folyó START- és SALT tárgyalásokhoz. Kormányaikkal egyeztetve az USA és Oroszország delegációi kijelentették, hogy bármilyen csatlakozási szándék jelzése esetén feltárják a jelentkező előtt a tárgyalás adott pillanatában vita alatt lévő adatokat. A Négyek biztosak lehettek benne, hogy a többi nukleáris fegyverrel rendelkező országot – Izrael kivételével – nem lesz nehéz meggyőzni a csatlakozásról. (Észak-Koreában az egyesüléskor leszerelték a 18 robbanófejet.) Egyébként időszakonként, a legkisebb nemzetközi incidens hatására iszapbirkózássá váltak a tárgyalások, élen járt az USA, ahol a tábornokok között mindig akadt ellenző, és India, amelyik rendkívül nehezen haladt előre Pakisztánnal. Egyelőre nem lehetett látni az alagút végét, még csak fény beszivárgását se lehetett észlelni.

Egy vatikáni diplomata megjegyezte az ENSZ-ben: „Annyi sütnivalónk lehetne, hogy rájuk zárjuk az ajtót, mint a bíborosokra pápaválasztáskor, tetézzve azzal, hogy naponta csökkentenénk az ellátásukat. Hamar megszületne a megállapodás.” Épp magyar is volt a társaságban, felkacagott: „Vagy mint Hatvani Lajos esztéta szokta csinálni egyik legnagyobb költőnkkel, Ady-val: ha náluk ebédelt – és ezt sűrűn tette, mert volt esze és facér volt – ebéd után rázárták az egyik szobát, és nem engedték ki, amíg fel nem mutatott egy verset. Lusta disznó volt ugyanis, de ilyenkor nemegyszer két, néha három verset is megszült. Az mellékesen jut eszembe, hogy egy kávéházban Sappho(4) nyersfordítást tettek elé, és percek alatt csodálatos műfordítást produkált belőle. Pedig ő aztán nem volt meleg!”

A rendkívül költséges kutatások-fejlesztések körét – rövid vita után – két területre szűkítették: űrrepülésre és csillagászatra. A modern tudományok több egyéb területét is megrágták, de azonnali szükségesség és más tudományágakhoz kapcsolódás miatt egyiket se sorolták a ‘fékezhető, hiányolható’ körbe.

Az űrkutatással kapcsolatos vizsgálódásokról – a dolgok természeténél fogva – kevés szivárgott ki.

Akik információ-morzsákhoz jutottak, nehezen értették, hogy miután az USA rájött, hogy az ország adósságállománya óriási veszélyeket rejt magában, és már Obama idejében erőteljeset vágott az űrkutatási programokon, a párhuzamosan futó orosz és európai kutatások miért futnak szinte érintetlenül tovább. Különösen szembetűnő volt, hogy párhuzamosan folynak Mars-űrutazás előkészületei Oroszországban és az Európai Unióban, és feltámadt – csökkentett változatban – a hihetetlen felkészültséggel, agyállománnyal és tapasztalattal rendelkező NASA Mars-programja is. A NASA egyébként több kisebb űreszközzel is tanulmányozza a Marsot, felsorolni se könnyű a kísérleteket: Artemis, ARES, Chronos, KittyHawk, MOO, The Naiades, SCIM, THOR, Urey. Az European Space Agency – majdnem minden európai ország részvételével – önálló elgondoláson dolgozik, miután az USA nem fogadta el a felajánlott együttműködési készséget. Néhány programpontra együttműködik az oroszokkal, a másik űrkutatási nagyhatalommal, amelyik időnként jobban halad előre, vagy stabilabb rendszereket produkál, mint az USA. A 38%-os állami részvénytulajdonnal működő, nyílt részvénytársaság, az orosz Energia (OAO Rocket and Space

Corporation Energia after S.P. Korolev) és az állami irányító-felügyelő szervezet, a Roszkosmos az olaj- és gázár hullámzásától és a világgazdasági helyzettől függően tud előrehaladni, de a konstrukciókat és terveket tekintve teljesen önállóan dolgozik.

A Marstól az istennek sem akarnak elszakadni az űrtudósok, pedig az oroszok nemrégiben beismerték: egyrészt űr-iparuknak nincs ereje 'független' embert hordozó Mars-misszió megvalósítására, de még a Hold nagyléptékű kutatására sem, ami alatt nem néhány napos holdraszállást, hanem holdbázis létesítését és üzemeltetését értik. Bizonyára gyengíti az erőfeszítéseiket a sok sikertelen Mars-űreszközük (szputnyik és leszálló egység). Mars-expedíció indításához a technológiák új szintjére van szükség, ami elméletileg – a jelenlegi szellemi kapacitás és az eddigi óriási tapasztalat birtokában – elérhető. A kulcskérdés egy Mars-misszió tudományos és technikai problémái keretén belül olyan, minőségileg új propulziós- és energia-ellátó rendszer kifejlesztése, amely magas energia-tömeg hatásfokkal működik, illetve nagyteljesítményű nap- vagy nukleáris energiával hajtott űrhajó létrehozása.

Ennek feltétele az egész rakéta- és űrhajózás iparág strukturális átépítése.

A bizottság szerint ez az orosz nyilatkozat, és a NASA költségvetésének beszűkítése előbbutóbb a két ország űrkutatóinak közeledéséhez, tervezési- és gyártási munkamegosztáshoz vezet. Ilyen jelek – tárgyalások szintjén – néhány éve megjelentek.

Kína elég tartózkodó volt. Pedig mint legfiatalabb űrjáró állam sokat profitálhatott volna az 'öregekkel' való együttműködésből. Nem nagyon figyeltek rájuk, mert relatíve keveset költöttek az űrkutatásra.

Hogy miért is álmodnak a tudósok a Marsról? Hogy ősidők óta miért? Ősidőkben mert jól látható volt. Ma legalább három biztosra vehető eredmény miatt: megállapították, hogy ha a Mars déli sarkának jegét felolvasztanák és újra megfagyasztanák, a bolygó egész felületét 11 m magas jég borítaná; 100 000 éve, amikor már élet volt a Földön, ez a jég likvid formában létezett; végül megállapították, hogy a Mars légkörében talált metán valószínűleg biológiai eredetű. Lehetséges, hogy a legközelebbi 'idegen' élet *itt van az orrunk előtt*.

A bizottság ezt a fejezetet állítólag azzal zárta le, hogy az együttműködést az USA és Oroszország között kell gyorsítani, amihez ki kell minden porcikáját venni a katonák kezéből, és helyreállítani a bizalmat a két ország között. Erre az együttműködésre kellene aztán ráfűzni Európát, és ha lehetséges, Kínát.

Az alagút itt is sötét, nagyon sötét! Így elképesztő mérvű a pazarlás.

A kutatások-fejlesztések másik nagy – és költség szempontból figyelemre méltó területe – a csillagászat volt. A kérdéskör áttekintését megkönnyítette, hogy a bizottság USA oldala bejelentette: a tudósai elfogadták a költségvetési támogatások jelentős megkurtítását. Mivel rajtuk kívül Európa játszott komoly szerepet a csillagászat finanszírozásában, a kérdést visszautalták a kormányok szintjére, megjegyezve, hogy a bizottság egyébként mélyen fejet hajt India és Kína csodálatos ősi kutatásai előtt.

A téma lezárását követő beszélgetés során csodálattal emlékeztek arra, hogy az első napfogyatkozást kínaiak írták le Krisztus előtt 2136-ban, és arra, hogy a Krisztus után 476-ban született indiai Aryabhata(3) napközponturn világrendszerevel egy évezreddel előzte meg Kopernikust, és ő állapította meg először azt is, hogy a Föld gömbölyű.

III. Melléklet

A „Kongassátok meg a harangokat” könyvem a biotudományokról:

Istenek birodalma: biotudományok, génbiológia. Övük a döntő szó!

A kínai elnök megjegyzése a harmadik csúcson nem levegőből kapott maszlag volt. A tianjini egyetem összefogó szerepet játszott Kínában a génbiológiai kutatásokban, ahol fantasztikus eredmények sorát érték el. Az elnök a közelmúltban tett látogatást az ország vezető génbiológusainál, és – bár naponta millió információt kap, ért meg és dolgoz fel – meghökkenve tapasztalta, hogy tízpercenként kell rákérdeznie az éppen hallottakra, mert fel se tudja fogni, miről van szó. Odáig még rendben haladtak a dolgok, hogy megtekintette azt a kvantum-számítógépet, amelyik a génbiológiában nélkülözhetetlen. Nélküle, az attoszekundum (tíz a mínusz tizenkilencedik hatványon, a trilliomod másodperc ezredrésze) időskála feltárására képes csoda nélkül nem lehetne tanulmányozni a nagy molekulák, például az enzimek és a DNS mozgását. Most viszont a gének szeletelésén és összeillesztésén kívül a szintetikus biológia kutatása, valamint a biológia és számítástechnika összeforrasztása is folyik. Meghökkent a hír hallatán, miszerint a hagyományos, szilárd számítógép-építőkockák helyébe élő építőkockák lépnek. A két diszciplína fúziója számítógéppé alakítható sejteket, programozható DNS-t, biokémiai memóriát eredményez. Az elnök kíséretének két tagja össze is sügött: „Mintha istenek birodalmában járnánk, ez már maga a teremtés!”

Épp ott tartott a bemutatás, hogy ismertették az eddigi lényegesebb génbiológiai eredményeket. Megoldottuk a Hu által kezdett programokat: tudjuk szabályozni a hatalomvágyat, az anyagi javak iránti vágyat, fel tudunk lépni a kapzsiság ellen. Az orvostudományokkal szövetkezve vakokat, süketeket tudunk gyógyítani, fogakat tudunk növesztetni. A géngyógyászat alapkutatásait is végezzük, számtalan agyi- és idegbetegséget tudunk a gyógyszerkutatókkal együtt gyógyítani az egyszerű autizmustól kezdve a skizofrénián keresztül az Alzheimer-kórig.

Ismertették, hogy három amerikai és egy svájci intézménnyel működnek együtt, aminek eredményeképpen a legmodernebb – ott indult – kutatásokba is sikerült bekapcsolódniuk. „A három amerikai közül kettő ugyanúgy egyetem, mint mi vagyunk, – sorolta a 80 évéhez közeledő Rao – a Massachusetts Institute of Technology (MTI) Biológia tanszéke és a Michigan Technological University (MTU), ahol Hu tanszékvezetőként dolgozott, a harmadik pedig a John Craig Venter Institute, a teljes emberi genom megteremtője által alapított kutatóintézet. A svájci pedig a Werner Arber professzor által alapított Biozentrum a bázeli egyetemen. Feltétlenül bővítenünk kell a laborjainkat, hogy hatékonyabban tudjunk a legizgalmasabb területekkel foglalkozni.”

Az elnök feje telítődött, de megkérte a rektort, soroljon fel néhányat a legfontosabbak közül. „Génmanipulált baktériumok gyártása például, amelyek szemétből és napfényből közvetlenül üzemanyagot állítanak elő. Óriási jelentőségű megoldás! Programozható baktériumok előállítás, amelyek... – hogy is mondjam? – szájon keresztül alkalmazva érzékelik a közelben lévő tumort, összehangolnak egy támadást, és befűrik magukat a ráksejtekbe, ahol mérgeket bocsátanak ki. Radikális és forradalmi megoldás! Talán a legfontosabb: kémiai anyagok, bioüzemanyagok és bioélelmiszerek termelését meggyorsítani olyan parazitának ellenálló termény vagy fotoszintetizáló organizmus kifejlesztésével, amely alig három óra alatt képes megduplázni a biomasszáját. Amint elérjük a költségek töredékre csökkenését, az ilyen technikák lehetővé teszik, hogy tisztább, hatékonyabb rendszerek bevezetésével teljes egészében kihagyjuk a műtrágyapazarlót, fosszilis üzemanyagot zabáló és betegségekkel sújtott mezőgazdaságot ugyanúgy, ahogy megszűntek a drága

telefonvonalak a mobilhálózatok telepítésével. Mit emeljek még ki? Megvan: Olyan nanomemória eszközök előállítása, amelyek kihasználják egyes baktériumok azon képességét, hogy mágneses nanorészecskék segítségével navigálni tudnak a Föld gyenge mágneses mezejében. Mire az elektromos chippek hagyományos gyártása eléri a végső határt, fel tudjuk váltani őket atomi szinten pontos és hibátűrő biológiai áramkörökkel.”

Az elnök búcsúzni készült, amikor a rektornak eszébe jutott az élet. „Furcsa lesz, amit most mondok, amikor a ‘hosszú élet’ elleni küzdelem folyik, de a legelőreutatóbb kutatási terület az élőlények többségét kitevő mikrobák vizsgálata. Több nyugati tudós feltételezi ugyanis, hogy idegen égitestről eredők is lehetnek köztük. Ha genom-vizsgálatokkal ezt sikerülne bizonyítani, azonnal világossá tenné, hogy nem vagyunk egyedül az Univerzumban.”

„Ezt a vágyat nem érzem fontosnak.” – rázta meg a fejét az elnök.

„Igen, de párhuzamosan vizsgáljuk a ‘mi az élet’ kérdését. Azokat a logikai és információs rendszereket elemezzük, amelyek a sejtek viselkedését szabályozó molekuláris folyamatokat kötik össze, így közeledünk a szintetikus élet létrehozásához szükséges reakciók kézben tartásához.”

„Meggyőzőtt, hogy bölcsen léptünk, amikor engedélyeztük minden lehetséges területen a biotechnikák alkalmazását. Továbbra is megkapnak minden szükséges támogatást.” – búcsúzott az elnök.

IV. Melléklet

Emberbutító eszközök, csapdák, mézesmadzagok (egyike a magamnak állított csapdáknak)

Első fejezetként írtam. Rá kellett jönnöm, hogy egyrészt naiv álmokat kergetek, másrészt gordiuszi csomókkal foglalkozom kard nélkül. Áttelepítettem az egyébként fontos gondolatokat (is) tartalmazó írást ide, mellékletként. Ha nem felejttem el, az alapszövegben felhívom a kedves olvasók figyelmét, hogy feltétlenül olvassák el. Mindez csak azért nem valósulhat meg, mert átkozott gazemberek kezében van a világ. A fejezet eredeti szöveggel maradt meg itt.

Nem elég kifejező cím, nem tudja visszaadni a lényegét, a szándékom, hogy olyan eszközöket, módszereket mutassak be, amelyek vagy egyértelműen emberek toborzását, csatasorba állítását, ott-tartását szolgáló eszközök, vagy az adott társadalmi rendszer térfoglalását segítő, hatalmát erősítő eljárások. Előbb-utóbb ki fog alakulni, miről is van szó.

Több könyvemben érintettem a témát. A „Kolja, a nép ellenségének fia”^A utolsó mintegy harmada a diktátorok születésének koreográfiájával foglalkozik, ajánlom annak elolvasását, sok mindent megvilágít a most tárgyalásra kerülő témakörből. Jó szívvel ajánlom, rövid könyvecske, többen írták róla, hogy „nem tudtam letenni”, volt, aki még hangsúlyosabban „lehetetlen volt letenni”-vel méltatta.

Alkalom ez a könyv, és a most induló témakör arra is, hogy elmagyarázzam a megvalósíthatatlan elképzelésem az emberiségen belül tobzódó gyűlölet beszűkítéséről. Kisegítő szerepe tud csak lenni, de sokat segítene. Miről van szó? Arról, hogy világméreteken használt eszközök szolgálják a gyűlölet szítását.

Ilyenek például a *zászlók és himnuszok*!

Tudományos szintű könyvek, tanulmányok foglalkoznak a zászlók évezredek felölelő történelmével, a zászlók mondanivalójával. Egyértelmű, hogy a zászlók (egyik oldaluk teljes hosszban rúdhoz erősített) és lobogók (csak két sarokpontban rögzítettek) katonai célt szolgáltak, lelkesítették a harcra indulókat. A textília dizájnján kívül a hanghatás is lényeges, ami főként a rúdnál keletkezett örvények leszakadásából ered: lobog, csattog a zászló. Érdekes, hogy a jelenséggel az áramlástan(ok) egyik legnagyobb tudósa, Kármán Tódor is foglalkozott, aki az amerikai űrprogram fő teoretikusa volt (az ugyancsak zseni von Braun „csak” főkonstruktor szerepet játszott). 1957 óta zászlótan, hivatalos nevén **vexillológia** is foglalkozik a zászlók jellegzetességeivel. Hanyagolhatónak tartom.

Nem tudni, mióta rontják a gyűlölet eme fontos kellékei az emberiség levegőjét! Mindenesetre a vexillológia Wikipédia-lap bemutatja a lentebb látható zászlót, amelyen zsidó katonák lovagolna Szíria felé (a kép címfelirata szerint). Érdekes a hal (sárkány?), mint zászló.

Mikor is történhetett ez? **Joáb** vezette a csapatot, ő pedig Dávid hadvezéréként Kr.e. közel ezer évvel állhatott a harcosok élén!

Nézzük meg Indiát, ahol ottlétem alatt sokféle zászlót, lobogót láttam, államiakat ünnepi alkalmakkor, hétköznapiakon, vallásokhoz kötődő jelképeként... Legérdekesebb a fogadalomból hossz tengelye körül görgő fakírt kíséző zászlóvivő 4-5 méter magasságba tartott lobogója volt. Most a Maurija királyság hivatalnokaival foglalkozó Wikipédia-lapban²¹ találtam rendkívül izgalmas képet. Mindjárt be is iktatom!

Fantasztikus kép! Ráírták az időpontot: Kr.e. 270. Zászlók erdeje övezi a díszesen felvonuló uralkodót. Két napernyő is látható, amik hatalmi jelképek Indiában. A kísérők többsége koronát visel, egyéb jelképeket is hordanak, a királyt az elefánt oldalán álló harcos hatalmas buzogánnyal védi. Az elefántok agyara – eltérő hosszban – rövidre van vágva. Ha hozzáteszem, hogy a lapban felsorolták a birodalom tisztségviselőit, olvasóim többsége fel fogja lapozni: jól szervezett adminisztráció kormányzott, a mi történelmünkhöz képest ősidőkben!

Asszíriai zászlókat is találtam, egyiptomit nem. Különlegességet képviselnek a japán szamurájok, akiket zászlóvivők kísértek, hosszú, függőleges zászlókkal. Nem tudom történelmi időszakhoz kötni.

Kétség nem lehet: valamennyi zászló katonai, uralmi célokat szolgált. Nyilván léteztek az emberiség történelmében békésebb, vagy annak mondott zászlók is, de a zászló, születése óta elvetemült emberek hatalmi örületét szolgált.

Miután leírtam a békésebb szót, ráébredtem, hogy ez a kategória lehet a vallási zászló. Foglalkozunk vele? Beírtam a Google *képek* keresőjébe, hogy „körmeneti zászlók”: ömlöttek, szétfeszítették a gépem kereteit. Nem foglalkozom vele tovább, ez is csak alátámasztja a III. kötetben írtakat: a vallások – a zászlók milyenségétől függetlenül – gyilkos eszközök a hatalom birtokosai kezében.

Megjegyzem azonban még, hogy különlegesen gazember zászlók a fasiszta rendszerek, mozgalmak zászlói: a német horogkeresztes, a magyar nyilaskeresztes. Nem sorolom egyetlen rendszer érdemei közé sem, amelyik külön hadizászlót vezetett be, mint például az angolok!

Szamurájok zászlóvivőkkel.

A nemzetek közötti feszültség, gyűlölködés érdekeit szolgáló zászlókat, lobogókat el kellene tüntetni a Föld színéről. Rendkívül nehéz, valószínűleg évszázadokig tartó küzdelem valósíthatná csak meg, hiszen most 194 ország használ törvényekkel támogatott nemzeti lobogót. Ostoba gondolat – vághatja rá akárki. (Csattan a csapda?!). Pedig ez csak a kezdet. Végig kell gondolni mennyi egyszerűbb, vagy annak tűnő területen szítják a rossz, mások elleni érzések táplálását szolgáló nacionalizmust (kis hazánkban irredentizmust) a kötelezően, vagy csak az adott intézmény, alkalom vezetői, szervezői által kitűzetett zászlók! Államigazgatási intézmények frontfala, irodái,

iskolák, egyetemek falai, termei, sportesemények... A legborzasztóbb az USA, ahol akár nyaraló kertjébe is állítanak hatalmas zászlórudat, és a jámbor lakók szinte minden hétköznapi mozdulatnál zászlóba ütköznek. Sportesemények... Talán ezekkel az „egyszerűbb” területekkel kellene kezdeni, a fiatalok fertőzését fokozatosan leépítve, a sporteseményeknél pedig a sportolók egyéni, vagy csapatteljesítményét kellene a figyelem központjába helyezni, és nem a nemzeti hovatarozást (aminek egyébként is mind kisebb a jelentősége, a sportok többségében nemzetközi a csapatok összetétele, sokszor a neveltségesség mértékéig).

Ehhez szorosan kapcsolódik a himnuszokkal szembeni ellenszenvem. Elfogadom, hogy adott történelmi helyzetekben a nemzeti önállóságért folytatott harcokat segítette, a nemzeti öntudatot erősítette, ma azonban szinte minden alkalommal, amikor elhangzik, a belső fegyelmézést, és a haza határain kívüliek elleni érzések táplálását szolgálja. Mondom ezt annak ellenére, hogy a mi himnuszunkat szívszorítóan szépnak, kellemesnek tartom.

Azt javaslom, hogy a himnuszokat is vonja ki a világ a forgalomból. Természetesen ezt a folyamatot is az iskolákban, egyetemeken, sporteseményeken kellene elkezdni, nem sokat magyarázva a miértet. Mert az emberi ostobaság, ugyebár...

Aludtam egyet, többnyire születnek új gondolataim ilyenkor, vagy legalább tisztulnak a már napirenden lévő. Most a himnuszok és vallások összefonódására ébredtem. Csak kettőről álmodtam, a mienkről, és az angolokéről. Hallgassunk bele mindkettőbe. Dölttel kiemelem az istent, uralkodót:

Az angol:

<i>Isten, áldd meg a magyart Jó kedvvel, bőséggel, Nyújts feléje védő kart, Ha küzd ellenséggel; Bal sors akit régen tép, Hozz rá víg esztendőt, Megbűnhődte már e nép A múltat s jövőndőt!</i>	<i>Isten, óvd kegyes királynőnket, Éljen soká nemes királynőnk, Isten óvd a királynőt: Adj neki győzedelmes, Boldog és dicsőséges, Hosszú uralmat: Isten, óvd a királynőt.</i>	<i>God save our gracious Queen, Long live our noble Queen, God save the Queen: Send her victorious, Happy and glorious, Long to reign over us: God save the Queen.</i>
	<i>Ó, Urunk, Istenünk, emelkedj fel, Ijeszd el ellenségeit És pusztítsd el őket! Zavard össze terveiket, Hiúsítsd meg aljas cselszövéseiket, Benned bízunk: Ments meg Urunk, minket.</i>	<i>O Lord, our God, arise, Scatter her enemies, And make them fall. Confound their politics, Frustrate their knavish tricks, On thee our hopes we fix: God save us all.</i>
	<i>A legszebb ajándékaiddal Halmozd el bőséggel; Legyen uralma hosszú: Védje meg törvényeinket, És mindig adjon okot, Hogy szívünkben éljenek hangosan: Isten óvja a királynőt!</i>	<i>Thy choicest gifts in store, On her be pleased to pour; Long may she reign: May she defend our laws, And ever give us cause To sing with heart and voice: God save the Queen!</i>

Kell ennél többet mondani? A világi és egyházi hatalom szoros szövetsége csöpög minden sorukból!

Tisztesség kedvéért megjegyzem, hogy további négy ország közül három himnuszában nem szerepel isten: Szlovákia, Szlovénia, Dánia; India himnusza viszont istenhez intézett könyörgés. Illetve Dániának két himnusza van, az egyikben nem szerepel isten, a másik viszont egyszerűen a királyi család himnusza, a szöveget nem olvastam, de elképzelhető, hogy a királyi családot nem pórnéppel ünneplik...

A alattvalót fegyelmező, rémisztgető következő fogás az eskütétel. Alkalmazzák, ahol csak államiság és/vagy egyház létezik. Nemcsak katonákat esketnek fel a sokszor rendkívül rossz elveken működtetett állam szolgálatára, hanem mind mélyebb fokon az államhivatalnokokat is, párttagokat, titkos szervezetek tagjait. És az új állampolgárokat. Lassan átláthatatlan szövevény a szolgálattelkeket szaporító eskü-háló. Az egyházak is kitesznek magukért! Esküre köteleznek mindenkit: születéskor a szülőket, bérnáláskor (beavatáskor) magát az alanyt, esküvőknél a két felet. A papságról ne is beszéljünk.

Mi itt a teendő? Minimálisra kell korlátozni az eskütételt. Azt képzelni, hogy valaki azért lép be valahová, azért vállal valami szolgálatot, hogy aztán ellene cselekedjék, szuper-ostobaság! Az áruló örömmel tesz le esküt, vállal el akármit, mert akkor befogadottként, könnyebben mozog az adott közegben. Nem kell eskü...

A fegyelmező, halál vállalására, vagy isten szolgálatára buzdító zenéről külön értekezést kellene írnom. Foglalkoztam is a zenével több írásomban, összefoglaló jelleggel a „Vártam ott és elégtém”^B című e-könyvben, ahol a pravoszláv egyházi zenével kapcsolatos igen pozitív élményeim is hangsúlyoztam. Idős, fejkendős asszonyok éneke ősi templomban, bolgár székesegyház kórusának próbája, az ukrán metropolita által celebrált mise bájolt el. Mert nem a zene milyenségével van bajom, hanem azzal a zenével, aminek a célja az emberek közötti ellentétek feszítése, vagy nemlétező istenek iránti áhítat növelése. Az utóbbit végül is el lehet szakítani a céljától, és élvezni a kiemelkedő értékeit, de a katonai indulók, a *marsok* előadását korlátozni kellene. Lassan, de biztosan el kellene feledkezni róluk a zenei előadások programkészítőinek.

Végül bemutatok hangszereket, amelyek általában az előző fejezetben bírált célokat szolgálják:

katonai kürt
Horthy-idők zászlójával

Trombita

Lám-lám

buddhista kürt:

Kopan kolostor, Nepál. Átvéve kisbuddhabolt.hu-ból

Vert helyzetbe kevertem magam. A hangszerek nem bűnösök, nem lehet rajtuk átgázolva elérni a békét. Maradjanak csak, szolgálják a művészetek királynőjét, a zenét!

Felejtsük el a hangszereket. Inkább hallgassuk meg a barbár indulatokat tápláló katonai indulókat a youtube-on. Az első a legjobb német harcra hívó indulókat mutatja be, akár egy órán keresztül is élvezhetjük. Köztük a híres Erikát is, amit gyerekkoromban magam is hallhattam, legalábbis ismerősen cseng a fülemben. És a benne futó filmek láttatják a hadba vonuló, harcoló katonákat, az őket extázisban ünneplő tömegeket, gyerekeket, néha egy-egy sebesült, vagy futóárokban, halmokban fekvő hullák is villannak. Számokat nem. A több millió saját áldozatot sem, nem beszélve a több tízmillió kegyetlenül megölt idegenről. [Itt indítható el!](#)

Élvezzük tovább! [Orosz indulók itt.](#) Egyetlen zeneszerző művei. Szerepel az összeállításban Budapest bevétele is. Ugye nem szeretnénk sűrűn hallani? Vagy ezt! Egy komment szerint [a legjobb szovjet induló.](#)

Végül hallgassunk bele [magyar katonai zenébe!](#) Rövid, de velős. Kapunk egy kis Horthyt is. De a döbbenet a kommentekben van: lengyel és német baráti üdvözetek, újfasiszta büzzel. Kell ennél jobban alátámasztani a mondandóm?

Azzal zárom le a témát, hogy majdnem belefulladtam a vizébe, de kimásztam az örvényből. À la Don Quijote! Talán sikerült sokakat meggyőzni arról, hogy a katonai indulók ideje is lejárt, vonuljon vissza hangversenytermekbe a valóban művészi értékeket felvonultatókkal.

A *mézesmadzagot* az eszközök végeláthatatlan sora képviseli. A vallások többsége a mennyországot, illetve annak megfelelő csodavilágot kínál a békében meghunyászkodóknak, a felettük élvhajhászattal élők elnyomását lázadás nélkül tűrőknek. A világi hatalmak korlátlan előmenetelt (Napóleon marsallbotja, Amerikában a mindenki előtt nyitott meggazdagodás lehetősége), kitüntetések, magasabb jövedelmet ígérnek, és pumpálják a média minden modern csodájával a luxust, mint elérhető álomvilágot.

Óriási embertömegeket ezek az ígervények tartanak életben!

Lehet, hogy nem itt a helye, akkor is gyorsan rögzíteni kell a Ráth-Végh István könyvében^{??} olvasható hírt (az e-könyvben „A tudomány műhelyéből” fejezet), a nyomdai példányban a (230). oldalon:

„Ugyanő megemlíti egy európai utazót, aki ismeretlen tengerpartra vetődik, ott ide-oda bolyong, végre megpillant egy *akasztófát* s térdre hullva ad hálát a gondviselésnek, hogy íme, *civilizált földre vezette*. (L’Esprit de bêtes)” = (A szörnyeteg szelleme)

Nemigen lehet keményebben kifejezni az emberiség civilizációjának magasra *hurkolt* szintjét.

Két kis alfejezetként írtam a nők szépségápolásáról és a sportról. Szerkesztő barátom szerint nincsenek teli ostobasággal, jobb, ha hanyagoljuk. Mivel úgy vélem, vannak bennük megszívelendő gondolatok, nem töröltem őket, csak áthelyeztem ide, a saját csapdám csapataához.

Szépségápolás

A nők nem magukat szépítik, hanem valami divatbábot. Döntő többségüknek kevés, vagy semmi fogalma sincs arról, mi illik neki, vakon követi a divatot. Amit ügyesen diktálnak divatdiktátorok. A ruhákkal kezdik. Hosszú szoknya, bokorugrató, popsimutogató, majd vissza. Magassarkú cipő, félmagas, lapos, majd billegtetik a sarok hosszát. Smink... haj hossza, göndörítés, göndör kivasalása, hónalj szőrtelenítés. Sokszor elámulok, mennyire ront az egyébként természetes szépségű nőn a divat!

A parfümök minőségét az áruk határozza meg. Kijön a gyártó új illattal, az árat az előző fölött 20%-kal állapítja meg, és csődül a nők hada: ami ilyen drága, az csak jó lehet. (Ezt a marketing-fogást más termékkörök gyártói is hamar átvették: borok, whisky...)

A férfiakat is nők „vasalják”, kivéve, ha férfi a férfiruházat vagy hajzat tervezője. Persze a feleség, vagy még inkább a szerető öltöztet, hiába minden tiltakozás, az oldalborda vagy végtelenül határozott, vagy addig ismételi, amíg a szerencsétlen *pasi* (ha szleng lenne, ordítanék, hogy töröljék, de a határtalan emberi ostobaság a férfi helyére léptette, azt törölte) be nem adja a derekát. Apropos, új fejezetet kell nyitnom: *Szép anyanyelvünk, és gyilkosai!*

A szemüveg! Nem véletlen a döltbetűs írás. Irritál, rendkívüli módon, hogy főként nők, néha férfiak is a homlokukra, sőt sokszor a fejük tetejére tolva hordanak szemüveget. Nem különleges, ha ez a jószág napszemüveg, ritkább, amikor erre a feladatra dizájnolt mestermű, pazar szépség-tapasz. Az én szememben – most ezek sértődnek meg! – ostobaság: nem szépít, kényelmetlen mozgáskorlát, és eredeti rendeltetésére alkalmatlanná válik (zsírréteg tapad rá).

A haj: Nőknél csak azt érzem abnormálisnak, amikor természetellenes színűre festik. A vörös még jó tud lenni, mert természetes vörösök is élnek, virulnak, és sok férfit ajzanak, de a hupikék, vagy rózsaszín, esetleg netán zöld eszeveszett dolog, és taszító. Férfiaknál majdnem minden különlegesség elmegy, kivéve a hátrányos hiányok takargatása, tincsek átfésülése egyik oldalról a másikra, kopasz felületen keresztül, vagy akár parókat helyettesítő hajszakasz növesztése, és kinnal kopasz területre tapasztása.

Mindkét szépségtapaszra azt szoktam mondani, hogy aki ezt teszi, bármi más aljasságra is képes!

Utánzás, mint népbetegség. Azt hiszem, a lényegét már megírtam: a divat tulajdonképpen az utánzási hajlamra épül. Nem megyek vissza az evolúciós lépcsőkön: a gyerekek utánzó majomként gúnyolják egymást, mert állítólag majomszokás. Ha így van, minden divatosan öltözködő, divatos kelléket (fejbúb szemüveg) viselő ember majmol. Hm, hm, hová vezet, ha folytatom?

Sportok, jóga (meditáció?)

Hm, terebélyes téma. Hogy mikor kezdődött, nem nagyon lehet tudni. Valószínűleg általános népi varázslattá a görögöknél vált.

A sportok jelentős szerepet játszanak a háborús szellem generálásában.

Hogy a csodában merek ilyesmire vetemedni? Hiszen általánosan elfogadott vélemény, hogy a sportok egészséges testet fejlesztenek, és egészséges versenyszellemet táplálnak. Mindkettő tartalmaz korlátolt igazságot. A nem túlhajszolt sport, jó körülmények között, ésszerű tréner és tréningprogram mellett egyértelműen jó hatással van a testre. Helyes is testedzésnek hívni. Az élsport, a csúcsra törekvés azonban mind szélesebb körben elismerten káros. Maratonnal kezdődött, a hírnök a célnál összeesett és meghalt. (Ha a rege igaz.) Azóta hány sportoló halt bele a túlzott erőfeszítésbe, vagy az adott sport kegyetlen jellegéből eredően (bokszt és még vadabb ficamai). A versenyszellem pedig szerény véleményem szerint a legkisebb mozzanatoktól kezdve káros. Tudom, az emberiség fejlődése egyik motorjának tartják, meg minden egyéb cirkalommal feldíszítik ezt a káros szellemiséget. Irigység, megalázottság, lenézés, mindenféle rossz okozója. Ha meg nemzeti színekben, nemzetek közötti versengésben adagoljuk a versenyszellemet, az óhatatlanul a másik nemzet lebecsülésére idomítja egyrészt a versenyzőket, másrészt a nemzet egészét. Gondoljunk csak a magyar-román fociviadalokra, például. Az is gondolatébresztő, miért alakult ki a fairplay-díjazás? Mert ritka kivétel, különben észrevehetetlen valami lenne. Le a versenysporttal, mint testet és lelket egyaránt pusztító tevékenységgel!

A könyv írása során először érzem, hogy nagyon sekély a tudásom. Az ezt a témakört érintő tudásom. Legalábbis a történelmet tekintve. Mindjárt rátérek az igencsak meglepő történelmi aspektusokra, megemlítem, hogy masszívnak nem tekinthető fizikumom ellenére – nagy fáziskéséssel, jó negyvenes éveimtől kezdve – tisztességes sikerrel űztem három sportot is. Fel is lapozható az írásaimban, mert el-eldicsékszem vele, talán nem is teljesen nagyképűsködési alapokon. *Síelésnél* eljutottam odáig, hogy most is a hátam mögött lóg a falon a Hauser Kaibling síparadicsom egyik házigazdájának bekeretezett bizonyítványa arról, hogy *öt nap alatt 157 pályakilométert sieltem* 11 évvel ezelőtt, azaz 72 évesen. *Golfban három évig vezettem a magyar szuperszenior mezőnyt* 70-től 73 éves koromig. Nem én voltam szuper, a többi játékos javarészt jobb golfozó volt, de hendikep rendszerben versenyeztünk, jól tartottam a teljesítményem, és ez elég. *Vitorlázásban forradalmian új hajót, tőkesúlyos siklóhajót vezettem be az országba.* Ehhez képest mellékes, hogy valamennyire meg is tanultam vitorlázni. Mindenesetre volt, hogy viharban zajló 24 órás verseny után gratulált a neves balatoni nagymester, Cittel Lajos, más alkalommal, erősszeles verseny után az ex-olimpikon Detre ikerpár mondott nekem túlságosan is szépeket. Emellett gyerekkoromban fociztam, pingpongoztam, jól futottam, jaj, és imádtam korcsolyázni! Magyarul: csináltam mindent, amit nálam rosszabbsont gyerekek csináltak. A fociról jó áttekintésre tettem szert, mivel pöttöm gyerekként bérletem volt a nagyváradi stadionba, ahol a NAC (Nagyváradi Atlétikai Klub) kenterbe verte a világhírű Fradit. Nulla névmemória mellett írom a NAC összeállítását: Vécsey – Mészáros, Ónodi – Perényi, Juhász, Deményi – Kovács II, Barna, Sárvári, Bodola, Tóth III.

Miért ez a terjedelmes átmenet?

Mert alig kérdeztem meg az Internetet a sport kezdeteiről, olyan képet vázolt fel egyetlen weblappal²⁶, hogy leültem, és csak ámultam-bámultam. Sohasem hittem volna, hogy a görögöket ennyi nép előzte meg komoly sport- és harcjáték versenyekkel. Érdemes lapozgatni a weblapban. Több mint meglepő, hogy a létező keleti kultúrákban már jóval Krisztus előtt milyen előkelő helyet foglaltak el a sportok, viadalok, versenyek. Köztük kemények, vérre menők, csakis ezeket lehet – óvatosan – az ostobaság kategóriájába sorolni.

Abban igazam van, hogy nagy valószínűséggel a görögöknél váltak, főként a viadalok rendszeresekké, széleskörűvé, szinte kötelezővé, mivel alapvetően harcosok képzése volt a cél.

Ez volt a messzi múlt. Miért is vettem fel a sportokat az ostobaság kategóriájába? Bizonyára egynél több oka van.

A legfontosabb oka talán, hogy *egészségtelen túlhajszolás* folyik a versenyágak sorában. Tudjuk, hogy a maratoni csatában kivívott győzelem hírnöke is meghalt, amint célba ért, de ez nem jelenthet felmentést azok számára, akik halálba, vagy súlyos sérülés veszélyébe hajszolják a felügyeletük alá tartozó sportolókat. Hány futó esett össze cél előtt? Bokszolók sora szenvedett súlyos agysérülést, amit csak az utóbbi évtizedekben hoznak a sportszerető közönség tudomására. Érdekes, hogy két magyar ökölvívó is hamar elhagyta az aktív versenypályát, bizonyára nem ok nélkül, józan mérlegelés után. Kokóra és Madárra gondolok. Annál meglepőbb, hogy vagy a bokszból leágazva, vagy keleti küzdősportokból „modernizálódva” teljesen *őrült küzdősportok* nyernek el mind szélesebb körű népszerűséget. Külön sajnálatos, hogy a nők körében is terjed. Két kutya beszél: a pénz, és a közönség brutalitása. Milyen *népszerűek is voltak a nyilvános kivégzések!*

Nem tekintem normálisnak a versenykerékpározást sem, hogy ne beszéljek a vadabb technikai sportokról.

Különösen elítélendőnek tartom a versenyzők doppingolását. Rokon gyerek ért el kiváló ifjúsági eredményeket, amikor váratlanul agysérülés konkrét szimptomái mutatkoztak nála: félrebeszél, memória-zavarai voltak... Jó darabig nem derült ki a szomorú ok: doppingolták úgy, hogy neki csak sejtései voltak arról, hogy az *erősítő* akármik, amiket kap, doppingszerek. Hány sportoló ment egész életére tönkre e miatt az idióta versenyhajszá miatt?!

Állítom, hogy *a sokat dicsért versenyszellem torzíja a sportolók szellemiségét*, a legkevesebb, ha nagyképűvé válik, de ahol lehet, csalásra is készíti a törekvőbbeket. Indiai golfozás után (ahol fair játék folyt!) döbbsen figyeltem az itthon újjáéledő golf versenyein, hogy a golfozók komoly százaléka, köztük több vezető is csalt: javítottak a labda fekvésén, eltávolítottak eltávolíthatatlan akadályt, sőt, volt, akit már mindenki figyelt, mert az ütőszámait is rosszul mondta be. Kis országunk ebben is rosszul vizsgázott a szememben, hiszen a golfot tartják a legsportszerűbb sportnak. Vad, dollárszázezres díjakért folytatott versenyeken se kísérik a bírók a csoportokat (flight-okat), hanem rendelkezésre állnak, hogy eldöntsék azokat a vitás kérdéseket, amiket a versenyzők nem tudnak egymás közt megoldani!

És a versenyzők között többnyire gyűlölködés alakul ki, ami „betartás” formájában is jelentkezik sokszor. Teljesen magukból kivetkőző versenyzőkkel is volt szerencsén találkozni a vitorlázásban.

Itt gratulálok kisebbik unokámnak, Dorkának, aki határozottan kijelentette, hogy nem akar, és nem fog semmilyen versenyben részt venni. Neki van igaza, szépen, csendben, kiváló eredményekkel halad az útján. A bizonyítványai a lehető legjobbak, és úgy hány cigánykereket, mint ahogy más sétál.

Visszatérve a nőkre: nem kellene minden sportba bevonni őket, hiszen a nemiségük egyes elemei könnyen károsodhatnak. (boks, harci játékok, foci)...

Okos emberek mondásai:

Kicsit furesa folyamat eredményeképpen született ez a melléklet: a mai, modern világ ostobaság fővonulat mögött mellékessé vált a bölcs emberek véleménye, kisodródtak ide:

Einstein: Két dolog végtelen a világon: a világmindenség és az emberi ostobaság.

Stephen King: Az ostobaság olyan börtön, ahonnan sosem kerül ki az ember, nem harmadolnak jó magaviseletért, ez életfogytiglani büntetés.

...

Az ember néha azt hiszi, lelátott már az emberi hülyeség kútjának fenekére, és a (...) figyelmeztetés, miszerint a hülyeségnek eme kútja feneketlen, néha fölöttébb hasznos.

Csehy Zoltán: A butaság, a képmutatás nem tüntethető el, hanem a létezés, a történelem, a politika permanens, folyton visszatérő eleme, s mire az ember befelé menekülne, akkora már odabenn is csak űr van.

Suzanne Collins: Az ostoba emberek veszélyesek.

Kardos G. György: Meglepő, hogy gyakran az okos embereknek sem sikerül felfogniuk, hogy a butaság milyen pusztításra és rombolásra képes.

Robert Anson Heinlein: Sohase becsüld alá... az ostobaság erejét!

Salman Rushdie: Aki holtbiztos a dolgában, az akár férfi, akár nő, iszonyú tettekre képes.

Brassai Sámuel: Mindennél legmakacsabb az ostobaság.

Kopátsy Sándor: Azok vesztik el a legkönnyebben a fejüket, akiknek az hiányzik a legkevésbé.

...

Boldogok a lelki szegények, mert a mi rendszerünkben garantáltan boldogulhatnak.

...

A butaság akkor válik veszélyessé, ha szorgalommal és hatalommal párosul.

Esterházy Péter: Okosság, butaság. Elvileg az okosság jó (dolog), a butaság rossz. De ez is bonyolultabb. A gonosz okosok, a derék balgák. Annyi talán igaz, hogy az okosság megnyilatkozásai élvezhetők, nem, lenyűgözők, a butaságéi nem. Illetve távolról még az is. Egy igazán buta gondolat többnyire szinte eredeti már. Valami új, ami neked eszedbe se jutna. Épp az eszed takarja el azt a szép hülyeséget.

Terry Gilliam: A világ tele van olyan emberekkel, akik nem akarják gondolkodásra használni a fejüket.

Scott Westerfeld: Az ostobaság is van olyan halálos veszély, mint az árulás.

Nógrádi Gergely: Az ember legveszélyesebb ellensége a tudatlanság.

Lev Tolsztoj: Ravaszság dolgában a buta ember mindig túltesz az okoson.

...

A buta emberek különös szenvedélyt táplálnak az olyan következtetések iránt, amelyekre a maguk eszével jutottak.

Bertrand Russell: Soha ne kövesd el ugyanazt a butaságot kétszer, hiszen elég nagy a választék!

Horváth Imre: Az értelem társaságba kívánczik, a butaság a tömeget kedveli.

Charles Baudelaire: Sohasem menthető, hogy valaki gonosz, de valami érdem van benne, ha az ember tudja, hogy az; és a legjövátéhetetlenebb bűn: butaságból tenni rosszat.

Ödön von Horváth: Semmi sem kelti bennünk annyira a végtelenség érzetét, mint a butaság.

Lafayette Ron Hubbard: A zűrzavar a butaság alapvető oka. A buta embernek minden zavaros, kivéve a nagyon egyszerű dolgokat. Így attól függetlenül, hogy mennyire okos valaki, ha az illető ismerné a zűrzavar anatómiáját, még okosabb lenne.

Erdős Pál: Rossz az öregség, ha butasággal párosul.

Végül, de nem utolsósorban következze *Carlo M. Cipolla* könyvecskéje: *The Basic Laws of Human Stupidity*^F

A bevezetésből:

„Az emberek kiváltságos helyzetet élveznek, mivel extra terhet viselnek, ami naponta jelentkezik az emberiségen belüli csoporttól. Ez a csoport nagyobb hatalommal rendelkezik, mint a maffia, vagy a katonai-hadiipari komplexum, vagy a nemzetközi kommunizmus. Szervezetlen, nem bejegyzett csapat, amelynek nincs vezére, elnöke, se törvényei, mégis tökéletes egységben működik, mintha láthatatlan kéz vezetné oly módon, hogy minden egyes tagjának az aktivitása erőteljesen hozzájárul az összes többi tag aktivitásának az erősítéséhez. E csoport tagjai viselkedésének természete és karaktere a következő oldalak tárgya.”

Első törvény:

„Mindenki, mindig és elkerülhetetlenül alábecsüli a vérkeringésünkben cirkuláló ostoba individuumok számát.”

Második törvény:

„Annak a valószínűsége, hogy valaki ostoba-e független a személy bármi egyéb jellemzőjétől.”

Technikai közjáték:

Arisztotelészt idézi: „Az ember szociális állat”

El kell viselniük egymást az embereknek.

Negyedik (és arany) törvény:

„Az ostoba ember olyan valaki, aki veszteségeket okoz más személyeknek vagy csoportoknak, miközben maga nem tesz szert nyereségre, sőt, valószínűleg maga is veszít.”

Frekvencia-eloszlás:

Eszmefuttatás a banditák és ügyefogyottak besorolásáról. El kell olvasni!

Ostobaság és hatalom:

Szoros az összefüggés az ostoba és az általa betöltött pozíció között. Minél nagyobb hatalma van, annál nagyobb a károkozó képessége.

„Bürokraták, tábornokok, politikusok és államfők között nem nehéz tiszta példát találni arra, hogy alapvetően ostoba individuumok károkozó képességét jelentősen megnövelte (vagy most megnövelt) az általa elfoglalt hatalom által. A vallási vezetőkről sem szabad elfeledkezni.”

Sűrűn felteszik a kérdést, miként lehetséges, hogy ostoba emberek magas hatalmi pozícióra emelkednek?

A szerző magyarázata: Korábban az osztály- és kasztrendszer biztosította, ma a választások. Az általános választáson résztvevők jelentős százaléka ostoba, és a választás pazar lehetőséget biztosít számukra, hogy mindenki másnak kárt okozzanak, anélkül, hogy lépésükkel önmaguknak bármi hasznot érjenek el.

Az ostobaság hatalma:

A bandita cselekedeteit a hétköznapi ember megérti.

Az ostobáét képtelenség megérteni: normális ember számára érthetetlen, miért okoz kellemetlenséget haszon, terv és rendszer nélkül, a legvalószínűtlenebb időpontban és helyszínen. Amikor ostoba emberrel nézel szembe, teljesen ki vagy szolgáltatva neki.

Mint Schiller mondta: „Az ostobaság ellen az isten is hiába harcol.”

Negyedik alaptörvény:

„A nem ostoba ember mindig alábecsüli az ostoba ember károkozó képességét. Főként azt felejtik el általában a nem ostoba emberek, hogy mindig és mindenütt, bármilyen körülmények között ostoba emberekkel üzletet kötni vagy velük szerződni tévedhetetlenül drága hibának fog bizonyulni.”

Makro-analízis és az ötödik alaptörvény:

„Az ostoba ember a legveszélyesebb embertípus.” és

„Az ostoba ember veszélyesebb a banditánál.”

A bandita rablása nem jár össztársadalmi veszteséggel, ő nyer meghatározott összeget, a megkárosított ugyanannyit veszít.

Amikor azonban ostoba ember lép működésbe, totálisan más a helyzet. Az ostoba anélkül okoz kárt másoknak, hogy ő nem nyer rajta. Így az egész társadalom elszegényedik.

Irodalom

Könyvek:

- A. Halmos Antal: Kolja, a nép ellenségének fia, Magyar Elektronikus Könyvtár, <http://mek.oszk.hu/10400/10443>, 2012
- B. Halmos Antal: Vártam ott és elégttem, Magyar Elektronikus Könyvtár, <http://mek.oszk.hu/16900/16914>, 2017
- C. Halmos Antal: Lelkem világának tüköre, Magyar Elektronikus Könyvtár, <http://mek.oszk.hu/17300/17301>
- D. Ráth-Végh István: Az emberi butaság, Gondolat kiadó, Budapest, 1962
- E. Pogátsa Zoltán: Magyarország politikai gazdaságtana. Az északi modell esélyei, Osiris Kiadó, Budapest, 2016
- F. Carlo M. Cipolla: The Basic Laws of Human Stupidity, Kindle Edition, 2011
- G. McCobé: Forgery in Christianity
- H. Lt. Carey H. Cash: [A Table in the Presence: The Dramatic Account of How a U.S. Marine Battalion Experienced God's Presence Amidst the Chaos of the War in Iraq](#), Amazon, Kindle Edition, 2005
- I. Philip Jenkins: [The Great and Holy War: How World War I Became a Religious Crusade](#), Amazon, Kindle Edition, 2014
- J. Yuval Noah Harari: 21 lecke a 21. századra, Centrál Kiadó Csoort, 2018, ISBN 978 963 324 595 8
- K. Szent Biblia, Károli Gáspár fordításában, Magyar Biblia-Tanács, Budapest, 1981.
- L. [Neil deGrasse Tyson](#) és [Avis Lang](#): Accessory to War: The Unspoken Alliance Between Astrophysics and the Military, Kindle Edition, 2018
- M. Noam Chomsky: Requiem for the American Dream, The 10 Principles of Concentration of Wealth and Power, Kindle Edition, 2018
- N. [Yates Robert 1738-1801](#) (szerző), [John Lansing](#) (szerző), & még egy: [Secret proceedings and debates of the convention assembled at Philadelphia, in the year 1787: for the purpose of forming the Constitution of the United States of America](#), Kindle Edition, mikor?
- O. Dr. Kai-Fu Lee: AI Superpowers: China, Silicon Valley, and the New World Order, Kindle Edition, 2018
- P. Radó Péter: Az iskola jövője, Noran Libro Kft., Budapest, 2017
- Q. Ajay Agrawal, Joshua Gans, Avi Goldfarb: Prediction Machines , The Simple Economics of Artificial Intelligence, Kindle Edition, 2018

Linkek:

1. <https://hu.wikipedia.org/wiki/Vexillo1%C3%B3gia>
2. https://vallasmozaik.blog.hu/2010/07/21/kereszteny_relikviak
3. <https://kepeskeresztenyseg.blog.hu/>
4. <https://www.citatum.hu/cimke/butasag>
5. <http://boostquotes.blogspot.com/2010/09/stupid-quotes.html>
6. https://hu.wikipedia.org/wiki/Szent_Jobb
7. <http://www.historia.hu/archivum/2000/0008csurkovics.htm>
8. <http://www.kafakos.hu/index.php/sajtofigyelo/148-charles-bonnet-szindroma.html>
9. <http://www.ameganet.hu/wp-content/uploads/2014/08/Szokatlan-szindromak.pdf>
10. https://www.nhp.gov.in/ayurveda_mty
11. <http://nia.nic.in/>
12. <http://ayush.gov.in/>
13. https://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1timai_jelen%C3%A9sek
14. https://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1timai_titkok
15. <https://hu.wikipedia.org/wiki/Lourdes>
16. https://hu.wikipedia.org/wiki/Bernadette_Soubirous
17. <http://www.europe1.fr/societe/un-68e-miracle-reconnu-a-lourdes-474167>
18. <https://www.nlcafe.hu/ezoteria/20120603/spiritualis-celpontok-indiaban/>
19. https://hu.wikipedia.org/wiki/Mekkai_zar%C3%A1ndoklat
20. <https://hu.wikipedia.org/wiki/Zar%C3%A1ndoklat>
21. [https://ich.unesco.org/en/lists?term\[\]=vocabulary_thesaurus-2999](https://ich.unesco.org/en/lists?term[]=vocabulary_thesaurus-2999)
22. <https://www.clearias.com/officers-mauryan-empire/>
23. <https://hu.wikipedia.org/wiki/Rasszizmus>
24. https://www.nasa.gov/vision/space/travelinginspace/future_propulsion.html
25. <https://www.youtube.com/watch?v=t9M6sECi22Y>
26. <https://www.youtube.com/watch?v=WmyCjsPw4Qc>
27. <https://sites.google.com/site/sporttortenet/Home>
28. <http://168ora.hu/itthon/a-kormany-dramai-gyorsasaggal-hulyiti-el-a-magyarokat-155226>
29. https://hu.wikipedia.org/wiki/Szent_L%C3%A1szl%C3%B3_herm%C3%A1ja
30. <https://www.youtube.com/watch?v=oQIWxylGIYk>
31. <https://www.businessinsider.com/us-reached-last-stage-before-collapse-2017-12>
32. <http://www.atv.hu/video/video-20180830-rona-peter>
33. http://www.eszmelet.hu/madarasz_mihaly-a-kondratyev-ciklus-a-szovjet-es-orosz-koola/
34. <https://hu.wikipedia.org/wiki/Parapszichol%C3%B3gia>
35. <https://hu.wikipedia.org/wiki/Homoszexualit%C3%A1s>
36. <http://jesz.ajk.elte.hu/hegedus42.html>
37. https://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C3%B3kincsm%C3%A9retek_%C3%B6sszehasonl%C3%ADt%C3%B3_list%C3%A1ja
38. <https://www.nyest.hu/hirek/melyik-nyelvnek-van-a-legnagyobb-szókincse>
39. <https://www.theguardian.com/books/2018/sep/14/yuval-noah-harari-the-new-threat-to-liberal-democracy>
40. https://hu.wikipedia.org/wiki/Gautama_Sziddh%C3%A1rtha
41. <http://www.c3.hu/~bocs/asoka/asoka3.html>
42. <https://htka.hu/2008/12/07/szovjet-orosz-icbm-k-i/>
43. <https://htka.hu/2014/12/27/2019-tol-ujra-nuklearis-fegyverzetu-raketakomplexumok-gordulnek-majd-az-orosz-vasuthalozaton/>
44. http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://work.colum.edu/~amiller/wolfowitz1992.htm&gws_rd=cr&dc=0&ei=zudxWsnlCZGiWAK19rSQBg
45. https://en.wikipedia.org/wiki/Quantum_vacuum_thruster
46. https://hu.wikipedia.org/wiki/Szergej_Pavlovics_Koroljov
- 47.1 <https://www.youtube.com/watch?v=0h2HbczuBbw>

- 47.2 https://www.youtube.com/watch?v=lfSoV9A_5_I
- 47.3 <https://www.portfolio.hu/gazdasag/10-felelmetes-szuperfegyver-amivel-rettegesben-tartja-putyin-a-vilagot.267675.html>
- 47.4 <http://www.thedrive.com/the-war-zone/18906/heres-the-six-super-weapons-putin-unveiled-during-fiery-address>
- 47.5 <https://www.youtube.com/watch?v=cExbRpJaeo>
- 47.6 <https://www.youtube.com/watch?v=fhOtK3hr3Xo>
- 47.7 <https://www.youtube.com/watch?v=oQIWxylGIYk>
- 47.8 https://www.youtube.com/watch?v=DSK_mymJvkM
- 47.9 <https://www.youtube.com/watch?v=h6gEkWJMeFs> rakéták méret-összehasonlítása
- 48.1 <https://www.haborumuveszete.hu/minden-ami-uszik/uj-tengeralattjaroval-bovult-az-usa-haditengereszete>
- 48.2 [https://en.wikipedia.org/wiki/USS_Indiana_\(SSN-789\)](https://en.wikipedia.org/wiki/USS_Indiana_(SSN-789))
- 48.3 https://hu.wikipedia.org/wiki/955-%C3%B6s_tervsz%C3%A1m%C3%BA_tengeralatt%C3%A1r%C3%B3
- 48.4 <https://www.businessinsider.com/russia-most-advanced-submarine-just-launched-2017-11>
- 48.5 <https://thediplomat.com/2018/05/russia-drops-plans-for-upgraded-borei-class-ballistic-missile-sub/>
- 48.6 <https://www.youtube.com/watch?v=VUdIUdouLv0&feature=youtu.be>
- 48.7 <https://www.youtube.com/watch?v=9Hwcr4Y1ldQ>
- 48.8 https://en.wikipedia.org/wiki/Yasen-class_submarine
- 48.9 <https://vilagfigyelo.com/brutalis-9-emelet-magas-tengeralattjarot-epitettek-az-oroszok-amit-elkepeszto-technologiakkal-szereltek-fel/>
- 49.1 https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_submarine_classes_of_the_United_States_Navy
- 49.2 https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Soviet_and_Russian_submarine_classes
- 50.1 <https://www.thesun.co.uk/news/3806242/us-military-will-have-more-robot-soldiers-on-the-battlefield-than-real-ones-by-2025-top-british-expert-claims/>
- 50.2 <https://www.youtube.com/watch?v=MYK21X-JgDs>
- 50.3 <https://www.youtube.com/watch?v=0z4UR-Db0ao>
51. <https://blogs.scientificamerican.com/cross-check/noam-chomsky-calls-trump-and-republican-allies-criminally-insane/>
52. <https://hu.wikipedia.org/wiki/Faj>
53. https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_bevezetes_a_szociologiaba/ch10.html
54. <http://www.openculture.com/2018/10/yale-professor-jason-stanley-identifies-three-essential-features-of-fascism.html>
55. <https://www.commondreams.org/views/2018/10/24/theres-growing-international-alliance-right-wing-demagogues>
56. https://www.commondreams.org/views/2018/10/29/who-jair-bolsonaro-and-why-he-more-dangerous-trump?cd-origin=rss&utm_term=Who%20is%20Jair%20Bolsonaro%20and%20Why%20is%20He%20More%20Dangerous%20Than%20Trump&utm_campaign=Daily%20Newsletter%20-%20During%20Fundraiser%20-%20WITH%20Fundraising%20Message&utm_content=email&utm_source=Act-On+Software&utm_medium=email&cm_mmc=Act-On%20Software-_-email-_-Message%20to%20a%20Hateful%20President%3A%20%27You%20Are%20Not%20Welcome%20in%20Pittsburgh%27%20%7C%20News%20%2526%20Views%20-_-Who%20is%20Jair%20Bolsonaro%20and%20Why%20is%20He%20More%20Dangerous%20Than%20Trump
57. <https://www.economist.com/international/2018/09/15/california-leads-subnational-efforts-to-curb-climate-change#nws=mcnewsletter>
58. http://mgyk.hu/index.php?id=20100128patikalancok_hoditjak_el_a_piacot_haszon_magazin
59. https://en.wikipedia.org/wiki/High-speed_rail_in_China
60. https://hu.wikipedia.org/wiki/K%C3%ADna_nagysebess%C3%A9g%C5%B1_vas%C3%BAti_k%C3%B6zleked%C3%A9se
61. https://www.academia.edu/37667191/A_m%C3%A9rf%C3%B6ldk%C5%91_el%C3%A9rkezett_-_okosb%C3%B3l_intelligens_v%C3%A1rosb%C3%B3l_%C3%B6kösizst%C3%A9ma_tud%C3%A1smegoszt%C3%A1sb%C3%B3l_konzult%C3%A1ci%C3%B3
- 62.1 <https://www.csu.edu/cerc/researchreports/documents/ChicagoSESideIndustrialHistory.pdf>
- 62.2. https://en.wikipedia.org/wiki/Racism_in_Argentina
- 62.3 https://hu.wikipedia.org/wiki/2016-os_br%C3%BCsszeli_terror%C3%A1mad%C3%A1s#Terrorizmus_Br%C3%BCsszelben

- 62.4. <https://unearthed.greenpeace.org/2018/02/12/shanghai-air-pollution-worse-beijing/>
- 62.5. [https://en.wikipedia.org/wiki/Libyan_Civil_War_\(2014%E2%80%93present\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Libyan_Civil_War_(2014%E2%80%93present))
- 62.6. <https://www.theguardian.com/australia-news/2017/jun/12/un-official-says-australia-responsible-for-inhuman-treatment-of-asylum-seekers>
63. https://www.commondreams.org/news/2018/11/15/students-across-europe-excoriate-world-leaders-hiding-scientific-reality-pending?cd-origin=rss&utm_term=Students%20Across%20Europe%20Excoriate%20World%20Leaders%20for%20Hiding%20Scientific%20Reality%20of%20Pending%20%27Global%20Collapse%27&utm_campaign=Maine%20Democrat%20Wins%20in%20Historic%20Race%20Decided%20by%20Ranked-Choice%20Voting%20%7C%20News%20%2526%20Views&utm_content=email&utm_source=Daily%20Newsletter&utm_medium=Email&cm_mmc=Act-On%20Software-_-email-_-Maine%20Democrat%20Wins%20in%20Historic%20Race%20Decided%20by%20Ranked-Choice%20Voting%20%7C%20News%20%2526%20Views-_-Students%20Across%20Europe%20Excoriate%20World%20Leaders%20for%20Hiding%20Scientific%20Reality%20of%20Pending%20%27Global%20Collapse%27
64. <https://eand.co/if-it-feels-like-capitalism-is-killing-you-thats-because-it-is-304690c453a5>
65. <https://eand.co/americas-collapsing-into-fascism-because-americans-still-don-t-understand-fascism-e82a2e7cce79>
66. <https://media.defense.gov/2018/Oct/05/2002048904/-1/-1/1/ASSESSING-AND-STRENGTHENING-THE-MANUFACTURING-AND%20DEFENSE-INDUSTRIAL-BASE-AND-SUPPLY-CHAIN-RESILIENCY.PDF>
67. The Pentagon has prepared a cyber attack against Russia
68. Russian money and influence
69. https://www.businessinsider.com/minimum-wage-worker-cant-afford-one-bedroom-rent-us-2018-6?utm_content=buffer61d86&utm_medium=social&utm_source=facebook.com&utm_campaign=buffer-bi
70. https://www.commondreams.org/views/2018/11/05/evidence-pours-poverty-getting-much-worse-america?cd-origin=rss&utm_term=The%20Evidence%20Pours%20In%3A%20Poverty%20Getting%20Much%20Worse%20in%20America&utm_campaign=Vote%20Against%20the%20Litany%20of%20Lies%20%7C%20News%20%2526%20Views&utm_content=email&utm_source=Daily%20Newsletter&utm_medium=Email&cm_mmc=Act-On%20Software-_-email-_-Vote%20Against%20the%20Litany%20of%20Lies%20%7C%20News%20%2526%20Views-_-The%20Evidence%20Pours%20In%3A%20Poverty%20Getting%20Much%20Worse%20in%20America
71. https://24.hu/belfold/2018/11/01/hajlektalanok-csepel/nyomor_kilakoltatas!
- 72.1 <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>.
- 72.2.1 https://www.merics.org/sites/default/files/201709/MPOC_No.2_MadeinChina2025.pdf.
- 72.2.2 <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2018/06/FINAL-China-Technology-Report-6.18.18-PDF.pdf>
- 72.3. <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=CN>
- 72.4. <https://www.globalsecurity.org/military/library/report/2002/d20020712china.pdf>
- 72.5. https://www.defense.gov/portals/1/documents/pubs/2017_china_military_power_report.pdf
- 72.6. http://docs.dpaq.de/12007-european_chamber_cm2025-en.pdf
- 72.7. <https://www.reuters.com/article/us-china-ai/china-aims-to-become-world-leader-in-ai-challenges-u-s-dominance-idUSKBN1A5103>
- 72.8. <https://www.popsci.com/chinas-launches-new-quantum-research-supercenter>
- 72.9. <https://ustr.gov/sites/default/files/Section%20301%20FINAL.PDF>
- 72.10 https://asia.nikkei.com/Business/Business-Trends/China-s-young-tech-giants-behind-explosion-in-country-s-R-D?utm_campaign=RN%20Free%20newsletter&utm_medium=daily%20newsletter%20free&utm_source=NAR%20Newsletter&utm_content=article%20link
73. <https://reeseerlich.com/2018/10/24/foreign-correspondent-who-is-the-bigger-terrorist-saudi-arabia-or-iran/>
74. <https://48hills.org/2018/10/what-the-khashoggi-case-tells-us-about-terrorism/>
75. <https://merce.hu/2018/11/26/ukrajnaban-bevezettek-a-hadiállapotot/>
76. <https://48hills.org/2018/11/murder-of-saudi-journalist-builds-opposition-to-yemen-war/>
77. <https://freedomnews.org.uk/polish-president-and-pm-set-to-join-fascist-march-in-warsaw/?fbclid=IwAR1qiAzo1GJBq0tpzh9ux8B12DhsFxBpwjbe1rJm4EXDnMyyTz5y8sz2NQ>
78. https://www.ted.com/talks/robert_sapolsky_the_biology_of_our_best_and_worst_selves?language=hu
79. <https://nypost.com/2018/11/12/tech-stocks-tank-as-dow-drops-600-points/>

80. <https://asia.nikkei.com/Business/Markets/Apple-and-Goldman-Sachs-send-Wall-St-tumbling>
81. [https://asia.nikkei.com/Politics/International-Relations/India-s-nuclear-submarine-provokes-Pakistan-to-renew-arms-race?
utm_source=facebook&utm_medium=infeed&utm_campaign=IC+NL&utm_content=FBgma+post&fbclid=IwAR3eydg8ovKkRcjcKg97Nib4-EbtAl6CSC_1Nt-yKQBZNFMYivfUyF2CO_g](https://asia.nikkei.com/Politics/International-Relations/India-s-nuclear-submarine-provokes-Pakistan-to-renew-arms-race?utm_source=facebook&utm_medium=infeed&utm_campaign=IC+NL&utm_content=FBgma+post&fbclid=IwAR3eydg8ovKkRcjcKg97Nib4-EbtAl6CSC_1Nt-yKQBZNFMYivfUyF2CO_g)
82. <https://ria.ru/religion/20171225/1511652528.html>
83. <https://eand.co/what-happens-when-capitalism-devours-a-society-america-does-423f51f4b7fc>
- 84.1. <https://www.loc.gov/item/20013929/> Az USA alkotmánya!
- 84.2. [https://cdn.loc.gov/service/gdc/dcmsiabooks/co/ns/ti/tu/ti/on/of/un/00/un/it/_1/0/constitutionofun00un
it_10/constitutionofun00unit_10.pdf](https://cdn.loc.gov/service/gdc/dcmsiabooks/co/ns/ti/tu/ti/on/of/un/00/un/it/_1/0/constitutionofun00unit_10/constitutionofun00unit_10.pdf)
85. https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=542857082896097&id=100015154297338
86. [https://www.valaszonline.hu/2018/12/13/the-friend-of-erdogan-conquests-hungarys-solar-energy-
sector/](https://www.valaszonline.hu/2018/12/13/the-friend-of-erdogan-conquests-hungarys-solar-energy-sector/)
87. https://hvg.hu/kultura/20181013_Robert_Redford_nem_talalja_a_helyet_Trump_Amerikajaban
88. <http://www.atv.hu/video/video-20180130-vekerdy-tamas>
89. [https://flia.org/wp-content/uploads/2017/07/A-New-Generation-of-Artificial-Intelligence-
Development-Plan-1.pdf](https://flia.org/wp-content/uploads/2017/07/A-New-Generation-of-Artificial-Intelligence-Development-Plan-1.pdf)
90. <https://thediplomat.com/2018/02/chinas-ai-agenda-advances/>
91. [https://zoom.hu/hir/2018/12/27/rado-peter-katasztrofa-a-magyar-gyerekek-negyede-el-fog-bukni-10-
ev-mulva/?fbclid=IwAR0nIOL_GG2OzpM8aVT9I-
WrHtamG6zar1SVlyNCRYw2wUoVIIOf59Djf6M](https://zoom.hu/hir/2018/12/27/rado-peter-katasztrofa-a-magyar-gyerekek-negyede-el-fog-bukni-10-ev-mulva/?fbclid=IwAR0nIOL_GG2OzpM8aVT9I-WrHtamG6zar1SVlyNCRYw2wUoVIIOf59Djf6M)
92. [https://greatergood.berkeley.edu/article/item/the_biology_of_the_modern_political_divide#thank-
influence](https://greatergood.berkeley.edu/article/item/the_biology_of_the_modern_political_divide#thank-influence)
93. [https://filmhiradokonline.hu/watch.php?
id=969&fbclid=IwAR0gm086TQCtvSXSMLXwNFmy5DWnzpdqW-
uzNJ8HRD7wSqNBngpForfLhbY](https://filmhiradokonline.hu/watch.php?id=969&fbclid=IwAR0gm086TQCtvSXSMLXwNFmy5DWnzpdqW-uzNJ8HRD7wSqNBngpForfLhbY)
94. <https://www.facebook.com/NowThisNews/videos/1757570674348591/?t=13>
95. [https://arady-gyoriszocdemek.blogspot.com/2019/01/a-magyar-rendszervaltas-valodi.html?
sref=fb&fbclid=IwAR272OiTAD1ymzt_OheiSMZn1TaGSN-_Wt_OGctj9Lb_9pqs-ugZgL3UjMg](https://arady-gyoriszocdemek.blogspot.com/2019/01/a-magyar-rendszervaltas-valodi.html?sref=fb&fbclid=IwAR272OiTAD1ymzt_OheiSMZn1TaGSN-_Wt_OGctj9Lb_9pqs-ugZgL3UjMg)
96. [https://24.hu/belfold/2019/01/14/soros-gyorgy-fidesz-kampany-arthur-finkelstein-george-birnbaum/?
fbclid=IwAR2ujSTQ7mAsu2wp6JJpi64GXpdl-clJEPPhKCgA5_KZxgMcCVATnLxY7F3o](https://24.hu/belfold/2019/01/14/soros-gyorgy-fidesz-kampany-arthur-finkelstein-george-birnbaum/?fbclid=IwAR2ujSTQ7mAsu2wp6JJpi64GXpdl-clJEPPhKCgA5_KZxgMcCVATnLxY7F3o)